

Modelář 3

Modelář

Březen 2007

MINENHUNDE

3

Když si nás nekoupíte

Psi uvnitř

zEMrou!



Ročník 58 • Cena 80 Kč/96 Sk



9 771214 784000

03



Česká klasika - Aero L-39ZA ze stavu 22. zL v Náměšti nad Oslavou



Detail dvouhlavňového rychlopalného kanonu GŠ-23 ráže 23 mm s odklopeným krytem



Jeden z mnoha v USA provozovaných L-39 Albatros byl vystaven na základně Edwards 28. října 2006 během leteckého dne k 60. výročí vzniku USAF



Společnost Apache Aviation má základnu na letišti Dijon Bourgogne a od roku 1980 se věnuje předvádění letecké akrobacie. Po letadlech CAP-10, SF-260 a Pilatus PC-7 přesešli její piloti v září 2000 na L-39. Na nich, pravděpodobně jako první civilní „proudová“ akrobatická skupina, létali nejprve jako Khalifa Jet Team, později jako Breitling Jet Team. Většina letadel nese estonské civilní poznávací značky, jedno ruskou RA-1909K ▼



L-39 poznávací značky ES-TLC, létající původně se skupinou Breitling Jet Team, se v novém zbarvení objevil v letech 2004 a 2005 v Duxfordu jako doprovod francouzských warbirdů



Co bylo, je a bude

Náměty z návštěvy v Norimberku jsme vydáním Sešitu nevyčerpali, jen sebe. Proto se po krátké vzpa-matovávací přestávce vrátíme k novinkám, nápadům a zajíma-vostem z veletrhu hraček a mo-delů příští měsíc.

Proč se tentokrát zase věnujeme Spitfiru a Fw 190 snad nemusím vysvětlovat. Spitfire je Spitfire, k tomu se můžeme vracet stále a nikoho tím neurazíme. A Fokouš? Žádný modelářský ča-sopis povedenou stavebnici Eduard nepřehlédli, k mode-lům se s uváděním dalších verzí a doplňkových či vylep-šovacích sad určitě ještě několikrát vrátíme.

Jsou témata, ke kterým se u nás vyjadřuje skoro každý – například politika, fotbal, MiG-21, nákup Gripenů, tank T-34..., odvolávající se na to, že oni to vědí nejlépe, pro-tože o tom četli, viděli to v televizi, znali jednoho, jehož brá-cha slyšel o někom, kdo u „toho“ sloužil. Však se začtete do příspěvků na internetových fórech. Abychom nadhodili další téma, věnujeme se tentokrát – po Migu 21 v Sešitu Modeláře – další letecké krásce, Aeru L-39 Albatros. Tyhle ladné stroje tuzemského původu můžeme dnes sice vidět ve vzduchu častěji v jinozemsku, ale máme alespoň sta-vebnice a nad těmi můžeme vymýšlet co bývalo, co je a co bude. Myslím si, že by nebylo špatné modelářsky zmapo-vat pohyb Albatrosů po světě. Pokud máte v jakémkoliv měřítku kvalitně postavený model L-39 v neobvyklém zbarvení, pošlete nám jeho dostatečně kvalitní fotografii a třeba časem vydáme další Albíkovský speciál.

A když už jsme u těch námětů, nadhodím ještě jedno velké téma – operační službu ukončily legendární stroje F-14.

Martin Salajka



OBSAH 3/2007

Aero L-39	podklady	Martin Salajka	2, 67
Minenhunde	1:35	Per Olav Lund	4
Posledný z posledných – Šabla rodu H (F-86H)	1:72	Vlado Begera	12



Supermarine Spitfire Mk. VB	1:72	Jan Jezl	20
Pfalz E. I	1:48	Marek Mincberg	16
LCM(3) Landing Craft	1:72	Luboš Zach	24
Euro-Militaire 2006 (3. díl)	inspirace	Marcel Jussen	30
Junkers Ju 388	výkres	Radek Vavřina	34
Vzácní ptáci (1. část, Ju 388V-2)	1:72	Libor Malý	37
Focke-Wulf Fw 190A-8	1:48	Zdeno Bugáň	40
L-39 Albatros	1:72	Ondřej Rázl	46
Albatrosy na zkoušku (L-39)	historie	Jan Máče	48
Comet (A34)	1:35	Adolf Herman	50
Dumbo Mission (PBY-5 Catalina)	1:48	Martin Jursa	53
Lifecolor na vodní bázi		Jakub Vilinger	56
Pod pokličkou			57
Aero L-39 Albatros	kamufláže	Jan Máče	68



Letectvo Bangladéše používá L-39ZA zbarvené pískovou a tmavou zele-nou barvou na svrchních plochách a šedomodrou na spodních. Před' trupu, nádrže na konci křídla a vrchol SOP jsou oranžové. Výsostné ozna-čení (kokardy na zádi trupu a svrchní i spodní ploše křídla, vlajka na ký-lovce) doplňuje označení typu, sériové číslo na kýlovce a taktické číslo (poslední trojčíslí sériového čísla) na přídi. Letoun číslo 309 nese na boku trupu pod kabinou znak 25. perutě bangladéšského letectva



V srpnu 2005 byl letoun L-39ZO číslo 119 maďarského letectva na základně Kecskemet přestříkán do efektního „vosího“ zbarvení, které tvořila černá silueta vosy se žlutými pruhy na bílém trupu. Zád' stroje byla červená, na černých křídlech byla namalována bílá vosí křídla. Šípové výsostné znaky nesl letoun na kýlovce a svrchní i spodní ploše křídla, na kýlovce také červené číslo 119, černou in-ternetovou adresu a reklamní nápis. Závěsníky zůstaly bílé. V září 2006 byl letoun přestříkán odstíny šedé barvy, používané ke kamuflování maďarských MiGů 29 a Gripen





Minenhunde



PER OLAV LUND
(NORSKO)

Přeložil Jezevčík

**Od dětství mne
z celého
modelářského**

odvětví nejvíc zajímají diorámy, ve kterých lze uplatnit všechny aspekty modelářiny: letadla, lodě, tanky, civilní auta... Za roky aktivní modelářské kariéry jsem jich už pár dokončil a myslím si, že největší výzvou je najít nějaké nové téma, příběh, nebo kompozici, třeba i extrémní. Bez nějaké urážky, myslím si, že tank napasovaný v příkopu míjený Jeepem byl použit už tolikrát, že je příjemné setkat se s nějakým novým nápadem.

Čirou náhodou jsem v publikaci Concord viděl kresbu sovětského „minového psa“ a od té chvíle mi stále vrtalo hlavou, jak by mohl vypadat v mé diorámě. Prošmejdl jsem internet a našel na toto téma několik zajímavých článků. V nich se psalo, že byli používáni až do bitvy u Kurska. Psi byli cvičeni k hledání jídla pod tanky a jinými vozidly, jejich cvičitelé je dokonce učili odlišovat pachy různých druhů paliva (Němci používali hlavně benzínové motory, Sověti naftu). Pejsci byli vybaveni bombou v obalu připevněném na zádech, s roznětkou vyčnívající asi dvacet centimetrů do výšky. Když pes vběhl pod vozidlo, spodní část vozidla stlačila tyč roznětky dozadu, což mělo katastrofální následky (minimálně pro psa!). Jakkoli se tato živá „zbraň“ zdála být na první pohled velmi účinnou, levnou a lehce použitelnou, nezaznamenala přes několik zničených tanků a obrněných vozidel velký

BRIEFING

STAVEBNICE

Sd. Kfz. 250/3 Dragon
Zündapp Italeri
figury Hornet, Warriors,
Jaguar

MĚŘÍTKO

1:35

úspěch. Ba naopak, došlo k případům, kdy psi ignorovali výcvik rozpoznávání paliva a vběhli přímo pod sovětská vozidla. V oblastech, kde byl výskyt minových psů hlášen, dostaly německé jednotky rozkaz postřílet veškeré psy, předpokládám proto, že místy mohla být psí populace velmi řídká.



Podklad

Obvykle začínám stavbu naplánováním jednotlivých komponent diorámy. Tím si udělám představu o velikosti podstavce, druhu vozidel, budov a figurách, které budu chtít použít. Zpravidla v této fázi nemám figury a vozidla zpracované dokonale, ale pouze ve stádiu hrubé stavby, nebo ještě nepostavené, takže místo nich používám trosky z vrakoviště, nebo třeba papírové siluety. S prvky diorámy pohybuji tak dlouho, dokud mi jejich rozložení dokonale nevyhovuje.

Jako podklad diorám používám Styrofoam (extrudovaný polystyrén), který je lehký a pevný. Nařežu tvar podle podstavce a vytvaruji výškové nerovnosti. Okolo hran dolepím překližku, která musí lícovat s podstavcem. Dřevěné části pak lakuji.

Povrch diorámy jsem zhotovil z hmoty SculpaMold, což je směs sádky a papiermaché. Míchám si vždy pouze malé množství, protože hmota začíná tvrdnout po 20 až 30 minutách, což je velmi málo i na malou diorámu. Když pracuji na malých plochách, můžu se každé oblasti věnovat dostatečnou dobu.

V této fázi je lepší mít už vozidla a figury sestavené, protože je můžu zamáčknout do povrchu, abych si vymezil jejich polohu. Platí to i pro větší kameny, kořeny, atd. Nevypadá dobře, když části diorám levitují nad povrchem.

Figury a vozidla odstráním už po hodině, když je podklad zaschlý. Povrch pak pokryji disperzním lepidlem a posypu pískem a malými kamínky, místy doplním statickou travu a nechám základ zaschnout 2 až 3 dny.

Tráva

Abych napodobil ruskou krajinu v létě, snažil jsem se v mé diorámě experimentovat s různými typy travních produktů. Vybral jsem si výrobek Heki nazvaný Savanne (1), který vypadá jako chomáč statické trávy s dlouhými vlákny. Neupravený připomíná hustou travu, ale natrháním a zřídnutím lze dosáhnout i odlišného vzhledu. Do diorámy jsem nařezal kousky této trávy a nalepil je do míst už dříve pokrytých travou statickou. Abych dosáhl plynulého přechodu mezi zatravněným a písčným povrchem, posypal jsem



okraje trávníků Heki „běžnou“ statickou travou (3). Hezkého efektu lze dosáhnout posypáním vrcholků Heki, posyp zafixujeme lakem na vlasy.

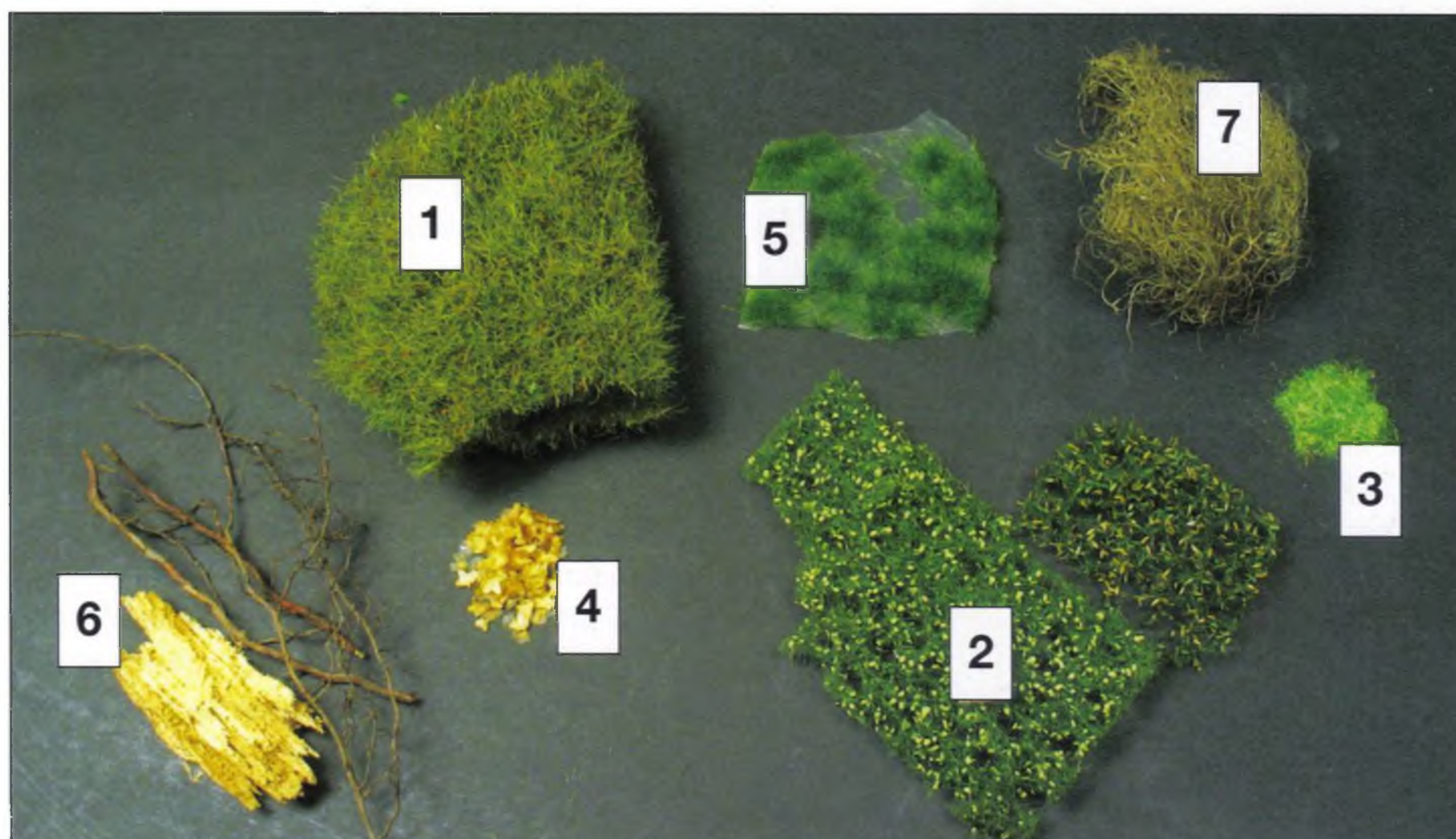
Firma Mini-nature vyrábí krásné drny v různých velikostech (5), které jsem nepravdělně nalepil na povrch. Pak už je potřeba je jen lehce nastříkat různými odstíny zelené – použil jsem olivovou zelenou a žlutozelenou Tamiya, vzhled jsem dotvořil drybrushem.

Nakonec jsem povrch posypal „lesní směsí“ (4,6,7) tvořenou drobnými kořínky

a suchou travou nasekanou na malé kousky drtičem na kořeny. Na lepení stačí zředěné disperzní lepidlo.

Keře

Nedávno jsem objevil výrobek firmy Mini-nature (2) vhodný na keře, který je velmi podobný Silfloru. Má úžasné detaily a vypadá „jako živý“. Výrobky se prodávají jako placky seříznuté na příslušnou velikost a není potřeba je barvit. Použil jsem také leptané listí dubu a javoru (Eduard), které jsem nastříkal základovou barvou ještě ve štítku, pak jsem na listí nanесl tmavě zelený wash a světle zelený drybrush a přilepil je k základu diorámy.



Květiny

Do diorámy jsem potřeboval vnést jasné barvy, proto jsem použil spoustu květin. Stačí se v létě rozhlédnout po krajině, která je plná květin různých rozměrů a barev, ale kupodivu se něco takového vidí v diorámách velmi zřídka. Rozhodl jsem se pro slunečnice Aber, které jsem nabarvil podobně jako listí Eduard, a úsilí završil bílými kvítky ze sušených květin, částečně nabavenými žlutými a oranžovými odstíny.



Domy

Při plánování jsem se rozhodl pro dva typické vesnické domy. Protože nepoužívám komerčně vyráběné budovy, rozhodl jsem se postavit vlastní od nuly. Na internetu jsem našel fotografie několika typických vesnických domků a začal stěny. Jsou z balzových hranolů 10x10 mm, které jsem nahrubo vytvaroval nožem X-acto. Kvůli struktuře jsem povrch dřeva „rozryl“ drátěným kartáčem. Po této proceduře bylo na povrchu spousta „vlasů“, které jsem opatrně opálil zapalovačem, což zároveň povrch trochu vytvrdilo. Nakonec jsem „trámy“ přestříkal šedou základovkou Tamiya. Hranoly jsem nařezal na potřebnou velikost a vteřínákem nalepil na plastovou desku. Místo oken a dveří jsem ponechal otvory.

Podle fotografií jsem zjistil, že na střechách jsou použity různé materiály – tráva, sláma, tašky, jíl, došky... Rozhodl jsem se pro střechu pokrytou trávou a plechem.



Na trávovou střechu jsem jako základ použil brousící podložku Scotch. Nalepil jsem ji na plastový podklad a na její povrch nasypal několik vrstev statické trávy a suchých kořínek a vše zafixoval zředěným disperzním lepidlem.

Okna a dveře jsou z plastu obroušeného brusným papírem hrubosti 80, aby vznikla struktura, vlnitý plech je z tenké kovové folie vytlačené přes šablony.

Barvení

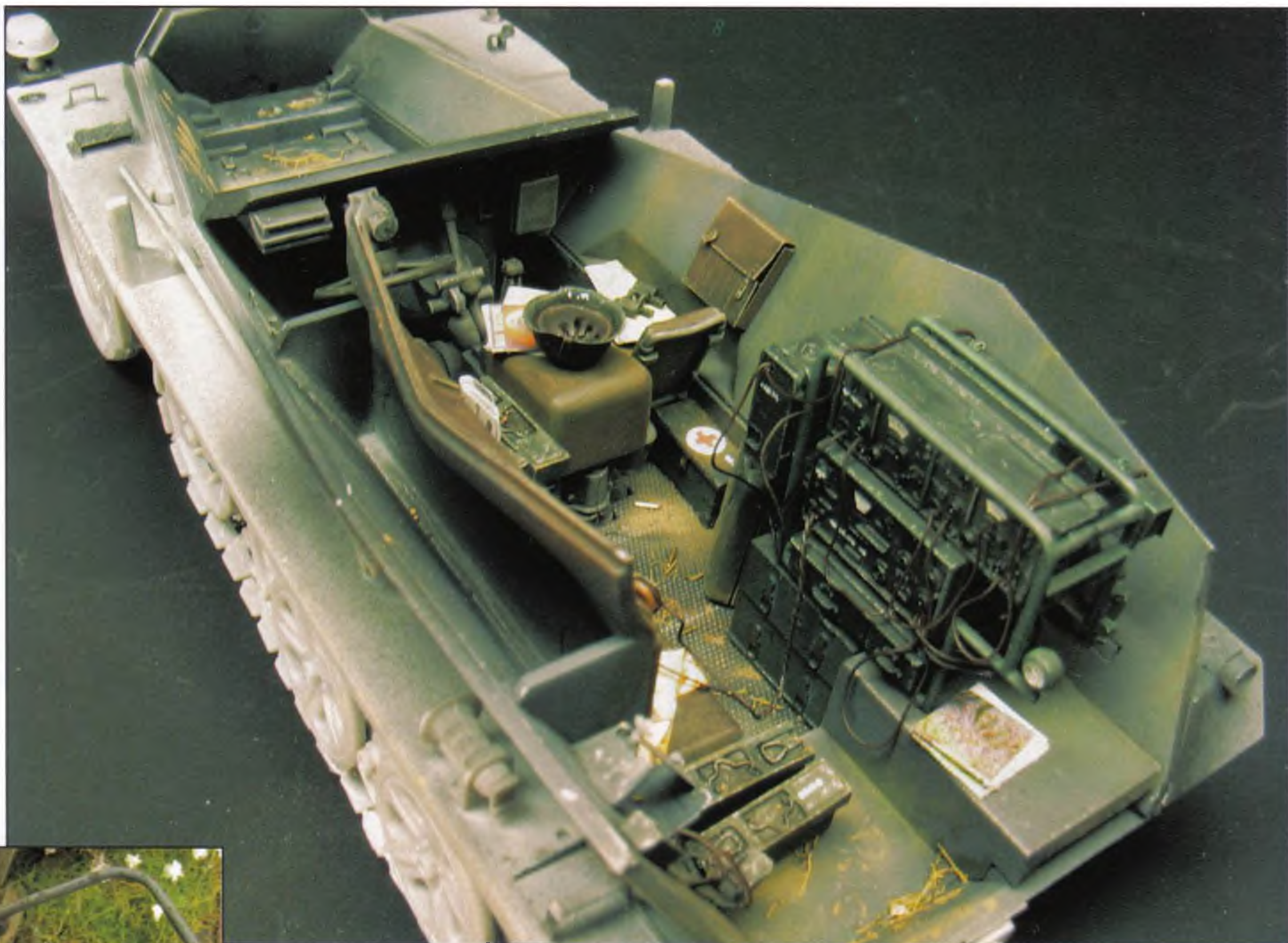
„Trámy“ jsem po šedém základu pokryl několika vrstvami přírodní a pálené umbrý. Výsledek mi připadal realistický. Po několika minutách jsem začal vrstvu odstraňovat zvlhčeným širokým štětcem. Pozor, abyste neodstranili příliš mnoho barvy. Trávovou střechu jsem nastříkal různými odstíny zelených barev Tamiya (olivová, žlutozelená) a drybrushoval světlou zelenou a žlutou.

Vlnitý plech jsem nabarvil odstíny šedozeleň, která má simulovat lišejníky.

Sd.Kfz. 250/3

Na začátku plánování jsem uvažoval o stavbě časného StuGu III jako hlavního vozidla, ale později jsem plán změnil na Sd.Kfz. 250/3 postavený skoro čistě z krabičky pouze s několika zbylými lepty Eduard. Použil jsem článkové plastové pásy z krabičky, pro vozidlo do diorámy dostatečné. V případě vozidel řady Sd.Kfz. 250 je důležité barvit rovnou podestavy. Pokud nalepíme horní část bojového prostoru příliš brzy, dostaneme se při barvení vnitřku do velkých problémů.

Details jako rádio, osobní vybavení, kanistry a bedny s municí jsem nabarvil a vlepil do interiéru, vedení je z olověného drátku. Když byl interiér hotový, nalepil jsem horní část na místo a vymaskoval otvor páskou. Vozidlo jsem nejprve nastříkal matnou černou barvou Tamiya, po ní následovala šedá namíchaná z bílé, černé a trochy modré.



Patinu jsem zahájil nanesením malých teček olejových barev různých odstínů, které jsem později rozetřel po povrchu štětcem zvlhčeným ředidlem. Hezky to imituje zašlý povrch. Odřeniny napodobila tmavá hnědá akrylka Andrea, jiné jsou grafitovou tužkou. Označení je ze suchých obtisků firmy Archer.

Chtěl jsem, aby vozidlo vypadalo přiměřeně dlouhému pobytu v ruských stepích. Na zaprášení jsem použil pigmenty Mig Productions odstínů Evropský prach a Ruská zemina. Podvozek a spodní část vozidla jsem pokryl tlustou vrstvou směsi pigmentů a ředidla. Po zaschnutí jsem odstranil přebytek, nejvíce pigmentů zůstalo v rozích a okolo nýtů a šroubů. Výsledek vypadá výborně, není těžké ho dosáhnout.



Zündapp

Do diorámy jsem chtěl ještě druhé vozidlo, aby dotvořilo scénu a zároveň pomohlo vyvážit vzhled. Použil jsem Zündapp se sajdkárem od Italeri. Ačkoli motorka vypadá slušně postavená jenom z krabice, přidáním leptů Royal model se její vzhled vylepšil. Zündapp jsem nabarvil stejným způsobem jak Sd.Kfz. 250/3 a doplnil množství osobního vybavení.

Figury



Pro úspěch diorámy je důležitý výběr figur, jsou to první, co přitáhne zrak pozorovatele. Figurky jsou z produkce firem Hornet, Warriors a Jaguar. Po zkušebním rozložení jsem se rozhodl změnit několik detailů, ale celkově jsem byl spokojen. Figury jsou nastříkány základovou barvou a namalovány oleji a Humbrolkami.

Asi netežší bylo sehnat kvalitní figury psů. Nakonec jsem se rozhodl pro vlky firmy Andrea. Aby víc vypadali jako psi, nahradil jsem





huňaté ocasy holejšími. Nálože jsou vymodelované z tmelu Duro a odřezků plastiku.

Závěr

Diorámu jsem postavil za osm měsíců, přičemž jsem ji dokončoval hodiny před odjezdem na soutěž Euromilitaire, kde dostala ve své kategorii stříbrnou medaili. Musel jsem se naučit spoustu nových technik – malování kamuflážních uniforem SS, malování šedých vozidel, dřevěných domů a barevné přírody.

To se mi na našem koníčku líbí – učení se nových postupů a poznávání historických faktů. Zároveň jsem se dostal přes internet do kontaktu s mnoha modeláři, kteří mi poskytli cennou zpětnou vazbu.

Foto autor



Blue Max

Tel: 244 400 046

GSM: 739 517 848

U krčské vodárny 63
Praha 4

Metro Budějovická

dva okrové paneláky za Poliklinikou

Prodejní doba

Po/Pá- 10.00-19.00 hod.

So- 10.00-15.00 hod.



Přijďte se podívat!

Desítky nových knih a časopisů

Bližší informace na

www.bluemax.cz

Lupa
Modelcraft
1975 Kč

s kruhovou
zářivkou
„denní světlo“



Bronco models
Piper Cub L-4 1:35
1095 Kč



Steelmaster 79 195 Kč
Steelmaster
Hors serie 31 295 Kč



Revell
Gato Class
Submarine 2190 Kč



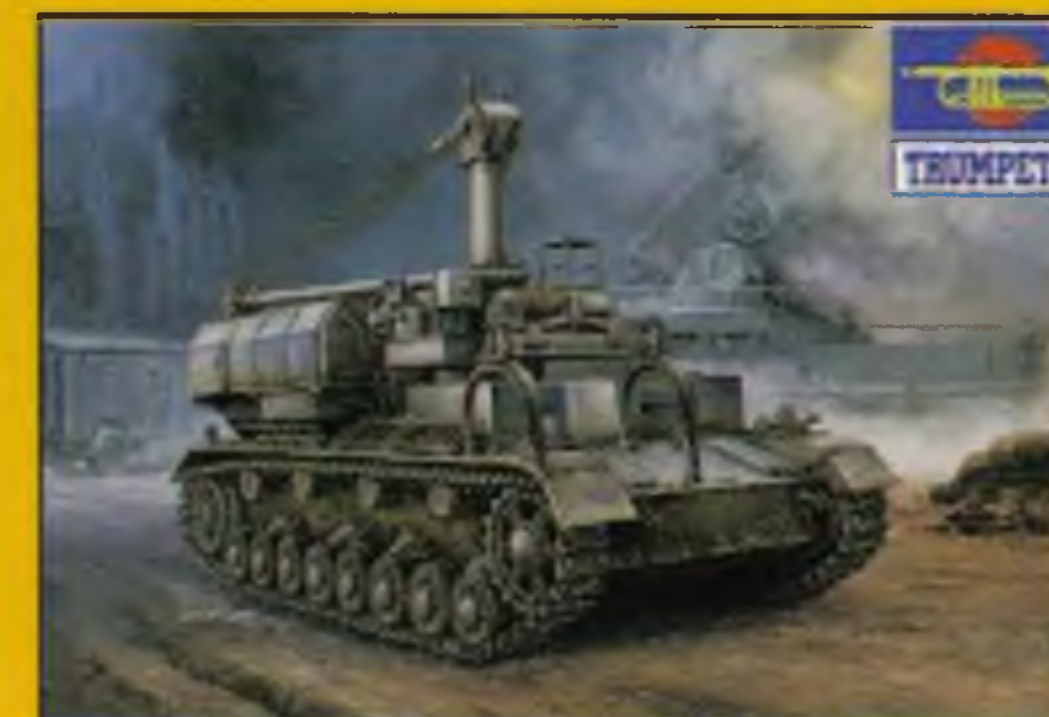
Trumpeter
F9F Panther
1:48 545 Kč
(obě verze)



Karl 1:35 1235 Kč



Pz.IV Fahrgestell tank 1:35 895 Kč



Wellington
Mk.III 1:72
1450 Kč



Fairey Gannet
1:72 399 Kč

Pantělejev 1:350 995 Kč



Kalendář akcí

MK Unreal pořádá v sobotu **3. března** na soutěž a výstavu **Modelmania 2007** konané v budově základní školy **Veronské náměstí 20**, Praha 10 Hostivař. Přijímka modelů od 7.30 do 10.30 hod, pro veřejnost od 8 hod. Vyhlášení výsledků cca. v 15 hod. Spojení metro „A“ Skalka - bus 271 zas. Veronské náměstí Metro „C“ Háje - bus 271 zas. Poliklinika Petrovice. Kategorie dospělí a děti: letadla, technika, diorámy, figurky, busty, lodě, motocykly a auta; putovní poháry: MK Unreal Trophy, CMK Trophy, MPM Trophy a další. Hodnocení modelů odbornou porotou z členů MK Unreal. Soutěž o nejlépe upečenou bábovku. Vstupné 30 Kč, startovné 10 Kč/kategorie, děti do 15 let vstup zdarma. Prodej, burza, občerstvení.

Kontakt prodejci: Karel Rešl tel.: 603 487 035
Kontakt e-mail: MK.Unreal@seznam.vz;
www.mkunreal.cz; Michal Křepelka
tel.: 604 560 038; Karel Rešl 603 487 035;
Jakub Tůma: 777 870 244

KPM Prešov pozývá všech příznivců modelářství na **3. ročník Prešov model show 2007**, která se uskutoční **3. marca** v priestoroch **Mestskej športovej haly v Prešove**. Okrem súťaže uvidíte aj ukážky iných modelárskych odvetví ako aj ďalšie zaujímavosti.

Info: : www.kmpresov.sk

Kontakt: Václav Hochmuth tel.: 0907/355 674

V sobotu **17. března** se v **DDM Jindřichův Hradec**, Růžová č.104. koná **4. ročník dětské soutěže** plastikových modelů a nesoutěžní setkání dospělých modelářů. Kategorie: letadla 1:72 a menší, 1:48 a větší, technika 1:72, 1:48, 1:35, figury, busty, auta, lodě a diorámy. Speciální kategorie: dětské hodnocení nejlepšího modelu dospělých. Hodnocení porovnávací metodou,

výherci obdrží věčné ceny. Přihlašování modelů 8 – 10 hod, vyhlášení 15 – 16 hod. **Soutěž je jen pro děti!** Dospělí modeláři se svými modely budou vhodnou inspirací pro mladé.

Kontakt a info: tel.: 731 904 095 p. Čeloud

KPM Odry pořádá dne **24. března** v **DDM Odry** 32. ročník veřejné modelářské soutěže plastikových modelů letadel **Oderský Pohár 2007**. Soutěž se uskuteční od 8 do 15 hod.

Soutěžní kategorie: letadla 1:72, 1:48 – senioři, žáci (Starší, mladší). Startovné: senioři 30 Kč, žáci 10 Kč. Prodej stavebnic, video, občerstvení.

Kontakt: Josef Šlapka tel.: 774 142 557

KPM Brněnec pořádá **24. března** v **Lidovém domě Brněnec – Mor. Chrastová 30.** ročník veřejné soutěže plastikových modelů (kategorie Ib, Ic). Bodování podle pravidel SMČR, max. dva modely v kategorii (z nich jeden musí mít naše označení).

Kontakt: Jiří Zelený, Brněnec 51, 569 04
(tel.: 739 447 915); e-mail

Hanácký KPM při AMK Minerva Prostějov pořádá v prostorách kulturního klubu **Duha** ve Školní ulici **7.dubna** soutěž **Velikonoční Prostějov 2007**. **Soutěžní kategorie:** Ic, Ib: žáci, junioři, senioři; IIa, IIb: žáci, senioři, nejlepší junior. Doplnkové soutěže: „Krabíčka“ (Ic a Ib); Cena 21.odbočky Svazu letců ČR generála Škarvady; Cena Eduard; Cena 4+; Cena Extratech; O nejlepší vrtulník; Senators Club; Hanácké děchač; UFO Panzerne; Jak hanáci jijó tvargle.

Kontakt: Tomáš Studený, Olomoucká 207a
Držovice 796 07; tel. 582 365 872,
604 585 248 po 19. hodině

KPM Old Eagles Čáslav a DDM Čáslav pořádají **21.dubna** v **DDM Čáslav, Jeníkovská ulice** (bývalá kasárna Jana Žižky) **11. Model Salon**. **Soutěžní kategorie:** Junioři a senioři letadla

proudová/vrtulová/vrtulníky 1:72 a menší, 1:48 a větší; bojovka, diorámy letadel/technika, figury, automobily děti do 15 let: letadla, bojovka, diorámy, automobily. Hodnocení komisí. Speciální kategorie: Ministerský pohár (letadlo a techniku v barvách ČSLA nebo AČR); Cena „Žlutých koulí“ (vepřová hlava); Don Carlos Trophy; Cena ředitelky DDM; Černá Máry Trophy Gripen Trophy 1:48; Cena velitele AFB Čáslav; ...a jitra jsou zde tichá Trophy.

Kontakt: Milan Pospíšil tel.: 774 907 912;
email:benzcaslav@cmail.cz; Václav Neuman
tel.: 723 693 276; email: old.eagles@seznam.cz

28. apríla sa koná v priestoroch **Múzea SNP Banská Bystrica** (pamätník SNP) **3. ročník súťaže Banská Bystrica Model Day v plastikovom modelárstve; Majstrovstva SR v papierovom modelárstve a 1. ročník súťaže leteckých modelárov - hadzadla** (8:30 - 16:00 h); množstvo sprievodných akcií (veľkoplošná autodráha, modelová železnice, prezentácie raketového modelárstva).

Info: www.modelday.host.sk

e-mail: lmkpodlavice@gmail.com

Klub plastikových modelářů **KPM 158 a Dům dětí a mládeže U Aleje v Havlíčkově Brodě** pořádá **2. června** od 7.30 do 14.30 hodin v **Domě dětí a mládeže**, Masarykova 2190

Havlíčkův Brod soutěž **Kit Show Vysočiny 2007**. Šestnáct soutěžních kategorií (junioři, senioři; letadla, vrtulníky, technika, diorámy); speciální: O Hnatovu kost (divácká volba); Cena Modelforum vybírá KPM Pardubice. Startovné: junioři 10 Kč/model, senioři 20 Kč/model. Hodnocení líbí-nelíbí členy modelářských klubů; modelářský jarmark
Kontakt: : www.kpm158hb.wbs.cz

KPM Alca při ZŠ Sázava pořádá **30. června** veřejnou modelářskou soutěž dětských a juniorských kategorií na základní škole v Sázavě.
Info: MUDr. Josef Šimon tel.: 603 832 370

MODELÝ

BRNO

Mezinárodní výstava modelů a potřeb
pro modeláře

15. – 18. 3. 2007

Brno – Výstaviště / Česká republika

www.bvv.cz/modelybrno

Veletrhy Brno, a.s.
Výstaviště 1
647 00 Brno
Czech Republic
Tel.: +420 5 4115 2945
Fax: +420 5 4115 3066
www.bvv.cz/modelybrno

Central European
Exhibition Centre



BVV



Veletrhy
Brno



BRIEFING

STAVEBNICA F-86H Sabre Hog

MIERKA 1:72

VÝROBCA MPM

Posledný z posledných – Šabl'a rodu H



VLADO BEGERA, KPM Bratislava

Ked' firma MPM ohlásila a pred nedávnom na trh uviedla v mierke 1:72 stavebnicu F-86H Sabre Hog (sviňa), možno si viacerí položili túto rovnakú otázku: Načo ďalší Sabre? Kto ale do problematiky vidí trochu hlbšie, isto bude rýchlo oponovať: Ako načo? Ved' „Háčko“ je úplne iné lietadlo, má motor GE J73 a kvôli tomu predĺžený a zväčšený trup, väčší vstup vzduchu k nemu, má väčšie krídlo (F-40) so slotmi na nábežnej hrane, má vyššiu zvislú chvostovú plochu s menším kormidlom, vodorovné plochy sú jednodielne „plávajúce“, prekryt pilotného priestoru je podobný ako u verzie D, čiže sa neodsúva dozadu, ale odklápa dohora a kanóny sú štyri kalibru 20 mm. Takže nie „Načo?“, ale „Konečne niekto „Háčko“ spravil!“.

Štandardnú krabicu série Special Hobby zdobí slušný obrázok letiaceho stroja, jej obsah je úhľadne zabalený do igelitu. Okrem dielov zo stredne šedého plastu tu nájdeme dvojdielny číry prekryt pilotného priestoru – asi zatiaľ najlepší od tohto výrobcu, planžetu s plechovými doplnkami, obtačky a návod. Na prvý pohľad niet čo vytknúť.

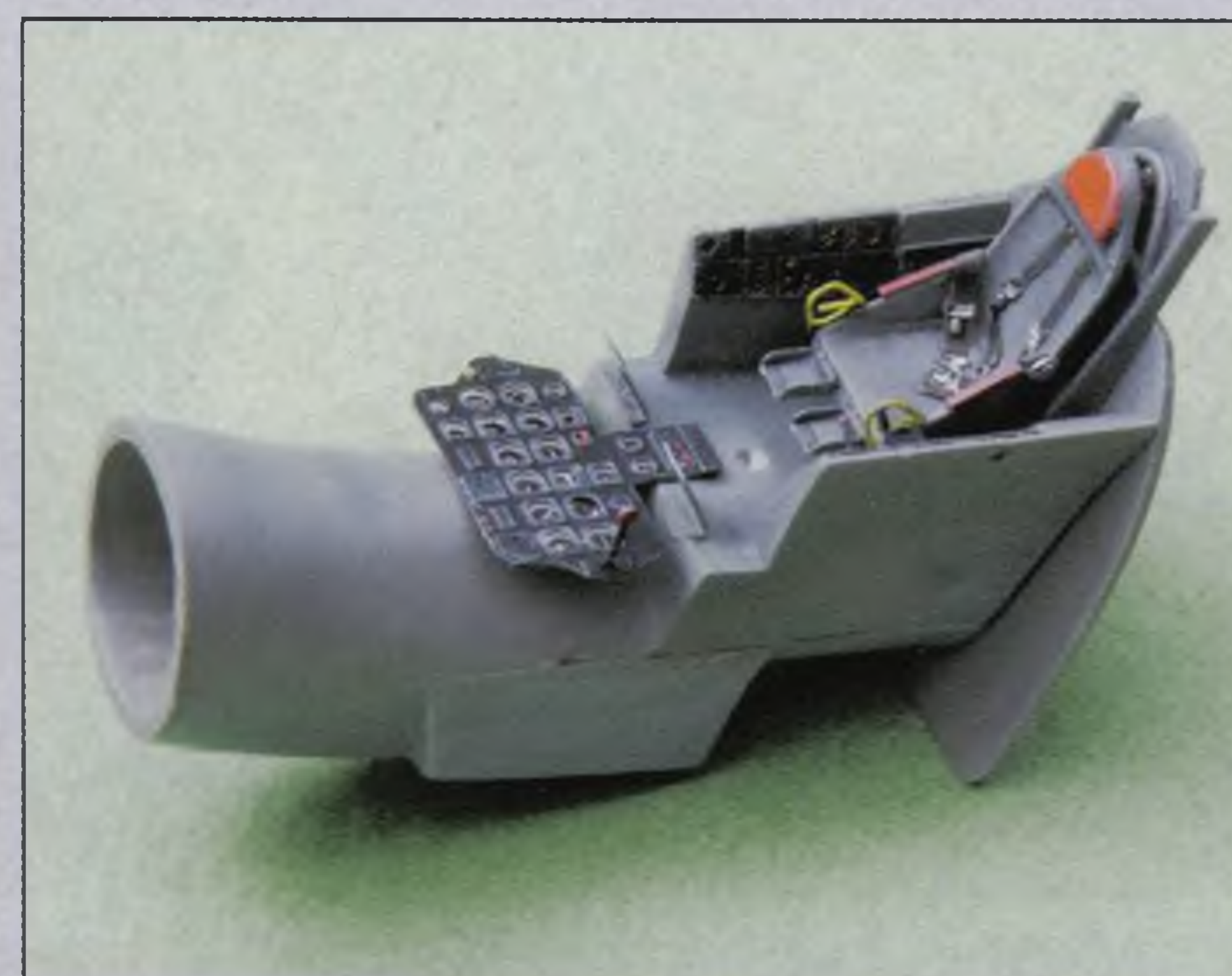
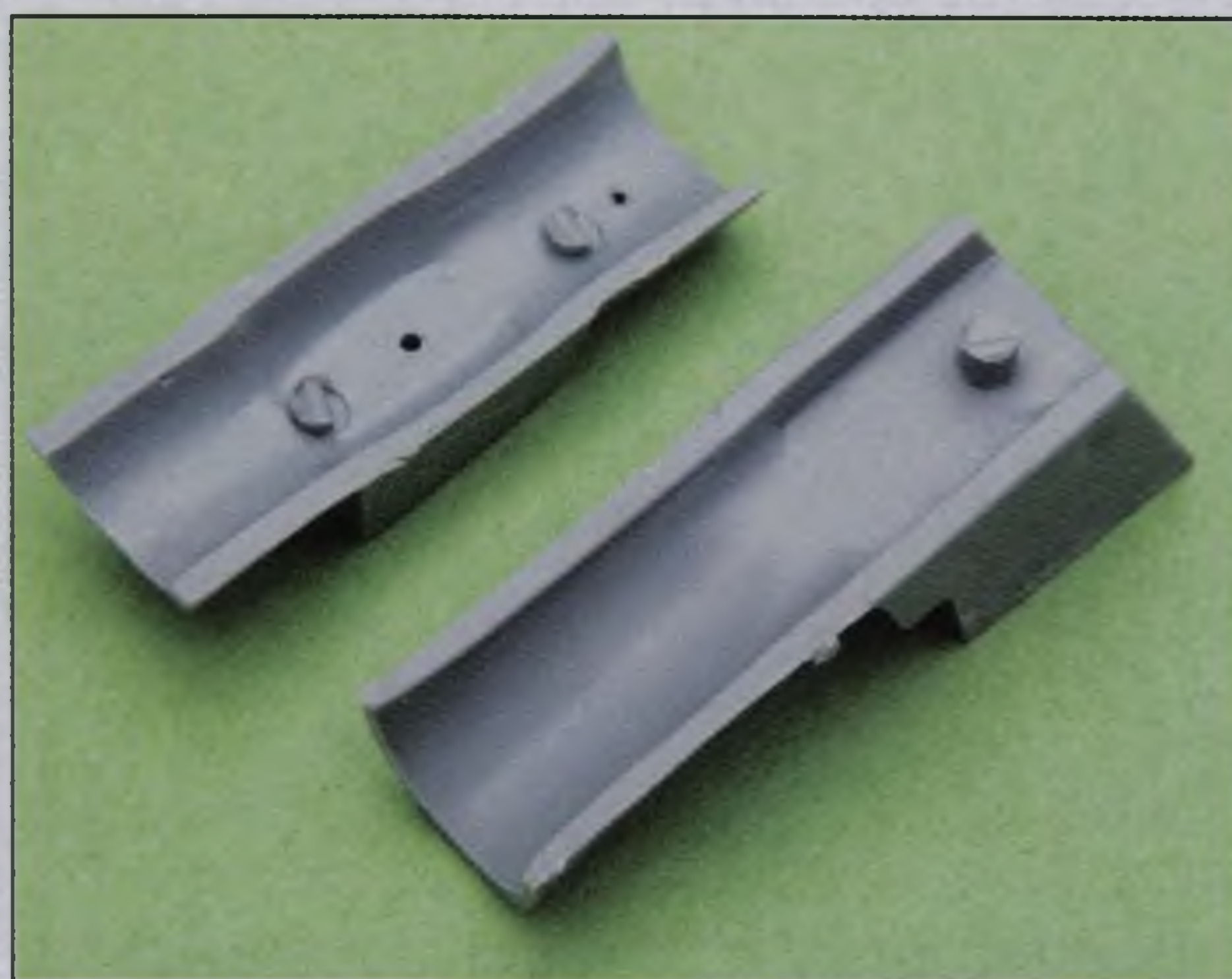
Stavba

Vyprostenie stavebných dielcov z rámkov nečiní problémy, ani short-run už nie je to, čo býval (všetkým zodpovedným vďaka)! Samozrejme u tých drobnejších a komplikovanejších (predná podvozková noha) opatrnosti nezaškodí. Presné výkresy na F-86H som nenašiel, no pri porovnaní s výkresmi verzie F (časopis Novinky) sedí krídlo perfektne a odlišnosti na trupe sa javia byť správne. Znázornenie paneláže a ostatné detaily sú na výbornej úrovni. To, čo nedokáže napodobiť plastik, vhodne dopĺňajú lepty.





Pilotný priestor a predná podvozková šachta sú súčasťou prívodu vzduchu k motoru. Je to síce šikovné riešenie, ale prináša nepekne náliatky a prepadliny, ktoré musíme odstrániť



Leptané doplnky sa najlepšie ukážu práve na interiéri pilotnej kabíny



◀ Dvojdielne usporiadanie prívodu vzduchu má za výsledok jasne viditeľnú linku spoja. Zakryl som ju prúžkom Evergreenu hrúbky 0,13 mm, ktorý som poriadne naleptal lepidlom Tamiya a vtlačil do spoja. Nasledovalo brúsenie jednak šmirglom nalepeným na plastovej tyčinke a jednak, po natretí Surfacerom 500, brúsenie kúskami penového šmirgla Spokar 220



Po všetkej snahe s vyladením prívodu vzduchu vznikne aj špára medzi kanálom a špičkou trupu, ktorú som odstránil nalepením prúžku Evergreenu



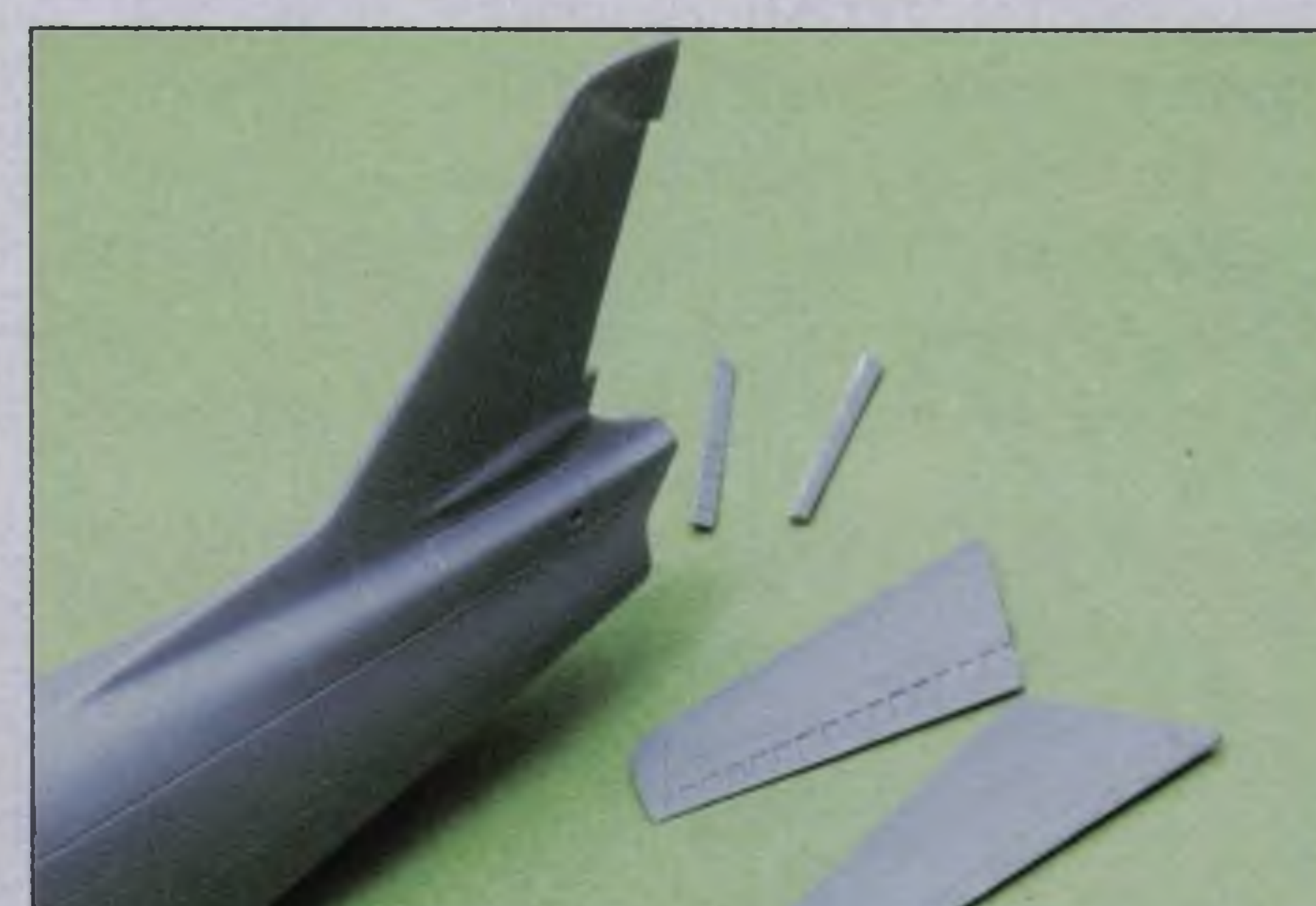
Vlepenie podzostáv do trupu je pohodové, až na skutočnosť, že výrobca netrafil veľkosť „plechovej“ palubnej dosky. V horných rohoch ju musíme ostrihať, aby sa do trupu vtesnala



Z krytu palubnej dosky som asi 1 mm zrezal a nahradil doštičkou hrúbky 0,13 mm



Číry prekryt je vskutku vydarený



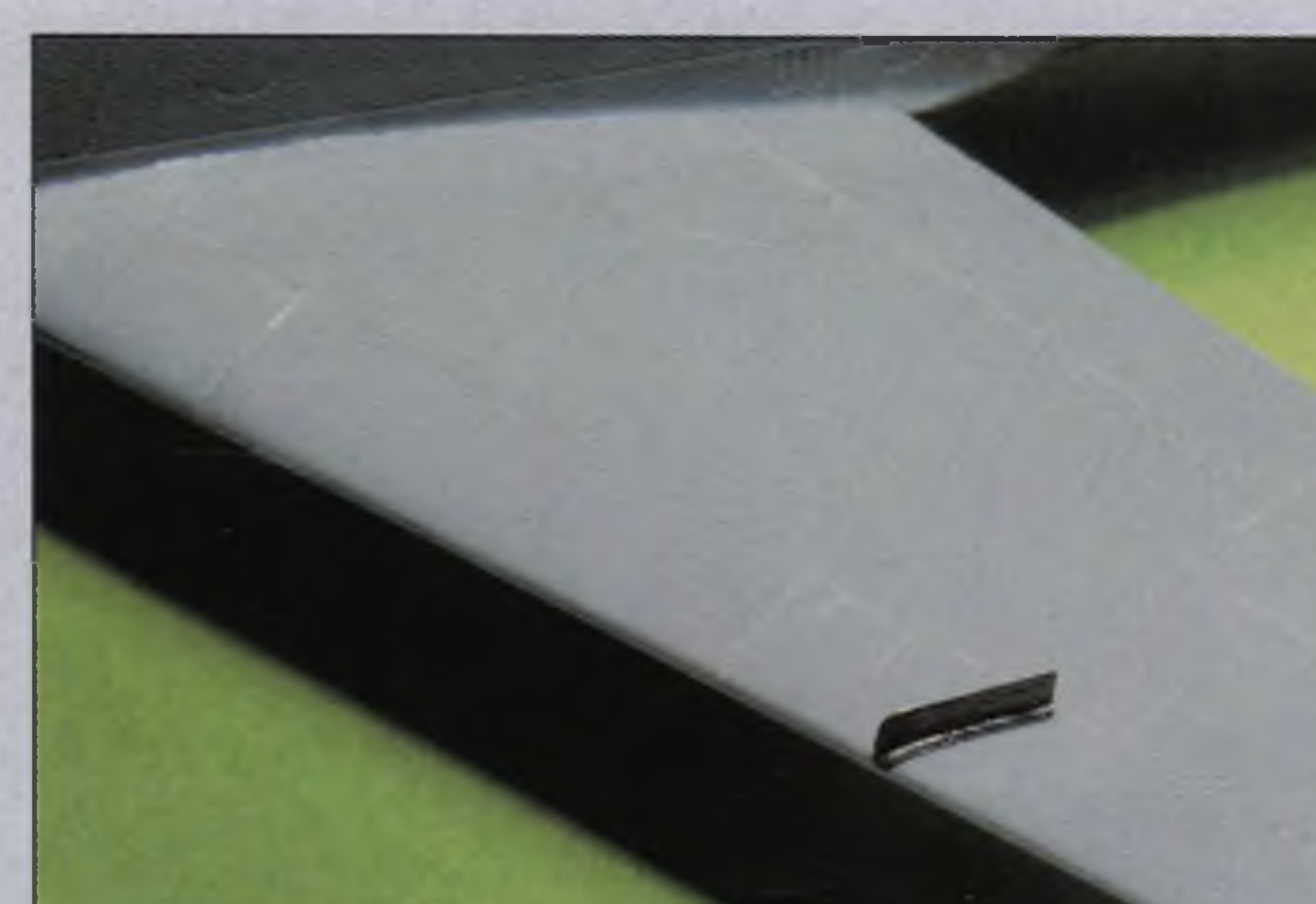
Výrobca myslel i na dve možné vyhotovenia kormidiel chvostových plôch



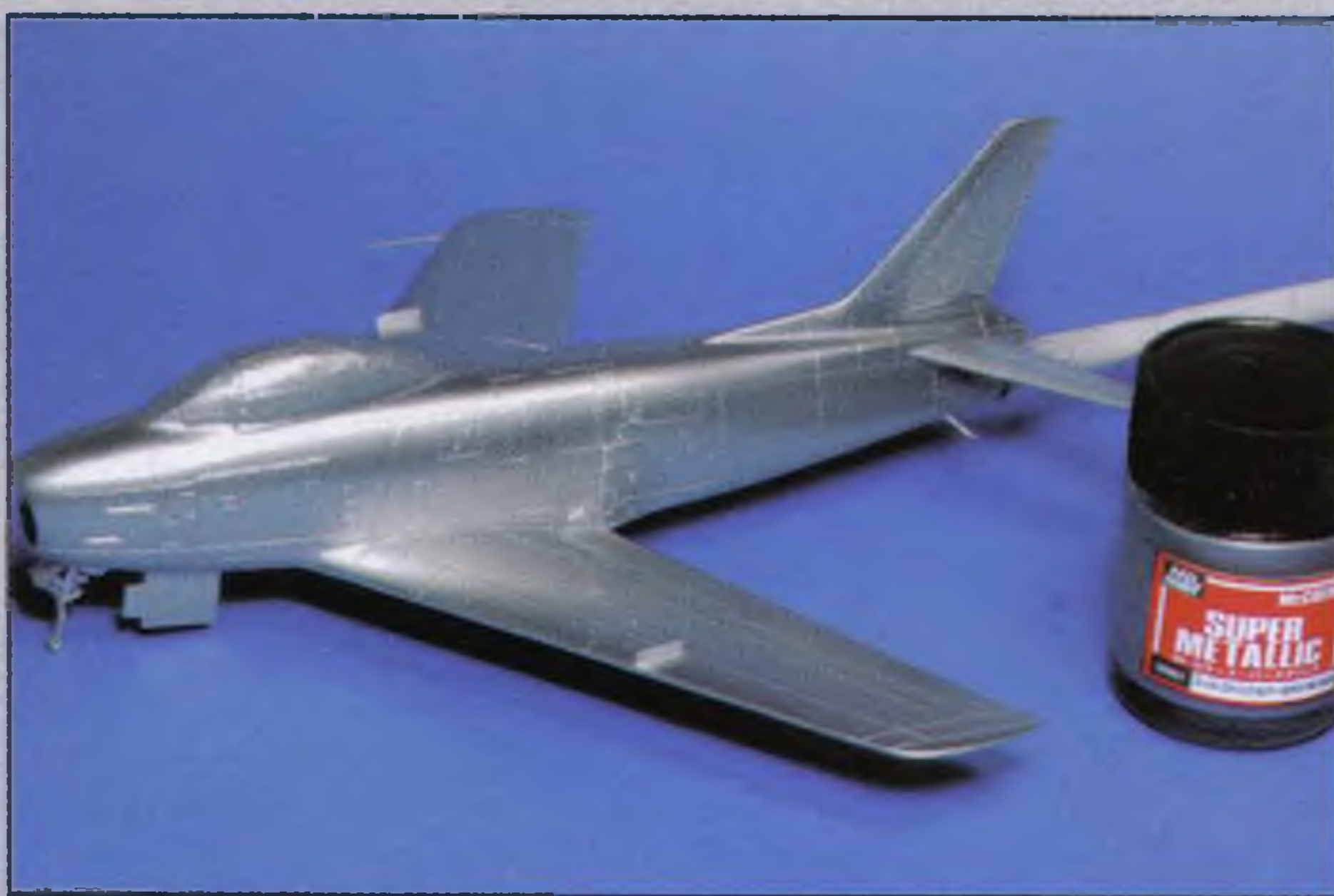
Podvozková sústava po doplnení drobnými kovovými dielcami vyzerá dosť točne vierohodne



Šikovne sú vyriešené vírče...



... a taktiež aj plôšky na krídlach



Farbení

Povrchová úprava je jasnou záležitosťou – NMF (Natural Metal Finish). Našťastie sa súčasná modelárska doba hrdí aj mottom „Striebornej sa už nebojíme“. A to vďaka viacerým cestám jej vyhotovenia, niektoré z nich sú skutočne „blbuvzdorné“. Do tejto skupiny rozhodne možno zaradiť sadu Mr. Color Super metallic firmy GSI. I keď sa na cenovom rebríčku pohybuje v jeho hornej časti, určite nekupujeme mačku vo vreci, farba nám to vráti svojimi vlastnosťami.

Ako teda jednoducho na to?

Nech použijeme akúkoľvek metódu, jedno majú všetky spoločné – dokonale pripravený povrch. Bez neho je dosiahnutie žiadaného

výsledku už dopredu stratené. Pri povrchovej úprave svojich modelov štandardne používam Surfacer, inak tomu nebolo ani tentoraz. Povrch nastriekaný prípravkom je možné veľmi ľahko a rýchlo vyleštiť a vytvoriť tak dobrý základ pre nanášanie metalických farieb. Vo väčšine prípadov odporúčaný čierny podklad nie je (aspoň podľa mňa) u Gunze Super metallic nutný, rozdiel vo výsledku je sotva badateľný. Farby kryjú vynikajúco a dá sa povedať, že sa s nimi pracuje rovnako a majú rovnaké vlastnosti, ako klasické farby rady C tohto výrobcu.

Celý model som nastriekal odtieňom SM01(Super Fine Silver). Farba zasychala do niekoľkých minút, približne po pätnástich úplne. Povrch je absolútne oteruvzdorný. Do-

konca aj opravitelný – na niekoľkých miestach sa mi doň dostali prachové nečistoty. Brúsnym papierom 1000 som ich odbrúsil (nikde až na Surfacer), šmirglom 2500 som miesto preleštil a opäť nastriekal. Typická „spolupráca“ jednotlivých vrstiev farieb Gunze i tu zaručene fungovala a opravované miesto sa úplne stratí.

Povrch absolútne odoláva páske Kabuki. Jednotlivé panely, pred nanášaním ďalších odtieňov, som zakrýval páskou a vyrezával priamo na povrchu modelu. Pri tomto postupe je ale nutné byť extrémne opatrný a nevybehnúť s čepelou noža z linky medzi panelmi. Komplikovanejšie miesta som zakryl maskolom. Panely som odlíšil odtieňmi SM04 Super Stainless a SM05 Super Titanium.

Pred nanášaním dekálov (a ani po ňom) som model neprestriekaval lakom, lebo je lesklý a určite by došlo k potlačeniu kovového dojmu. Mark Softer GS povrchu neublíži a nezanechá žiadne stopy.

Obtlačkom, až na zeleno-biele pruhy na koncových oblúkoch krídla, ktoré ich nekopírujú presne, niet čo vytknúť. A ešte možno to, že neobsahujú aj zelený obtlačok na prekryt pilotného priestoru.

Patina

Spočívala v napustení líniiek olejovou farbou Paynová šedá so štipkou Umbry pálenej, poriadne riedených Migovým terpentínom. Striekacou pištoľou som potom „fúkol“ väčšinu líniiek medzi panelmi a naznačil zašpinenie na nich jednak v smere letu – hlavne na krídle, a jednak smerom nadol – hlavne na trupe. Samozrejmosťou bolo zašpinenie za kanónmi





a za rôznymi výfukmi a výpusťami. Všetko za pomoci vysoko nariadenej matnej čiernej.

Dokončenie modelu spočívalo v odmas-kovaní všetkých ešte zakrytých častí, dole-pení podvozku (podotýkam, že absolútne bez problémov) a nádrží. U nich sme odkázaný len na svoj odhad, keď nemáme akékoľvek vodiace drážky a pri nastriekanom modeli máme len jeden pokus. Bolo by preto vhod-nejšie ich nalepiť ešte pred farbením. Zároveň som si trochu lámal hlavu s tým, o aký typ ná-drže vlastne ide. Podľa veľkosti by som ich identifikoval ako 200 galónové (757 litrov), no tvar v niektorých partiách a umiestnenie a tvar aerodynamických krídielok ma trochu zneisťuje.

Záver

Model F-86H Sabre Hog od MPM doka-zuje, že dnes už označenie short-run nezna-mená nižšiu kvalitu, či problematickú stavbu. Keď výrobca vie ako na to, je to len rýdze po-menovanie výrobnéj technológie, plodiacej pohodový a pekný model. Tento ním roz-hodne je!

Foto autor



Pfalz E. I



BRIEFING

MĚŘÍTKO

1:48

VÝROBCE

Gavia



MAREK MINCBERG

Monoplány firmy Pfalz stály vždy ve stínu podobných, ale slavnějších jednoplošníků firmy Fokker. A nutno říci, že právem. Zatímco Pfalzy byly, alespoň zpočátku, přímou licenční kopií předválečných francouzských strojů Morane-Saulnier, pro Fokkera tyto stroje sloužily jen jako jakýsi ideový základ, který se nebál upravovat. A tak jeho stroje

dostaly například delší trup, jehož dřevěnou konstrukci nahradil kovovou.

Rovněž zvětšil pevnost ocasních ploch a upravil křídlo, které především vetknul do trupu pod výrazně menším úhlem nastavení. Výsledkem se stal stroj lehčí, pevnější a s lepšími letovými vlastnostmi. A právě to bylo hlavní příčinou malého rozšíření a oblíbenosti letadel Pfalz.

Bylo potěšující, když stavebnici tohoto vpravdě okrajového typu oznámila firma Gavia jako svůj budoucí projekt. Od avíza sice uteklo hodně vody, ale výsledek stojí za to.

Předloha stavebnice (master) vznikla na Moravě, ale „drobnosti“ jako formování, lisování a prodej, si vzali na starost pracovníci firmy Eduard, což byla také dobrá volba.



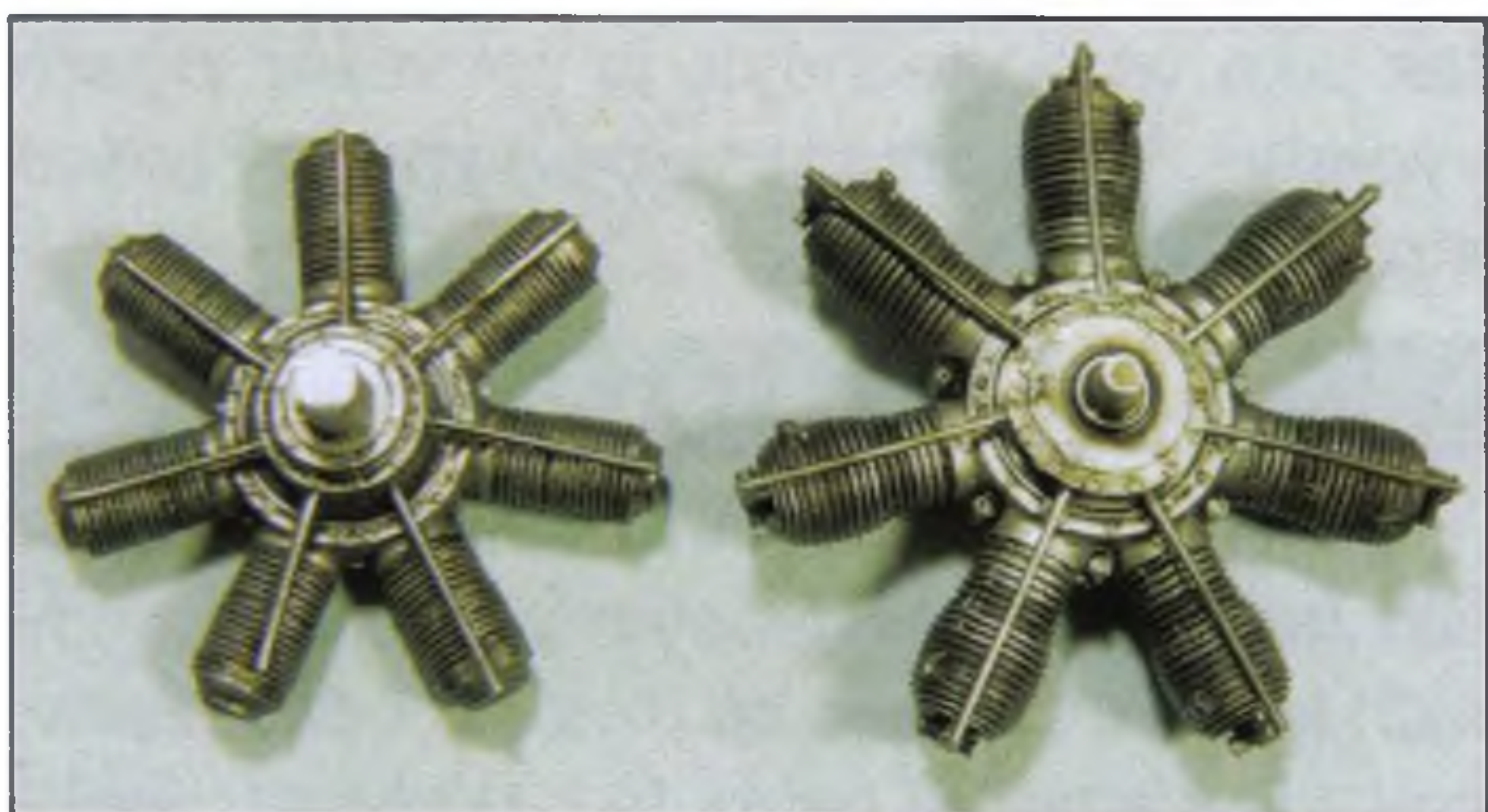
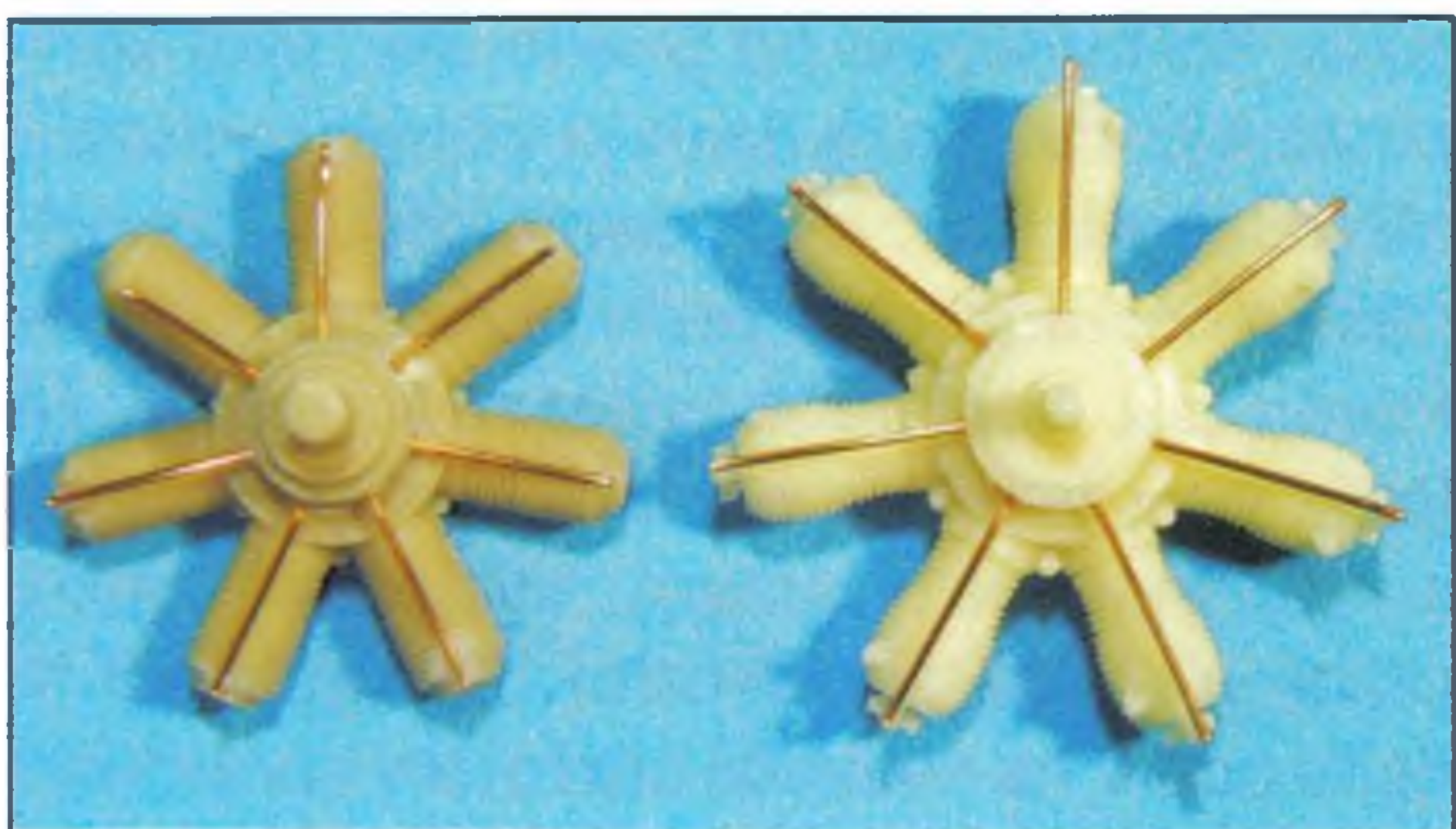
Stavebnice

Konec planých řečí, jednou jsem recenzent, a tak se vrhněme na v Čechách oblíbené strhání modelu. Rámečky s plastovými díly jsou jen dva. Proč jich nemohlo být třeba pět? Proč leptané díly nejsou barvené? A když už jsou přiloženy dva aršíky s obtisky, proč jsou černé proužky obtisků port každý samostatně. Kdo má mít trpělivost je nanášet. A barevný návod na křídlovém papíře? Jen mrhání penězi kupujícího.

Ted' ale vážně. Plastové díly, a to i ty nejdrobnější, jsou zhotoveny čistě, jemně a bez otřepů. Propadlin je poskrovnu, našel jsem je jen na úplné zádi polovin trupu, na kulometu a na krytech nábojových pásů. Jinak není co dodat, vše vypadá pěkně. Štítek s leptanými díly je velký tak akorát a nabízí vše potřebné k vyšperkování modelu. Kdo se ale na práci s lepty necítí, nemusí zoufat, plechové díly jsou jen alternativou plastových. Barevný návod je přehledný, tedy pokud jde o kresby. Nesedí mi ale oblíbený styl firmy Gavia, kdy je sestavení podsestav rozkresleno v jedné části návodu, jejich slepení v jeden celek pak v druhé. Prostě dávám přednost klasice.

Naproti tomu vysoko hodnotím schéma výpletů modelu. Barevné rozlišení jednotlivých lan je velmi přehledné; nepamatuji si, že bych tento přístup již někdy viděl. V návodu jsou též barevně zobrazena čtyři kamuflážní schémata. Jedno představuje stroj v barvě přírodního plátna, zbylé tři pak stroje potažené plátnem běleným.

Obtiskům není co vytknout, nabízejí opravdu vše potřebné, včetně oněch port nebo lemů hran křídel, trupu a ocasních ploch. V krabici stavebnice i přes jednoduchost vypadá krásně.



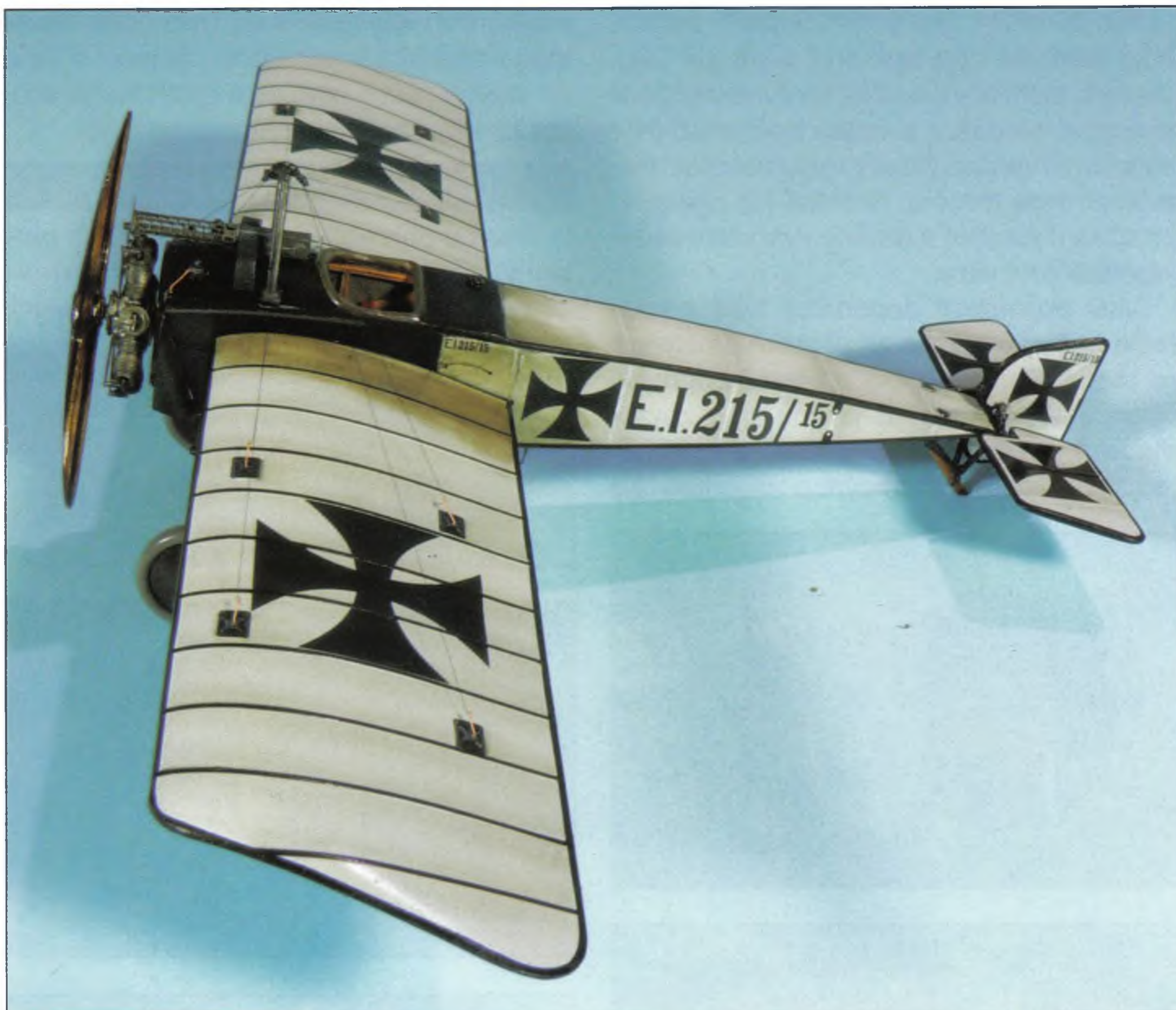
Motor

Motor byl pro mne bohužel největším zklamáním z celé stavby. Je velmi zjednodušený; podobně jako například ve stavebnici letadla Scout stejné firmy, máme k dispozici pouze blok motoru s válci, v návodu pak doporučení zhotovit zdvihátka z vytaženého rámečku. Toť vše.

Modelář má v podstatě dvě možnosti – buď motor svépomocí vylepšit, nebo se poohlédnout jinde. Uvítal bych alespoň leptané ventily, ale bohužel. Motor není nejpřesnější ani tvarově. Protože Oberursel U. O (respektive jeho vzor Gnome Monosoupape 80k) jako samostatná doplňková sada zatím prodáván není, sáhnul jsem do krabice s Fokkerem B. II firmy Special Hobby, kde je velmi pěkná odlévaná maketa tohoto motoru. A tu jsem s chutí použil.

Je tu ovšem jeden problém, odlévaný motor je v měřítku a pod kryt modelu Pfalze se nevejde ani po ztenčení jeho stěn. Opět máme dvě možnosti – buď zkrátit válce schované pod krytem, nebo kryt motoru na model nenalepit. Říká se, že v jednoduchosti je krása, a tak jsem zvolil variantu druhou.

Na čelní stěně krytu motoru je velmi jemný reliéfní znak firmy Pfalz, na který máme podle návodu nanést obtisk. Protože jsem se bál, že ho neumístím přesně, raději jsem místo něj nastříkal hliníkovou barvou a vrstvou finální černé barvy jsem se k podkladové hliníkové probrousil.



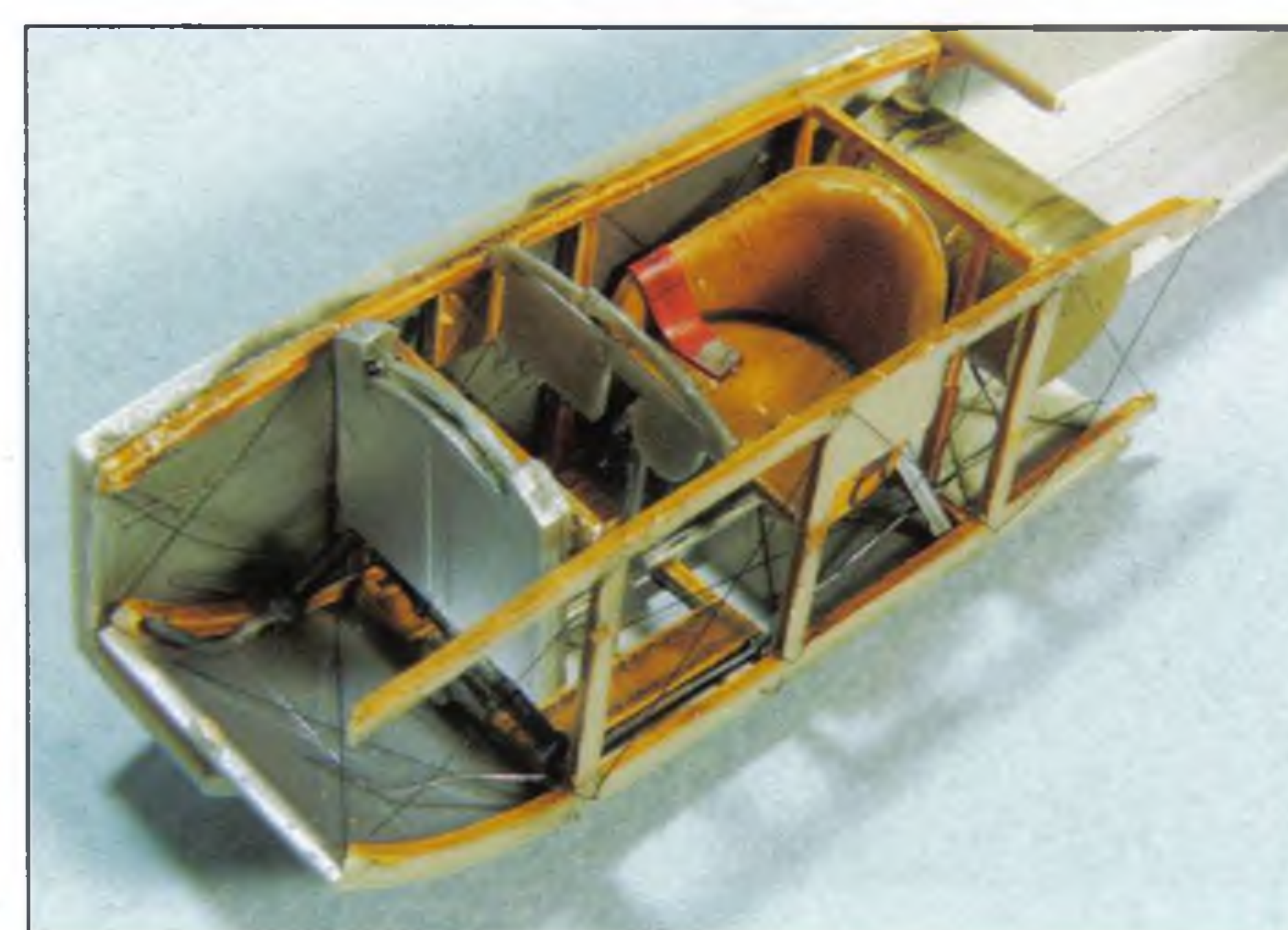
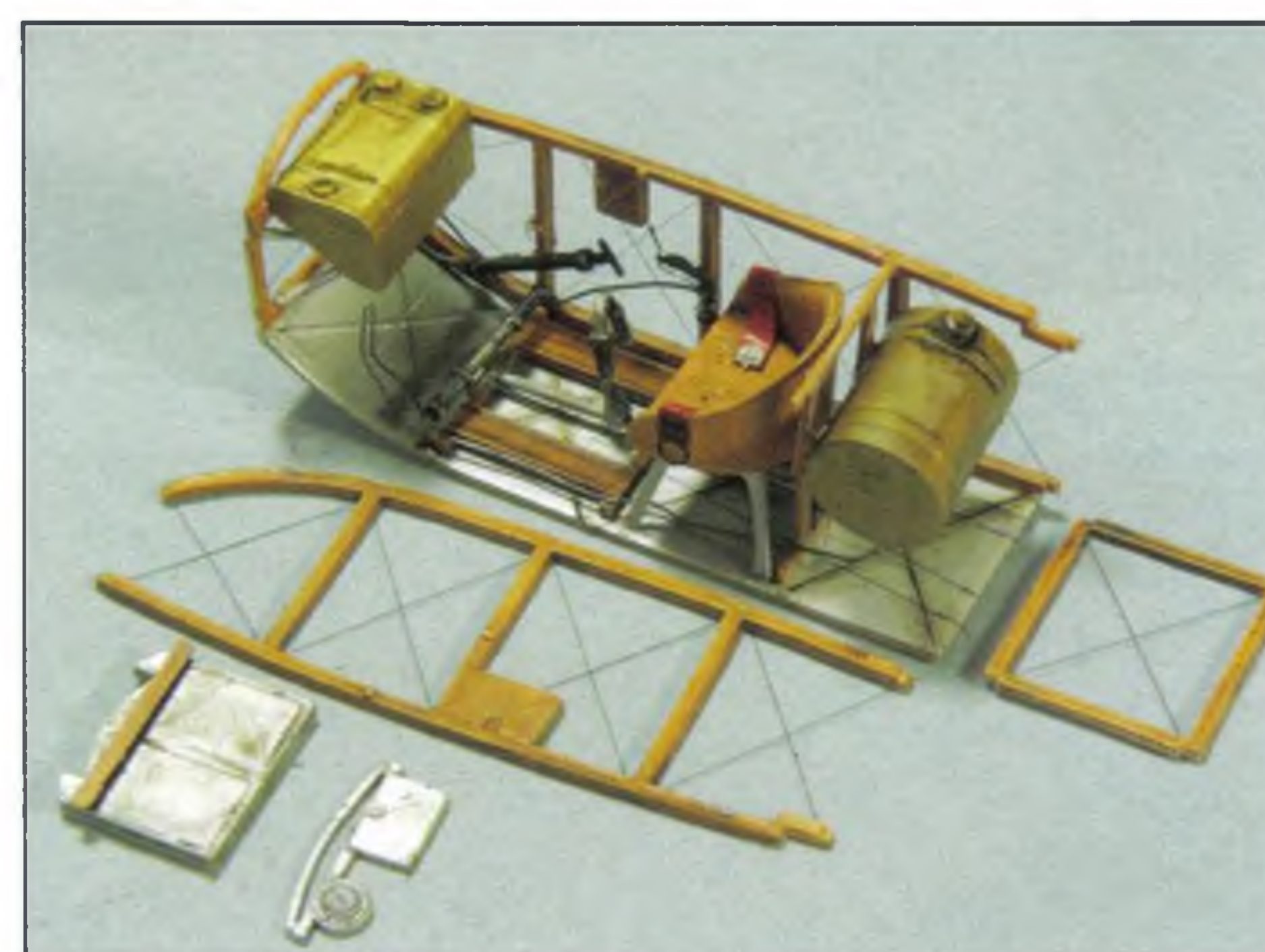
Trup

Motor mne sice zklamal, ale zbylá část stavebnice potěšila. Vše je ztvárněno do detailů, čistě a jemně. Ve stavbě jsem logicky pokračoval pilotním prostorem. Pokud chcete model rozřezat, máte v rukou vynikající základ. Vše důležité, od motorové přepážky až po palivovou nádrž za pilotem, ve stavebnici najdete. Pokud ale chcete stavět model nerozřezaný, doporučuji vám, abyste díly před podsestavou 3 (zásobník munice) nepoužili. Na slepeném modelu nebudou vidět a jenom přinesou problémy při zavírání trupu.

Holé výlisky pravděpodobně líčují dobře, ale když díly konstrukce trupu nabarvíme, dřevo znázorníme olejovými barvami, díly nalepíme vteřinovým lepidlem a plastické výztuhy konstrukce trupu nahradíme lepenými vlákny, je rázem vymalováno. Desetina milimetru z jedné akce si sedne k desetině z jiné a trup rázem nezavře.

Doporučuji proto nelepit do modelu to, co nebude vidět, a pracovat velmi opatrně. Jinak není pilotnímu prostoru co vytknout, vše je tak, jak má být. Doplnil jsem palivové potrubí, natahal lanka řízení a nebarvené lepty pásů jsem nahradil barevnými ze sady firmy Eduard (Ách jó, jak já jsem líný...).

Palivovou pumpu doporučuji nalepit o jednu přepážku blíž k přídí. Pokud by byla umístěna podle návodu stavebnice, jednak by se k ní pilot obtížně dostával, jednak by se v modelu „prala“ se sedadlem.

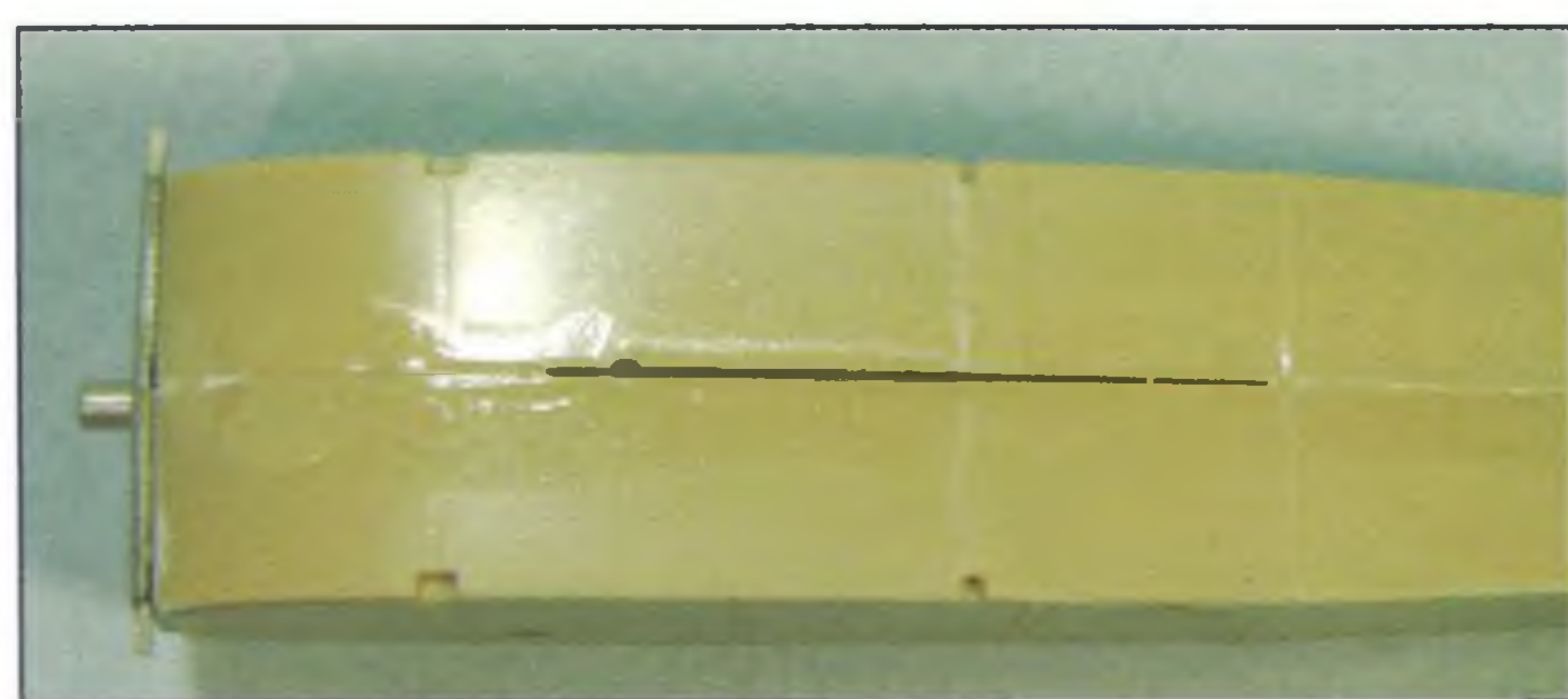
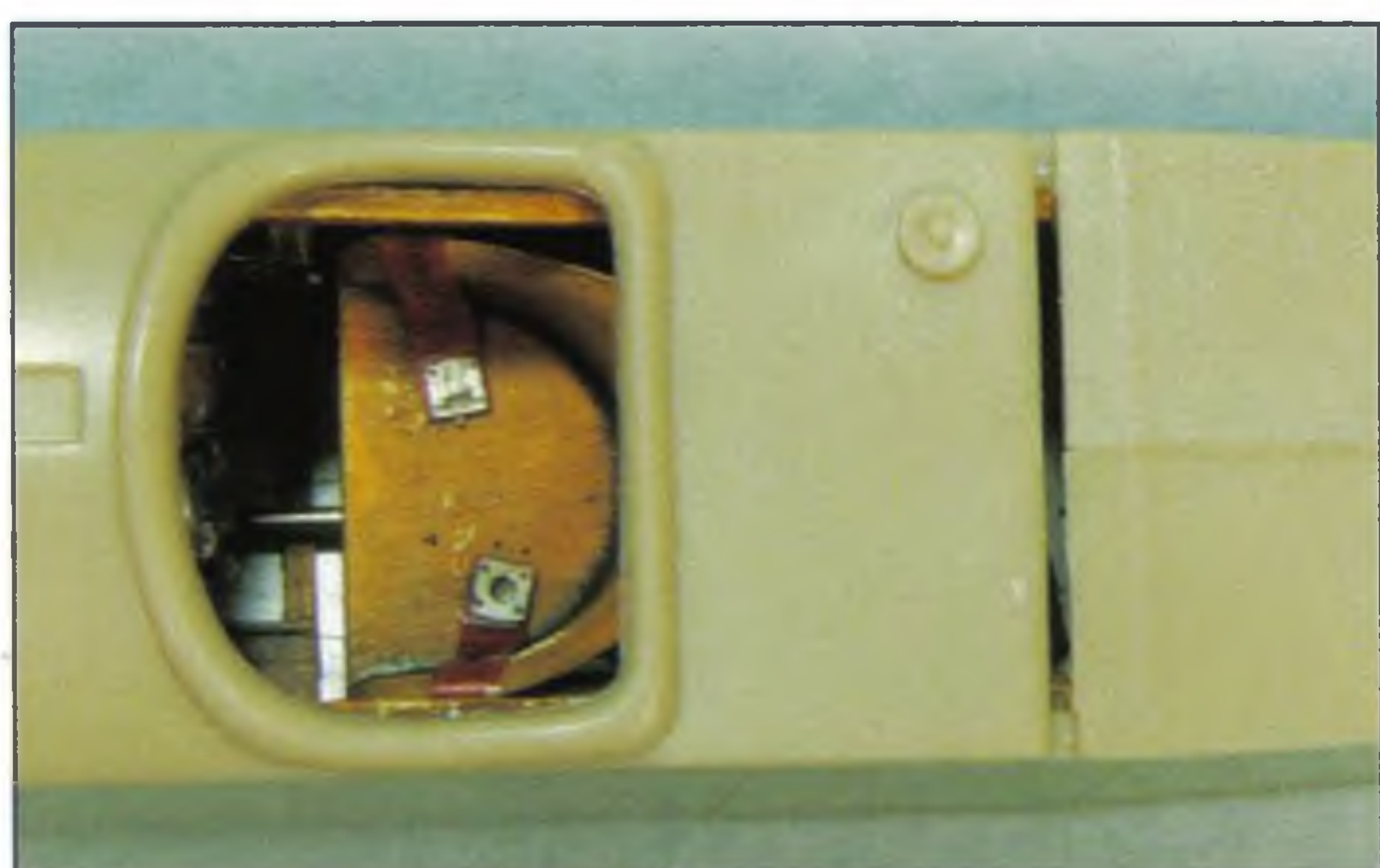


Uzavření trupu mi dalo trochu zabrat, ale bylo to spíš mojí vinou. Modely letadel s „krabicovými“ trupy mají ještě jednu nectnost, kterou je spoj polovin trupu. Obrousit jej do hladka bývá mnohem těžší, než na trupech zaoblených. To platí univerzálně. U Gavie se navíc rozhodli, že konstrukci trupu naznačí nad povrch jemně vystupujícím reliéfem. A s tím je při začišťování spoje problém.

Opět vám nabízím dvě varianty. Buď platičnost konstrukce obětujete, obrousíte povrch a po začišťování spoje konstrukci znázorníte znovu třeba obtiskem nebo nástřikem surfaceru. Druhou možností je dát si při začišťování spoje pozor a pokusit se brousit tak, abychom vystupující plastik nepoškodili. Já se rozhodl pro variantu druhou, a tak vám mohu s klidným svědomím doporučit první.

Na poslední nepříjemnost jsem narazil, když jsem na trup lepil kryt přídě (díl 14a). Vepředu jsem ho nalepil ke správně umístěné motorové přepážce a vzadu jsem mezi jeho koncem a hranou výřezu v trupu našel asi půlmilimetrovou mezeru. Naštěstí její zaslepení proužkem plastiku a drobné vytmelení nedělalo větší problémy.

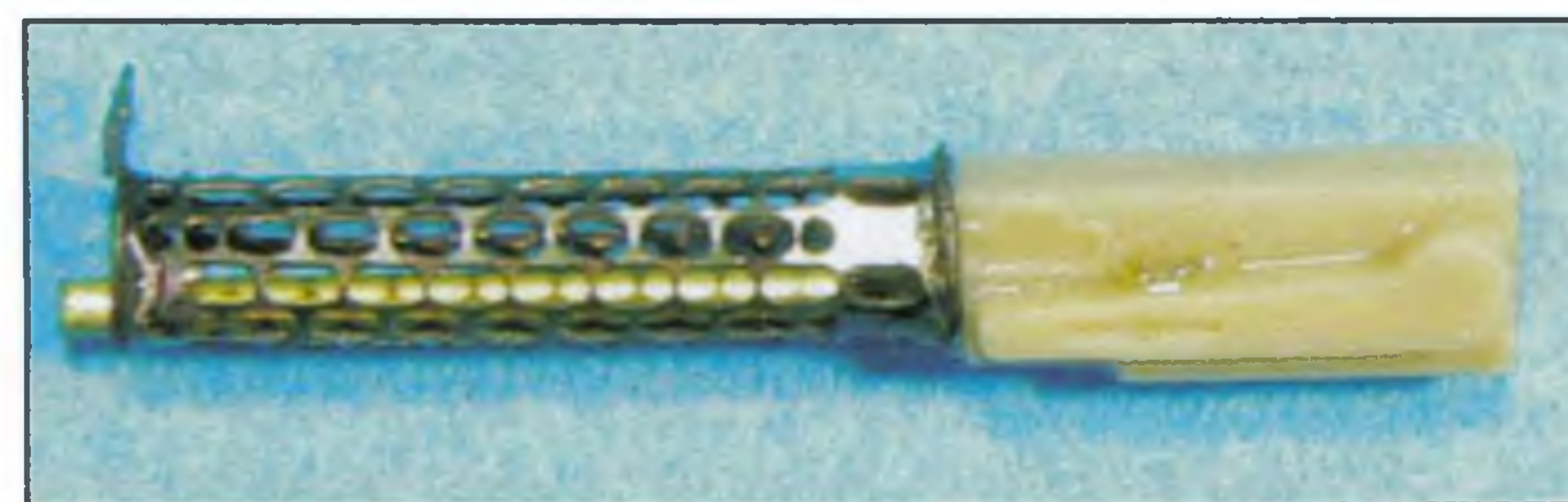
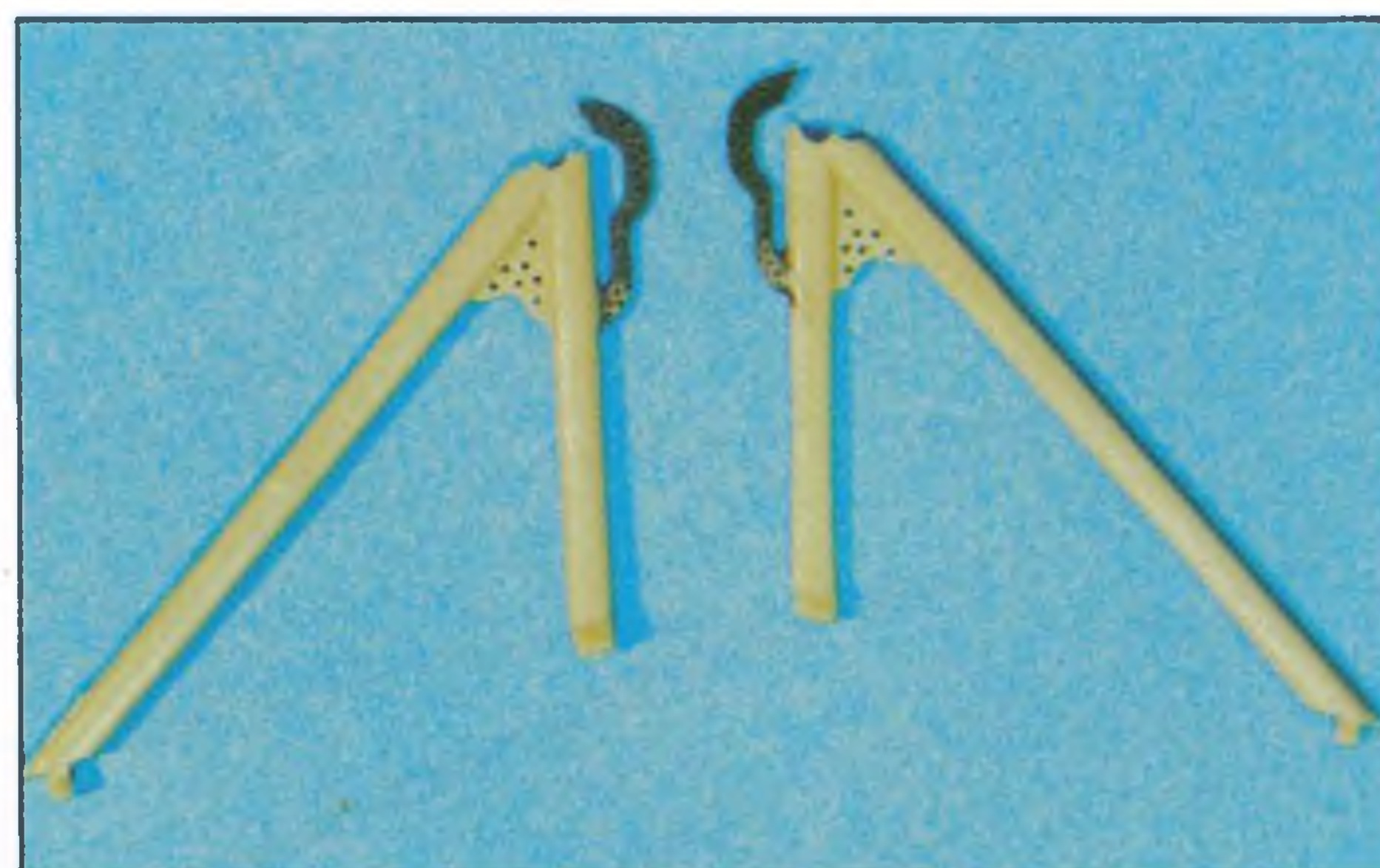
Vaší pozornosti doporučuji také polohu hrdla palivové nádrže za pilotním prostorem na tomto dílu. Jeho poloha přesně odpovídá výkresu ve Windsocku (stejně jako zbytek modelu), ovšem fotografie jasně ukazují, jak je ošidné věřit i uznávaným podkladům. Na



skutečných letadlech totiž bylo hrdlo umístěno v ose. Musím se přiznat, že jsem si toho při stavbě vůbec nevšiml a nebyť kamaráda, tak žiji v blažené nevědomosti dodnes.

Dokončení stavby

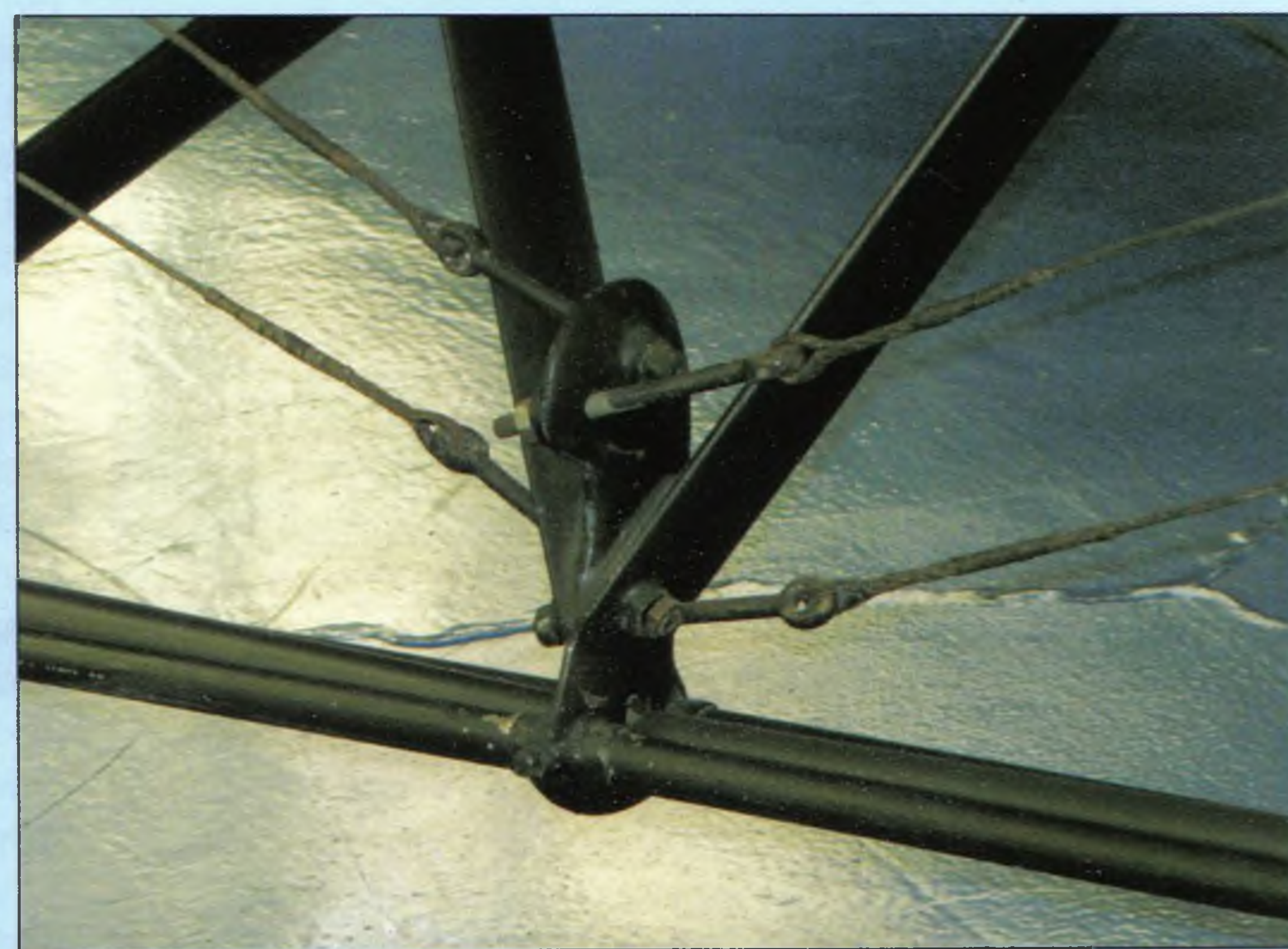
Stavba pokračovala bez nejmenších problémů. Opravdu ze stavebního hlediska není co vytknout. Naopak. Při barvení jsem ocenil



disky kol oddělené od pneumatik, také konstrukce podvozku a řízení je velmi povedená. Modelář má navíc možnost zvážit své schopnosti a nahradit lepty jen ty plastické díly, na které stačí. Není třeba zvlášť zdůrazňovat, že lepty jsou jemné a subtilní a tedy i křehké a náchylné na ulomení. Výsledek titěrné práce ale stojí za námahu. Při vyplétání si dejte pozor na neustálé udržování správného (nulového) vzepětí polovin křídel. Konstrukce, tak jako ve skutečnosti, je zpevněna pouze výplety. Stačí trochu více vypnout jednu stranu a jste nahaní.

Obtisky

Jsou opravdu kvalitní, dobře přilnou, je jich hodně, s dostatečným počtem náhradních kousků a vůbec se mi s nimi dobře pracovalo. Soutisk si netroufám hodnotit. Většinou jsou totiž jednobarevné, černé. Ostatně jak jinak, na Pfalzech se snad jiná barva ani nepoužívala. Přesto si pár poznámek neodpustím. Obtisky se znaky výrobců vrtulí (D15 a D28) jsou zaměněné. Obtisky na levé a pravé straně, zrcadlově obrácené, jsou značené stejným číslem. Je proto třeba dávat si trochu víc pozor. Když jsem nanášel obtisky na bok trupu, zjistil jsem, že označení E.I.215/15 je o něco větší, než by dle fotografií mělo být, a je problém jej dostat na místo. Že je poloha křížů na křídlech znázorněna chybně, jsem z fotografie zjistil, až když už jsem dva nanesl.



Závěr

Už nemohu stavebnici nic vytknout. A vlastně ani nechci. Vím, že v recenzích bývám dost kritický, možná přespříliš, a že zmiňuji i details, které normálního modeláře, který není fanatik na chmelnice, až tolik neberou. Stavebnici Pfalze z Holešova řadím kvalitou velmi, velmi vysoko. Za závažný problém považuji snad jen nesedící horní kryt přídě a příliš zjednodušený motor. Pozornost ještě doporučuji při sestavování pilotního prostoru. Jinak špičkový model je díky bělostnému zbarvení ve sbírce obtížně přehlédnutelný. A mé doporučení? Jděte do něj!

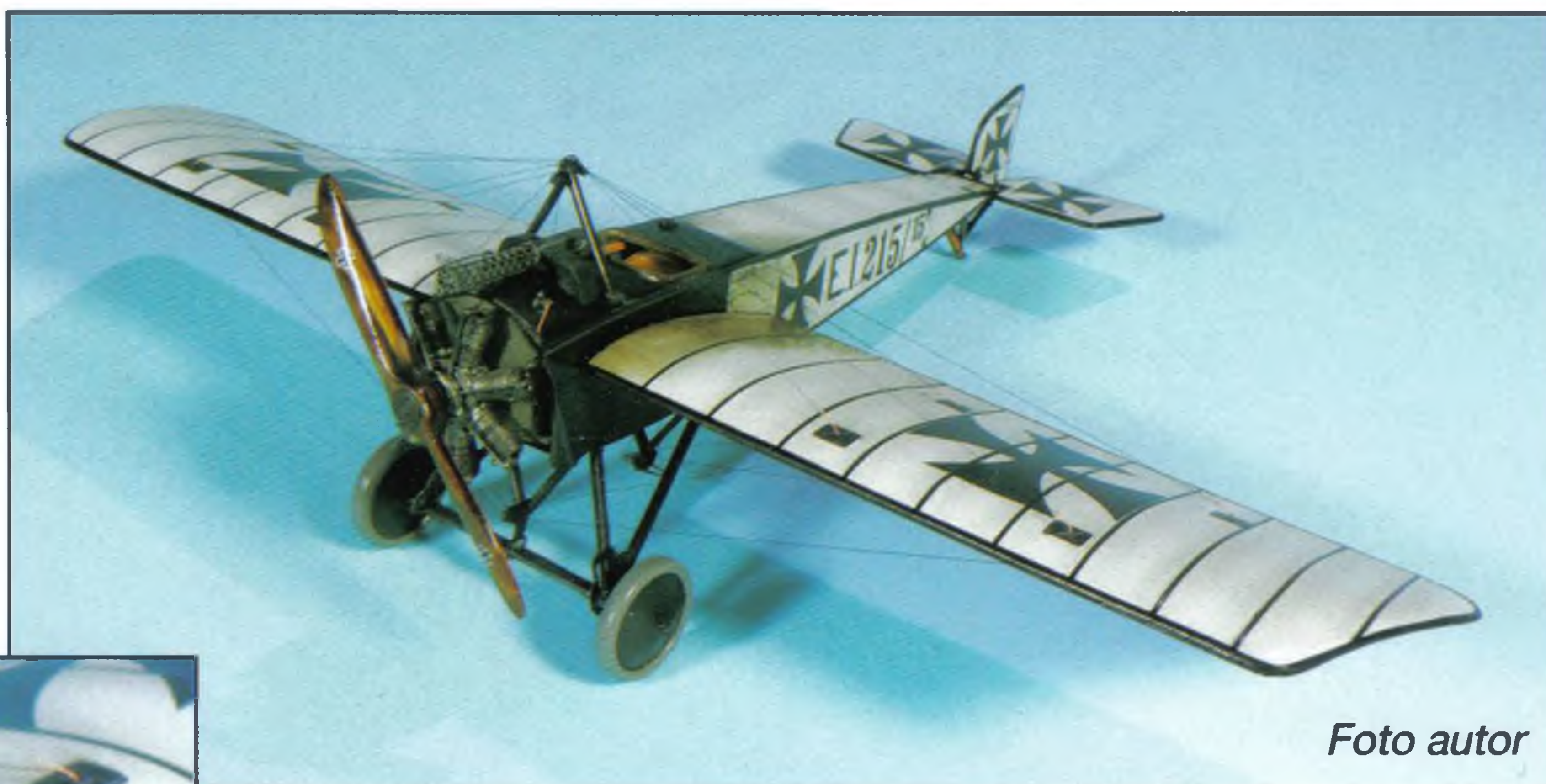
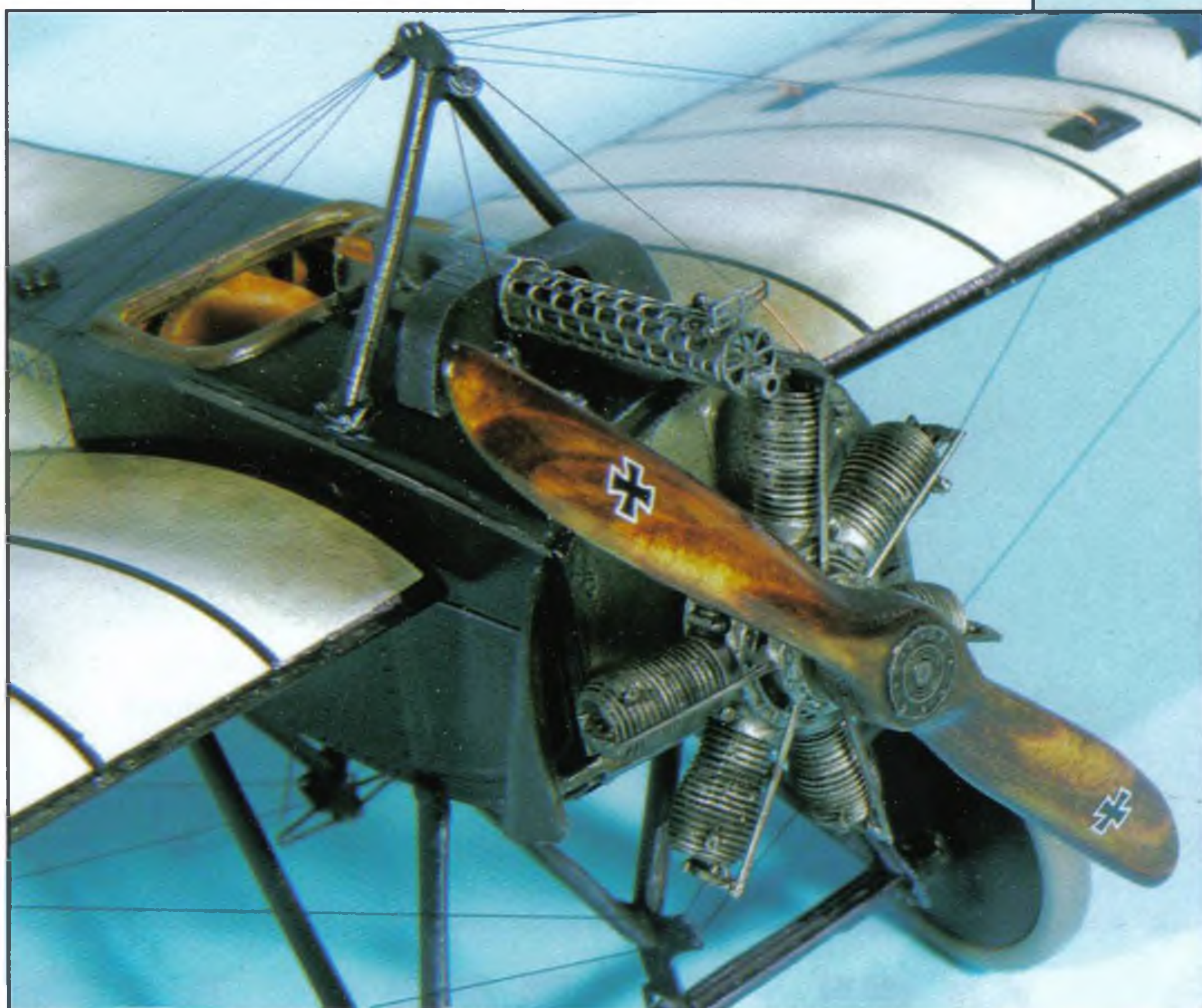
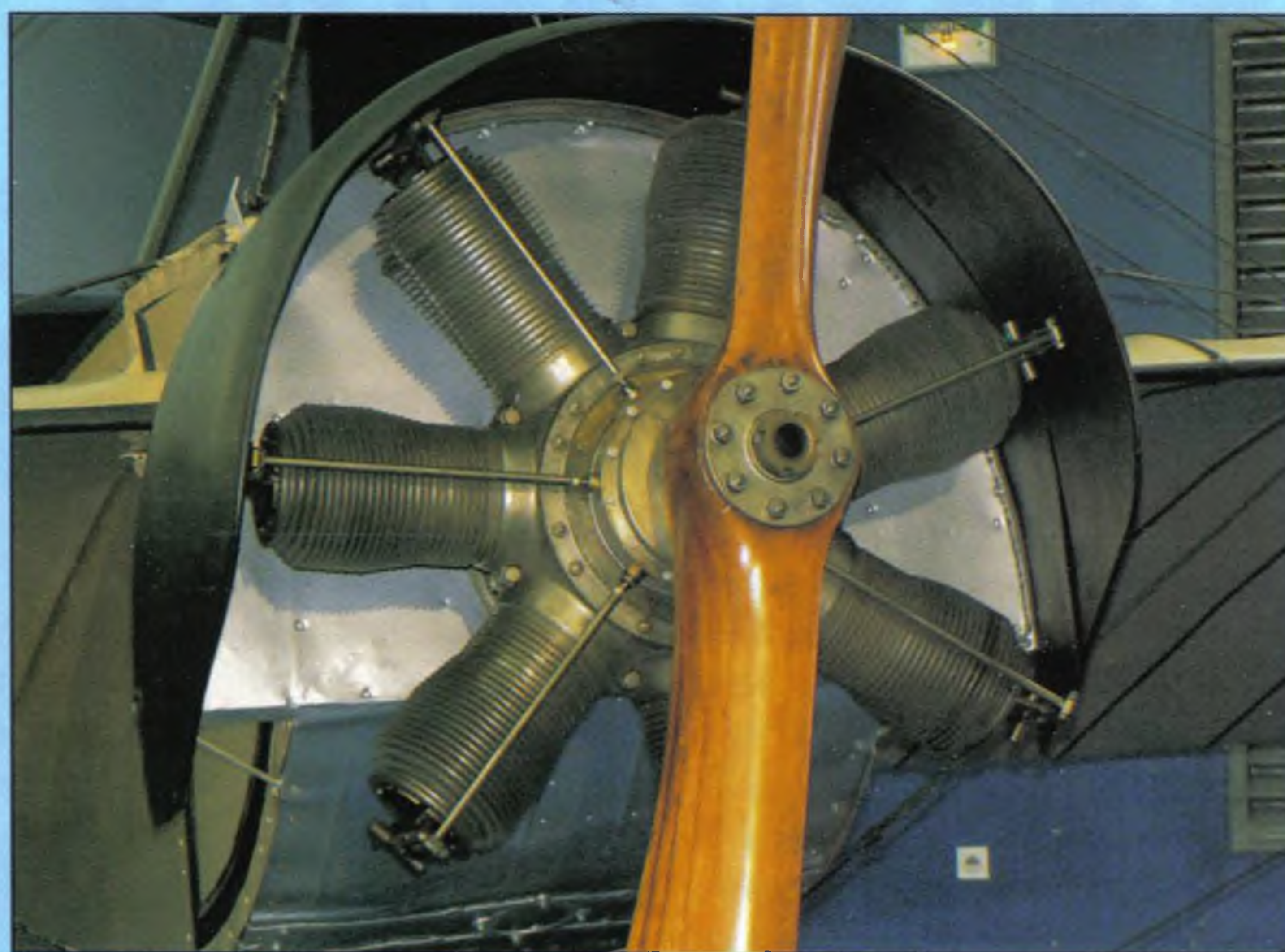
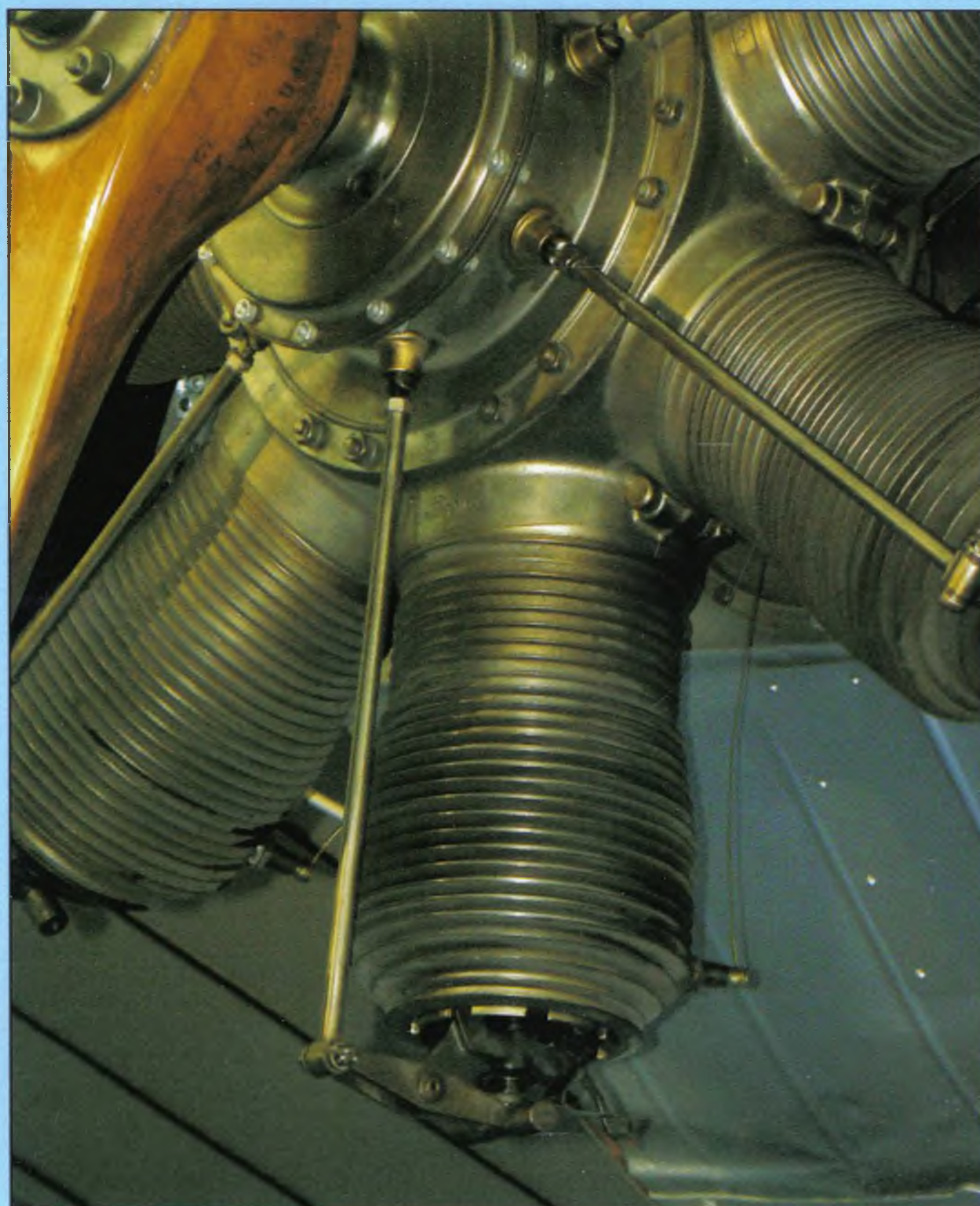


Foto autor



Původní Pfalz E. I se – pokud vím – nezachoval. Ale v muzeu na pařížském letišti Le Bourget je krásně přístupný jeho dvojímístný francouzský bratranec, Morane Saulnier H. Přestože se v některých detailech od německých strojů liší, je možné si udělat představu především o motoru, podvozku a systému řízení tohoto letadla.





BRIEFING

MĚŘÍTKO 1:72

VÝROBCE Tamiya

DOPLŇKY Odlévané doplňkové sady Aires, lepty Part, překryt kabiny S-Kit, masky vyřezané kolegou

Supermarine Spitfire Mk. VB

JAN JEZL

Stavebnici Spitfiru Mk. VB japonského výrobce je asi zbytečné představovat. Díly výborně líčují, kvalita povrchu i rytí do hloubky jsou vynikající, detaily excelentní. Stejně tak výtečné jsou doplňkové sady Aires a plechové vztlakové klapky Part. Jak se ale vymanit z uniformity britských kamufláží i okoukanosti Spitfirů a přitom pokud možno získat model letadla československých pilotů?

Předloha

310. československá stíhací peruť, Redhill, první týden července 1942. Bílé pruhy na přídí, které na letounech vydržely jen několik málo dní počátkem července 1942, byly prvkem rychlého rozpoznání letadel, které se připravovaly na kombinovanou operaci Rutter. Ta byla nakonec zrušena a místo ní se uskutečnila operace Jubilee, při které však zúčastněné letouny takové označení nenesly. (Viz Jiří Rajlich: Na nebi hrdého Albionu)

Úvod

Mým hlavním modelářským zájmem jsou letadla z druhé světové války v měřítku 1:72. Ve sbírce již mám modely letadel řady států z obou (přesněji řečeno ze všech) stran fronty, ale zástupce jedné podskupiny mi ve sbírce doposud chyběl. Tou podskupinou byli českoslovenští piloti. Dlouho mi to příliš nevadilo, ale možná díky tomu, že jsem začal pracovat v zahraničí v mezinárodním prostředí, v srdíčku se nějaké to vlastenectví přece jen ozvalo. Když se mi do rukou dostaly fotografie a kresba spitfiru 310. čs. stíhací perute, který nesly zajímavé doplňky – bílé identifi-

kační pruhy na krytu motoru a na výškovkách – a současně byla na internetové stránce Modelforum vyhlášena tematická stavba pruhovaná letadla, bylo o stavbě rozhodnuto.

Stavebnice

Ze stavebnice lze postavit několik subvariant Spitfiru Mk. VB (tři druhy koncových oblouků křídla, tři druhy chladičů oleje, dva typy kol a tři typy překrytů kabiny). Jedinou částí, která ještě před rozřezáním nelícovala úplně dokonale, byly podvozkové šachty (mezi dnem šachet a jejich stěnami zůstala po sestavení křídla malá mezera).

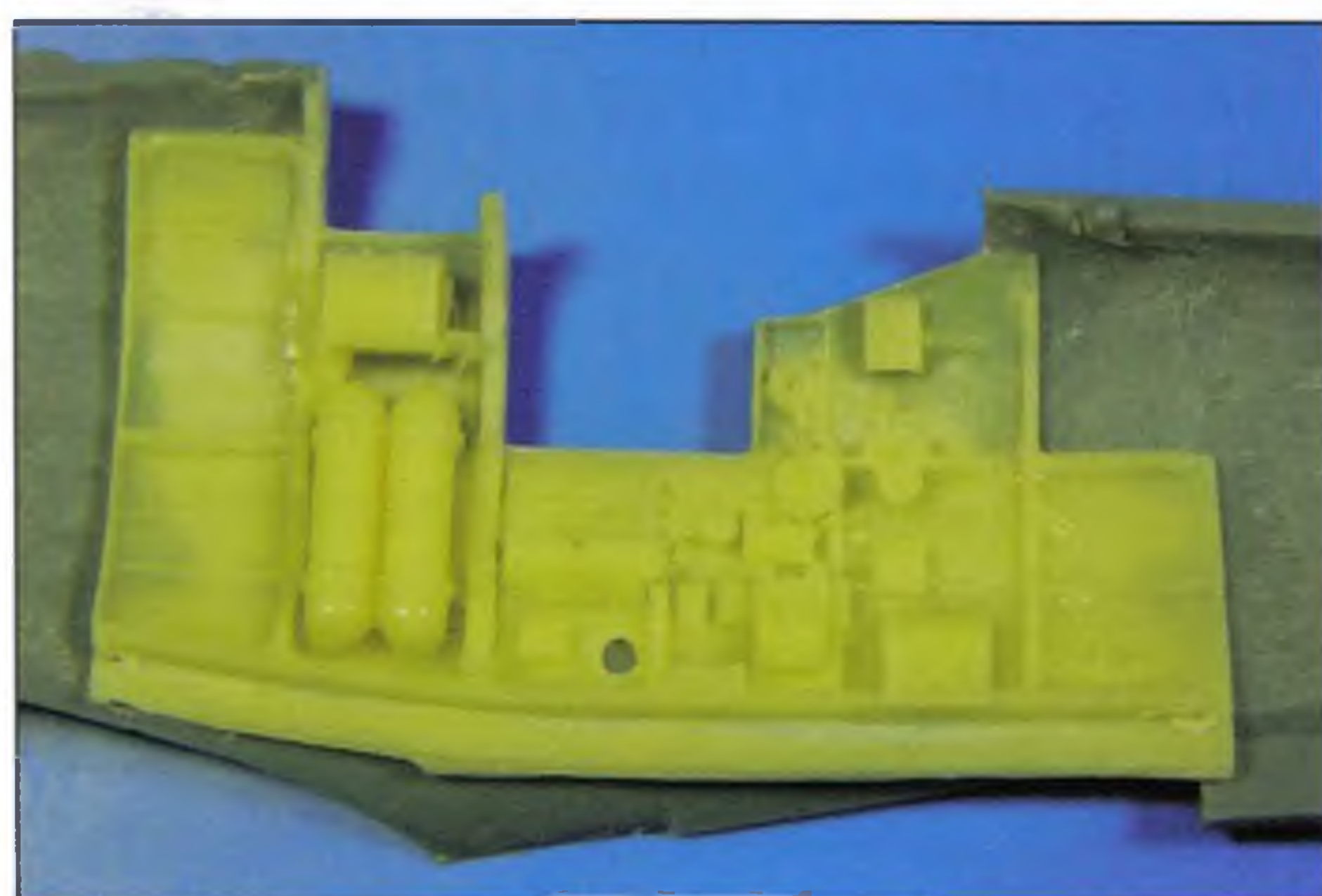
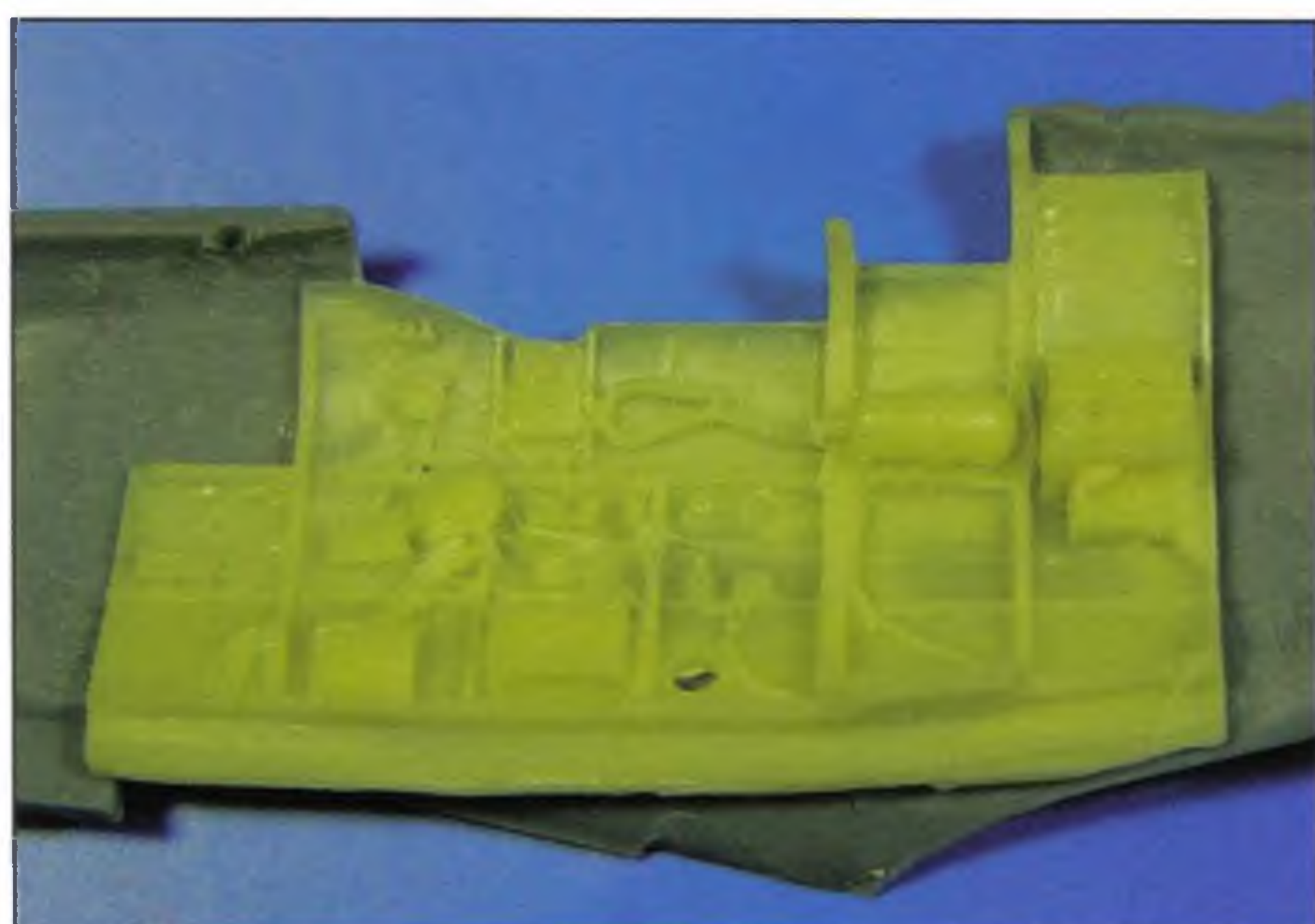
Stavebnice nabízí obtiskové varianty na tři stroje, ale obtisky jsou hodně tlusté (jak je bohužel u firmy obvyklé). Tentokrát mi to nevadilo, protože jsem je neplánoval použít.



Stavba

Začal jsem úpravou povrchu. Nejdříve jsem prohloubil rytí ovládacích ploch a jejich kraje prořízl žiletkovou pilkou. Po přebroušení jsem model onýtoval (podle výkresů z Aero Detailu č.8, AJ-Pressu č. 39 a Mushroom Model Magazine č. 6111). Použil jsem k tomu nejmenší nýtovadlo Petra Douska. Protože jsem chtěl dosáhnout co nejjemnějších a kulatých nýtů, nýtovadlem (moje dělá spíš jemné čárky než kolečka) jsem zhotovil jen mělké dolíky, které jsem pak prohloubil ostrou rýsovací jehlou (pokud někdy nebudete už opravdu vědět co s časem, vřele doporučuji).

Přestože je pilotní prostor přímo ze stavebnice velmi detailní, použil jsem odlévaný interiér Aires, který je takřka dokonalý a je to z hlediska detailu jedna z nejlepších sad, kterou jsem kdy měl v ruce. Horší to bylo s nalícováním odlitků do trupu. Stěny trupu i odlitků bylo nutné zbrousit na tloušťku papíru a teprve poté se mi je podařilo usadit.



Malá pomůcka při podobných operacích: Když už jsou díly tak tenké, že se bojíte, že se při plošném broušení probrousíte skrz a díl pořád ještě nechce sednout, natřete jednu dosedací plochu tenkou vrstvou hustého lepidla Herkules (nebo něčeho podobného) a díly k sobě jemně přiložte. Herkules otištěný na protikusku ukáže místa, kde je nutno ještě brousit.

Po zalepení bočnic kokpitu do trupu je nutno pečlivě usadit i podlahu. Podlaha nesmí trup rozevírat, musí jít zasunout úplně volně a rovněž nesmí překážet při usazení spodní poloviny křídla. To jsem bohužel úplně nedodržel a později jsem zdolouhavě bojoval se špatným vzepětím křídla.

Pilotní prostor jsem nastříkal interiérovou zelenou (Gunze C), zesvětleným odstínem barvy jsem jemně zvýraznil středy větších ploch a barvami Vallejo na štětec nabarvil detaily. Po přestříkání lesklým lakem Tamiya jsem se pustil do napouštění spár zředěnou barvou. Tentokrát jsem kvůli rychlejšímu schnutí místo oleju použil barvy Vallejo. Přes-

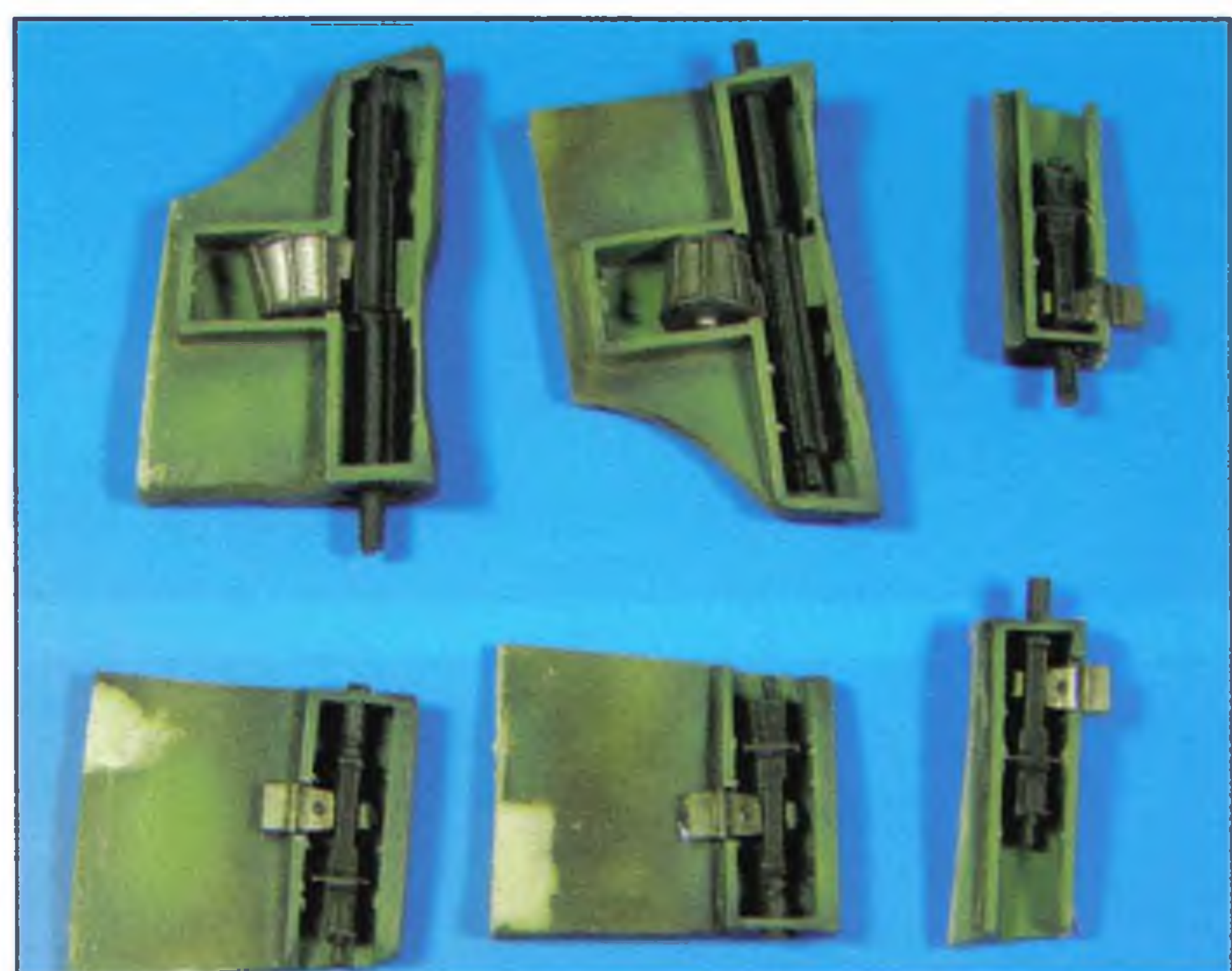


tože byl podklad lesklý a hladký, barva místo zatečení do koutů vytvořila malé kaluže a po zaschnutí zůstala nejvýraznější právě na jejich okraji, zatímco v koutech nezbylo skoro nic. Efekt tak byl úplně opačný než jsem zamýšlel, ale nakonec jsem to nějak „ušmrdlal“ a po zesvětlení hran drybrushem (tentokrát olejovou barvou) jsem byl s výsledkem spokojen.

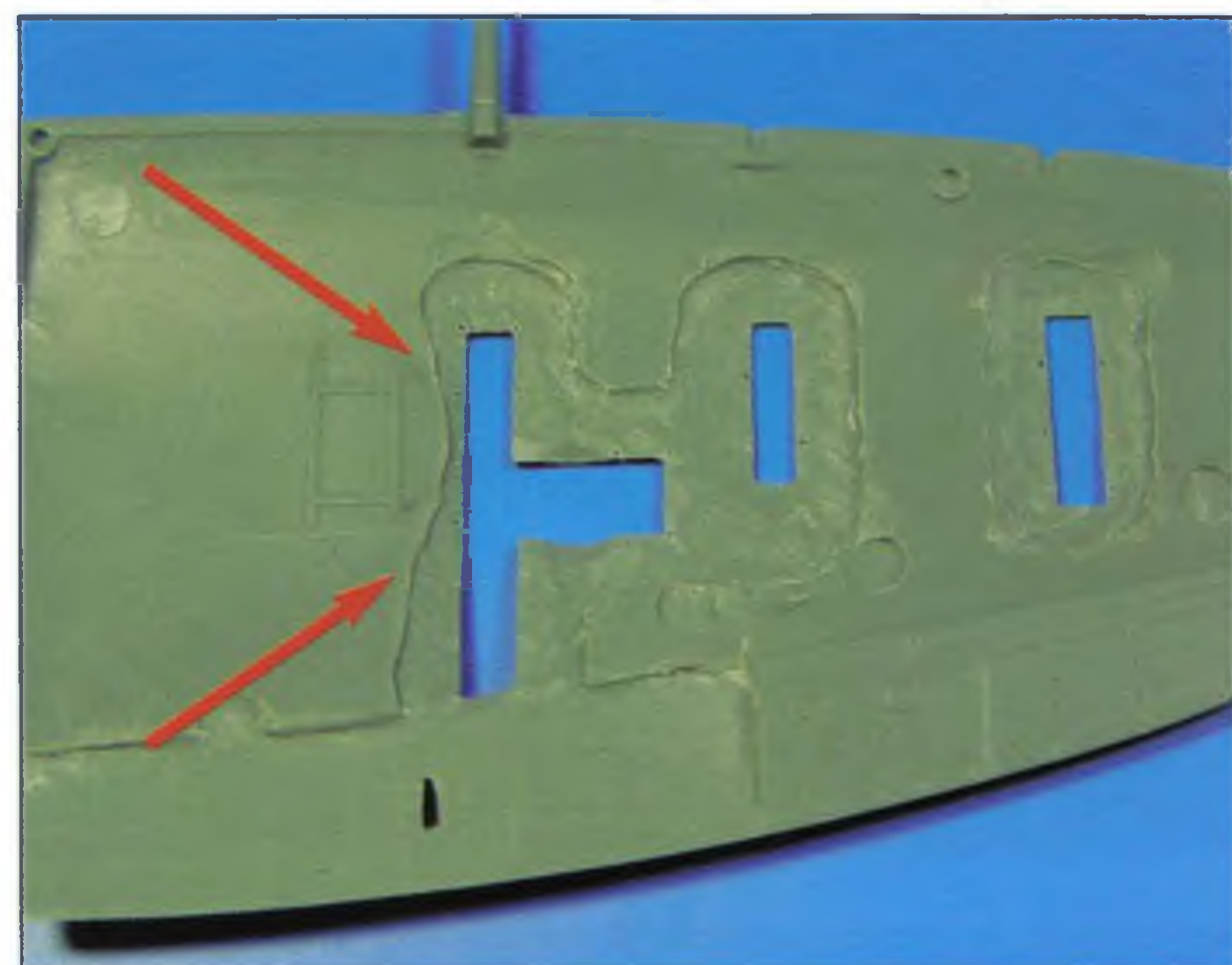


Zbraňové šachty

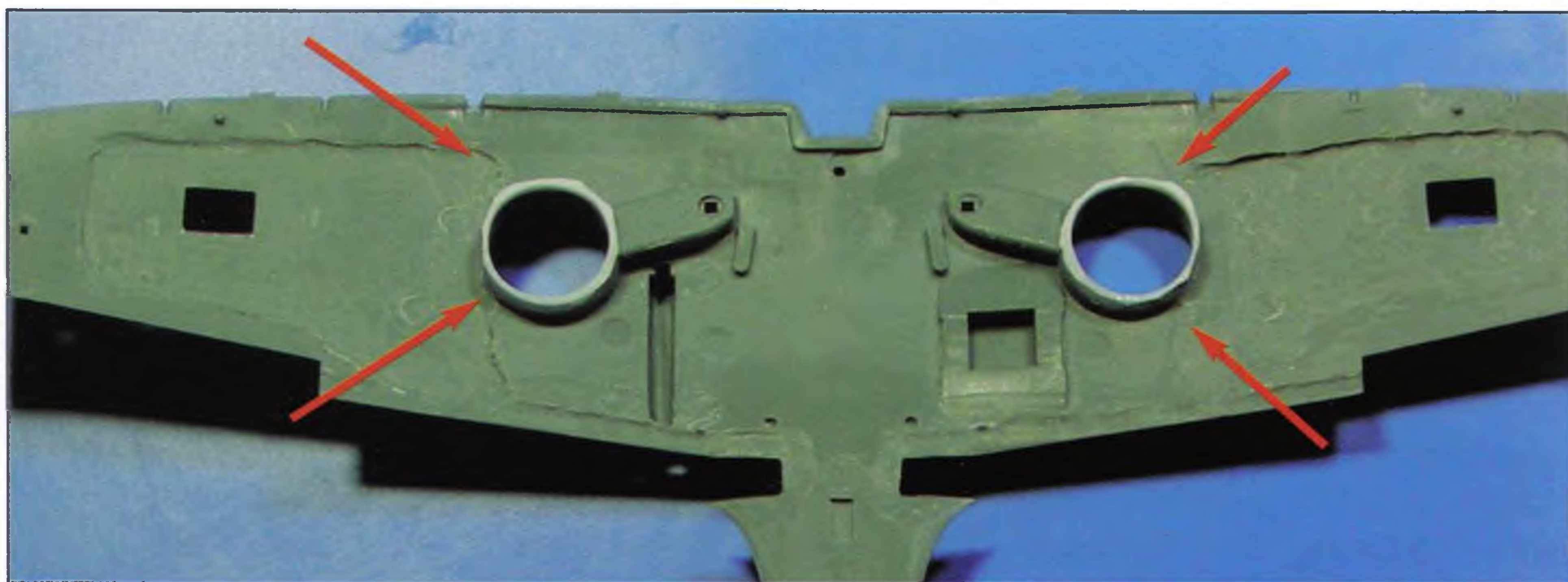
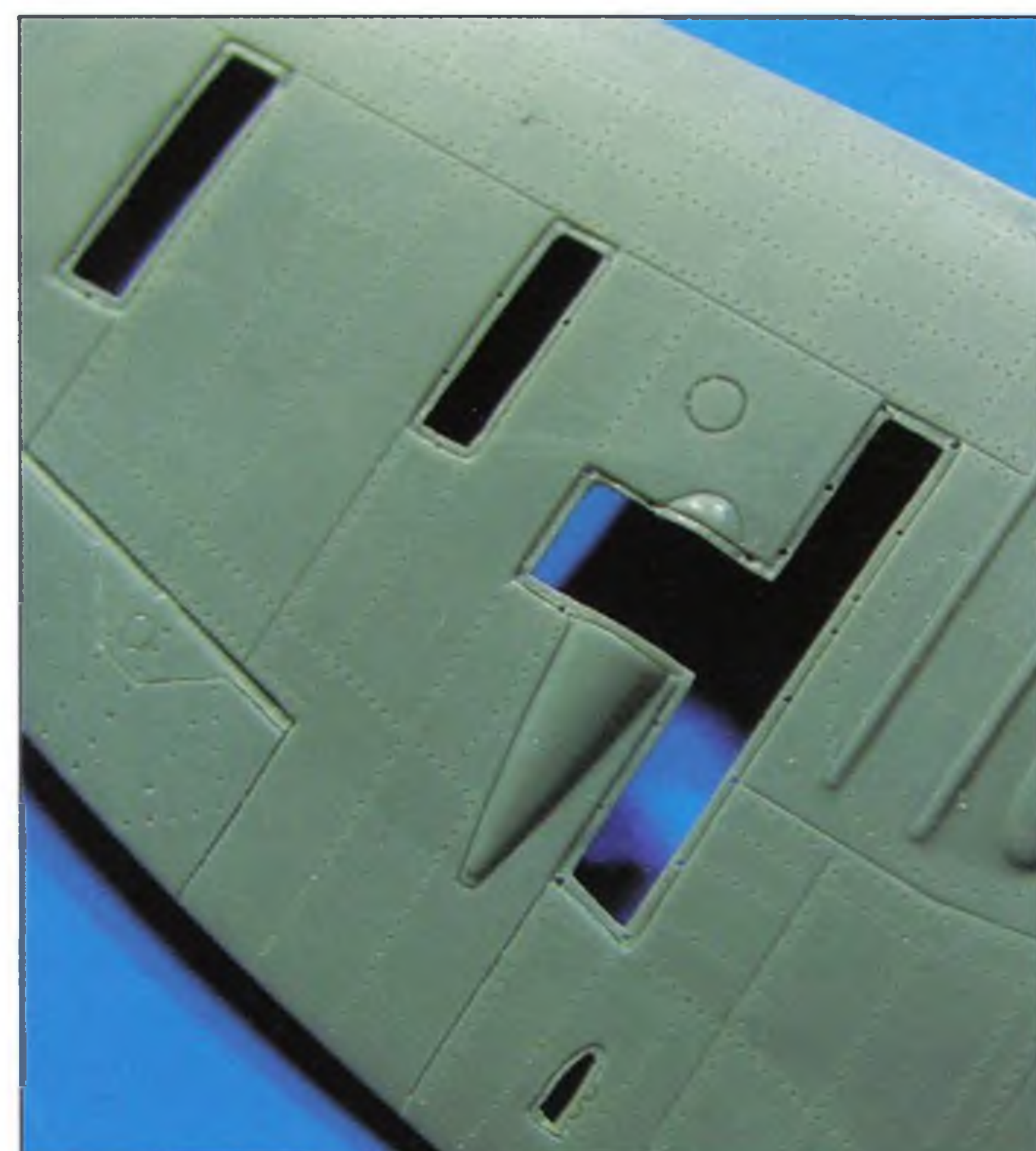
Jsou opět od firmy Aires. Detaily zrovna neoplývají, protože ani ve skutečnosti jich mnoho nebylo. Všechny šachty pro jedno křídlo (včetně nábojové schránky zespodu) jsou odlity v jednom kuse. Na první pohled se to může zdát jako zjednodušení práce, ovšem jen do okamžiku, než zjistíme, že vzdálenosti mezi šachtami odlitků a šachtami plastového křídla nejsou stejné. A tak jsem musel díl šachet rozřezat na tři kusy a asi



o 0,5 mm snížit vnější kulometry, protože jinak by vyčnívaly nad povrch křídla (mimochoodem, mám ještě jednu stejnou sadu Aires a na ní jsou vzdálenosti mezi šachtami v pořádku). Křídlo jsem v místě usazení zbraňových šachet musel opět notně frézovat a brousit, stejně tak šachty, které se do křídla téměř nevešly.



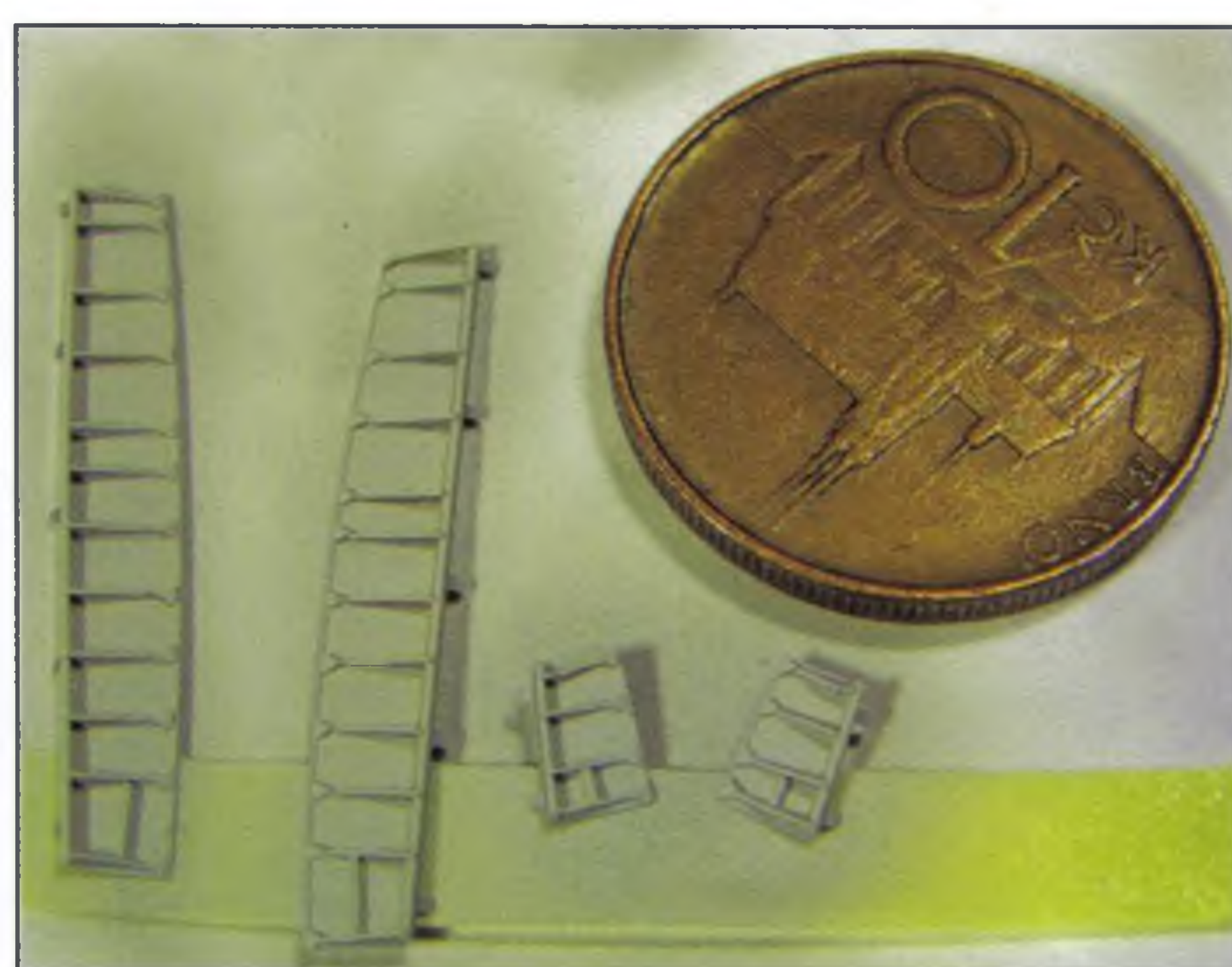
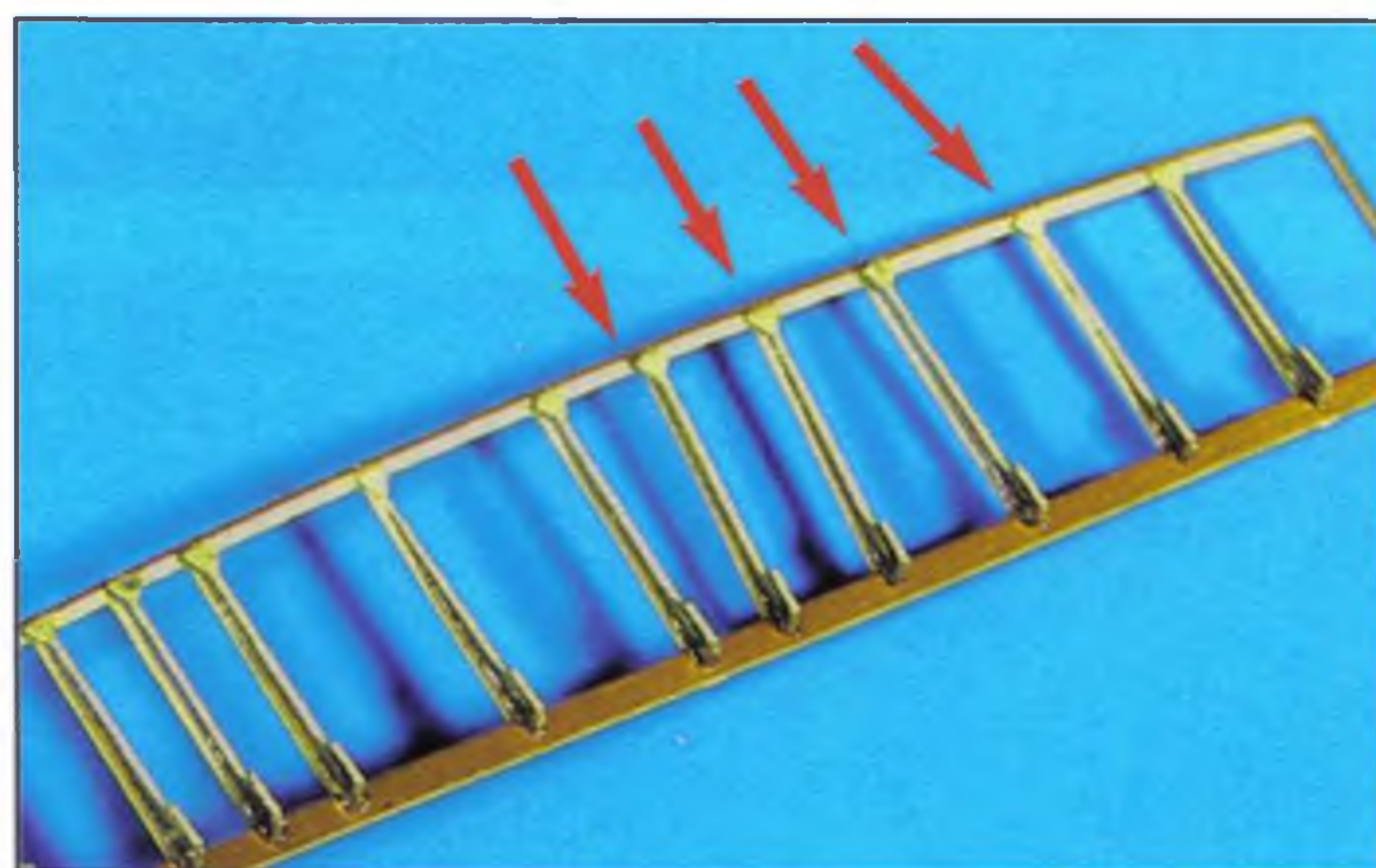
Po obvodu otvorů v křídle jsem nechal tenký proužek plastiku, který znázorňuje dosedací plochy krycích plechů. Jemně jsem je zbrousil, aby byly pod úroveň okolního povrchu, a navrtal do nich otvory.



Největší zádrhel ovšem představovalo uložení šachet kanonů vedle podvozkových šachet. Částečně jsem si zavařil sám, protože již zmíněnou nedostatečnou hloubku šachet jsem řešil nadstavením pomocí kousků plastiku, vše jsem pak přetmelil a hlavně bohužel důkladně přebrousil. Tím jsem však také zvětšil vnitřní průměr podvozkových šachet, které i po ztenčení stěn na absolutní minimum překážely uložení šachet kanonů. Částečným řešením bylo stočení proužku plastiku dovnitř šachet a opětovné ztenčení stěn ze strany kanonů. Sice ani poté nejsou kanony úplně vystředěny, alespoň se však podařilo skrýt stěny zbraňových šachet.

Vztlakové klapky

Plechý firmy Part jsou výzvou modelářským (ne)schopnostem. Že se musí každé žebro lepit na klapku (a do vnitřní konstrukce křídla) zvlášť, to až tak nepřekvapí, horší je, že na každé žebro ještě musíme naplocho přilepit trojúhelník o velikosti necelého milimetru. Problémem není ani tak nalepení miniaturních dílů, ale především to, že všechna žebra musí být u odtokové hrany nalepena v naprosto stejné výšce, protože sebemenší rozdíl ve výšce žebor – na první, leckdy ani na druhý pohled neviditelný – se po nalepení trojúhelníků okamžitě ukáže.

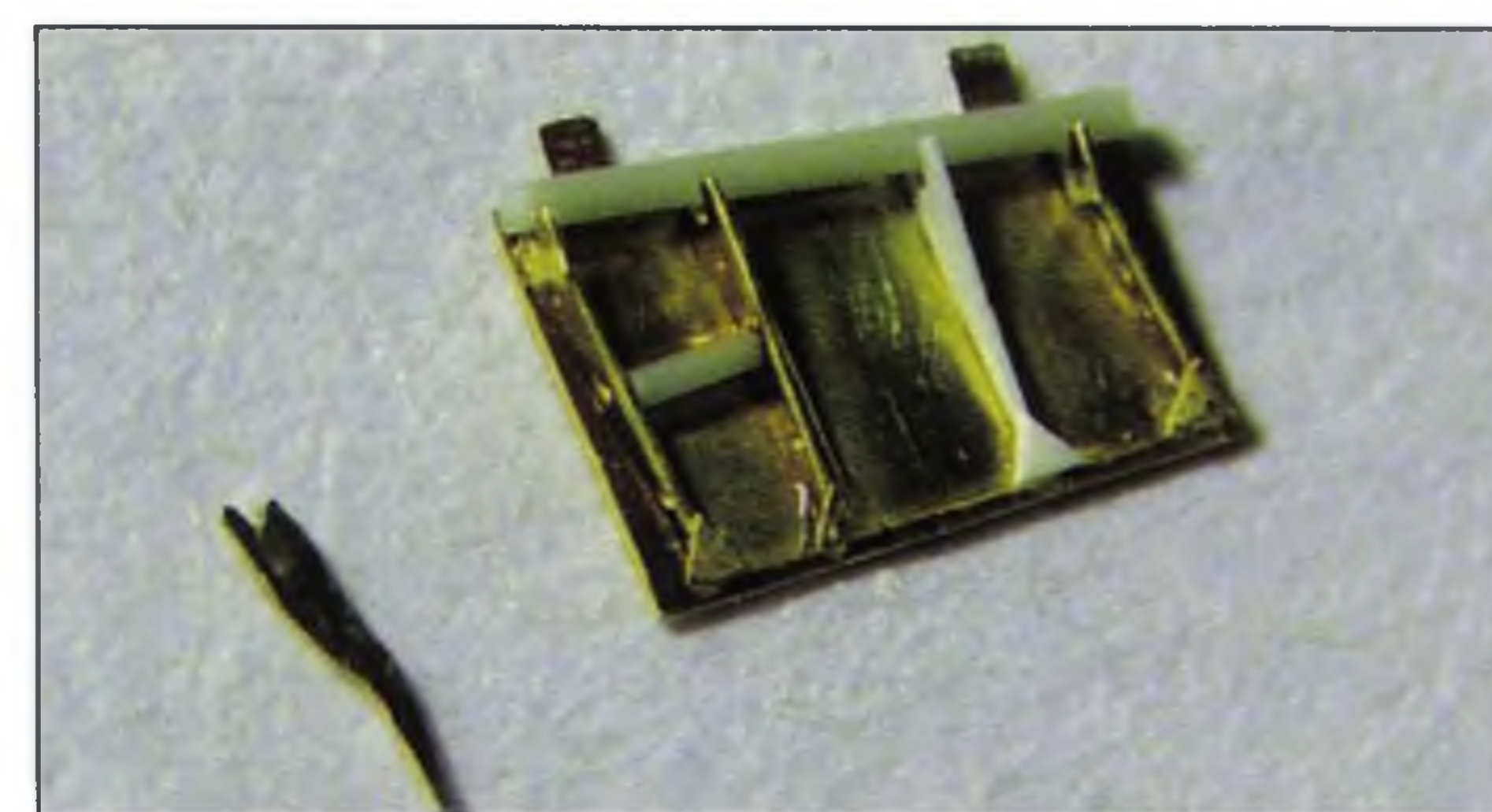
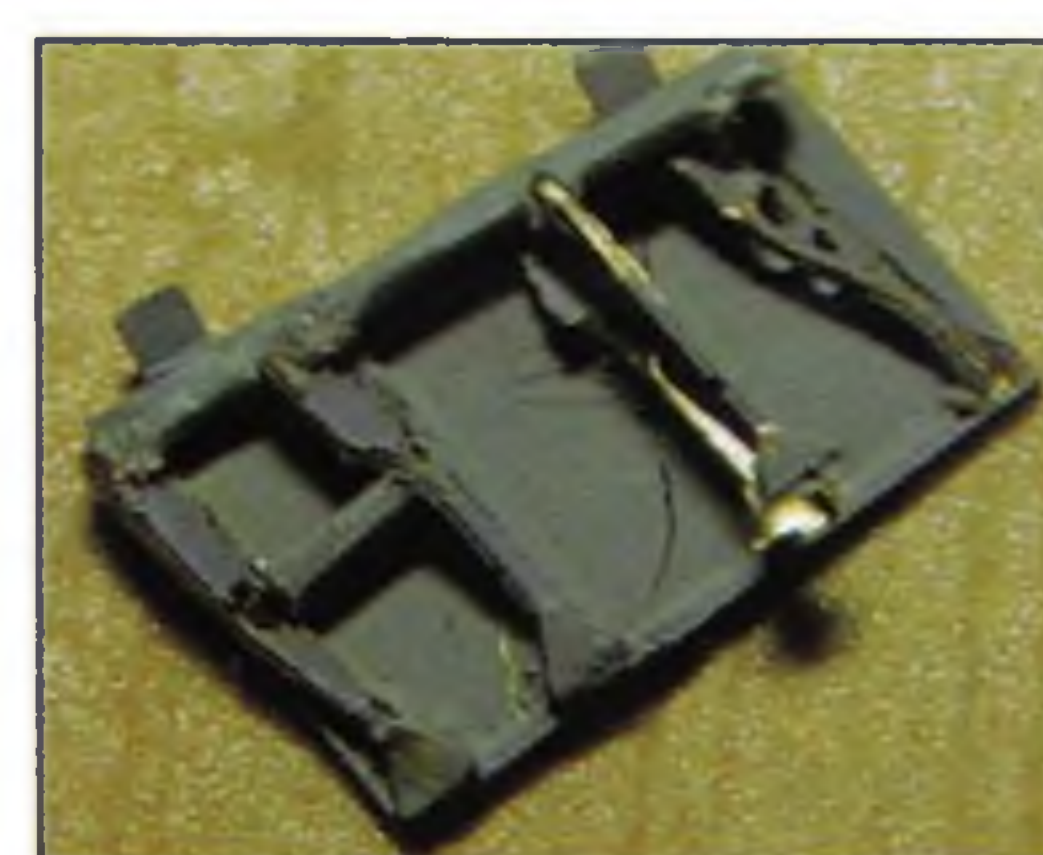


A pak přišla další komplikace, kolega mi přejel jednu hotovou klapku kolečkovým kancelářským křeslem... Po skoro 1,5 hodinové resuscitaci (nejdřív mé, klapka přišla na řadu

až poté) se podařilo obnovit základní životní funkce a trvalé následky zůstaly minimální.

Poradna doktora Chocholouška

nabádá: nejezděte si kolečkovým křeslem po vztlakových klapkách.



Hrubá stavba

Díky nedůslednosti při usazování odlévaného vybavení do pilotního prostoru mi při lepení trupu skončila jedna polovina trupu trochu výš než druhá (nebo druhá byla trochu níž než první). Což o to, srovnat hřbet trupu takový problém nebyl, horší to však bylo s dodržením stejného vzepětí polovin křídla. A tak místo pěti minut broušení při usazování pilotního prostoru absolvoval model při lepení křídla k trupu víc než hodinové mučení na skřípci a lámání v kole. Však ono se ne nadarmo říká „dvakrát řež a jednou měř“ (nebo že by to bylo fakt naopak?).

V této fázi jsem ještě přilepil výškovku, chladiče, koncové oblouky křídla a přední i zadní část překrytu kabiny. Veškeré spoje stačilo přetřít Surfacerem a pak přebytečný Surfacer setřít vatovou tyčinkou lehce namočenou v ředidle Gunze. Před barvením jsem ještě některé řady nýtů a linky paneláže opatrně přetřel filmovým lepidlem, které rozpustilo nečistoty a zvýraznilo zanesené a obroušené detaily.

Povrchová úprava

Po nastříkání surfaceru a jemném preshadingu jsem model nastříkal barvami Gunze řady C. Použil jsem odstíny přímo určené pro RAF z druhé světové války; barvy jsem pouze nepatrně zesvětlil. U každé kamuflážní barvy jsem ještě velmi jemně zesvětlil středy panelů. Poté jsem přes šablony zhotovené kolegou nastříkal výsostné znaky i písmena kódového označení a vše přestříkal lesklým lakem Tamiya.

Obtisky popisek jsou od firmy Propagteam. Jsou neuvěřitelně tenké a dokonale ko-

přují povrch. Přesto jsem je zbavil čírého laku po okrajích a usadil je roztoky Aeromaster. Jsou sice převážně trochu větší než by měly být, ale zase jsou na hotovém modelu dobře vidět.

Kódové označení z aršíku Tally-Ho! jsem musel usadit Hypersolem Agama, nic jiného nezabíralo. Protože vrstva barvy je u těchto obtisků poněkud tlustší, vystupovaly nepatrně nad povrch. Proto jsem je po dokonalém zaschnutí asi třikrát lakoval a jemně přebušoval, až se povrch srovnal.

Následovalo napouštění spár olejovými barvami. Pro každou kamuflážní barvu včetně výsostných znaků jsem míchal jiný odstín. Na bílou jsem použil světle šedou, na spodní plochy středně šedou, na horní šedé plochy tmavší šedou a zelenou jsem napouštěl černozelenou.

Tentokrát nešlo použít olejovou barvu naředěnou na konzistenci obarvené vody, protože by mi okamžitě zatekla i tam, kam jsem nechtěl. Spáry jsem vlastně ani nenapouštěl, spíš přetřel barvou. Vše jsem nechal několik hodin zaschnout a poté jsem oleje po směru letu stíral vatovou tyčinkou jen velmi jemně navlhčenou rychleschnoucím přípravkem. Tím se mi podařilo vyrobit takřka neviditelné šmouhy, které (alespoň podle mne) až překvapivě krásně rozbily jedolitost povrchu.

Po zaschnutí jsem model přestříkal matným lakem Vallejo, hrany a vystupující detaily jemně zvýraznil metodou suchého štětce, opět přelakoval a doplnil detaily (vrtule, podvozky, vztlakové klapky, lanka antén). Nakonec jsem na model poházel krycí plechy



zbraní, které jsem z obavy před ztrátou na výstavách a soutěžích k modelu přichytil malými kousky hmoty tack-it.

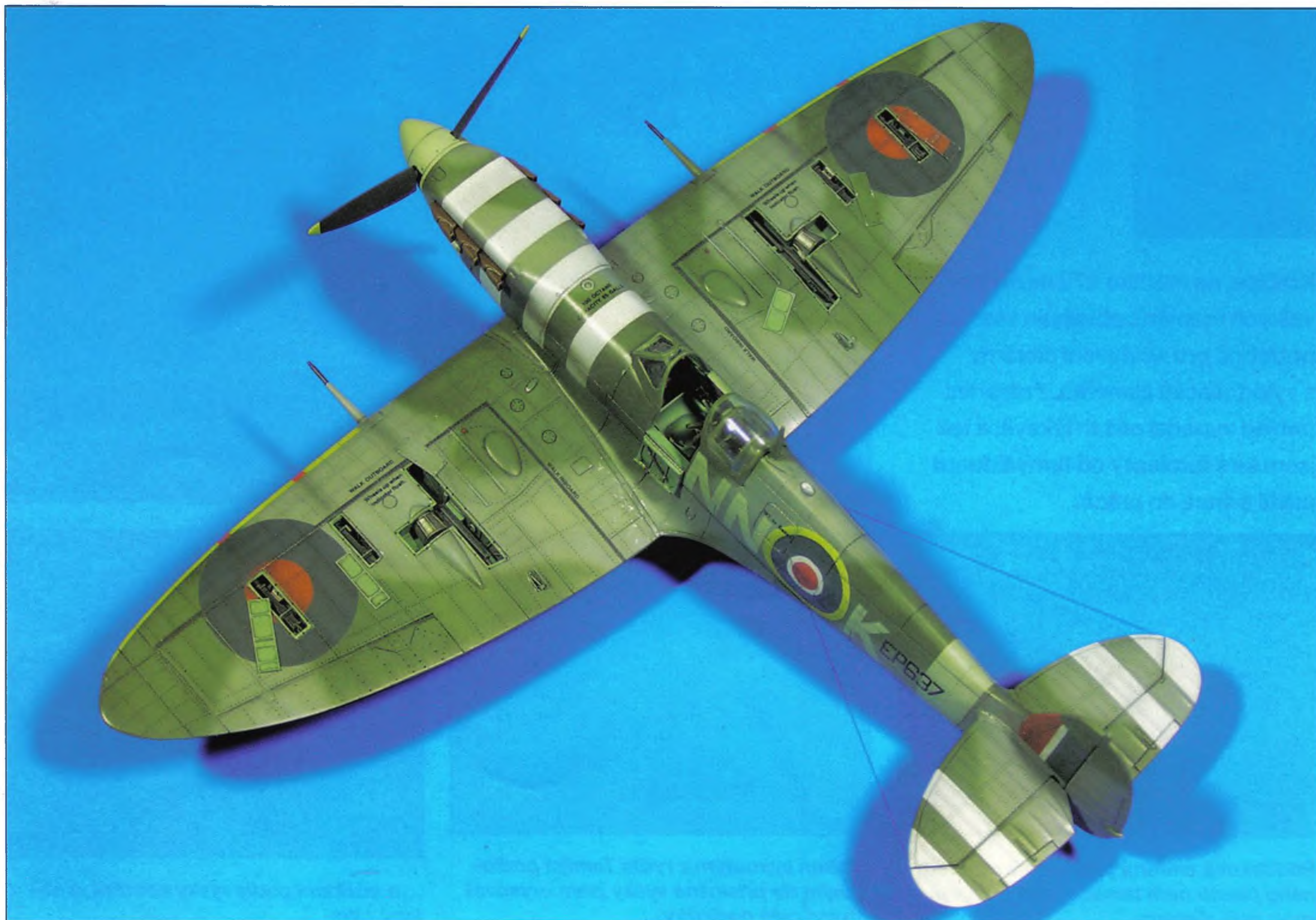
Závěr

Se stavebnicí i doplňky bylo radost pracovat. Menší problémy nastaly s odléváním dílů, jejichž předlohář ve snaze po dokonalosti možná zašel až příliš daleko. Pro zdárné usazení těchto dílů bylo nutno ztenčit jejich stěny i plastové díly na absolutní minimum. Nic-

méně výsledek je skvělý a rozhodně i v budoucnu dám přednost nějaké práci navíc před stěnami pilotního prostoru o tloušťce lodního pancíře. Podobně i vztlakové klapky jsou na hranici sestavitelnosti, ale v případě úspěchu je výsledek takřka dokonalý.

Největší problémy jsem si ale jako obvykle přivodil sám svou zbrklostí a trochou smůly. O to větší radost jsem měl z hotového modelu.

Foto autor





BRIEFING

MĚŘÍTKO

1:72

VÝROBCE

Dragon

DOPLŇKY

Fotolepty Eduard

BARVY

Tamiya, Vallejo Model Color, suché pastely, olejové barvy, pigmenty MIG

LCM(3) Landing Craft



LUBOŠ ZACH

Krabice, na měřítko 1:72 nezvykle velkých rozměrů, obsahuje vše potřebné pro sestavení diorámy s vylodovacím člunem. Už na první pohled vypadal obsah lákavě, a tak jsem se s fotolepty od firmy Eduard pustil s chutí do práce.



Podtlakově tvářená podložka z průhledného plastu nám usnadní a urychlí výrobu celé diorámy



Nožem vyjmutým z rydla Tamiya podloženým do příslušné výšky jsem orýsoval obvod celé podložky...



...a nůžkami podle rysky odstříhl zaoblený okraj



Vnitřní stranu podložky jsem natřel bílou barvou Vallejo Model Color



Lesklý povrch plastu tak dokonale napodobí lesk vody



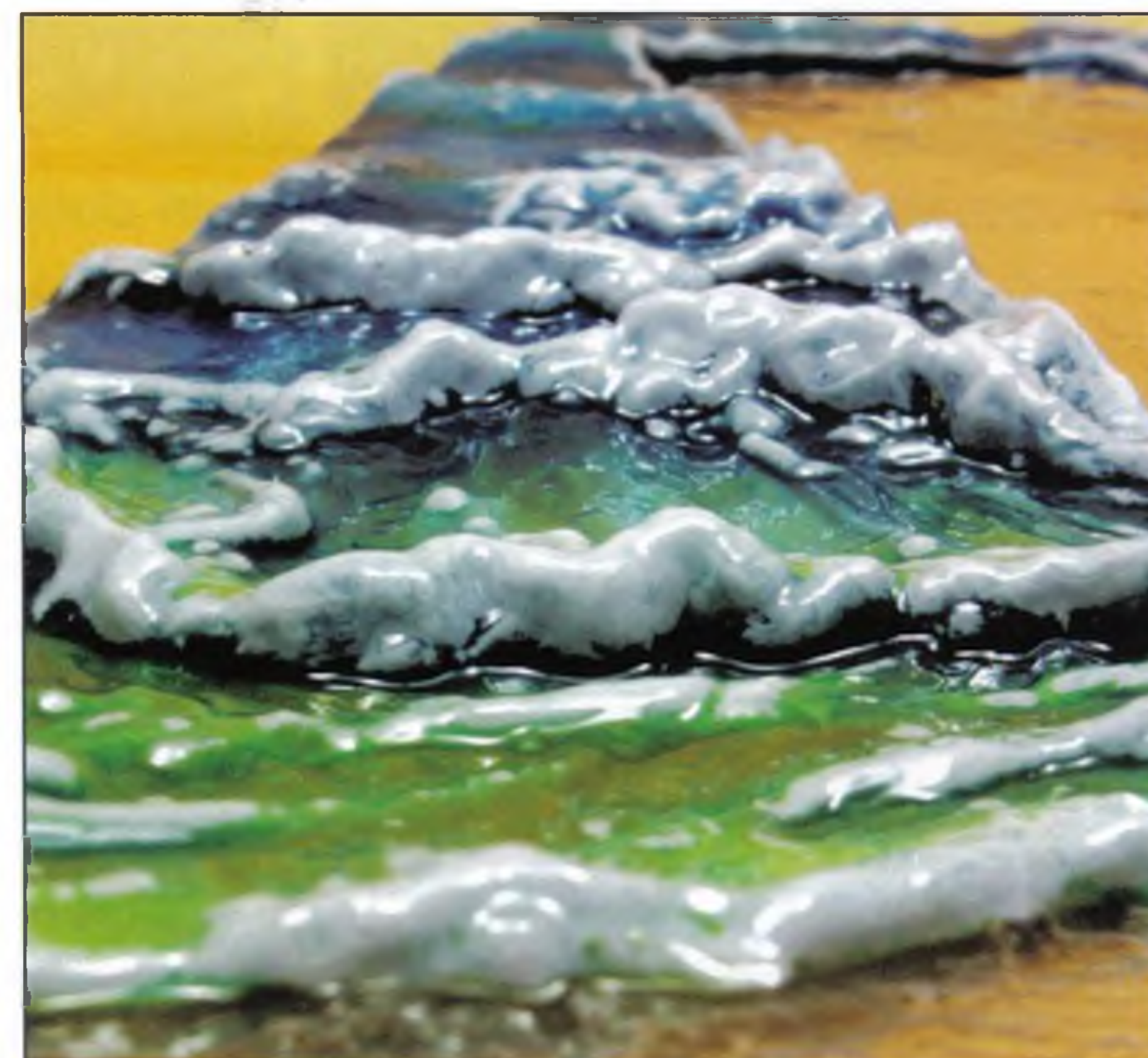
Použité olejové barvy

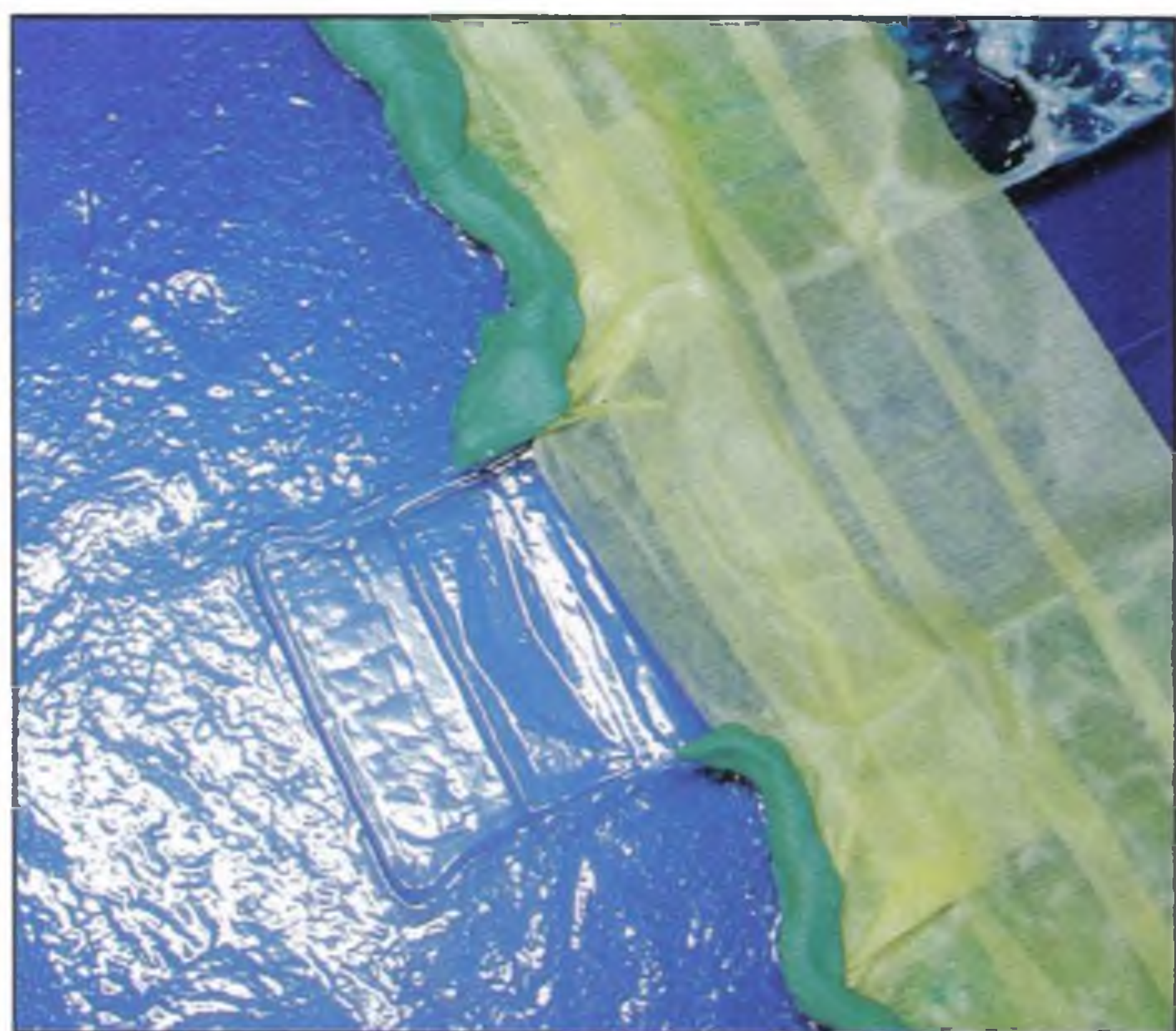


Hadříkem navlhčeným v „Čističi“ Vallejo 099 jsem bílou barvu opatrně stíral tak, aby zůstala jen v prohlubních, které při otočení podložky vytvoří vrcholky vln



Také voda je namalovaná zevnitř - přes již bílé vrcholky vln. Na mělčině, kde je moře prozářeno sluncem a prosvítá písek, jsem použil světlé odstíny, v okolí člunu a dále od břehu naopak tmavé, protože navozují dojem hloubky

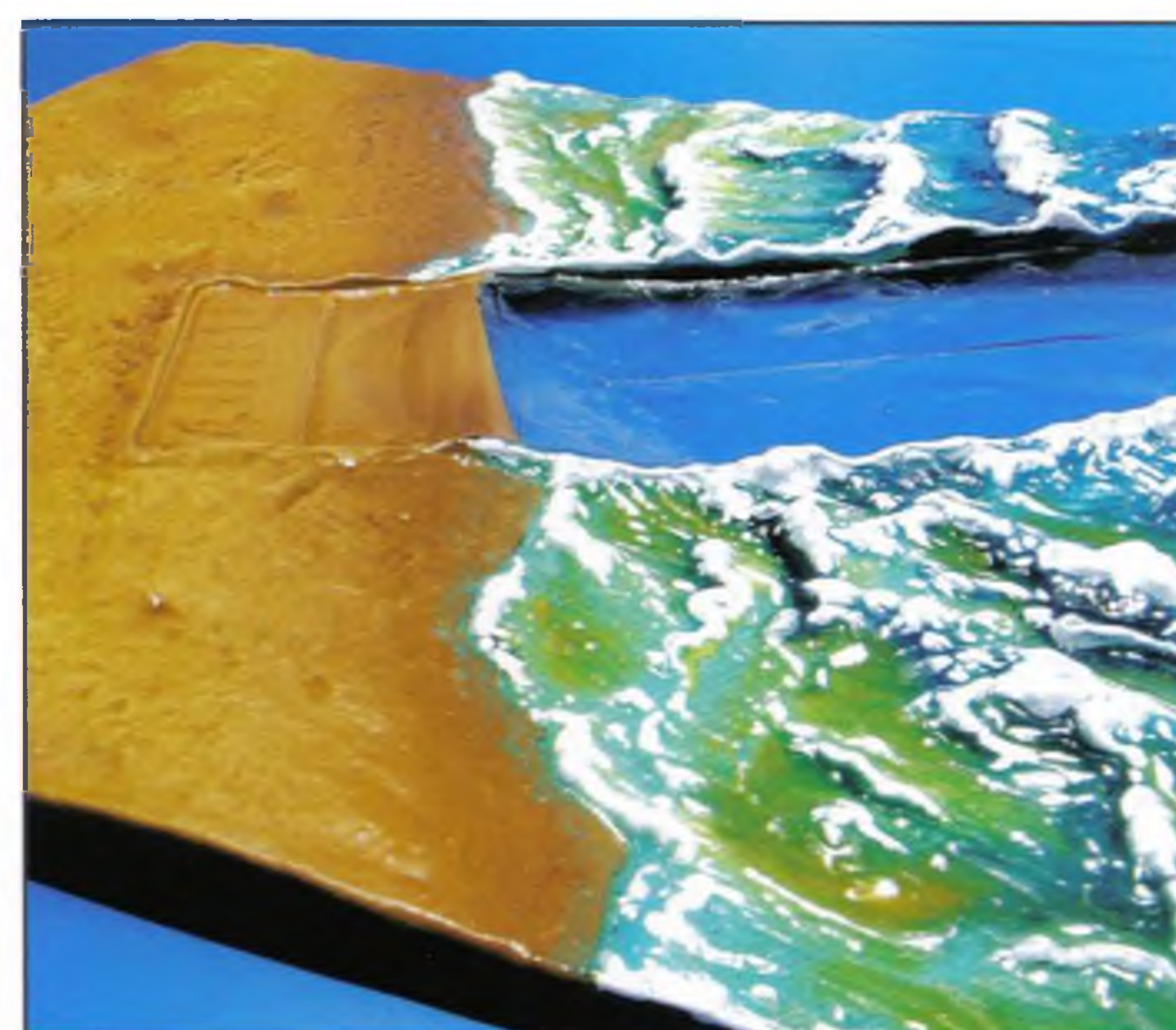




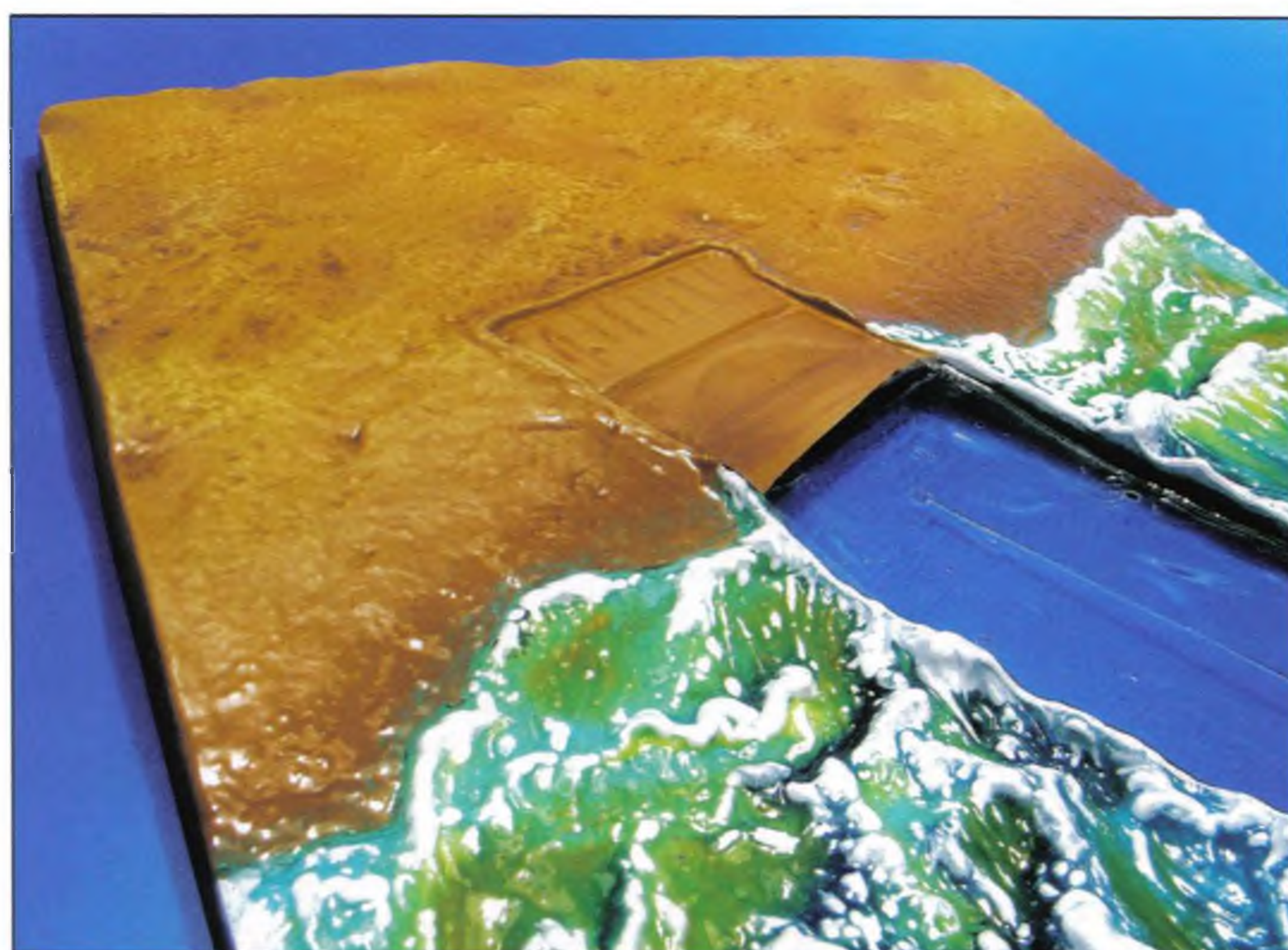
Vodu jsem na rozhraní pláže zamaskoval lepicí hmotou Tack-It firmy Faber-Castell a malířskou lepicí páskou



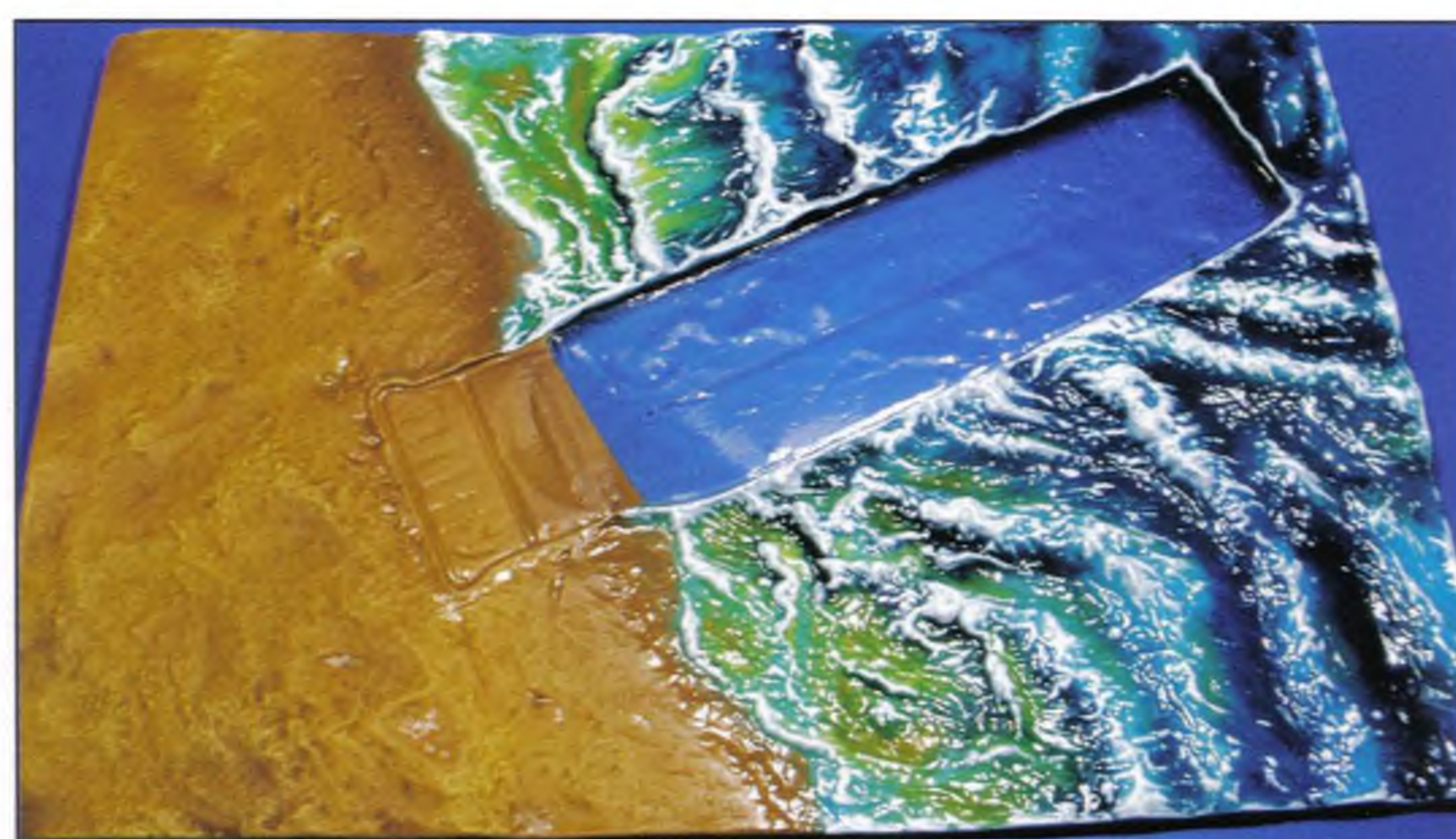
K nástřiku písku jsem použil směs barev Tamiya, pro wash a drybrush posloužily barvy Vallejo



Pás mokrého písku v blízkosti vody jsem nastříkal tmavšími odstíny



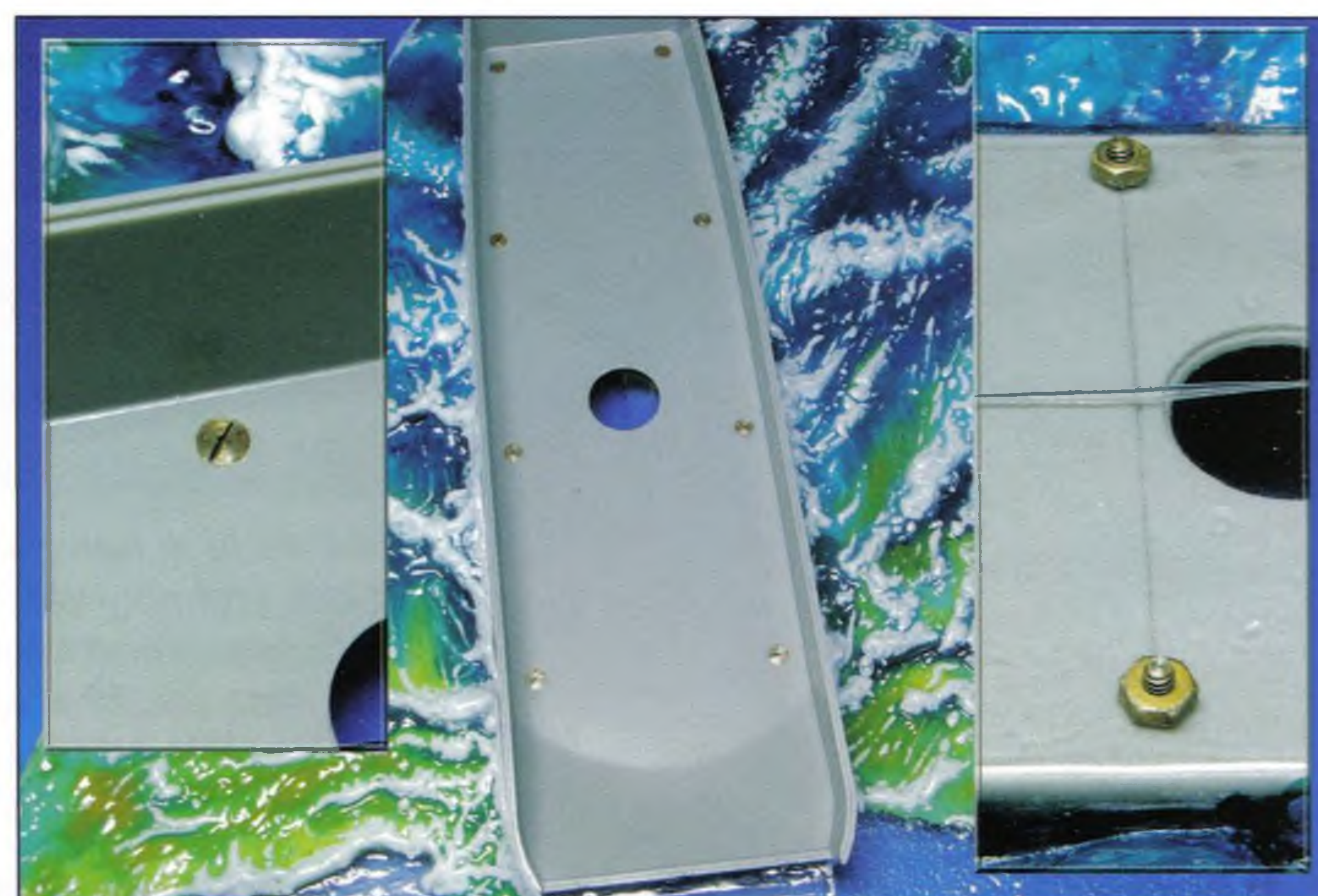
K naznačení lesku mokrého písku mi dobře posloužil lak Sidolux



Nabarvená podložka



Kvůli vyztužení (jinak docela „gumové“) kroutící se podložky jsem ji zalepil do rámečku z obrazových lišt



Obával jsem se pozdějšího samovolného odlepení člunu, proto jsem jej připevnil malými šroubky vlepenými do dna

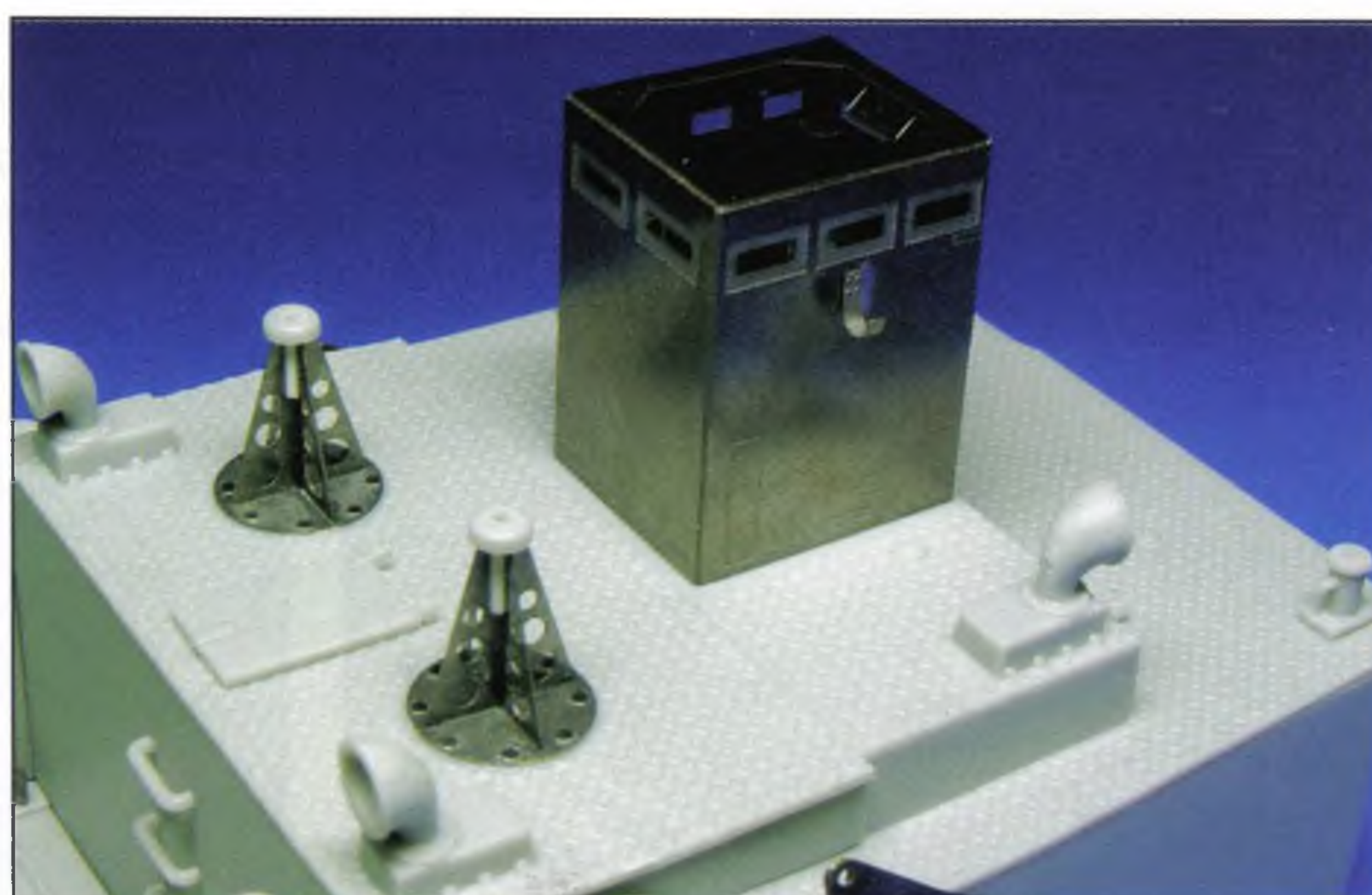
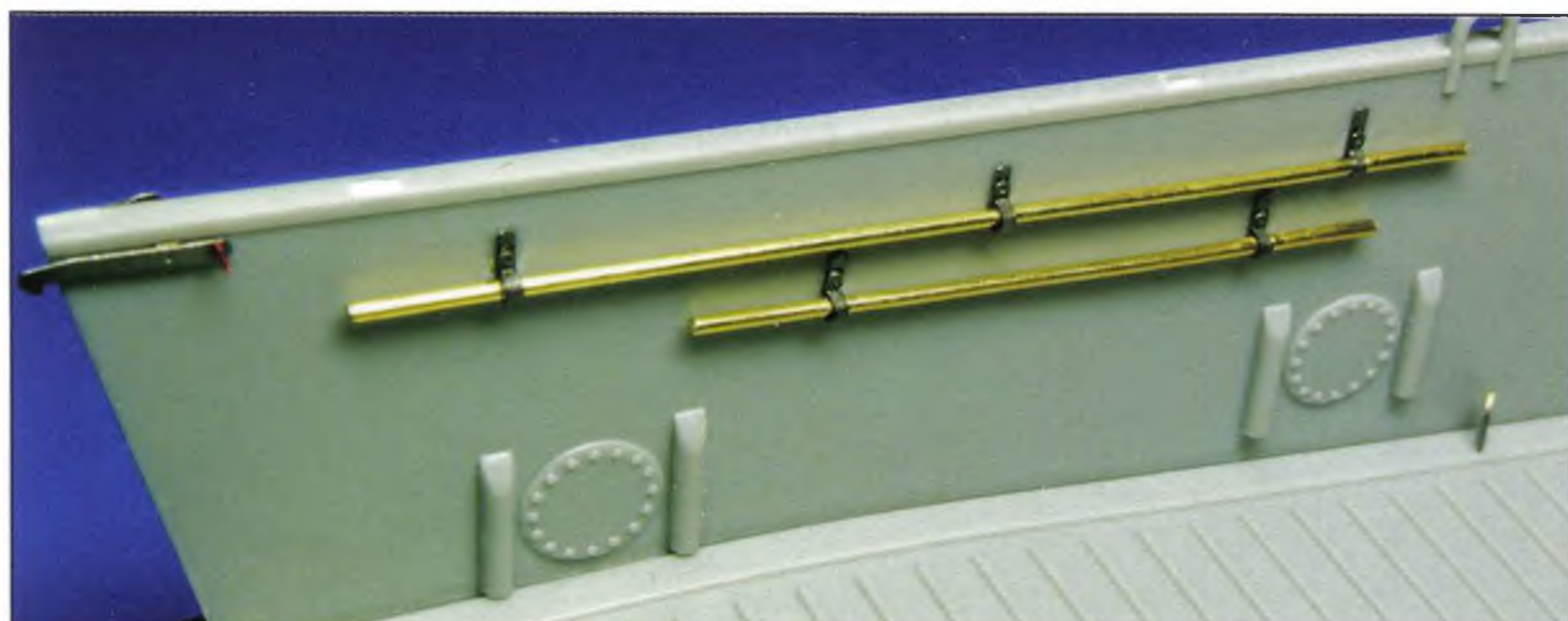
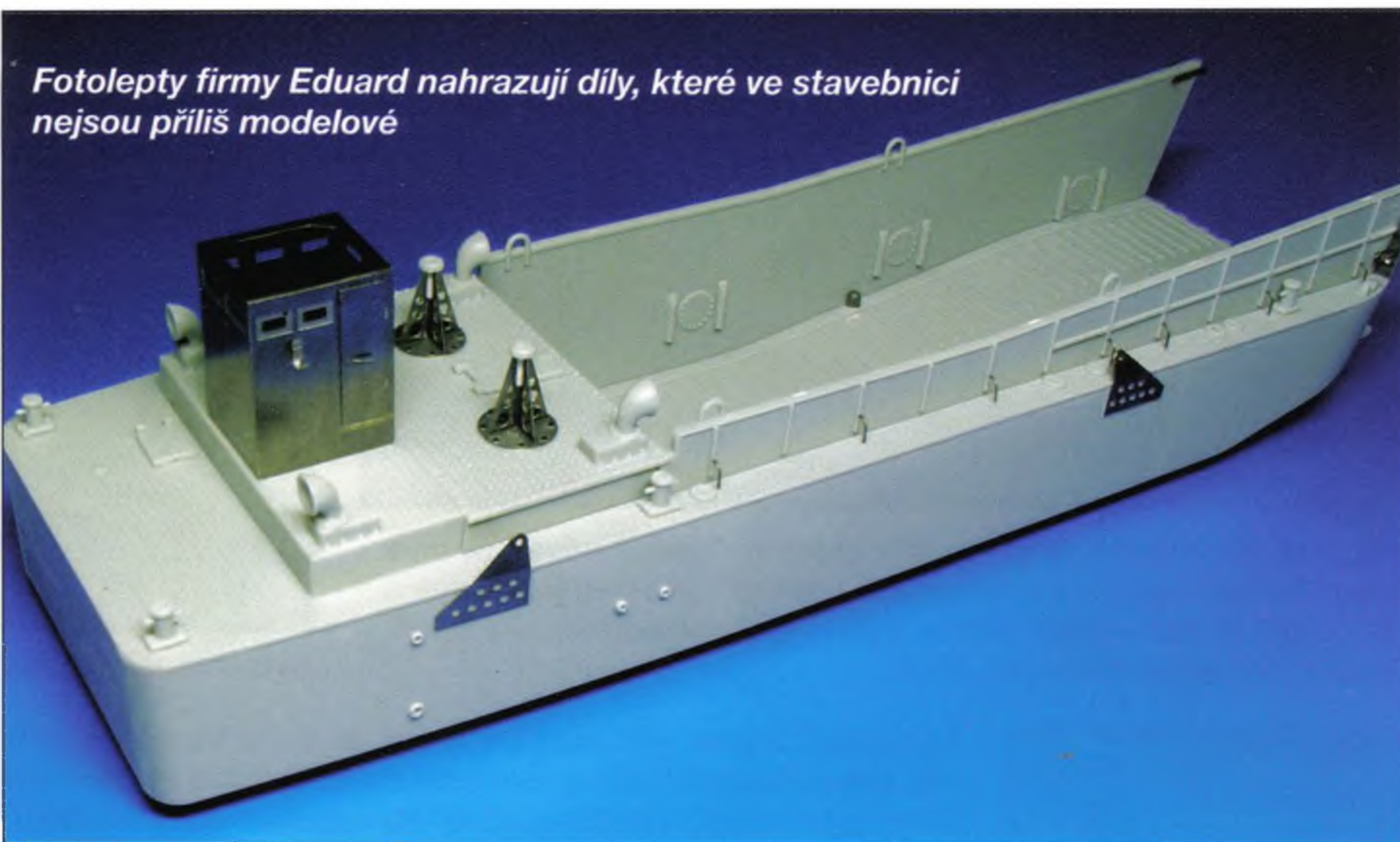


Člun

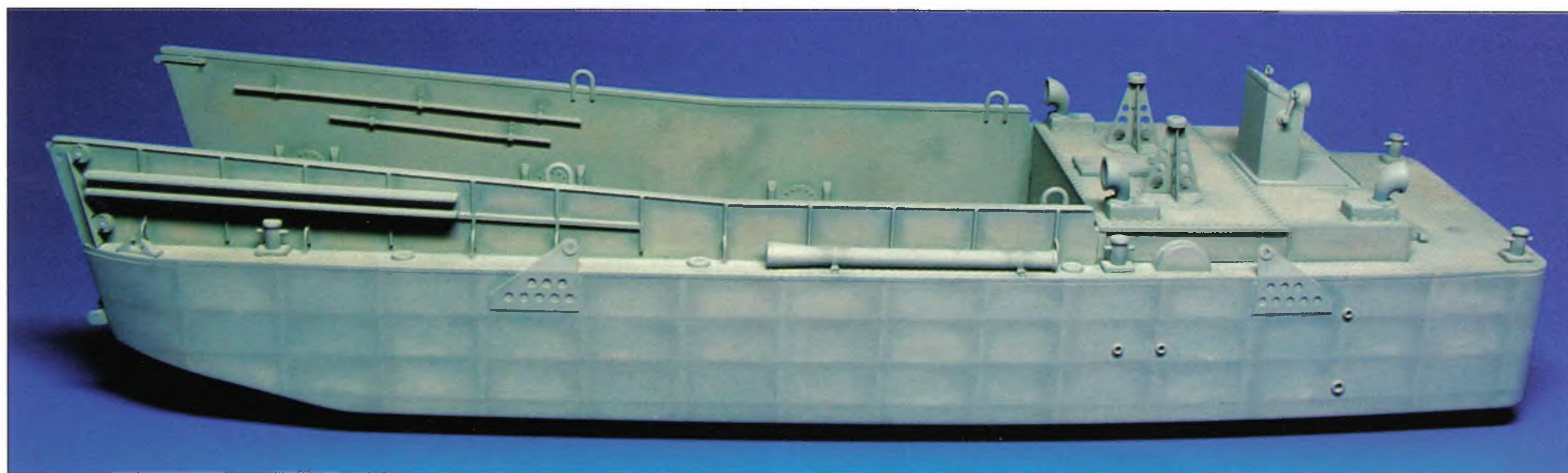
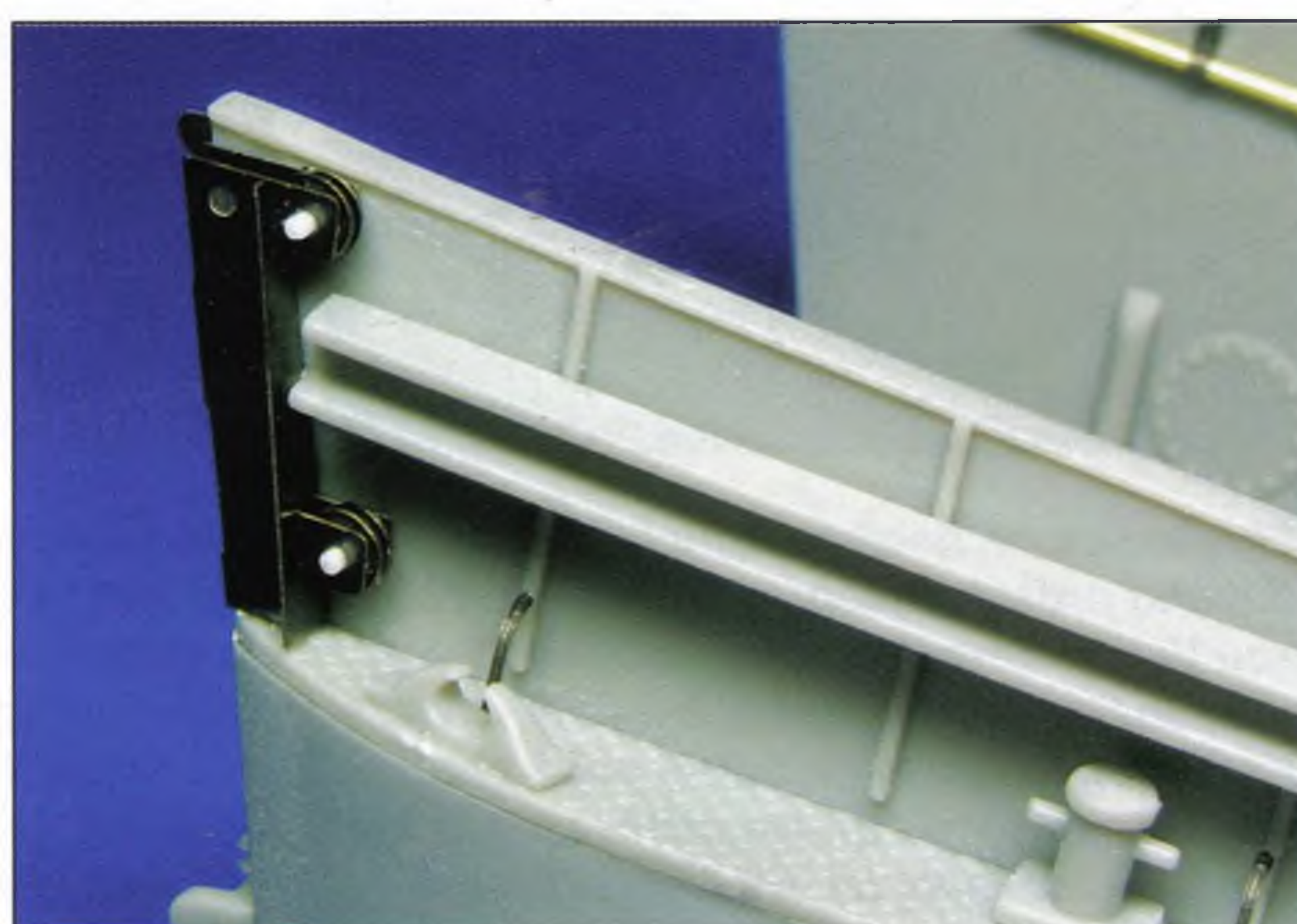


Vylodovací člun mnoho dílů nemá, vše dobře lícuje a tmelu není potřeba. Při lepení větších dílů jsem použil svěrky zakoupené v OBI

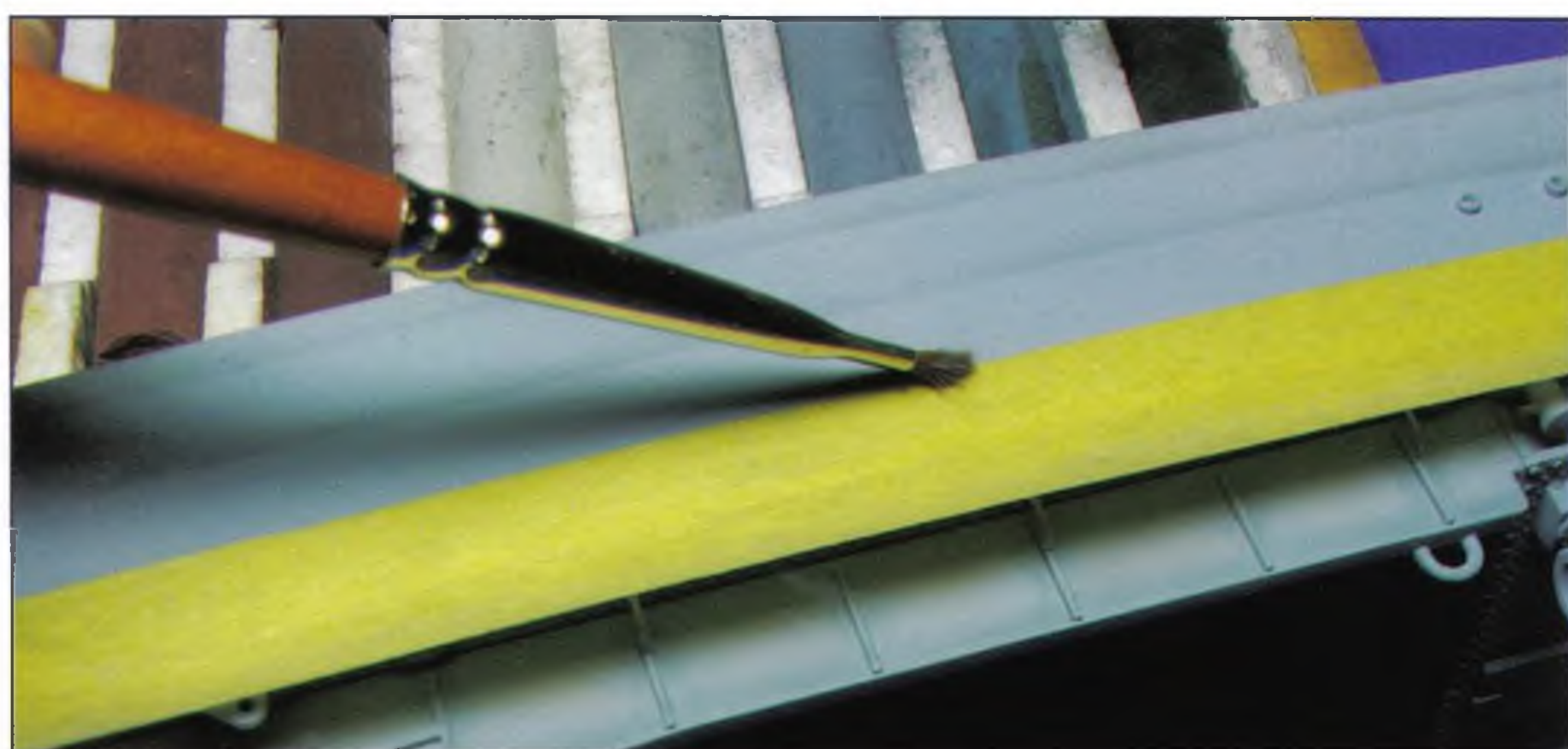
Fotolepty firmy Eduard nahrazují díly, které ve stavebnici nejsou příliš modelové



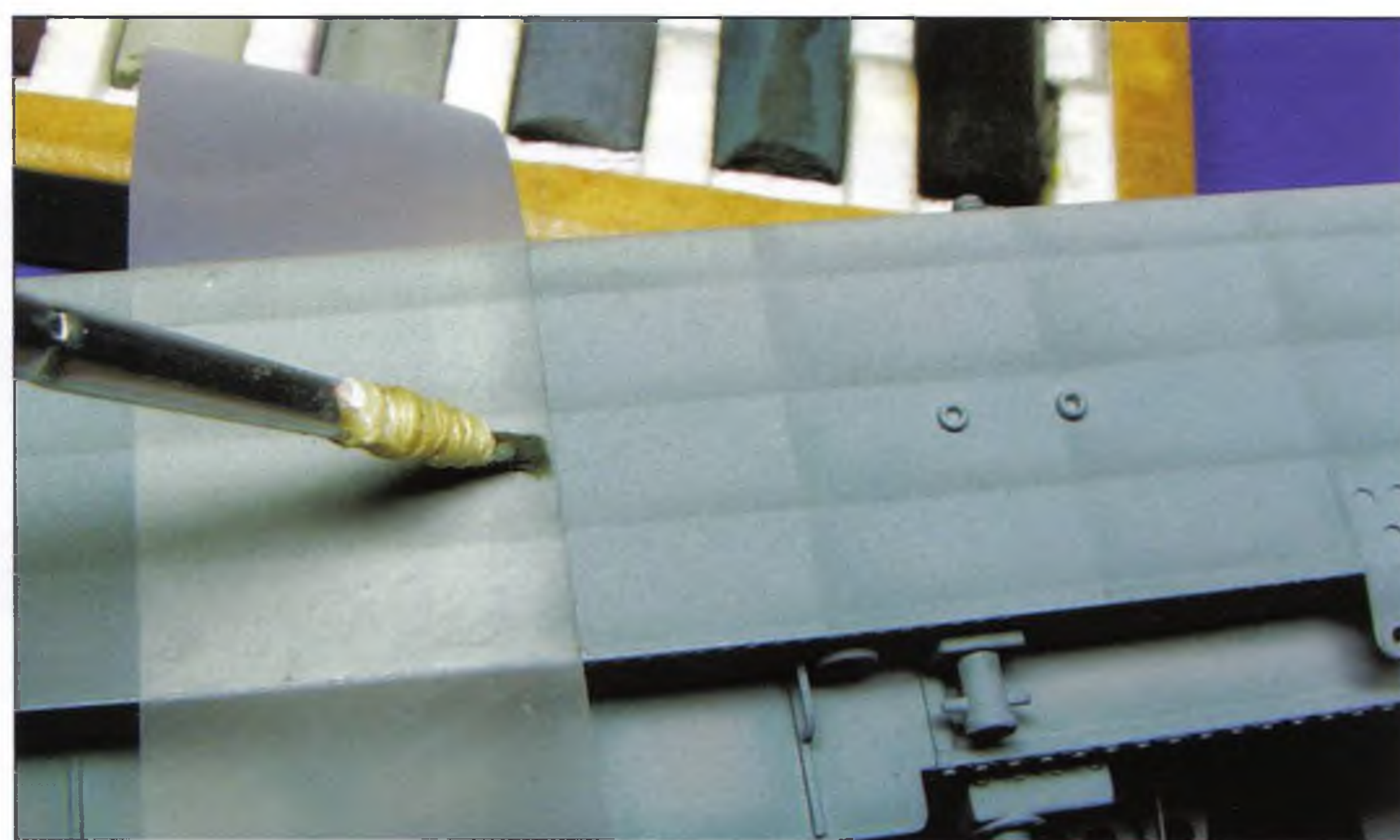
Pro sjednocení povrchu plastu a kovových dílů jsem model nastříkal Surfacerem 1200 Gunze



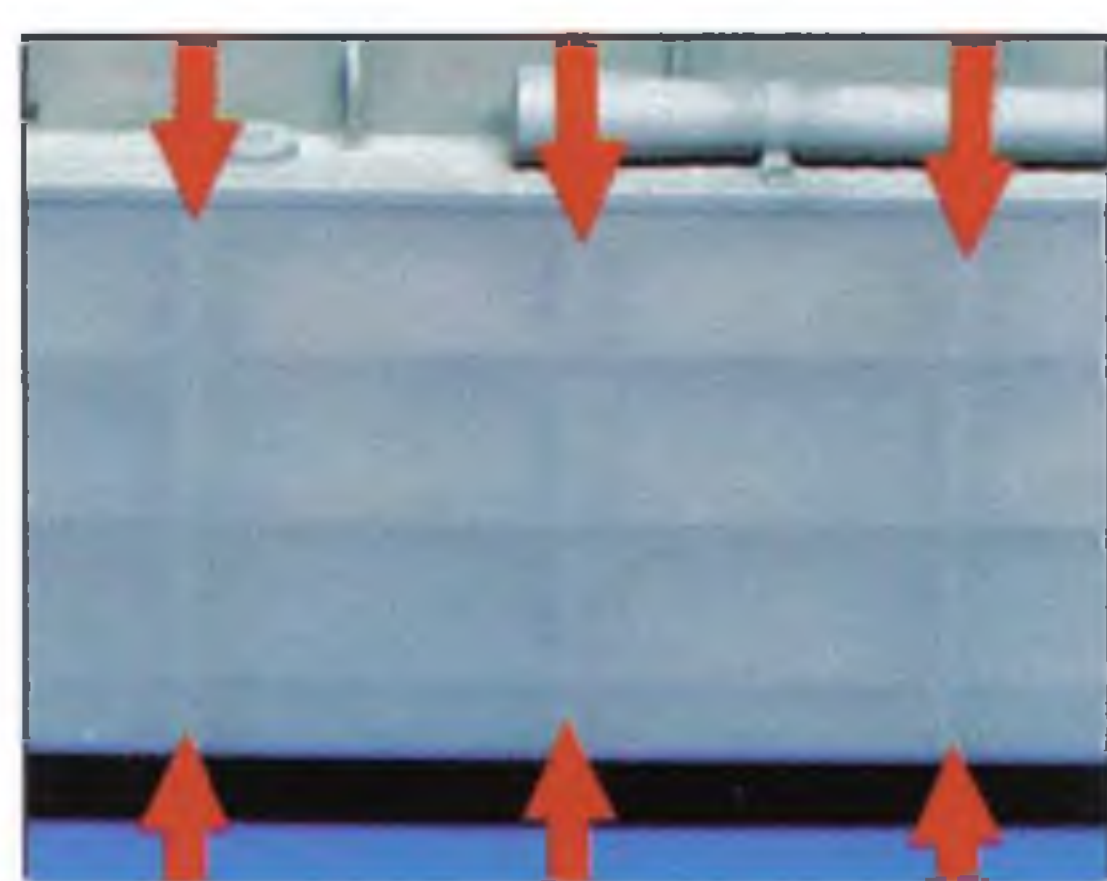
Následoval nástřik kamuflážní barvy namíchané z barev Tamiya XF-18 + XF-66 + XF-2 v poměru 1:1:1, zesvětlení středů některých ploch světlejším odstínem a nástřik nepravidelných fleků hodně naředěnou růžovou barvou (kamuflážní barva na skutečných člunech prý bledla do růžové). Velké plochy boků člunu přímo vyzývají k odzkoušení metody „Prostorovost neexistujícího detailu“ (Modelář č. 5/2004 - něco pro zaryté odpůrce španělské školy), a tak jsem suchými pastely na model „namaloval“ zprohýbání plechů mezi jednotlivými žebry



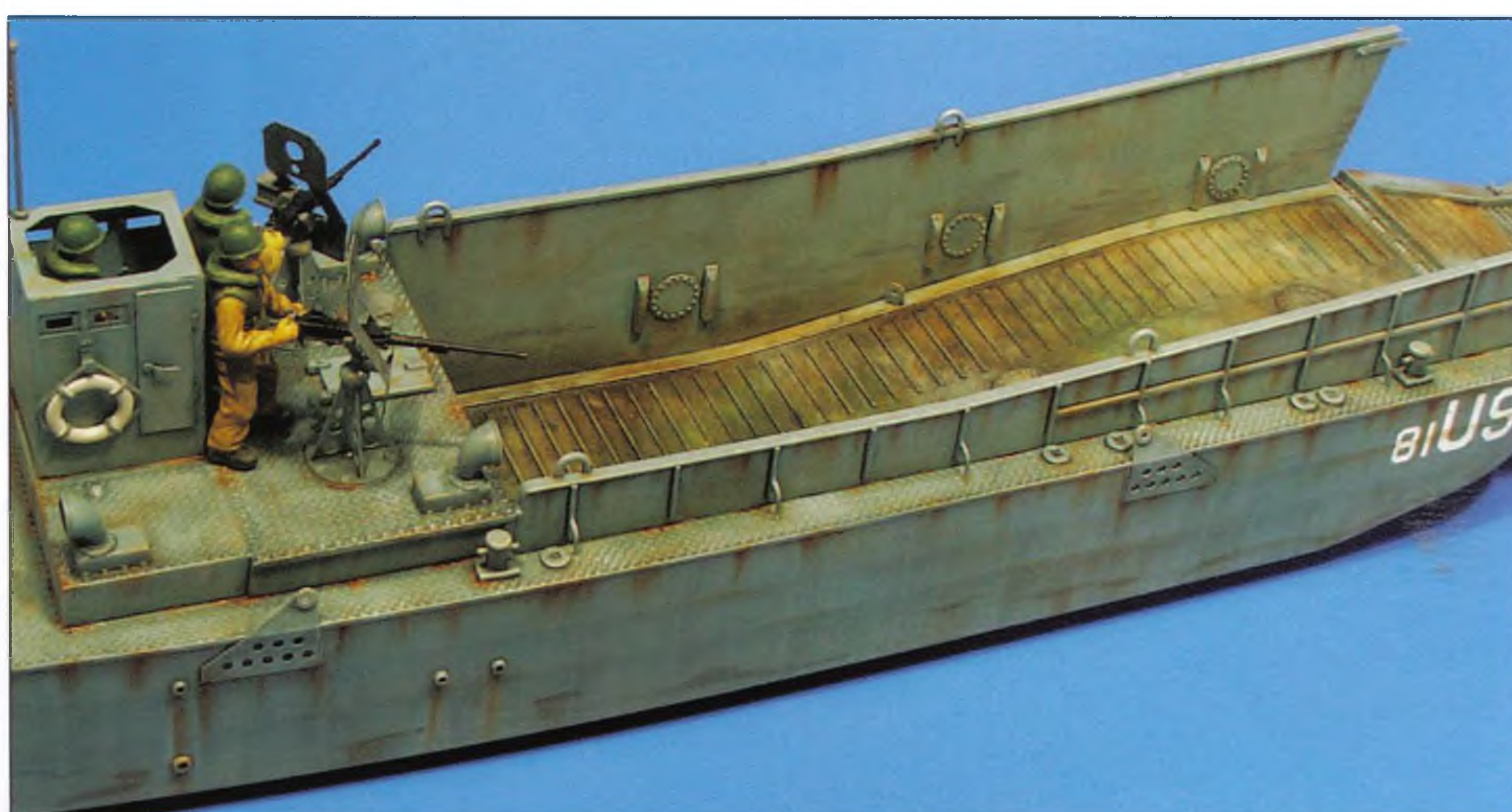
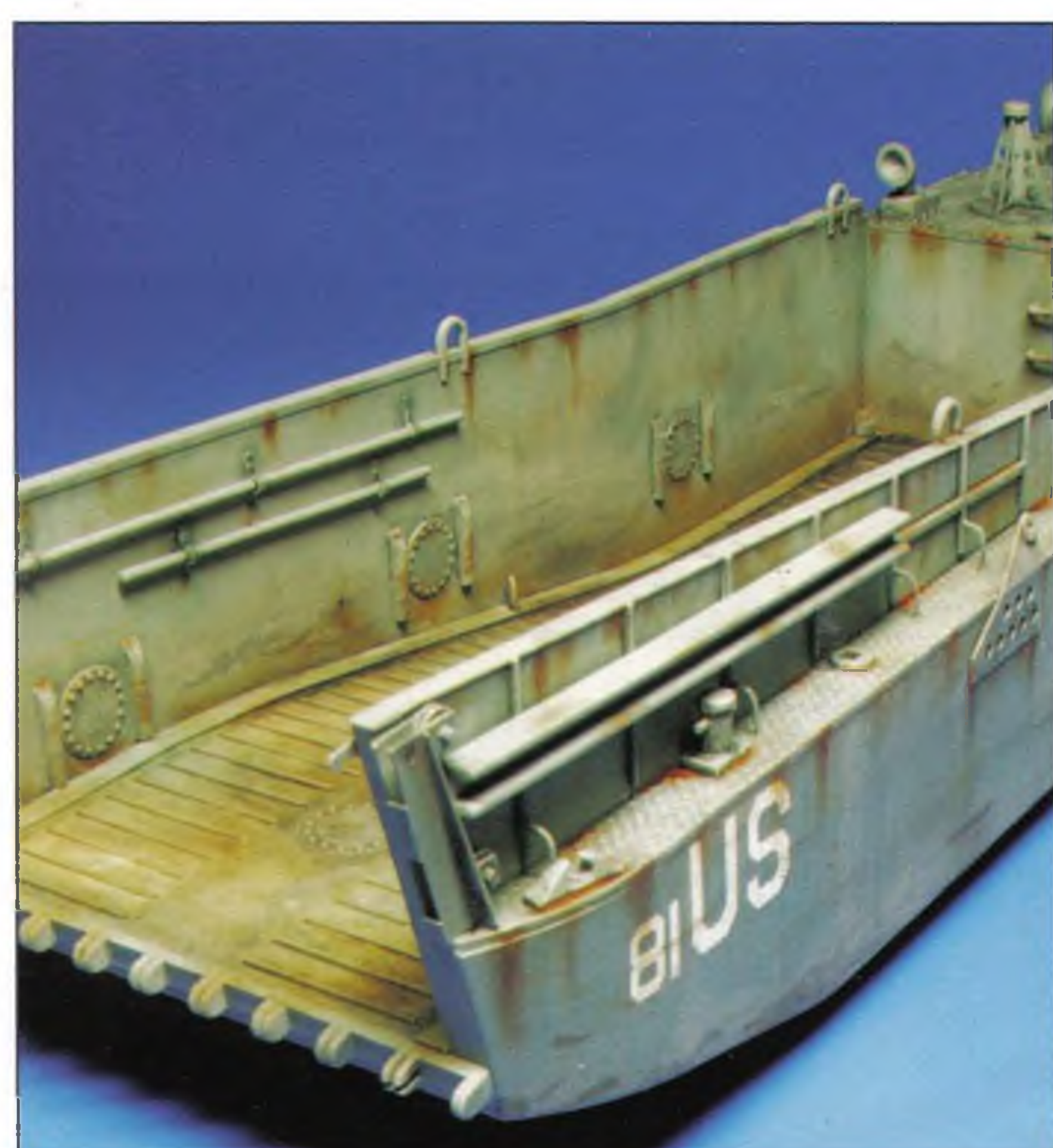
Nejprve vodorovné stíny – podle hrany nalepené pásky Tamiya jsem nanесl suchý pastel šedého odstínu - jen o málo tmavšího, než je kamuflážní barva. Stín vytváříme směrem ke dnu lodě a začínáme nejspodnějším



Svislé musíme „namalovat“ směrem k přidi i k zádi



Aby vznikl dojem vystouplého žebra, je třeba pásku při vytváření druhého svislého stínu vždy nalepit tak, aby předchozí stín mírně přesahovala, čímž vlastně zakryjeme úzký proužek světlejší kamuflážní barvy (asi 1mm) a vznikne žebro. Po nástřiku lesklého laku Vallejo Model Color jsem nanесl obtisky, wash černou olejovou barvou rozpuštěnou v ředidle S6006 a okrovou olejovou barvou (velmi suchým štětcem) namaloval fleky rzi jakoby prosvítající skrz kamuflážní barvu. Následoval nástřik polomatného laku Vallejo a vytvoření svislých šmouh bílou olejovou barvou naředěnou opět S6006, znázorňující stopy po stékající slané mořské vodě. Další rez (stékající) je naznačena tečkami okrové olejové barvy, které jsou suchým štětcem „roztaženy“ směrem dolů



Škrábance na bocích trupu i uvnitř nákladového prostoru jsem vytvořil šedou barvou Vallejo tmavšího odstínu. Světla rez, usazená v „ostrých“ rozích, je olejovka Kadmium červené (je nutné použít co nejtenčí štětec) a tmavá místa rzi v již naznačené stékající rzi jsou vytvořena Umbrou pálenou

Dno člunu je zašpiněno pigmenty různých odstínů v kombinaci s olejovými barvami, vše jsem fixoval ředidlem S6006. Lesklá místa znázorňující „nabranou“ vodu na dně nákladového prostoru jsou vytvořena lesklým lakem Sidolux. Jedním z posledních kroků patiny člunu byl drybrush vystupujících detailů a hran šedou olejovou barvou a nakonec lehké „přejetí“ některých míst (hlavně v nákladovém prostoru) stříbrnou uměleckou pastelkou značky Derwent, napodobující vyleštění výstupků na podlaze od pásů přepravovaných tanků

Doplněním kulometů, záchranných kruhů, dvou figurek střelců, jednoho kormidelníka a stožáru s vlajkou z obtisku je člun hotov



Zátarasy



Protitankové zátarasy jsou sice ve stavebnici z plastu (lepší by byly leptané, které si můžeme pořídit od některého výrobce fotoleptů), ale po nabarvení a patině zase až tak špatně nevypadají



Figurky



Ve stavebnici je dvanáct figur vojáků z pružné hmoty Dragon Styrene, vždy po dvou stejných. Záměnou nebo upravením končetin můžeme vytvořit odlišné pózy



Každá je rozložena do poměrně velkého počtu dílů (na toto měřítko rozhodně)

Sestavení diorámy

Model člunu jsem přišrouboval k podložce a protože mezi ním a plastovou vodou vznikla mezera (voda neomývala boky člunu), vyplnil jsem ji pětiminutovým epoxidem. Vrcholky vln mi připadaly příliš uhlazené, proto

jsem je „načechral“ tupováním bílou akrylátovou barvou. Po přilepení protitankových zátarasů hustým vteřinovým lepidlem a chaluhy vyplavených mořem (usušený mech) matným akrylovým lakem jsem pláž poprášil pigmenty pískových odstínů a bylo hotovo.

Nyní bude dioráma čekat ve vitrině na naložení tanku M4A1 Sherman.



CK PP TOURIST – TEMATICKÉ ZÁJEZDY 2007

2) 21. 4. (sobota) Německo, Aero Friedrichshafen – mezinárodní letecký veletrh	1500 Kč
3) 19. 5. (sobota) Polsko, Krakow – Muzeum lotnictwa	1200 Kč
4) 1. 6. – 7. 6. Sinsheim + Saumur + Normandie – 63. výročí vylodění	7800 Kč
5) 15. 6. – 17. 6. Holandsko, Volkel – letecký den Open Dagen	2100 Kč
6) 20. 6. – 24. 6. Paříž, Le Bourget – 47. Mezinárodní letecký veletrh	5100 Kč
7) 5. 7. – 10. 7. Anglie, Duxford – letecký den – Létající legendy	8100 Kč
8) 12. 7. – 17. 7. Anglie, Portsmouth + RIAT – největší letecký den v Evropě	8100 Kč
9) 19. 7. – 22. 7. Anglie, Beltring – War and Peace – vojenské manévry (letecky)	5400 Kč
10) 22. 8. – 26. 8. Moskva, MAKS 2007 – letecká výstava + letecký den	26 500 Kč
11) 15. 9. (sobota) Německo, Frankfurt am Main – Mezinárodní autosalón	1200 Kč
12) 22. 9. (sobota) Německo, Berlín – Luftwaffenmuseum	1000 Kč
13) 8. 11. – 13. 11. Anglie, Telford – světová modelářská výstava a burza	8100 Kč
14) 26. 5. – 1. 6. Great USA – východ – námořní základna Norfolk	41 500 Kč
15) 23. 7. – 31. 7. Great USA – Oshkosh, největší setkání příznivců letectví	51 500 Kč
16) 8. 10. – 21. 10. Great USA – letecká muzea Východu a Jihu	56 500 Kč
17) 25. 10. – 5. 11. Great USA – letecká muzea Západu	55 500 Kč

M. Salajka: S CK PP Tourist a USAF po celém světě

Bližší informace a přihlášky u CK PP TOURIST, Topolová 2915, 106 00 Praha 10
Tel./fax: 272 650 744, mobil: 777 017 478, www.pptourist.cz; e-mail: info@pptourist.cz

EURO • MILITAIRE 2006

(3. díl)



Černí Panterí (1:35)
Wim van Hool



Foto Marcel Jussen



◀ **Špitálník (54 mm)**
David Zabrocki



Granátník SS (1:35)
Calvin Tan



Tripolský Zaptié (54 mm)
Roman Navarro

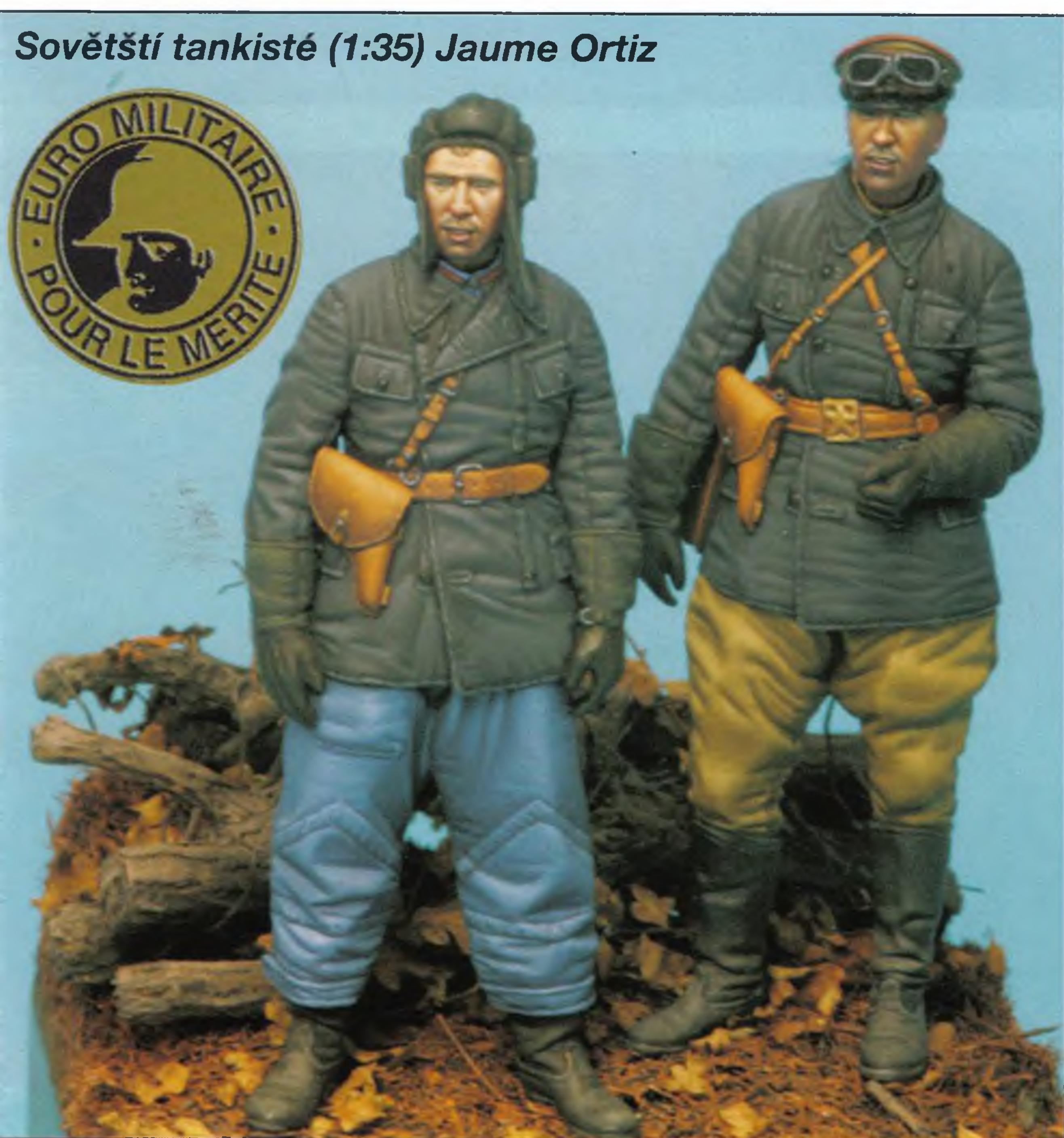




Ogří Lancknecht
(90 mm)
Jeremy Bonamant



Němečtí tankisté (1:35)
Jaume Ortiz



Sovětskí tankisté (1:35) Jaume Ortiz



Starý maorský bojovník (90 mm)
John Belcher



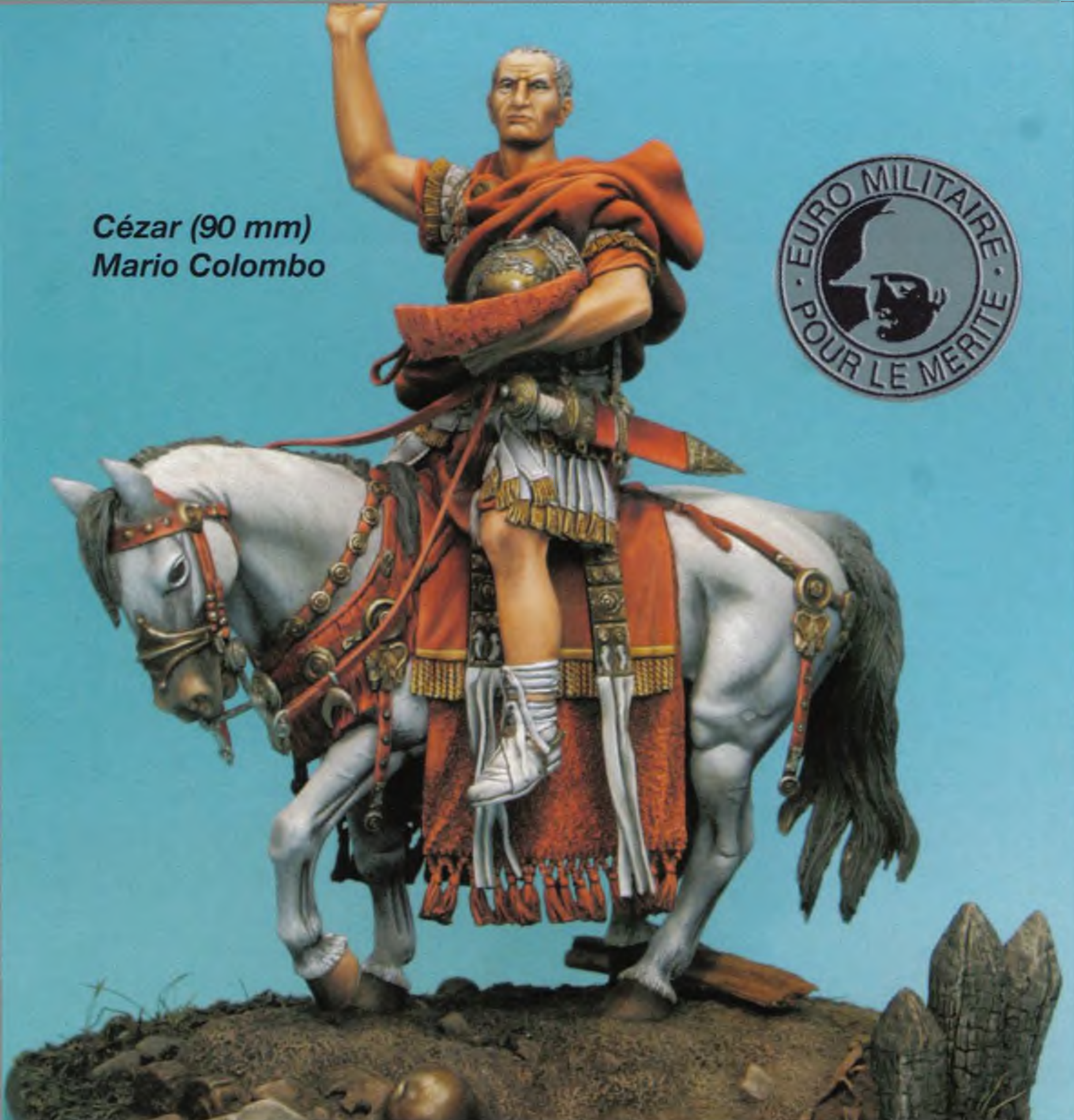
Byzantský pěšák (90 mm)
Gianfranco Speranza



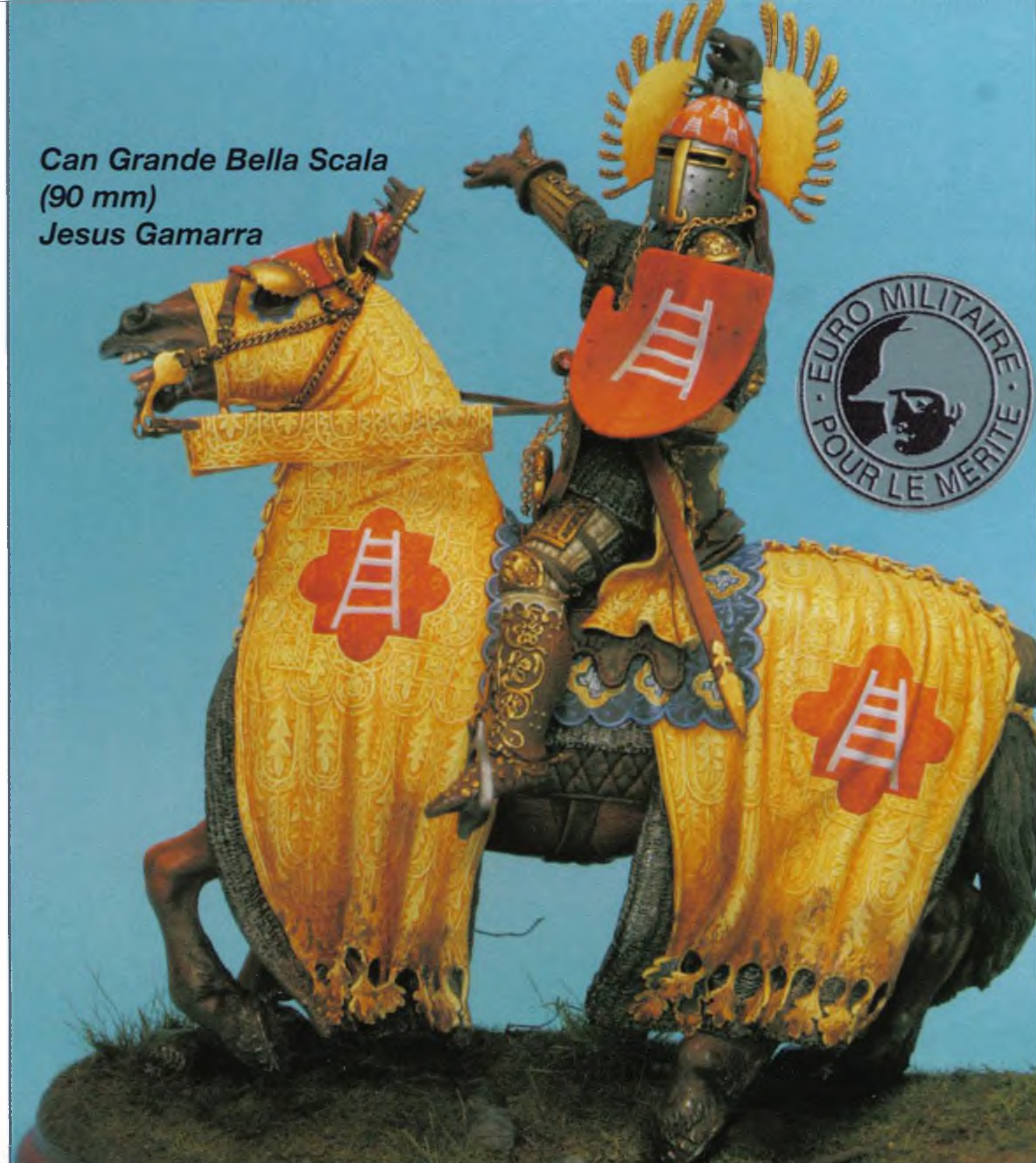
Belgický důstojník - Afrika
(54 mm) Marijn Van Gils



César (90 mm)
Mario Colombo



Can Grande Bella Scala
(90 mm)
Jesus Gamarra

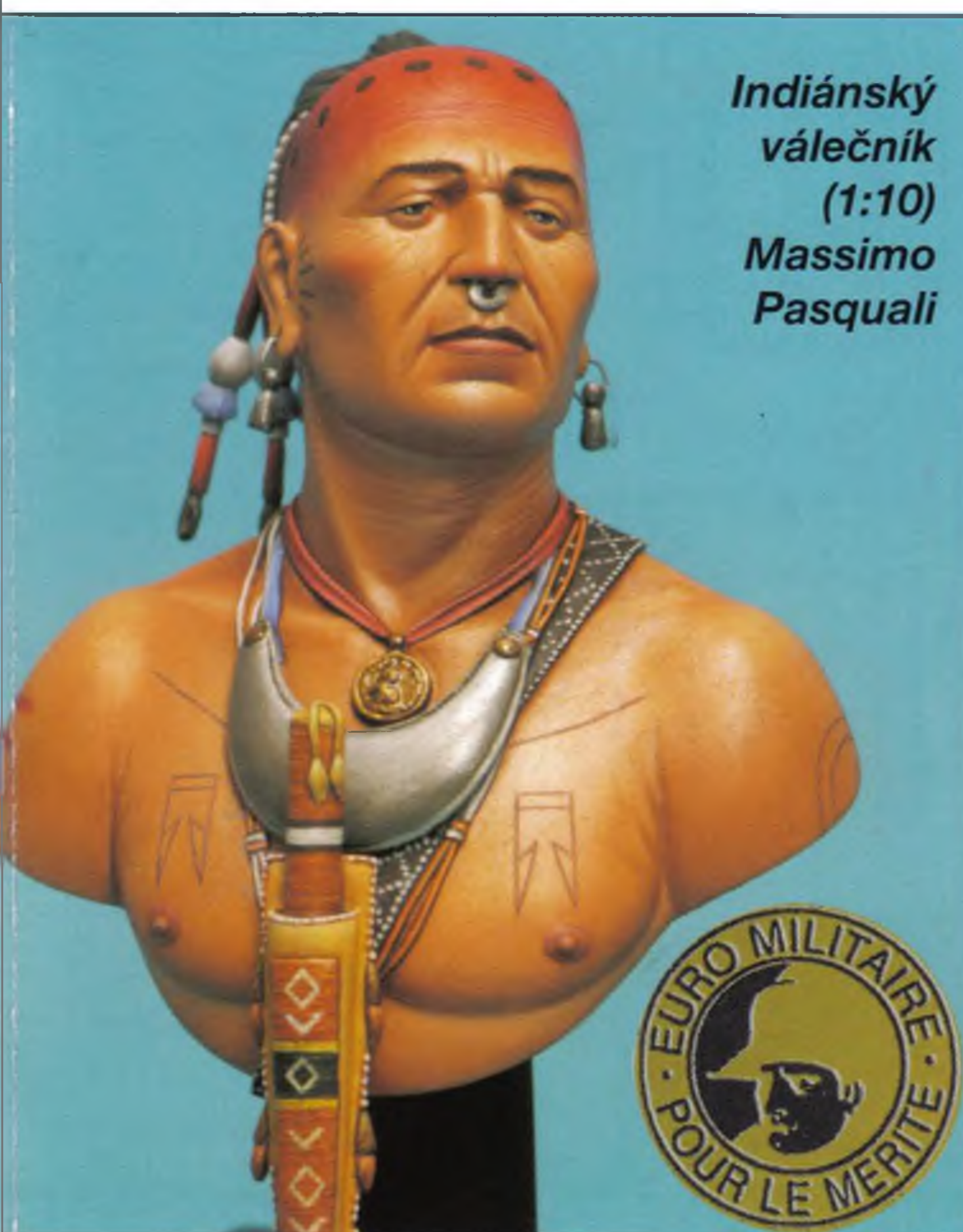


Rytíř 15. století (54 mm)
Tatiana Gapčenko;
bez ocenění





93. Highlanders
(1:10)
Gianfranco
Speranza



Indiánský
válečník
(1:10)
Massimo
Pasquali



Bratři ve zbrani
Nick Bradshaw;
bez ocenění



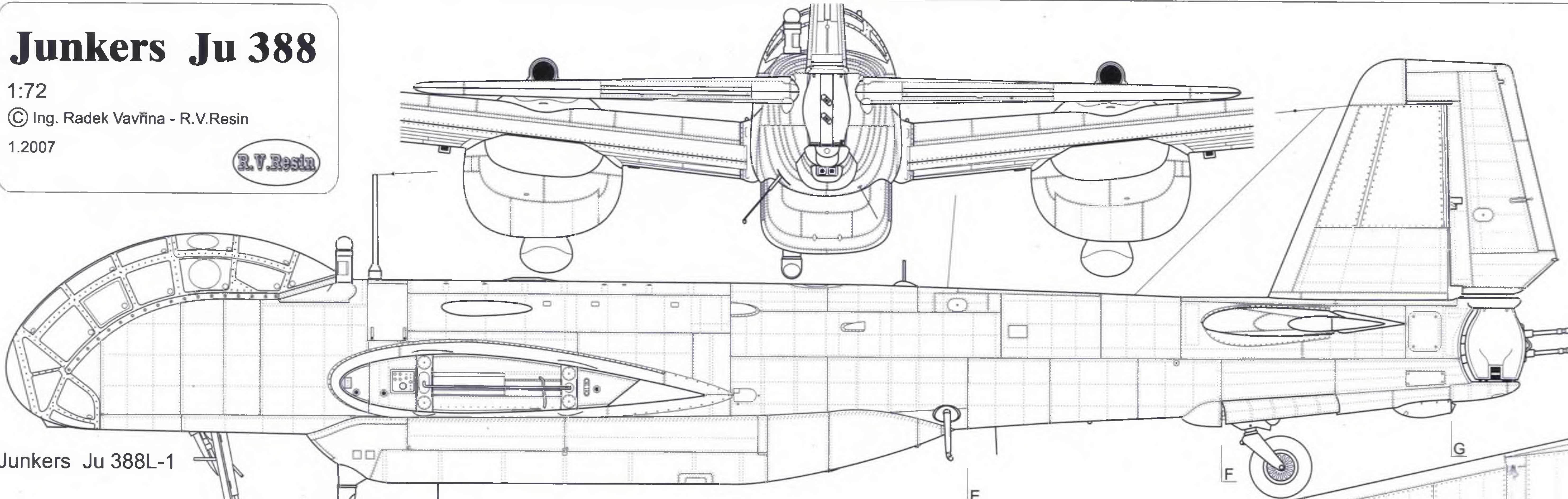
Drak (bez měřítka) John Sladden



Junkers Ju 388

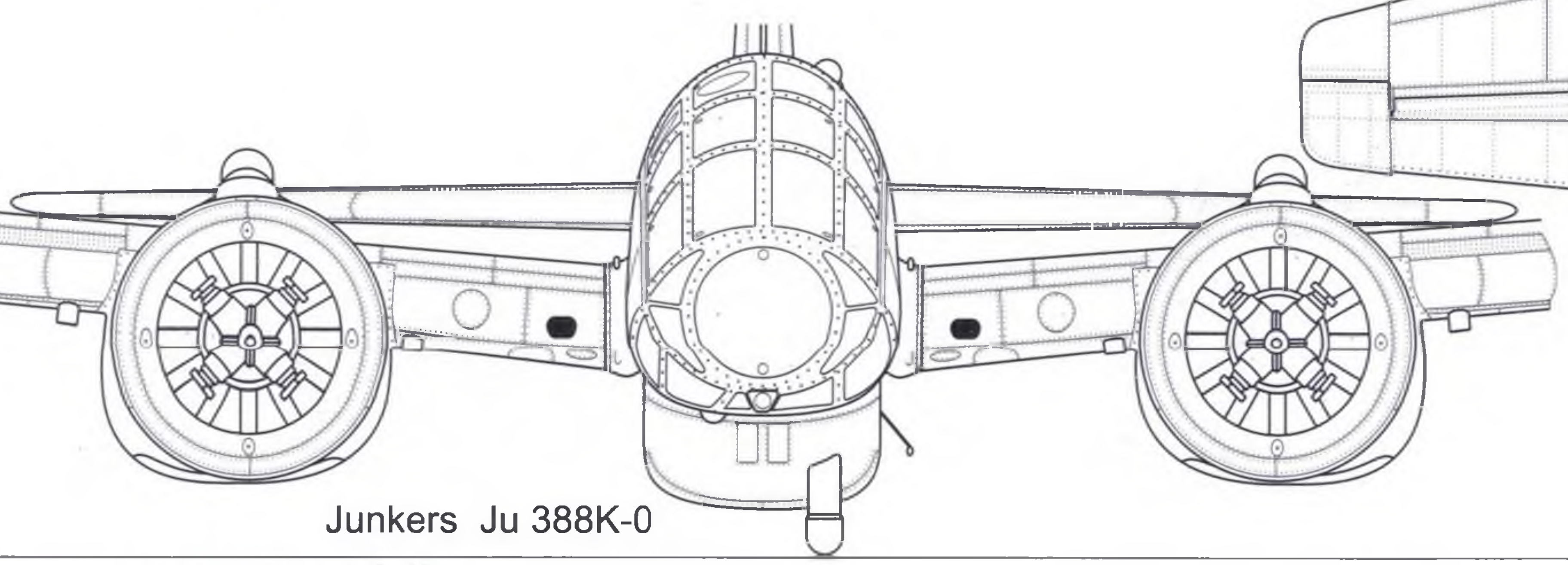
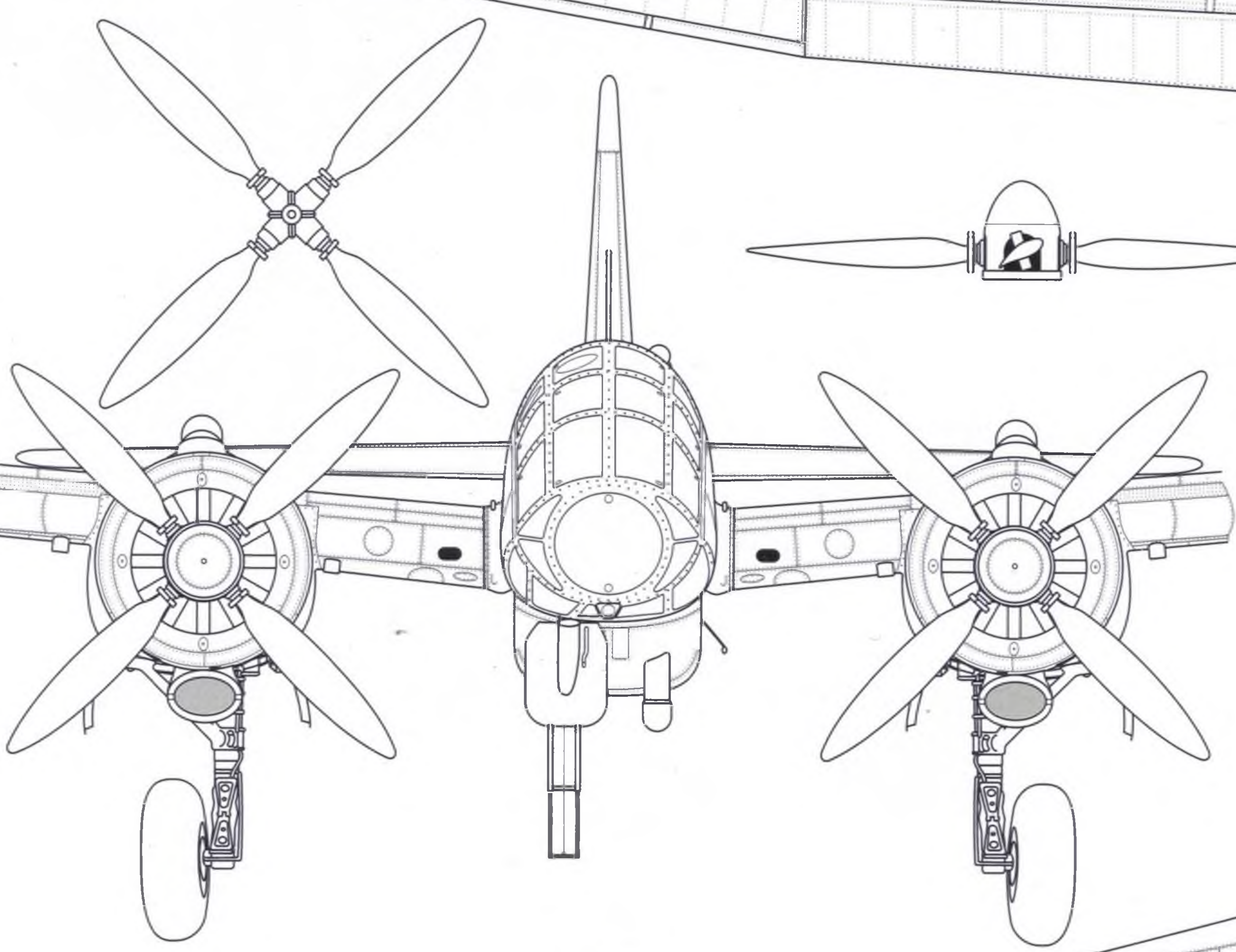
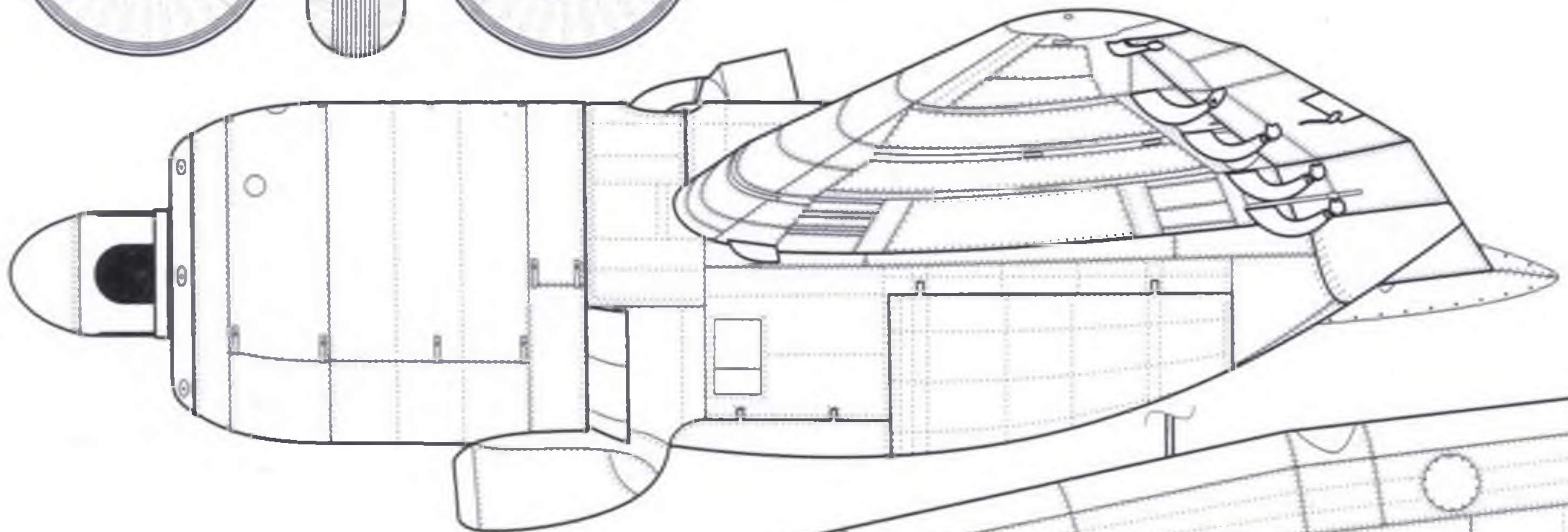
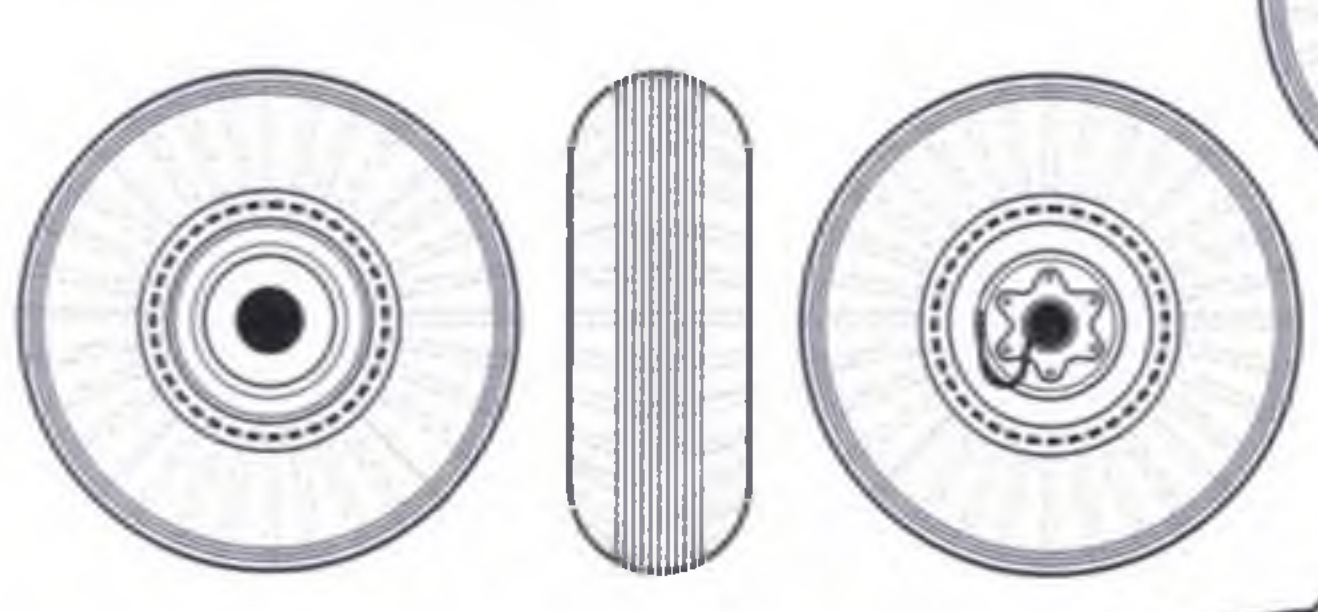
1:72
© Ing. Radek Vavřina - R.V.Resin
1.2007

R.V.Resin



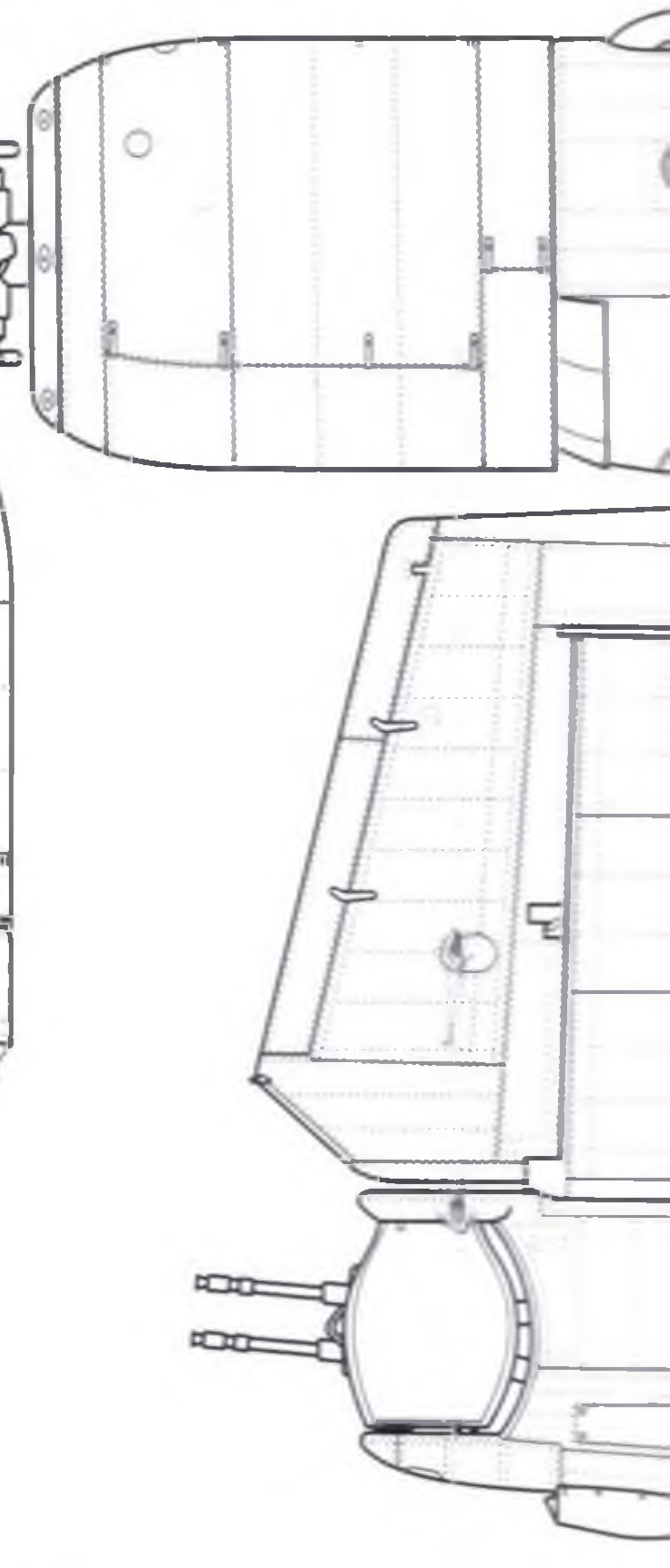
Junkers Ju 388L-1

1.140 x 410 mm

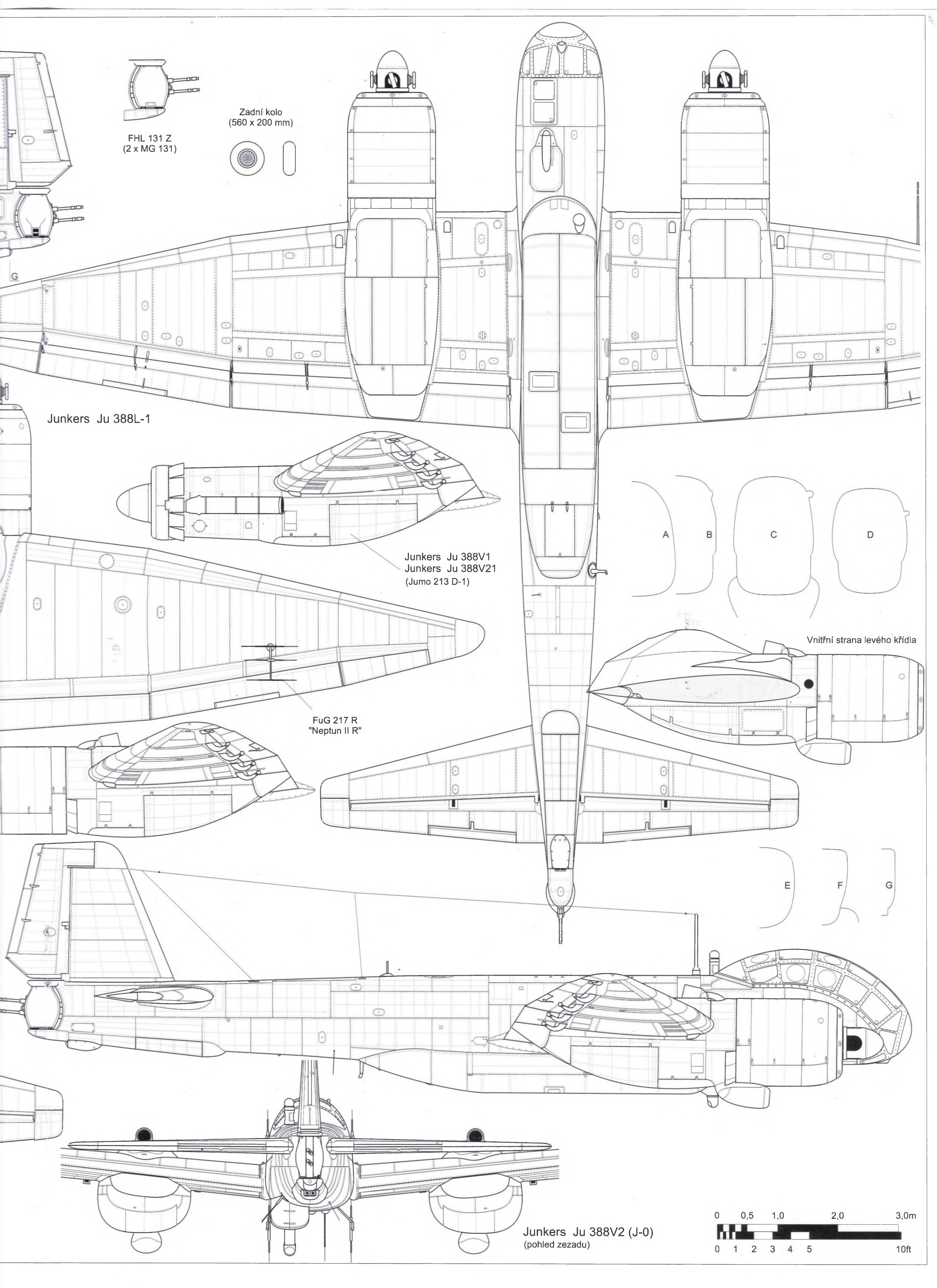


Junkers Ju 388K-0

Junkers Ju 388K-0



Junkers



FHL 131 Z
(2 x MG 131)

Zadní kolo
(560 x 200 mm)

Junkers Ju 388L-1

Junkers Ju 388V1
Junkers Ju 388V21
(Jumo 213 D-1)

FuG 217 R
"Neptun II R"

A

B

C

D

Vnitřní strana levého křídla

E

F

G

Junkers Ju 388V2 (J-0)
(pohled zezadu)

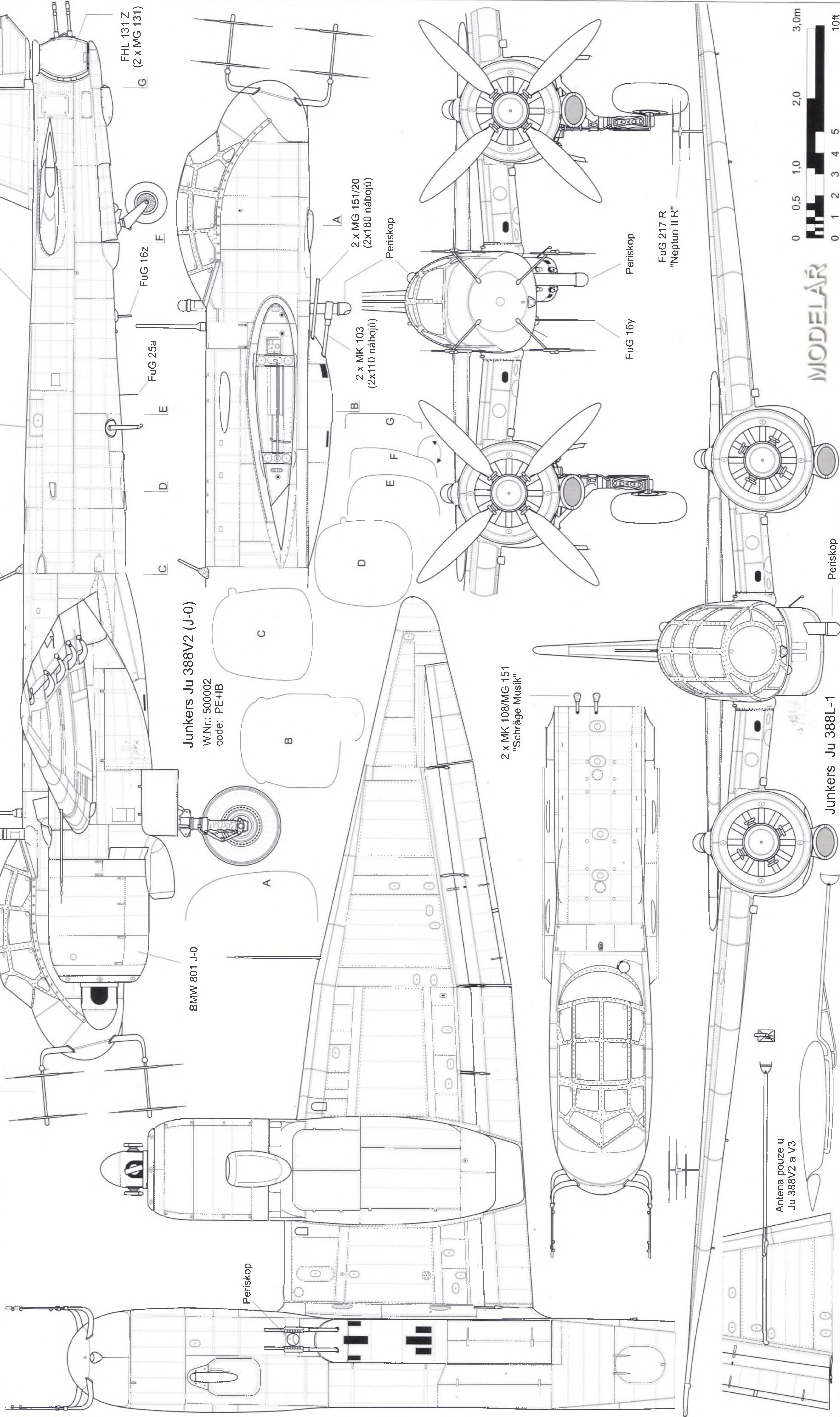
0 0,5 1,0 2,0 3,0m
0 1 2 3 4 5 10ft

Junkers Ju 388

1:72

© Ing. Radek Vavřina - R.V.Resin

1.2007



Vzácní ptáci

(1.část – Ju 388V-2)



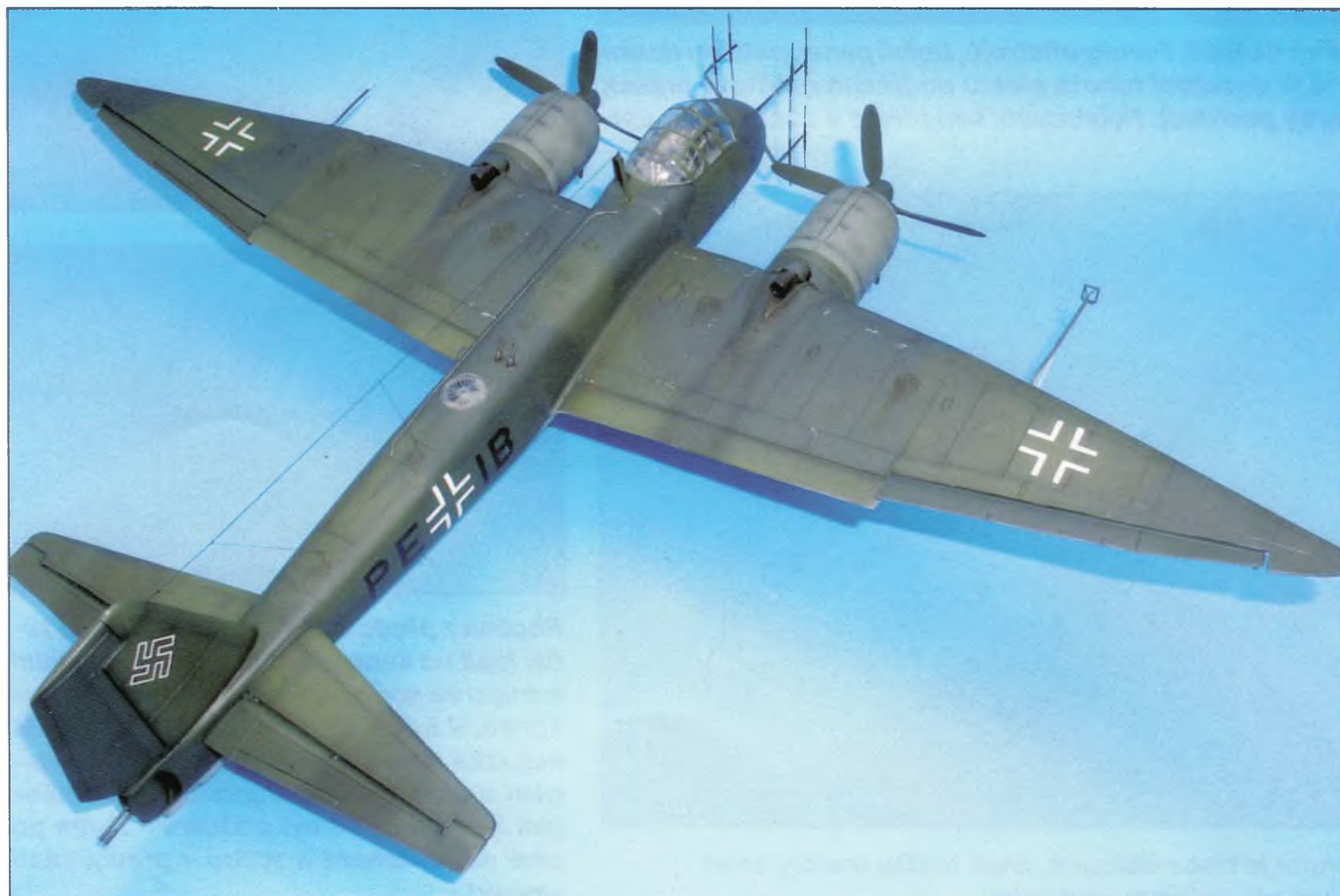
LIBOR MALÝ

Vzácní jsou především proto, že se s nimi nemůže pochlubit každý. Ve své kategorii jsou totiž jedinými dostupnými druhy. Jejich velikost také není zanedbatelná, tvary a rozměry možná deprimovaly leckoho z nás. Temné myšlenky jedinců, toužících vládnout něčím takovým, byly nelogicky umocněny skutečností, že časem klesly jejich ceny na skoro polovinu původních. Kdo tenkrát zaváhal, ten si už asi nic takového nepostaví, odlévané stavebnice Junkersů Ju 388K/L a Ju 388V-2 z produkce Planet Models nejsou téměř k dostání.

Původ

Junkers Ju 388 byl konečným produktem vývojové řady víceúčelových dvoumotorových Ju 88. Poté, co byl zrušen program vývoje Ju 288, byl zahájen vývoj jednoduššího

Ju 388. Záměrem bylo vyvinout rychlý bombardér schopný výkony konkurovat spojeneckým stíhačkám. Konstrukce stroje měla být zároveň navržena tak, aby mohla být přizpůsobena i k jinému určení. Ju 388J byl vyvíjen jako nočního stíhač.



BRIEFING

STAVEBNICE	Ju 388V-2
MĚŘITKO	1:48
VÝROBCE	Planet Models

Vzhled

Rozměry krabice z tvrdého bílého kartónu s grafickým provedením ve stylu ostatních stavebnic firmy, s jednoduchou perkresbou na víku, mohou u někoho vyvolat pochybnosti, zda je to opravdu čtvrtka. Veškeré díly, kterých je ke stovce, jsou odlity z polyuretanu. Podtlakově tvášené díly prosklení z acetátu jsou ve stavebnicích obsaženy dvojmo, což je dnes téměř standard u většiny výrobců odlévaných modelů pro případ, že by modeláři při vyřezávání dílu ujela ruka.

Ju 388V-2 má překryt kabiny vcelku. Rytí do hloubky je zejména na trupu velmi jemné, na zvolené měřítko možná až moc. Některé linky se při nezbytném tmelení a broušení spoju trupu a křídla ztratí a je tedy nutné počítat s jejich obnovou.

Křídlo ze dvou polovin není šťastným řešením, jeho sestavení je nejobtížnějším momentem stavby, protože samostatně odlité přechody motorů je třeba do vybrání v do horní části křídla usadit co nejpresněji.

Dobrým počinem jsou samostatně odlité ovládací plochy – křídélka a kormidla výškovky, které lze snadno zabudovat ve vychýlené poloze. Tyto díly byly v mých stavebnicích ohnuté, proto jsem je musel pomocí lázně ve vařící vodě nahřát a narovnat.

Otvory pro umístění vodicích kolíků v křídle jsou dost mělké, na trupu nejsou kolíky žádné. Křídlo se k trupu připojuje stejně jako díly ocasních ploch natupo. Do dolní poloviny křídla musíme nejprve vlepit dno podvozkové šachty, jejichž součástí jsou zadní čela motorů, a musíme se zatmelit vzniklé škvíry. K tomu mi posloužilo lepidlo Herkules, kterým jsem pro špatný přístup do

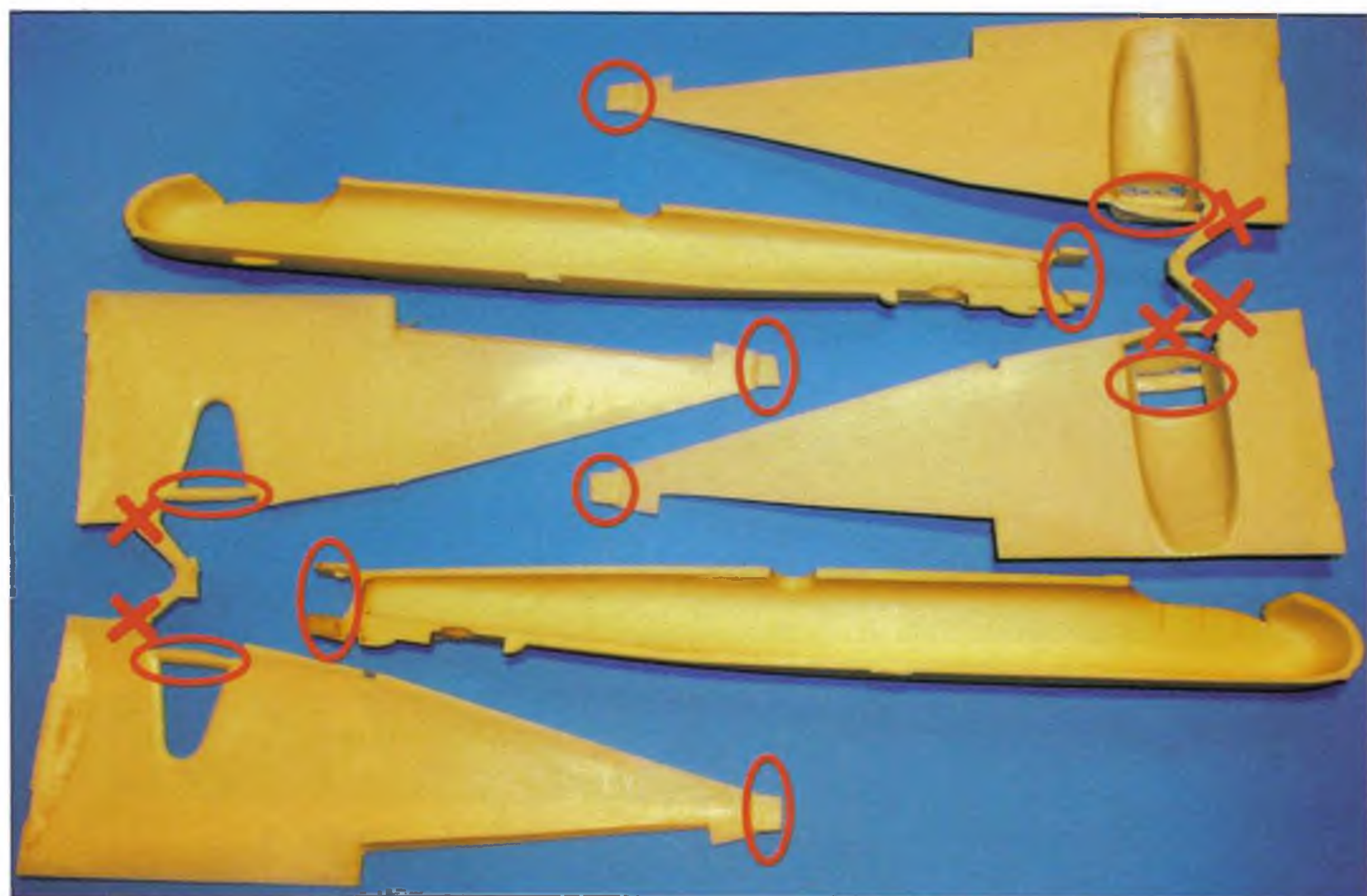
přední části šachty škvíry zevnitř zalil.

Návody na papíru formátu A4 jsou dostatečně srozumitelné. Rozmístění, číslování a umístění dílů v průběhu stavebního procesu je rozkresleno čitelně. Jediné, co v návodech chybí, je zmínka o zbarvení interiéru.

Pro druhou stavebnici Ju 388 tvůrci stavebnice zvolili nejvíce zdokumentovaný

druhý prototyp, představující verzi J-0 s továrním označením PE+IB. Je zajímavý kryty motorů nastříkanými RLM 02, jinak je kamuflován klasicky ostře lomenými poli RLM 70/71 nahoře a RLM 65 zespodu. Podle dobové dokumentace se blankytně modrý odstín RLM 65 na letounech vyrobených po roce 1942 změnil, proto volte raději odstín podobný RLM 76.

Příběh ze stavby



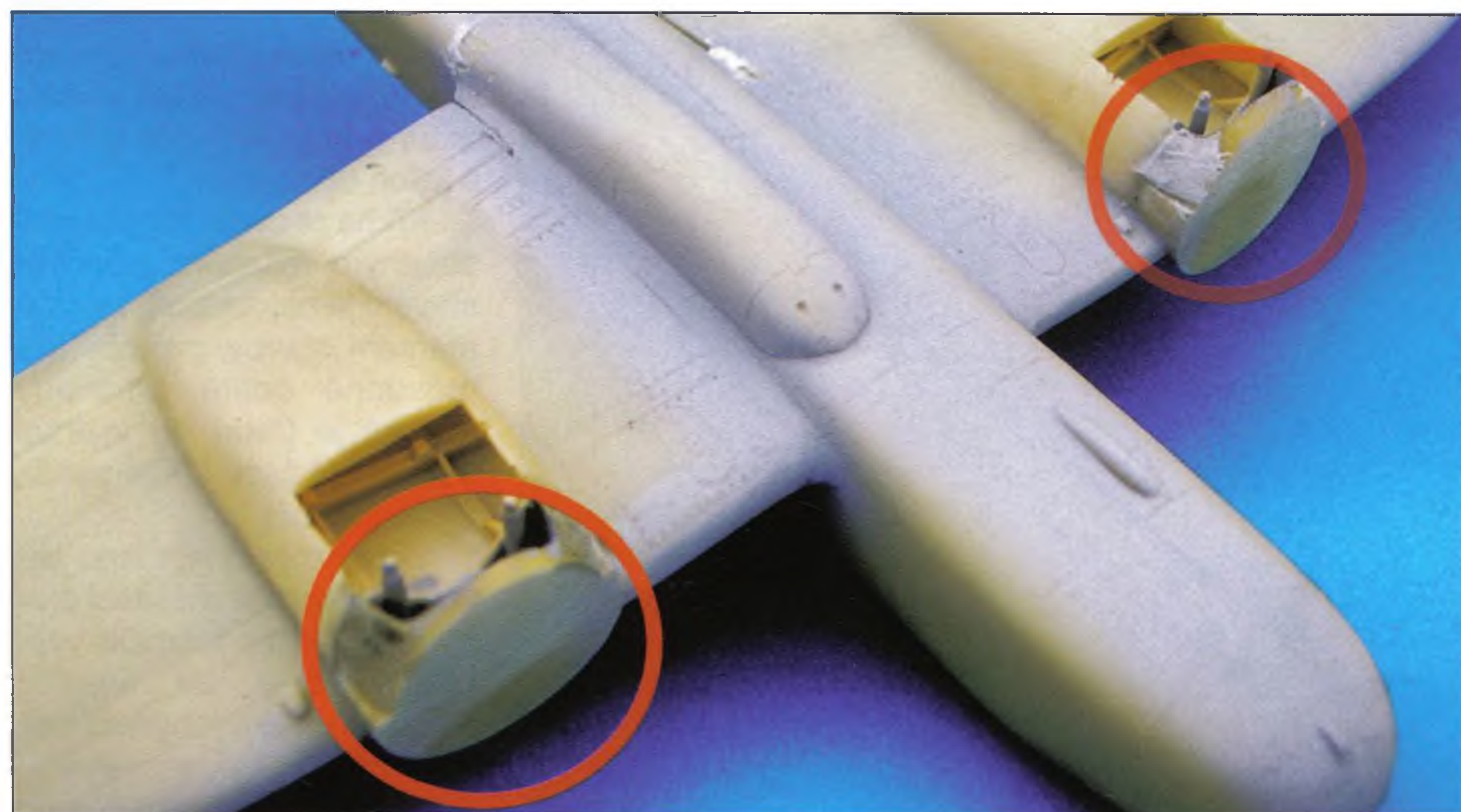
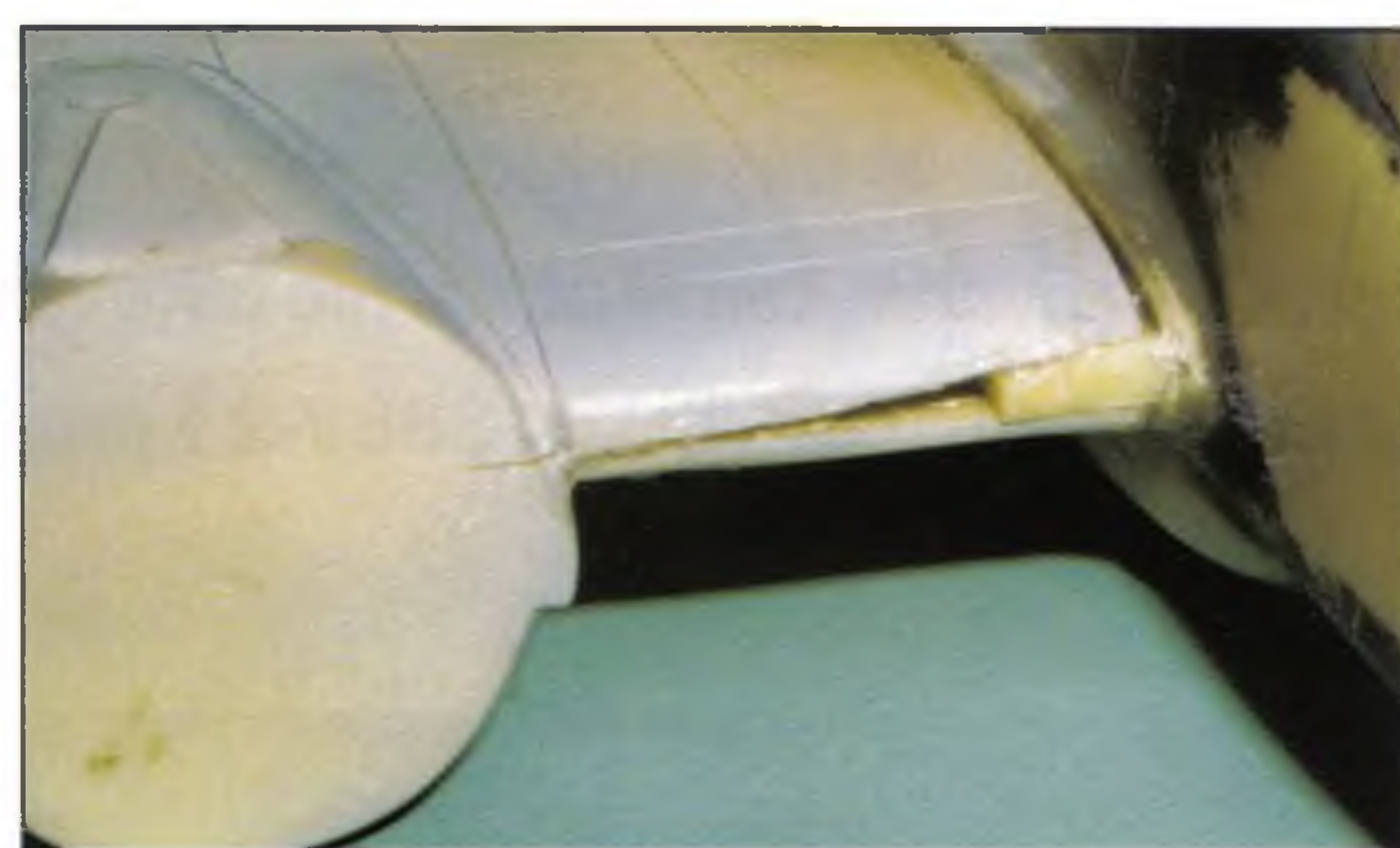
Červeně vyznačená místa jsou nálitky, které je nutno od dílů odstranit



Díly křídla byly v obou stavebnicích zkroucené, musí je nejprve vyztužit. Použil jsem drát z výpletu jízdního kola, vlepený vteřinovým lepidlem do obou polovin křídla



Kabina Ju 388J by měla být v barvě RLM 66. Panely přístrojů, boční panel, palubní deska a radiovýbava jsou kovově černé (k dosažení tohoto efektu používám grafitový prášek nanesený štětcem na matně černý podklad). Polstrování sedadel je v barvě kůže, upínací pásy světle šedé



Spodní část čel motorových gondol je třeba obrousit, jinak budou motory trčet vzhůru, protože čela nejsou kolmá na podélnou osu trupu



Poučen z předchozích nezdarů jsem je začal lepit od koncového oblouku a napojení k trupu ve správné výšce jsem řešil až nakonec. V náběžné hraně se vytvořila opět nehezská škvíra, která dala prostor k vyplnění dalším mililitrům „prstolepu“. Napojení křídla k trupu byl problém – škvíra po celé délce nahoře a schod v přední části vespod

Postup barvení

Nastříkání motorových gondol RLM 02
(Tamiya XF-22 ředěná Tamiya Lacquer Thinner)

Maskování motorových gondol papírovou lepicí páskou

Nastříkání polí světlejší RLM 71
(Humbrol 75, ředidlo S 6001)

Zvýraznění linek paneláže černou
(Tamiya XF-1)

Utlumení černého preshadingu („pytlíková“ barva Model Master ředěná 60% lihem; několik let už není v prodeji)

Vymaskování ploch RLM 71

Nastříkání RLM 70 (Tamiya XF-27)

Černý preshading paneláže, tentokrát i na spodních plochách

Utlumení preshadingu na polích RLM 70
(Aeromaster 1023, ředidlo Tamiya)

Nastříkání spodních ploch RLM 65
(Tamiya XF-23)

Nastříkání očazení od výfuků („pytlíková rez“ Model Master dotažená pigmentem SD 01 Dark Rust CMK uprostřed, po okrajích nástřik Gunze H 343 Soot)

Nastříkání ploch pod obtisky lesklým lakem Gunze H 30 Clear, nanesení obtisků

Přelakování matným lakem Model Master

Naznačení ošlapání na exponovaných místech křídla a trupu (Tamiya XF-61)

Zvýraznění oddělených pohyblivých ploch a odnímatelných krytek (černá tužka Copic Multiliner 0,2 mm)

Zašpinění kolem krytů motoru, nalévacích hrdel paliva a provozních kapalin (Umbra pálená a Paynova šed' Umton)

Foto autor

PRAMENY:

Junkers Ju-188/Ju-388 - Monografie Lotnicze cz.1 (č.33) a cz.2 (č.34),
www.ju-388.de





BRIEFING

MIERKA 1:48

VÝROBCA Eduard

Focke Wulf 190A-8

ZDENO BUGÁŇ

Dostať za úlohu napísať článok o jednej z najočakávanejších stavebníc minulého roka je tak trochu nevďačná úloha. O hlavnej novinke minulého roka z výrobného sortimentu firmy Eduard bolo už toho totiž v Modelári aj mimo neho napísané až až. Nekončiace diskusie o správnosti kamuflážnych schém striedali polemiky o tvarovej nepresnosti jednotlivých partií, až sa nezainteresovanému pozorovateľovi mohlo zdať, že na tom novom Eduardom Fokoušovi vlastne nie je dokopy nič dobrého.

Nebudem nikoho napínať až do záveru a hneď v úvode poviem že nový Focke Wulf 190 je v svojej mierke najlepší stavebnicou tohto typu na trhu a pre mňa osobne jednou z najlepších minulého roka. Debaty o správnosti tvarov a „boulové aféry“ nechám na povolanejších a v tomto článku radšej popíšem to najhlavnejšie, ako sa vlastne tá nová „190“ stavia.

Stavebnica

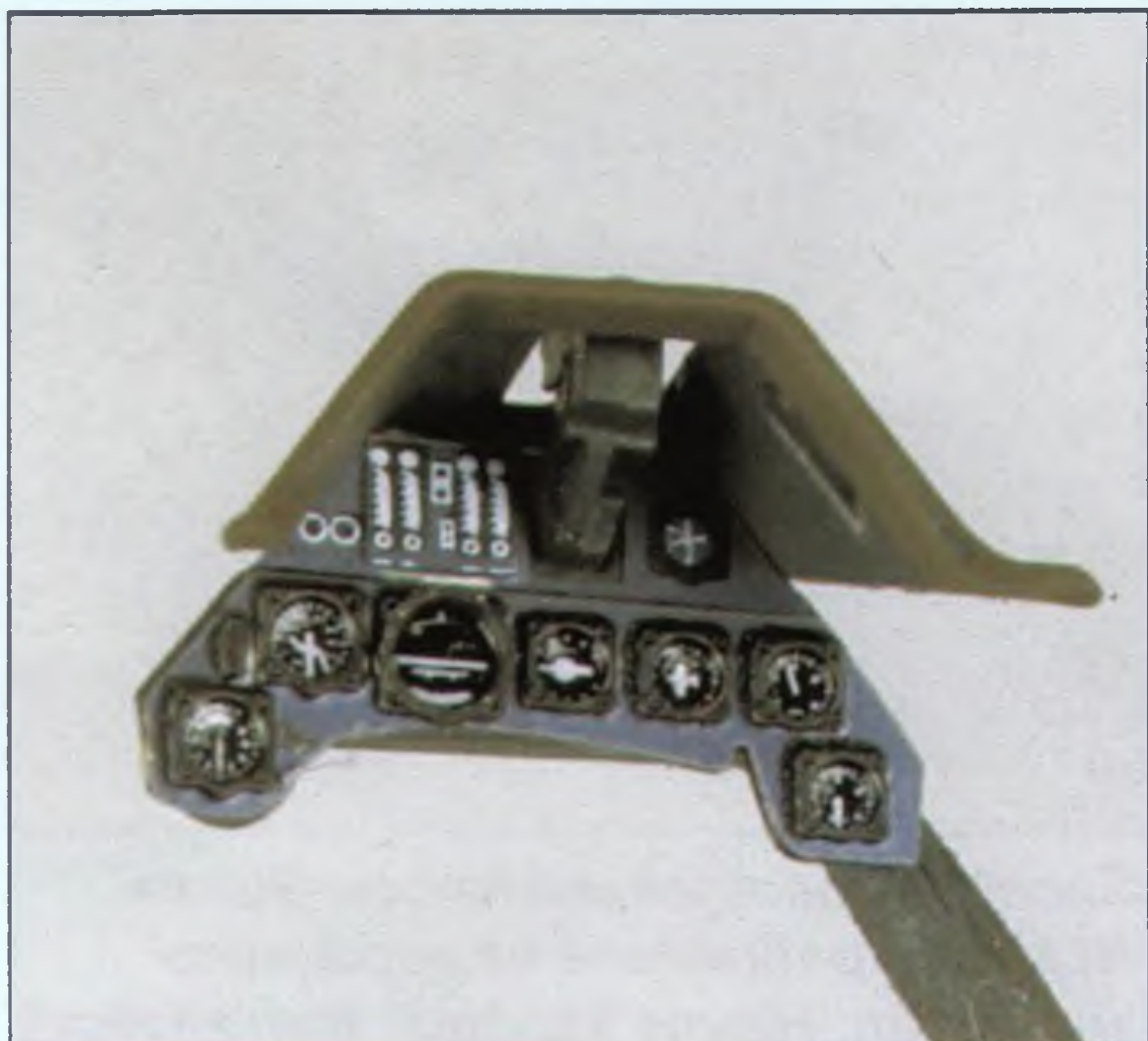
Po otvorení stavebnice nás prekvapí na lietadlo týchto rozmerov neuveriteľných sedem veľkých plastových rámčekov po okraj naplnených dielmi. Väčšina z nich je v perfektnej kvalite, pár rámčekov však v mojom prípade malo už tradičnú eduardiu chorobu – presadené formy. Keďže šlo zväčša o tie naj-

menšie diely, o brúsenie teda núdza nebola. Rámik s čírymi dielmi obsahuje prekryty na dve verzie, každú z nich dokonca v zavretom aj otvorenom stave. Farebné lepty a vykryvacie masky sú už eduardou samozrejmosťou a sú spracované na vysokej úrovni. Dojem dokonalosti už dotvára len veľký farebný návod a obtlačkové archy, jeden s hlavnými časťami markingu, druhý s miniatúrnymi technickými popiskami. Tento sa v mojej stavebnici vyskytoval dokonca dvakrát, ale to bude asi len omyl typický pre redaktorské stavebnice.

Model samotný obsahuje diely na kompletné otvorenie šachiet zbraní a dokonca akúsi polomaketu motora. Samotní páni z Eduardu však tvrdia že motor nie je dokonalou replikou, slúži len na akési vyplnenie prázdneho priestoru do ktorého je vidno keď necháme otvorený kryt guľometov MG 131. Ak chceme otvoriť aj motor, je potrebné siahnuť po niektorej z doplnkových sád. Ja som si vybral z doplnkov tri sady leptov Eduard, jednu práve na vyšperkovaní motora a šachiet, druhú farebnú, obsahujúcu výrobné štítky a popisky, a tretiu obsahujúcu otvorené klapky. K dispozícii som mal aj šachty podvozku a kolesá od firmy Aires, na moje prekvapenie však šachty originálnej stavebnice doplnené leptmi vyzerali dôveryhodnejšie, ako tie od Airesu. Vymenil som nakoniec len kolesá.

Ako podklad pri stavbe mi poslúžila publikácia od HT model – Focke Wulf Fw 190A/F. Keďže táto publikácia obsahuje zväčša len detailné fotky skutočných strojov, historikov asi moc nezaujme. Ako walkaround však poslúžila skvele.

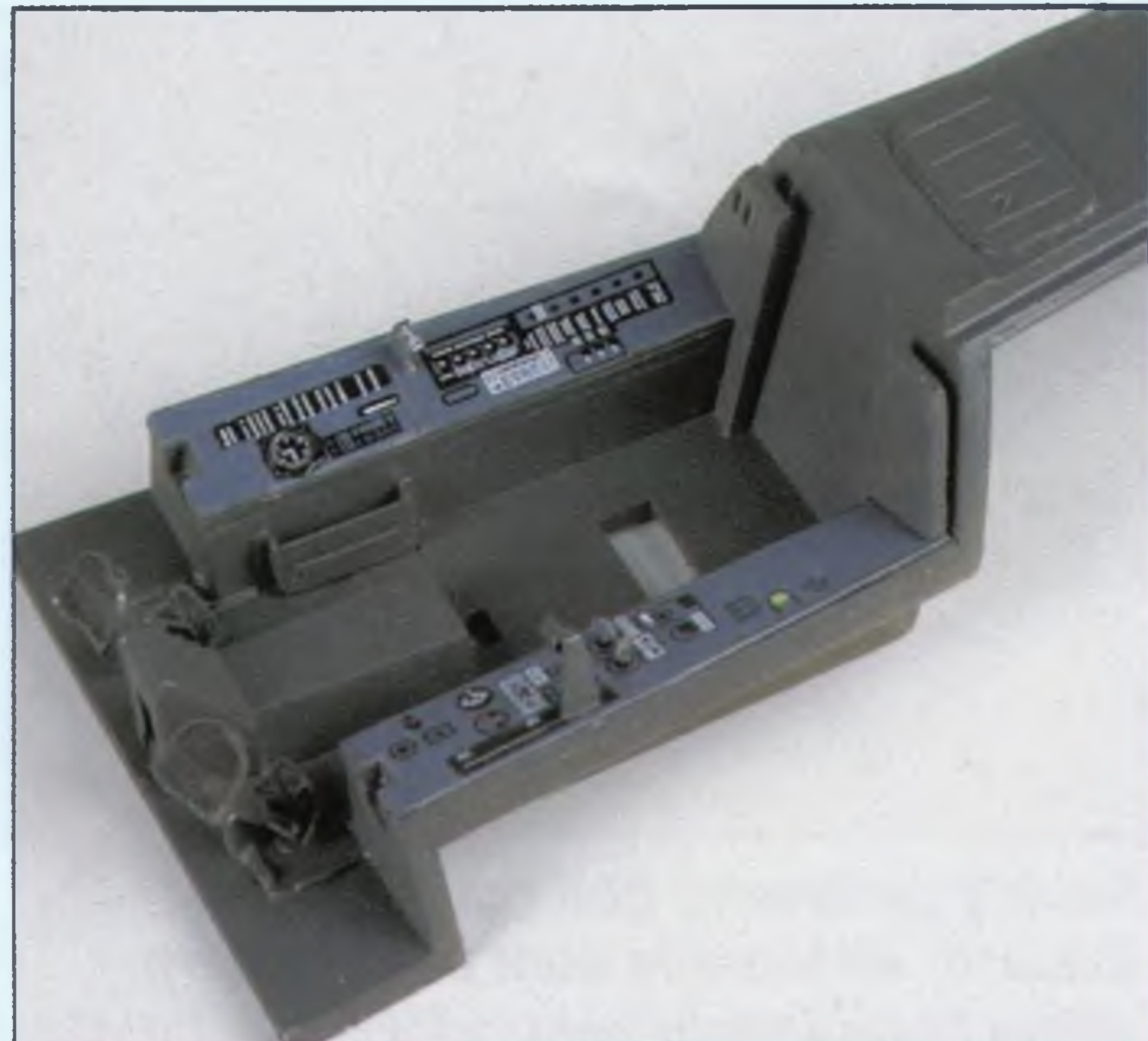




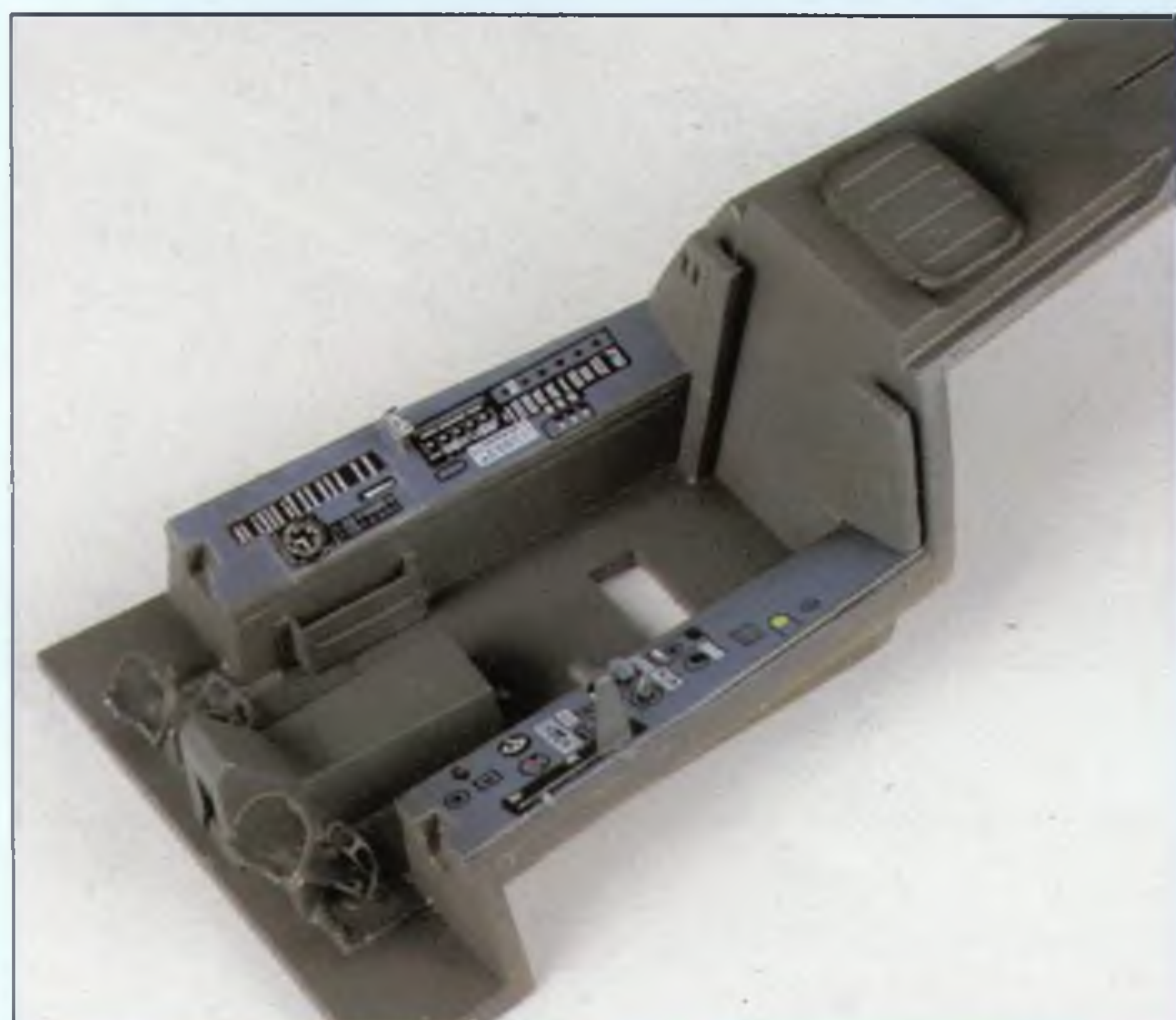
Palubná doska je z farebných leptov, jednotlivé budíky prístrojov "zasklené" lesklým lakom Vallejo. Podobným spôsobom som patinoval všetky súčasti interiéru a postupne ich zostavoval



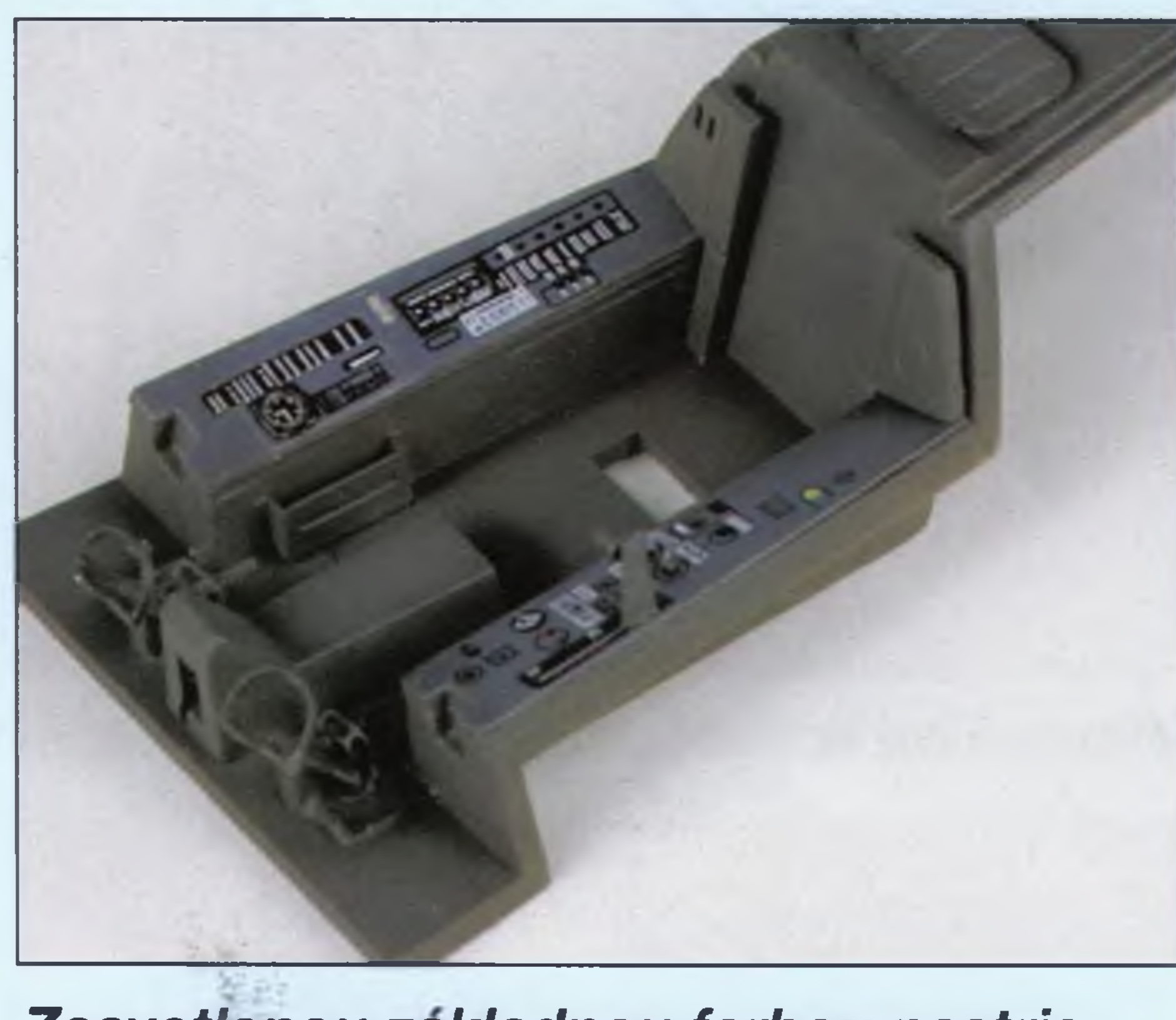
Najskôr vlepím všetky detaily a kovové diely. Na lepenie používam riedke sekundové lepidlo, celok dokonale očistím pred striekaním od prebytočného lepidla debondérom



Nasleduje nástrek základnou farbou interiéru, v tomto prípade RLM 66 Gunze a dolepenie farebných fotoleptaných dielov. Na to používam pre zmenu husté sekundové lepidlo v čo najmenších dávkach



Silne nariedenou zmesou farieb Tamiya Black a Red Brown nastriekam tieň vo všetkých medzerách, kútoch a okolo nerovností

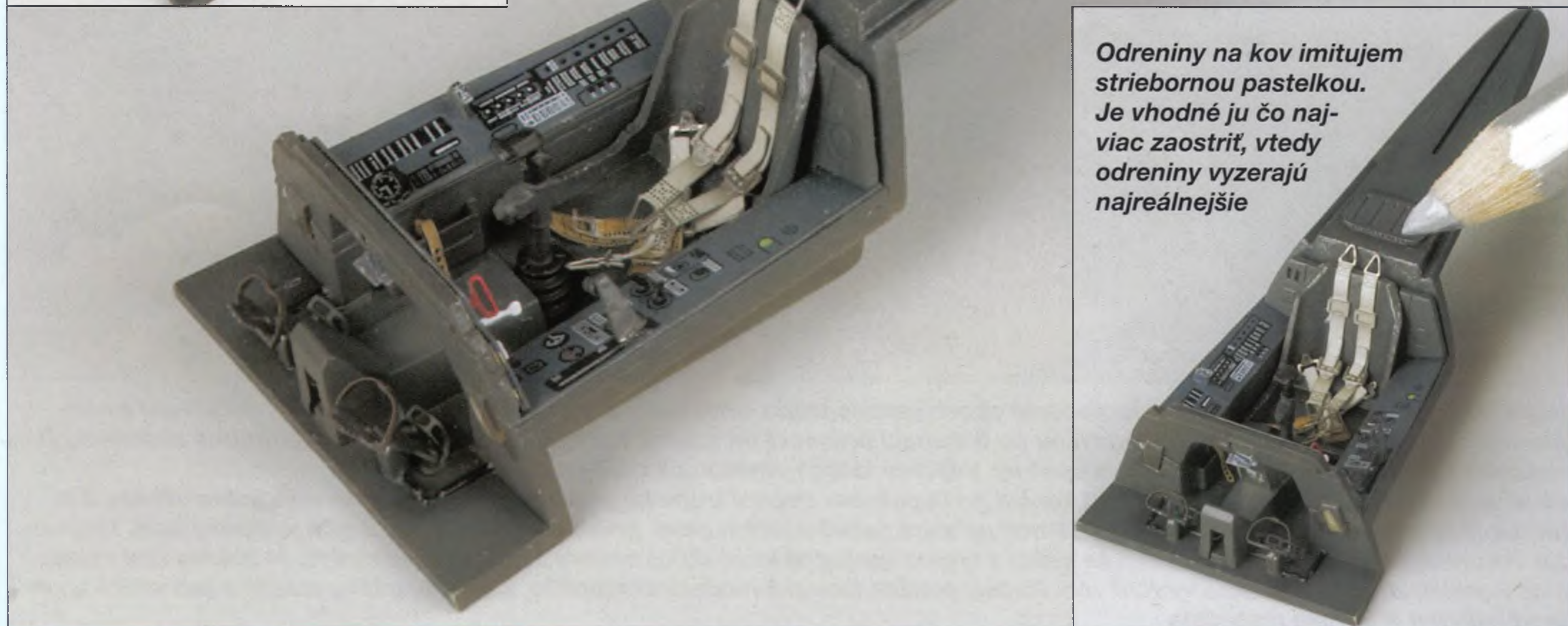


Zosvetlenou základnou farbou nastriekam nepravidelné flaky po povrchu, čím dokonale rozbijem jeho jednolitosť



Detaily maľujem farbami Vallejo na štetec

Na záver napustím priehlbiny a nerovnosti olejovou farbou technikou wash. V tomto prípade bola olejová farba mixom čiernej a šedej farby 502 Abteilung



Odreniny na kov imitujem striebornou pastelkou. Je vhodné ju čo najviac zaostriť, vtedy odreniny vyzerajú najreálnejšie



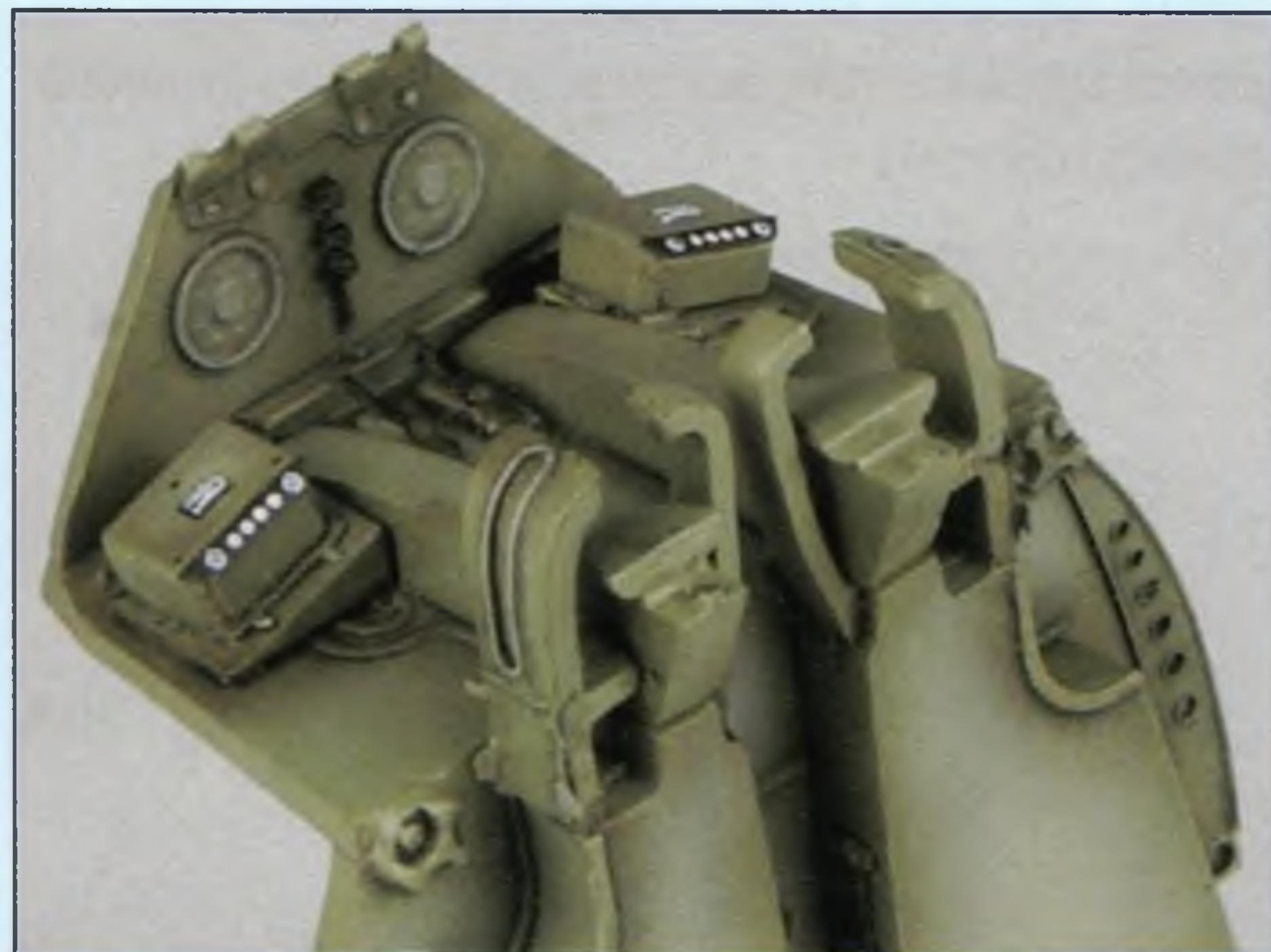
Šachty podvozku boli doplnené lepty Eduard, na lepenie som použil už tradičnú kombináciu sekundové lepidlo+debondér



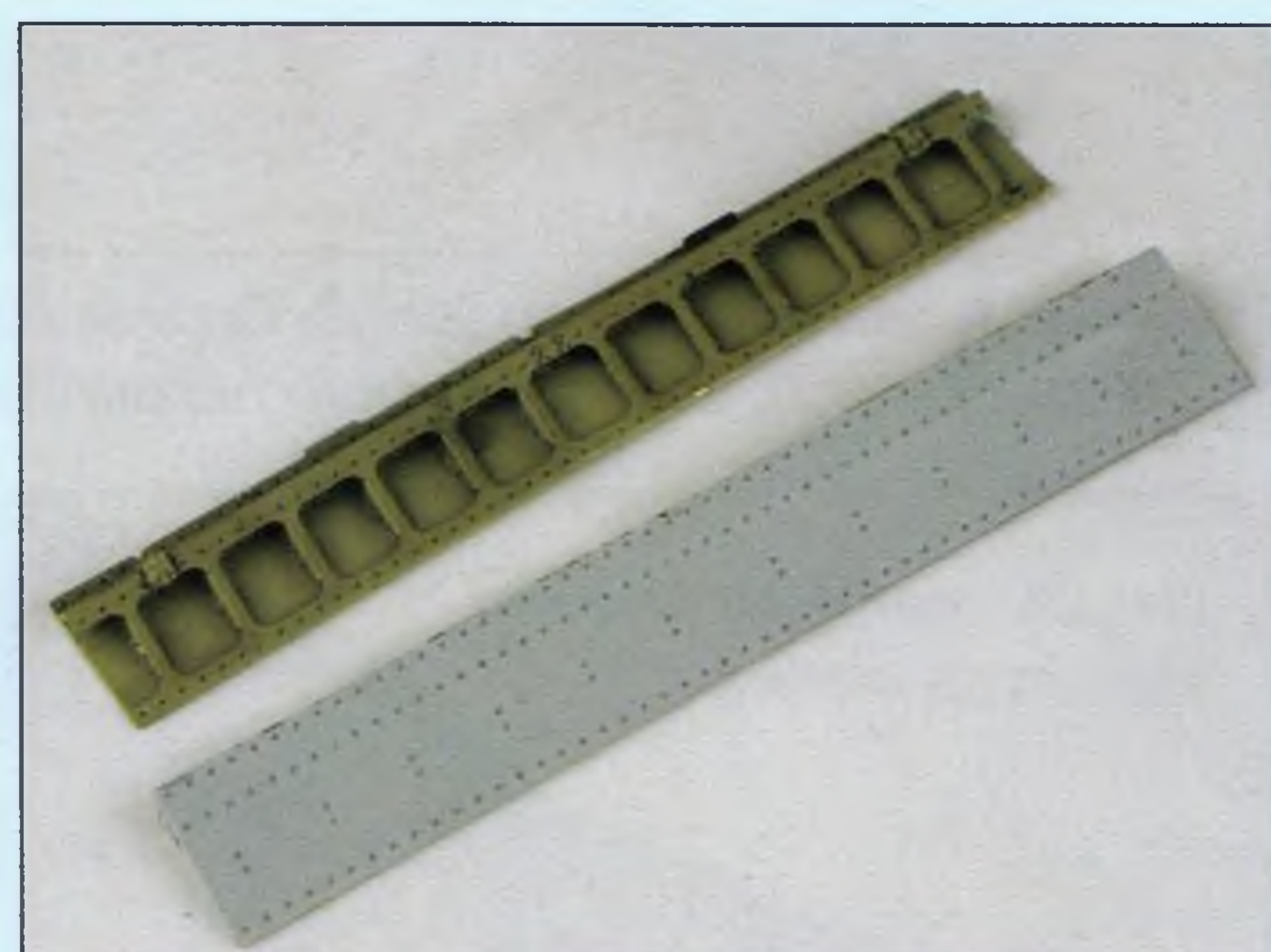
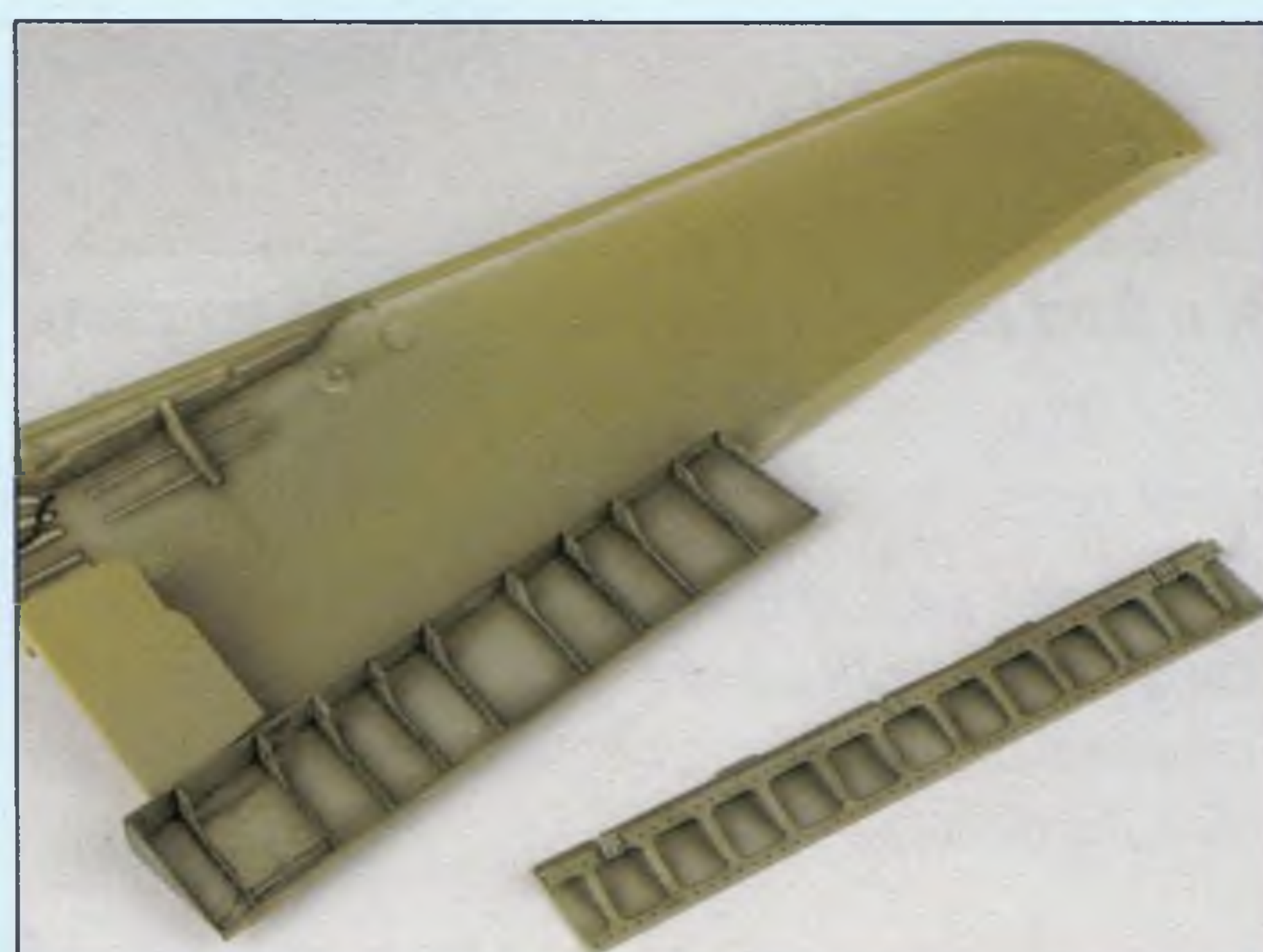
Vlepenie zadnej steny podvozkovej šachty je potrebné vykonať presne, ako pomôcka slúži pomocná prepážka ktorá stenu drží v kolmom stave. Chyba v tomto kroku dokáže skomplikovať celú ďalšiu stavbu



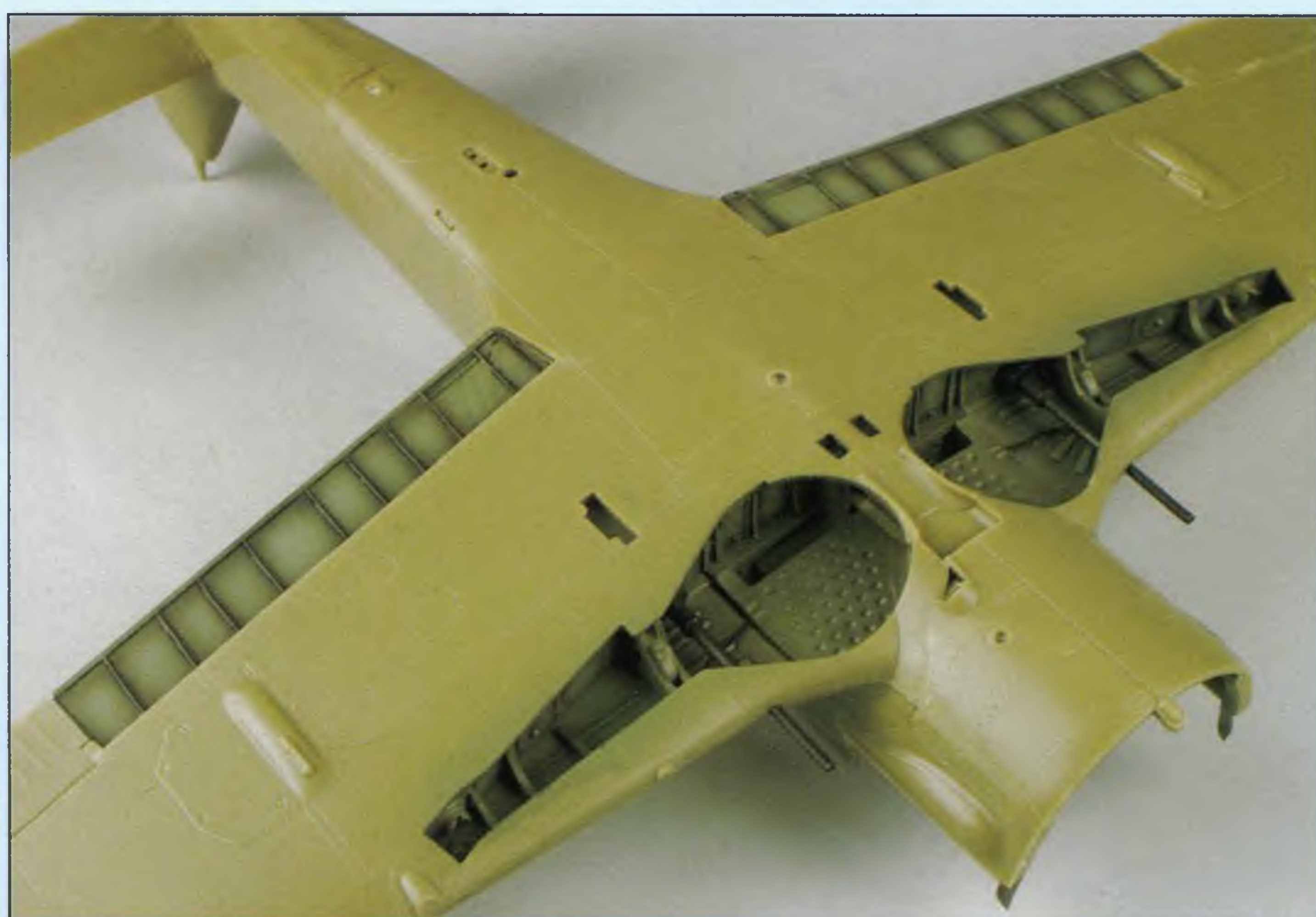
Šachty sú nastriekané farbou Gunze RLM 02 a patinované už popísaným spôsobom. Hlavne kanónov som zhotovil dodatočne z injekčných ihlí a nafarbil metalizérom Gunze Dark Iron



Rovnakým spôsobom boli zostavené aj klapky a diely gulometov MG 131

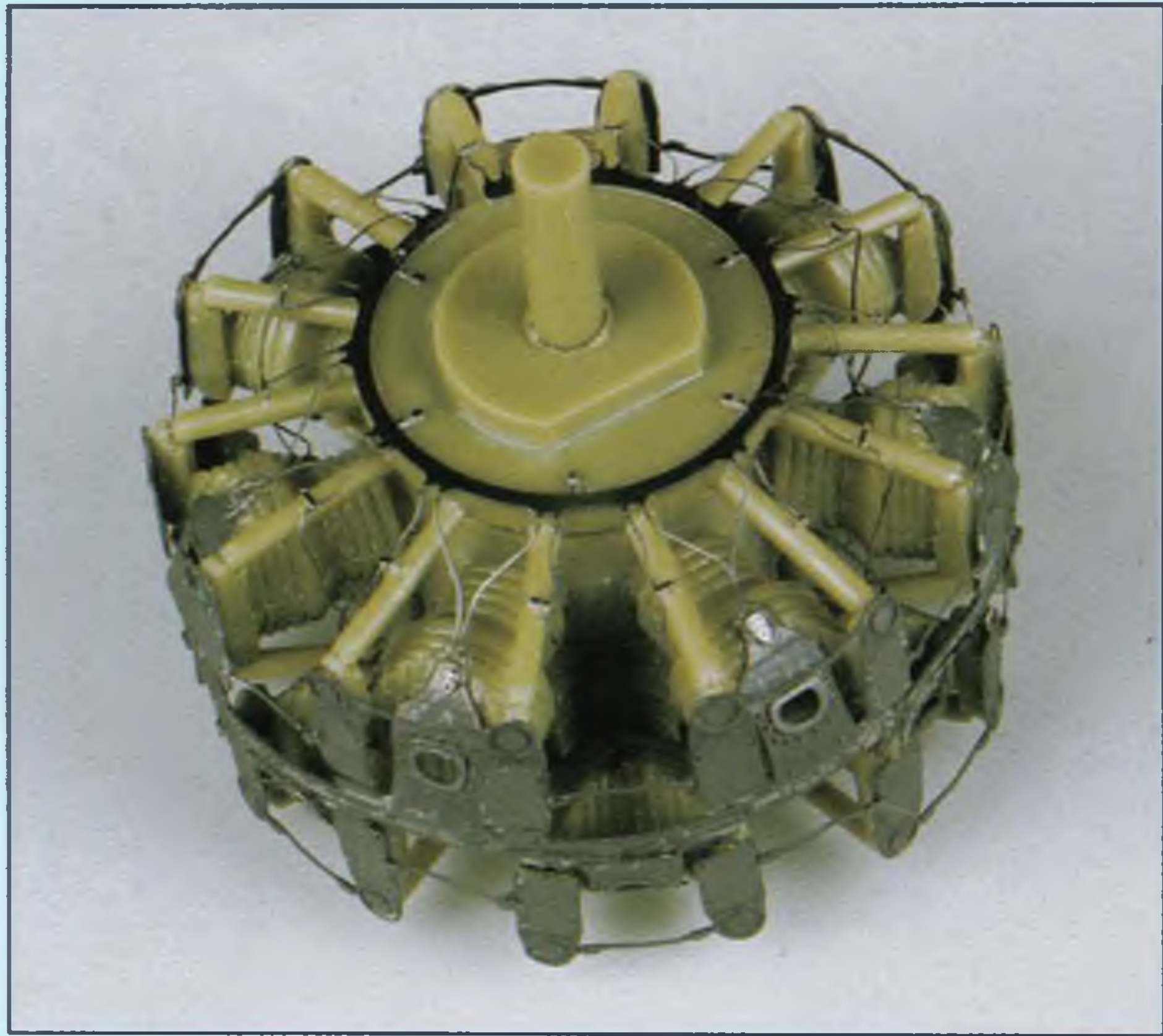


Na zostavenie klapiek je vítaná aspoň jednoduchá ohýbačka leptov, ich zapracovanie do krídla vyžaduje značné brúsenie a stenčenie hornej polovice krídla



Najdôležitejšou časťou celej stavby je zlepenie oboch polovíc trupu, krídiel a prechodu krídlo - trup. Za svoju detailnosť a komplexnosť stavebnica platí práve požiadavkou na dokonalú presnosť pri stavbe, každý z hlavných spojov je potrebné niekoľkokrát nasucho skúšať a byť pri jeho zostavení opatrný. V týchto fázach stavebnica chyby naozaj neodpúšťa.

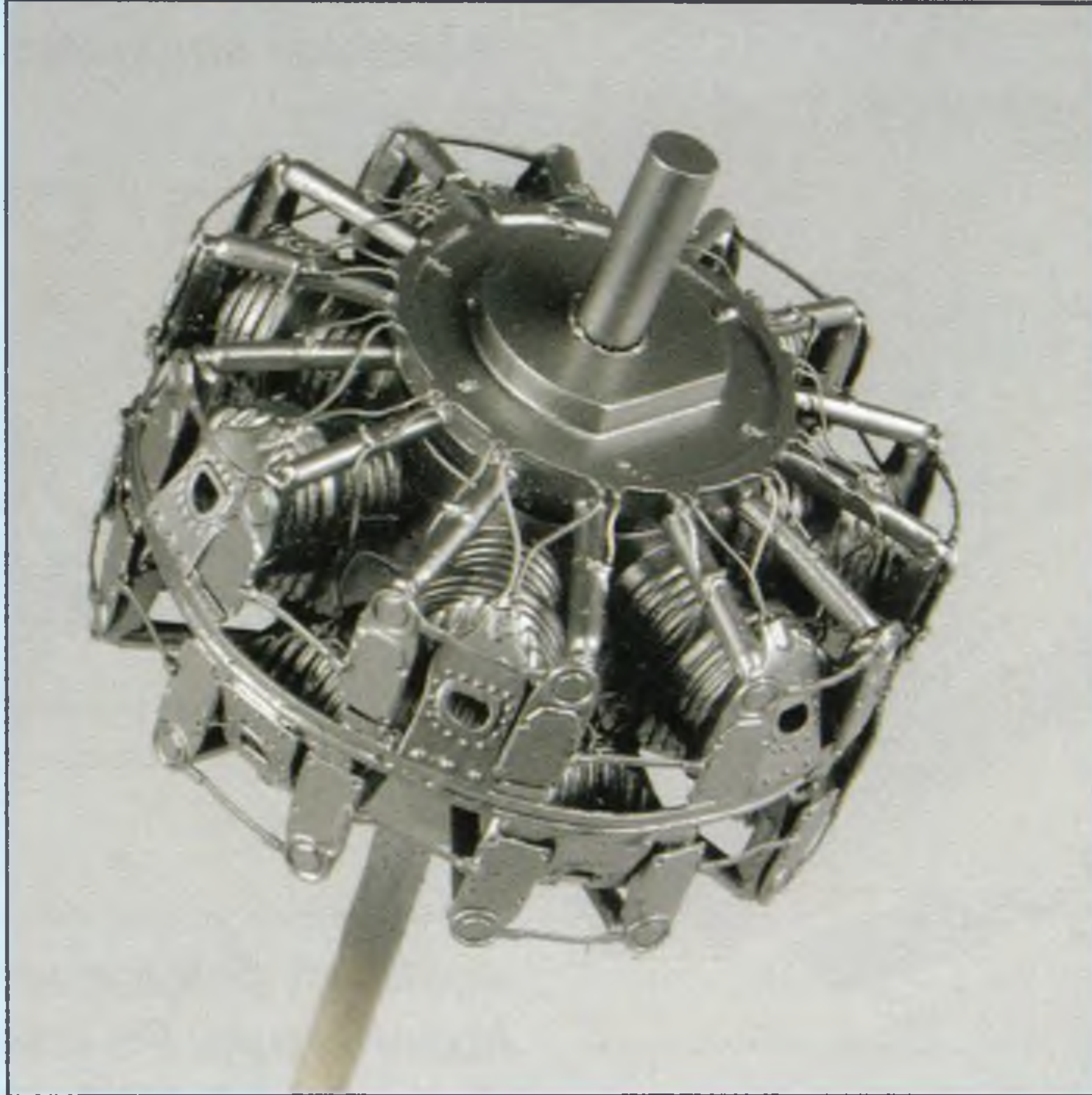
Ak si však myslíte že nároky na presnosť končia pri úspešnom zlepení trupu ku krídlam, mýlite sa. Je tu ešte jedno úskalie a to motor. Motor sám o sebe sa zostavuje z 11-tich na seba nadväzujúcich častí, pričom medzi každou z nich je lepený spoj. Pri použití sekundového lepidla sa môže stať že každý z týchto spojov celkovú dĺžku motora zvýši a výsledkom je, že predný diel chladiacich lopatiek zostane nepekne vytrčať von. Radšej použite klasické modelárske lepidlo, ktoré naleptáva plastik a jednotlivé spoje pred lepením dokonale prebrúste



Kedže som sa rozhodol motor otvoriť, musel som ho doplniť detaily. Použil som sadu leptov Eduard



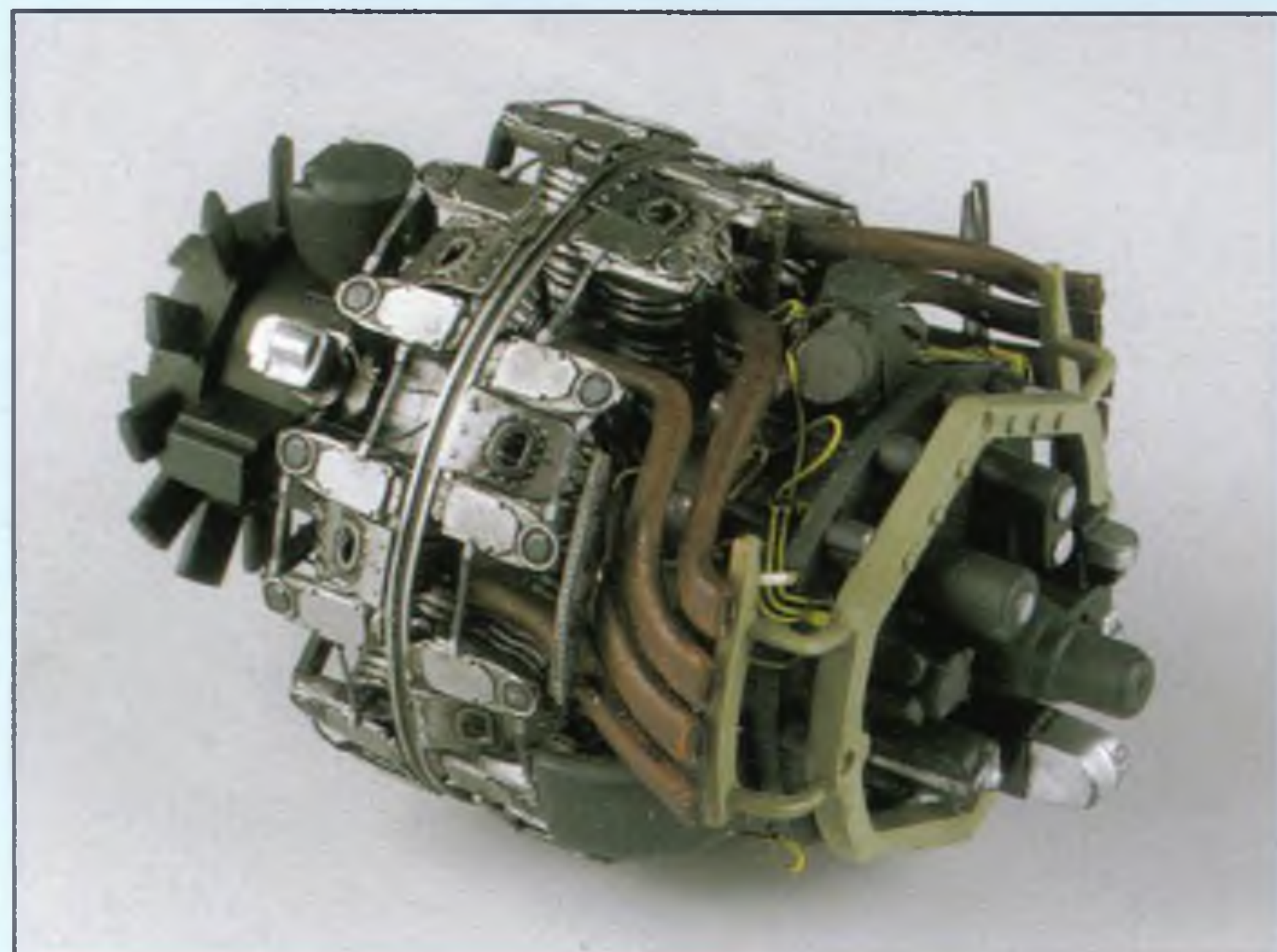
Ako podklad pod metalizéry Alclad som použil lesklú čiernu farbu, čo odporúča aj výrobca týchto farieb



Metalizérom Alclad odtieň Magnesium som nastriekal hlavy valcov aj s leptami. Alclad sa strieka neriedený priamo z fľašky, odporúča sa striekať ho pri nízkom tlaku vo viacerých vrstvách



Detaily motora som vymaloval farbami Vallejo na štetec



Motor s leptami vyzerá o niečo lepšie, ale k dokonalosti mu ešte stále niečo chýba. Kto ho chce otvoriť úplne, mal by siahnuť skôr po doplnkovej sade napríklad od firmy Aires. Po dôkladnom vybrúsení nasledovala povrchová úprava





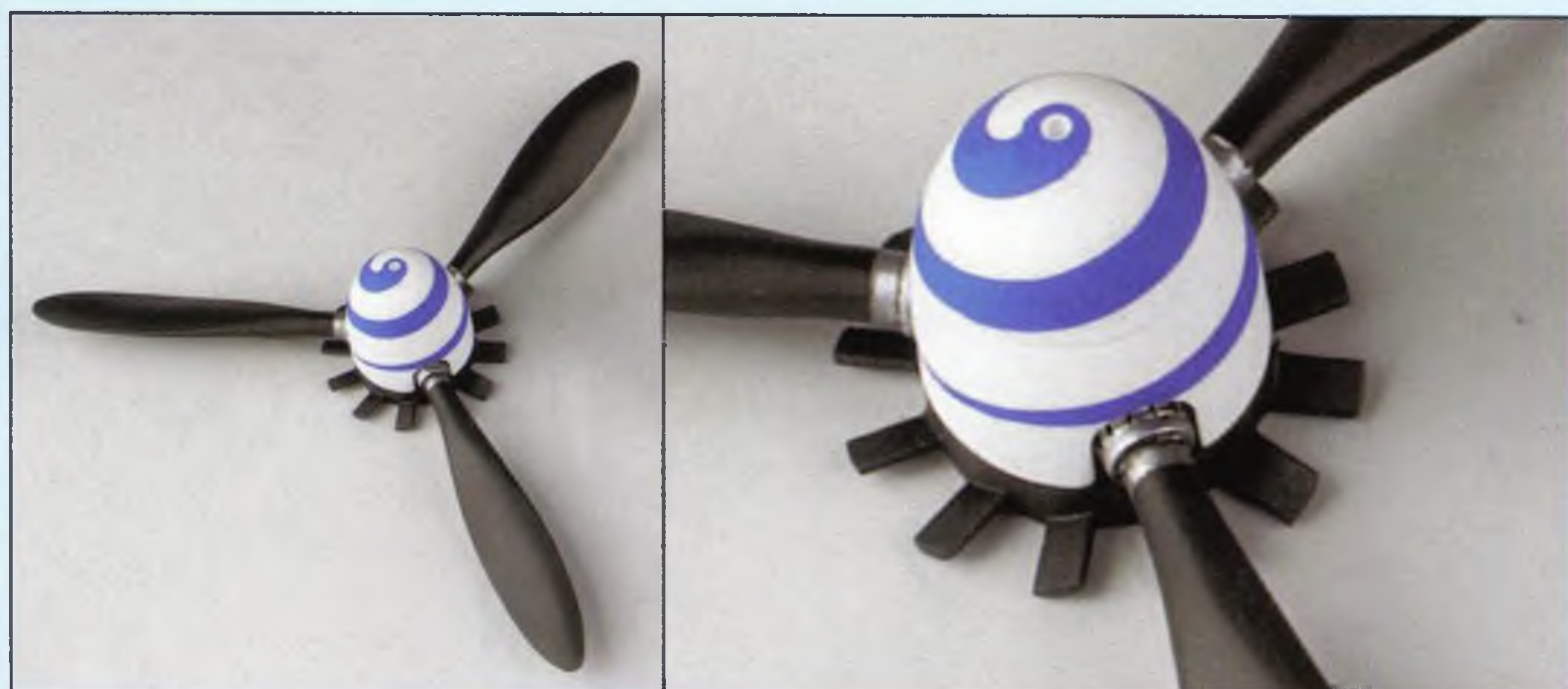
Ako podklad pod kamuflážnu farbu som použil Mr. Surfacer 1000 riedený Gunze Mr. Levelling Thinner v pomere 2:1 v prospech riedidla



Kamufláž som striekal farbami Gunze, originálnymi odtieňmi RLM 74, 75 a 76 riedenými prípravkom Mr. Levelling Thinner. Farbu som nezosvetloval, tento krok zabezpečí postfading. Nakoniec som povrch zjednotil lesklým lakom ako podklad pod obtlačky



Na naniesenie obtlačkov som použil prípravky Mr. Setter a Mr. Softer Gunze. S obtlačkami sa pracuje pohodlne a perfektne sa im podarilo okopírovať povrch



Jediným obtlačkom s ktorým som mal problémy bola špirála na kužeľ vrtule. Po nanesení sa mi roztrhla na dve časti a dať ju dokopy bola celkom námaha. Trhliny som zamaľoval farbou Vallejo na štetec odtieň Ultramarine a celok prelakoval matným lakom



Pred patinou som zjednotil povrch matným lakom Gunze, ktorý poskytne perfektný základ pre ďalšie techniky



Nasledoval postshading. Mixom farieb Tamiya Flat Black a Red Brown nariedeným v pomere 10 ku 90 v prospech riedidla som nastriekal všetky linky paneláže a nepravidelné flaky po celom povrchu



Postfading bol nastriekaný zosvetlenou kamuflážnu farbou vo forme nepravidelných flakov po celom povrchu. V tomto kroku je potrebné odhadnúť správny stupeň zosvetlenia ako aj nariadenia, ktorý môže byť u každej farby úplne iný



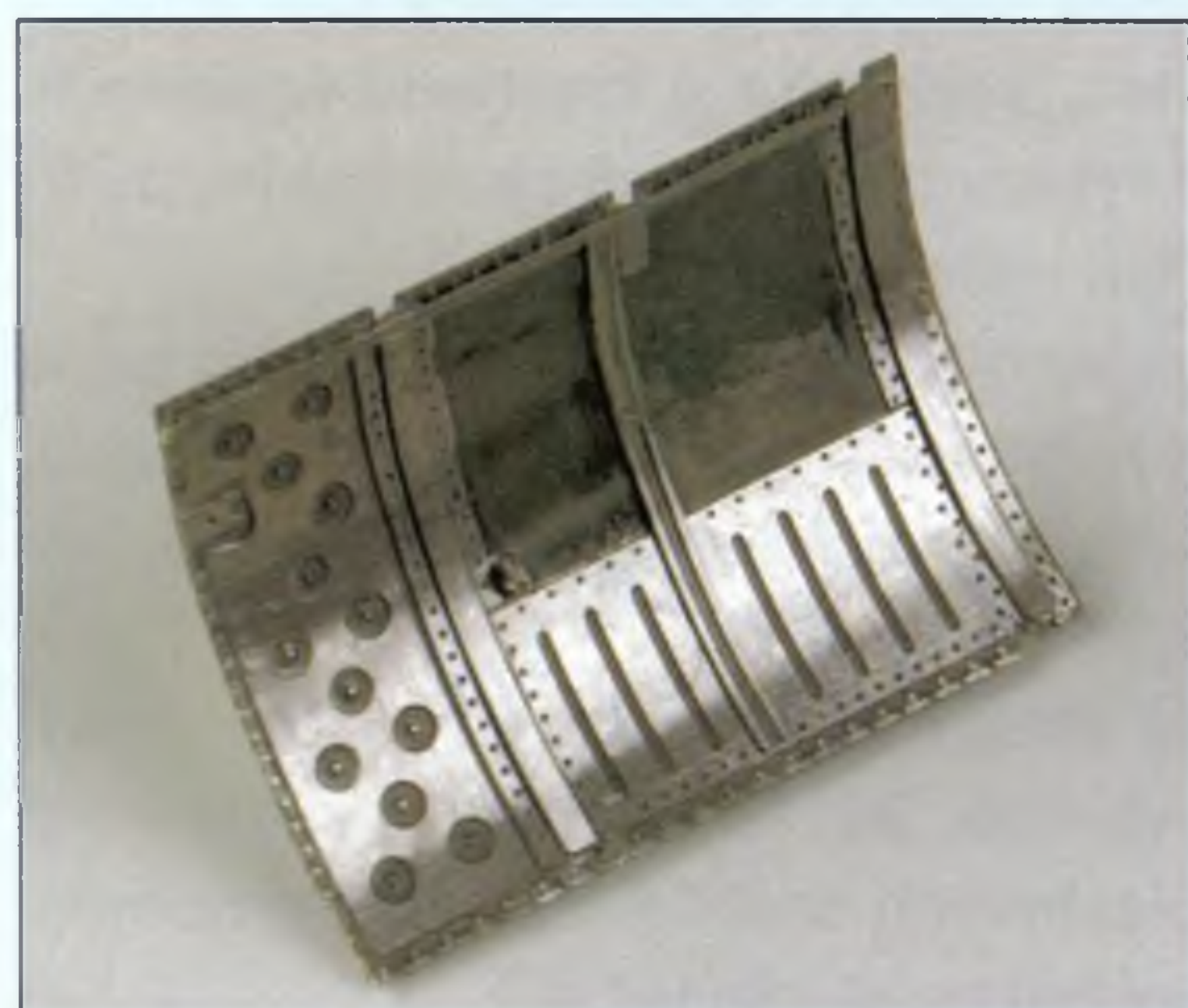
Stopy od začadenia z výfukov na trupe som nastriekal nariedenou farbou Tamiya Flat Black



Na znázornenie odrenín poslúžila už spomínaná strieborná pastelka



Kolesá a kryty podvozku som mierne zaprášil pigmentami Mig Production, ktoré som zafixoval riedidlom Tamiya



Nasledovalo už len dolepenie drobností a natiehnutie antény z rybárskeho vlasca

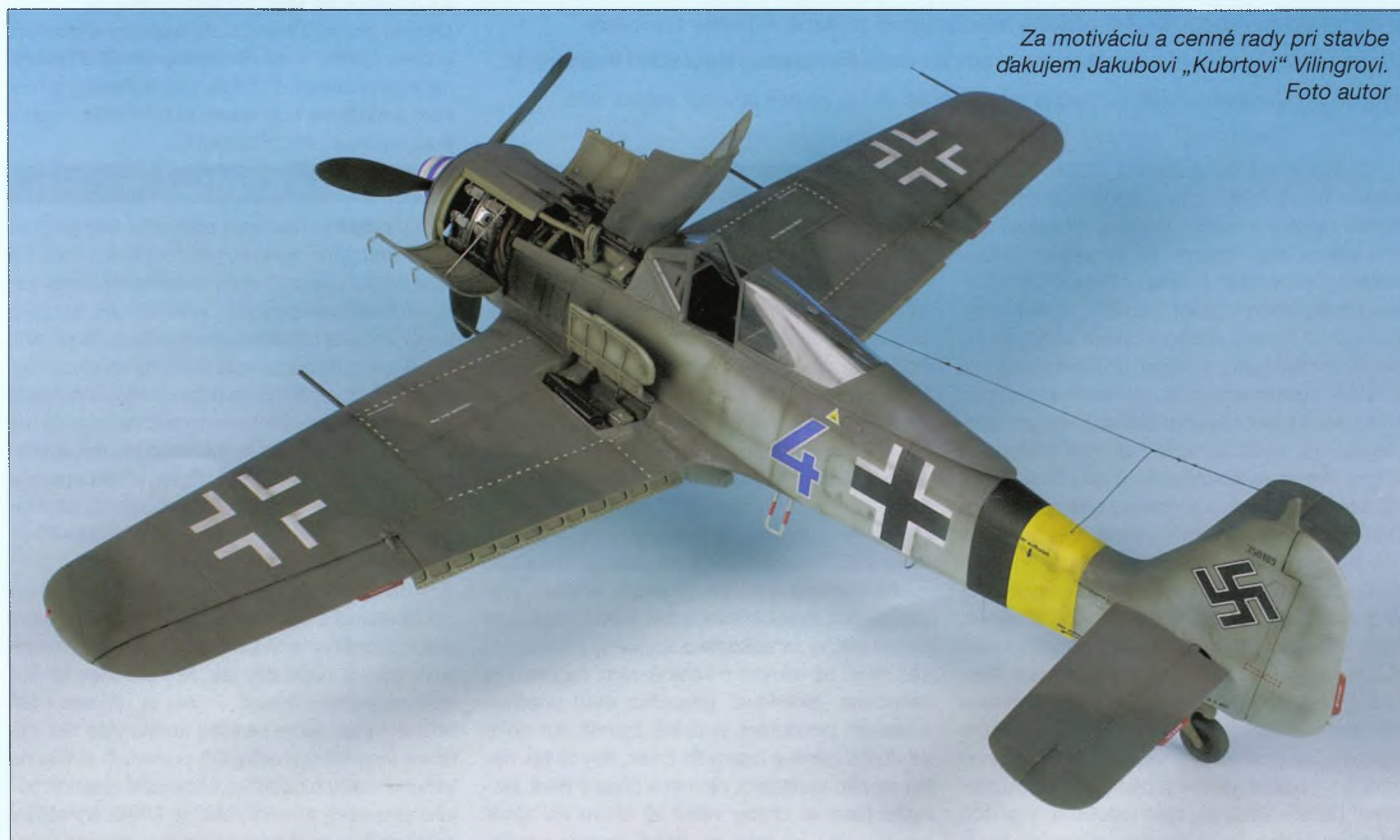


Kolesá Aires boli nastriekané farbami Black a Tire Black, domalované ručne farbami Vallejo na štetec



Záver

Stavebnica Focke Wulfu Fw190 je síce náročná na presnosť stavby a modelárske schopnosti, avšak výsledok úplne prekonáva všetkých jej priamych konkurentov na trhu. Podľahnúť čaru týchto elegantných strojov je naozaj veľmi ľahké, o čom som sa sám presvedčil. Už staviam ďalšiu A-8 a A-5 je na ceste. S prísľubom ďalších verzií od Eduarda mám divný pocit, že moja zbierka „fokoušov“ sa ešte omnoho viac rozrastie.



Za motiváciu a cenné rady pri stavbe ďakujem Jakubovi „Kubrtovi“ Vilingrovi.
Foto autor



L-39 Albatros

a něco málo o autentických odstínech

ONDŘEJ RÁZL

Poklidný večer, cpu se u televize, přičemž zprávy vnímám rozhodně méně, než milované knedlo-vepřo-zelo na talíři přede mnou. V tom hlasatelka vysloví kouzelné slovíčko Aero a pochoutka se rázem ocitá na okraji mého zájmu. Zpráva o tehdy zbrusu nových L-159 určitě otřásla každým nemocným, trpícím nevyléčitelnou chorobou, zvanou letadla. Já, coby dítě školou povinné (kde ty loňské sněhy jsou...) jsem se do nového a hlavně našeho letadla úplně zbláznil. Ač vždy zanícený druhoválečník, začala mou pozornost poutat česká moderna. No a když firma MPM vydala čtvrtkového Albíka, zavolal mi kamarád Jirka, že prý pro mě „něco“ má.

To „něco“ byl samozřejmě L-39ZA, tedy krabíčka s nemnohými, zato velmi užitečnými PUR odlitky navíc a s hezkou kresbou Albatrosu nejspíš někde nad Tatrami. Ke stavebnici přibýly ještě dvě sady CMK (Interiér a Exteriér). Při bližším prozkoumání obsahu krabíčky objevíme typicky short-runové výlisky s docela ucházejícími detaily a krásně jemným rytím do hloubky. Kromě zmíněných odlévaných dílů (výmetnice raket pod křídlo, nová přední palubní deska i s krytem, podhlavníky na sedadla, kola hlavního podvozku, krásný kanon se zásobníkem a díky Bohu výtoková tryska) ještě dva acetátové překryty kabiny. Oba překryty s nehezkými „mapami“, které jsem bohužel nedokázal odstranit.

Co do přesnosti, myslím, že si český modelář zasloužil lepší zboží. Jestli má model takové, nebo makové rozpětí, či o dva milimetry kratší trup, to mi vážně žily netrhá. Porovnával jsem hlavně podle fotografií, občas mi přišel pod ruku výkres a výsledek je takový, že chudák Albík má naprosto špatné vstupy vzduchu (že by první prototyp?) a dost nepřesný překryt pilotního prostoru. Detaily většinou zjednodušené, v oněch vstupech žádné. Dvěma slovy – nic moc.

Stavba

Začal jsem úpravou stavebnice pro použití doplňkových sad. Sem tam je potřeba něco vyříznout, ztenčit. Jelikož frézka byla pro mne tehdy pojem ze sci-fi, pracoval jsem ručně – docela maso. Jinak na moc problémů nenarazíme. Podvozkové šachty a vana pilotního prostoru vyžadují pouze ztenčit plast a sednou jako ulité. Zadní přepážku kabiny v místě od jejího rámu nahoru jsem odřízl a nahradil ztenčenou ze stavebnice. Ušetří to dost práce a výsledek je stejně lepší.

Opravy

Rám kolem pilotního prostoru je sice v odlitku hezký, avšak krátký, a tak jsem z něj použil pouze příčky za sedadla a zbytek je opět z plastu. Když už mluvím o kabině, rám, na němž je uchycena „skleněná“ přepážka mezi předním a zadním prostorem, je úplně špatně. Ke slovu se dostal pilník a hromada fotek, aby to tak nějak na oko vypadalo, nicméně přesný není. Bohužel jsem si chyby všiml až skoro na závěr stavby, kdy už bylo na velké úpravy pozdě.

Chybí ještě teleskopické „držáky“ odklopných dílů kabiny, které jsem z lenosti přešel mávnutím rukou.

Jinak je pilotní prostor nádherný, pro zajímavost i s lepty obsahuje na 120 dílů! K vybarvení posloužila kabinová šedá (vždy Agama), patřičně zesvětlená podle fotografií i podle vlastních dojmů z leteckých dnů (ona je spíš zelená, než šedá). Nastříkal jsem ještě černé boční pulty, jinak všechny detaily barvím olejovými barvami, včetně stínování, chcete-li patiny.

Patina spočívala v napuštění spár a různých zákoutí černou barvou v ředidle S 6006 a zesvětlení některých míst suchým štětcem bílou. Vše jen velmi jemně, jinak máme z modelu omalovánky. Základem úspěchu je dostatek podkladů, pokud možno barevných a pak kvalitní tenký štětec, jistá ruka a hromada trpělivosti. Například vybarvit kompletně celou kabinu mi trvalo asi čtyři večery.

Polyuretanový zásobník kanonu vypadá dobře, ale nepodařilo se mi ho do trupu vtěsnat. Nejspíš to bude nějakou mou nepřesností, nevím.

Drobné vstupy vzduchu po stranách motoru vypadaly všelijak, jen ne realisticky, tak jsem je vyřízl a z plastových destiček za vydatné pomoci tmelu vysochal nové, plastičtější.

Tím se dostáváme k jedné ze dvou opravdu velkých chyb modelu, totiž k nasávacím otvorům. Ztenčil jsem oddělovače proudu vzduchu a od dílů vstupů je „vzdálil“ asi 1 mm tlustými proužky plastiku, aby byl výsledný čelní průřez správný, tedy větší. Tvar těchto dílů jsem opět podle fotografií opravil ohnutím hrubou silou. Abych nezapomněl, mezi oddělovače a trup je dobré ještě doplnit jakési drobné „tyčky“, po třech na každé straně. Nevím, k čemu slouží, ale jsou hezky vidět i na titulní kresbě na obalu.

S trupem souvisí ještě výtoková tryska. Není špatná, nicméně jí prospělo ztenčení stěn dílu 37. Protože ho však po této úpravě není za co přilepit, pomohl jsem si do trubičky stočeným kusem čtvrtky a do něj trysku vsadil. Připomínám ještě závaží do přídě (různé šrouby a matice) a můžeme trup slepit. U takového modelu je to trochu sváteční událost.

Křídlo

Po několikaměsíčním oddychu, kdy jsem se věnoval jiným modelům, přišlo na řadu křídlo. Při jeho lepení doporučuji neustále kontrolovat geometrii. Mě se podařilo vykouzlit na každém konci jiný úhel náběhu a abych si to pořádně užil, všiml jsem si toho zase až skoro na konci stavby. Ještě téhož večera jsem odpochodoval ochladit si nervy tekutým chlebem národu našeho do mé oblíbené hospůdky, aby mě náhodou nenapadlo vyzkoušet, jak model létá. Oprava byla spojena s tolika komplikacemi, že se o ní nebudu dále rozepisovat. Pevně věřím, že většina modelářů se takového zážitku s chutí vyvaruje.

Kdo rád tměl a brousil, přilepí křídlo k trupu podle návodu. Já jsem nejdříve nalepil spodní polovinu s již umístěnými šachtami a teprve pak jsem doplnil horní díly tak, aby přechod křídlo-trup co nejlépe lícovalel. Tmelu si užijeme i tak hodně, vyvarujeme se však vzniku více než milimetr vysokého shodu. Do pozičních světel na konci křidelních nádrží to chce ještě alespoň nějaké přepážky, ať není vidět do křídla. Uplatnění našly vztahové klapky a křídélka ze sady Exte-

rior. Klapky jsou moc hezké, ale vyžadují trochu zkušeností (já jsem je vysunul pouze částečně), zato křídélka jsou jako z jiného letadla. Lepší je vůbec křídlo neřezat, nebo si prostě zhotovit vlastní, tak jsem učinil já. Polyuretanová mi posloužila pouze jako materiál. Ze stejné sady pochází ještě kompletní VOP a směrovka s chytře vymyšleným uchycením, které velmi usnadní práci.

Z hrubé stavby zbývá jen nešťastný překryt kabiny. Tedy zatím jen čelní štítek, zbytek bude otevřený. Až když byla hotová kamufláž, rozhodl jsem se model onýtovat alespoň podél linek paneláže. Postupoval jsem podle různých fotografií, nýtovací výkres nebyl k mání, a tak jsem místy vycházel z vlastního úsudku.

Úprav se dočkal i podvozek. Kola jsem „zatížil“ přitisknutím na nahřátou čepel skalpelu. Upravit kola hlavního podvozku bylo pracnější, polyuretan se totiž zahřívá jinak než plast. Vyrobil jsem plošku dotyku se zemí a v místě prosednutí do pneumatiky vrtákem postupně vydílal díru. Potom jsem nahřátou pinzetou zevnitř otvoru vytvaroval promáčknutí pneumatik do stran. Nakonec jsem „manipulační otvor“ (díru) zatmelil a bylo hotovo.

Vidlici předního kola jsem upravil tak, aby její ramena měla profil písmene U. Po ztenčení k tomu posloužily plastové destičky nalepené seshora i zespodu k tomuto dílu, potom jsem celek vyrobil do požadovaného tvaru. Samozřejmě bylo doplnit hadičky k brzdám. Používám k tomu pružnou pradelní šňůru, ze které kleštěmi vytáhnu pevná bílá vlákna. „Obal“ šňůry nahřátý nad svíčkou pak vytahuji do požadovaného průměru.

Zbarvení

Kromě toho, že jsem tehdy ještě nepoužíval žádné stříkací tmely, byl postup docela běžný. Nejdříve předstínování linek paneláže, potom kamufláž. Opět barvy Agama, většinou emailové, akrylů bylo tehdy ještě poskrovnu. Používám zesvětlené autentické barvy. Chce to cit a trochu zkušeností, některou barvu můžete zesvětlit bílou, jinou zase žlutou. Nejlepším vodítkem jsou jako obvykle barevné fotografie. V případě Albatrose jich lze nasbírat docela hodně, takže se máme čeho držet.

Aby mezi barvami nebyl příliš velký kontrast, přidávám do každého odstínu velmi malé množství všech ostatních kamuflážních barev.

Měkké přechody na horních plochách vznikly pomocí vypořádaných papírových šablon. Všechny tyto postupy již byly v Modeláři popsány. Panělu v barvě plechu dávají správný vzhled kovové pasty Agama.

Oříškem pro mne bylo namalování tygřího pruhu na vrcholu SOP. Nastříkal jsem nejdříve žlutý podklad (výjimečně lihová Agama), na který jsem černé pruhy namaloval tenkým lihovým fixem. Tím jsem ho zničil, ale tygřovaný model je dostatečnou náhradou.

Trocha barevné teorie

Rád bych zde přispěl svou troškou do mlýna, totiž do sporu na **téma zesvětlování barev na modelech**. Pokusím se problém vysvětlit. Představme si dvě hladké čtvercové desky, jedna o straně 1m, druhá třeba 10 cm, s úplně stejným povrchem a stejné barvy (řekněme černé). Když je položíme vedle sebe tak, aby na obě dopadalo stejné světlo, bude se **menší** deska jevit o něco **tmavší**.

Už vidím, jak modeláři pobíhají po zahradě a pokus si ověřují. Já sám jsem to nezkoušel, pouze jsem o něm někde četl. Místo pokusů jsem otevřel matematicko-fyzikální tabulky a po chvíli našel vzorec pro výpočet **osvětlení**. Zjistíme, že **světelný tok (intenzita zraťového vjemu)** se rovná násobku **osvětlení a plochy**, na kterou světlo dopadá. No a jsme doma. Zraťový vjem bude tím intenzivnější (světlejší), čím bude plocha větší. Česky řečeno, větší plocha odrazí více světla. Protože chceme, aby naše malé modely vypadaly jako velké, musíme je tedy udělat světlejší. Nejsem žádný vědátor,



nýbrž pouhý absolvent gymnázia, ale myslím, že toto je pochopitelné a musí to uznat i skalní zastánci „přesných“ autentických barev.

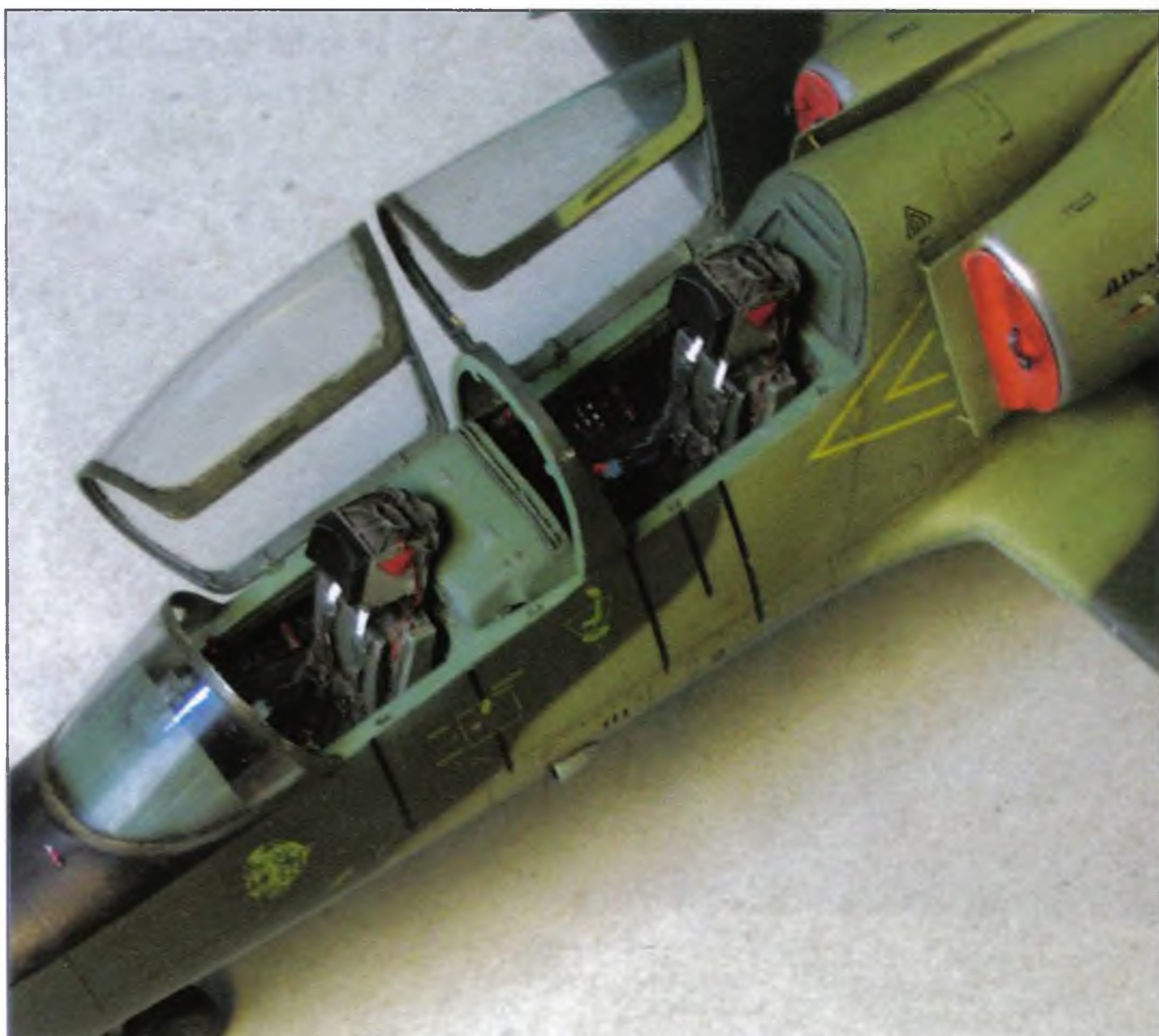
Dokončení

Zbývalo nanést výborné obtisky, usadit je Hypersolem, přelakovat a model patinovat opět olejovými barvami. Povrch nebyl právě košer, proto jsem místo lesklého laku na poslední vrstvu použil polomatiný. Pak došlo na drobné díly – antény, policajty, sem tam nějakou červenou krytku domácí výroby pro oživení a hlavně pro zaslepení vstupů vzduchu, aby to „nic“ uvnitř nebylo vidět. Potom jsem na model zíral asi hodinu a nemohl se toho pohledu nabažit. Však to znáte.

Závěr

Celkovým dojmem je směsice pocitů od zklamání a nechuti, přes naštvání ze zbytečných chyb, až ke konečné euforii, kdy před námi stojí hotový šperk. Model považuji za nejnáročnější, avšak také nejlepší, jaký jsem kdy postavil. Je to taková modelářská maturita, kterou i přes všechna úskalí ostatním vřele doporučuji. Vždyť Albík je opravdu krásné „éro“ a navíc naše.

Foto autor



Albatrosy na zkoušku

JAN MÁČE

Československé proudové cvičné letouny L-39 Albatros se za více než třicet let dostaly do výzbroje celé řady vzdušných sil po celém světě. V několika výjimečných případech nesly také znaky letectva, které je oficiálně nikdy ve svém stavu nemělo.

Aero s Davidovou hvězdou

Mezi nejvýznamnější odběratele letadlové techniky z Aera Vodochody patřily dlouhá léta arabské státy z oblasti Blízkého východu. Delfiny a později Albatrosy tak byly ve velkých počtech dodávány do Iráku, Sýrie, Egypta či Jemenu. Ale po změně politické situace ve Střední Evropě na počátku 90. let došlo i k jistým změnám v marketingových aktivitách naší největší zbrojovky.

Jako velmi atraktivní odbytiště se totiž začal jevit právě Izrael. Jeho letectvo se totiž začalo dostávat do poměrně komplikované situace, kdy stávající typy letounů sloužících k pilotnímu výcviku přestávaly vyhovovat měnícím se požadavkům.



Po dlouhá léta byl systém výcviku v izraelském letectvu (tehdy IDF/AF) koncipován jako několikastupňový. Základní pilotní kurz se odbýval na neúnavných strojích Piper PA-18, pokračovací výcvik probíhal na proudových letounech Magister/Tzukit a bojový výcvik na dvoumístných variantách bojových letadel (v poslední době zejména na TA-4 Skyhawk/Ahit). V 90. letech minulého století již bylo zcela zřejmé, že historické Pipery a obstarožní Tzukity nemo-

hou kvalitně připravit nové piloty pro poslední generaci bojových letadel, které představovaly objednané víceúčelové F-15I a F-16I. Kromě zcela nevyhovujícího přístrojového vybavení byly jako největší problém shledány letové vlastnosti výše uvedených strojů. Piper PA-18 byl velmi lehký letounek blízký se kategorií UL a ani Magister/Tzukit se nepřibližoval letovým charakteristikám moderních bojových letadel. IDF/AF navíc začalo postupně vyřazovat letouny A-4 od bojových jednotek a bylo zřejmé, že časem dojde i na letouny sloužící k výcviku u pilotní školy.

Tyto skutečnosti vedly představitele izraelského letectva k úvahám o nutné změně celkové koncepce pilotního výcviku. Jednou z variant se jevilo nahrazení dosavadního třístupňového systému jednostupňovým či dvoustupňovým výcvikem, který by probíhal pouze na jediném typu cvičného letounu (respektive na dvou – jednom pro elementární výcvik, druhém pro pokračovací a bojový). Tato změna koncepce by si samozřejmě vyžádala také zavedení zcela nového typu cvičného letounu, který by byl schopen všechny požadavky splnit.

Jedním z kandidátů na nový cvičný letoun IDF/AF se tak v první polovině 90. let stal L-39 Albatros z Aera Vodochody. Pro zavedení tohoto letounu jasně hovořily velmi dobré zkušenosti s jeho dlouholetou službou v mnohdy velmi náročných podmínkách. Pozitivem mohla být také relativně nenáročná obsluha a z toho plynoucí nízké provozní náklady. Továrna v té době procházela náročným obdobím, kdy se po rozpadu sovětského vojensko-ekonomického bloku zhroutila tradiční odbytiště pro obrovské série cvičných letounů. Zájem izra-

elského letectva proto přišel obchodnímu oddělení velmi vhod.

V rámci předběžných rozhovorů bylo dojednáno také praktické vyzkoušení L-39 izraelskými piloty na vodochodském letišti. Pro zkoušky byl vybrán jeden ze strojů L-39ZA, které byly v továrně dokončovány pro zahraničního zákazníka, avšak neměl v době testů zavěšený kanon. Podle charakteristického zbarvení (písková a světlejší zemitá hnědá na svrchních plochách a šedomodrá na spodních) a červených doplňků by se mohlo trochu paradoxně jednat o jeden z Albatrosů určených pro Alžírsko.



V rámci „podpory prodeje“ byly na letoun namalovány izraelské znaky. Byly umístěny na přídi pod čelním štítkem kabiny a s největší pravděpodobností i na křídle. Na zádi letoun nesl číslo 208. Žádné další označení na letounu nebylo (vyjma obvyklého typového označení na nasávacích otvorech a na kýlovce).

Podle izraelských pramenů proběhlo ve Vodochodech kolem 20 zkušebních letů,



kteří s největší pravděpodobností probíhaly i na jiných letounech, než na „208“. Výsledky zřejmě nebyly špatné, protože IDF/AF projevilo o L-39 reálný zájem. Navrhlo však pro naši stranu (tehdy) poněkud neobvyklý způsob kontraktu. Izrael neměl Albatrosy přímo koupit, ale chtěl je pouze pronajmout prostřednictvím firmy Elbit. Toto řešení zřejmě souviselo s poměrně napjatou situací státního rozpočtu a možností čerpání úvěrů na nákup výzbroje z prostředků americké pomoci. Bohužel právě z finančních důvodů nakonec nedošlo k přijatelné dohodě a tak Davidovy hvězdy nosil dodnes pouze jediný Albatros.

L-39 u USAF

V září 2003 přišla poněkud šokující zpráva – americké letectvo zkouší L-39 a uvažuje o jeho zavedení do výzbroje! Také v tomto případě se však ukázalo, že všechno bylo trochu jinak a USAF nakonec žádné Albatrosy nekoupilo.

Faktem však zůstává, že jeden L-39C byl americkým letectvem skutečně testován a zcela vážně se zvažovalo jeho zavedení do služby, byť ve velmi omezeném počtu.

V roce 2003 řešilo USAF otázku, jakým letounem nahradit víceúčelové letouny T-39 Sabreliner užívané mimo jiné k výcviku pilotů u Air Force Test Center na základně Edwards v Kalifornii. Kromě dalších typů se pozornost amerických specialistů zaměřila i na L-39, které se v té době již v USA vyskytovaly ve velkých počtech u soukromých provozovatelů.

Pro provozní zkoušky byl proto domluven pronájem jednoho letounu L-39C od společnosti Teton Aviation, která vlastní ně-



kolik Albatrosů a provozuje s nimi vlastní pilotní školu. Kontrakt na šest měsíců zahrnoval nejen nájem letounu, ale také technickou podporu, pilotního instruktora a specializovaného mechanika.

Ke zkouškám byl určen letoun L-39C výrobního čísla 131907, který od roku 2001 létal s poznávací značkou N439RS. Jednotný lesklý nátěr bílou barvou na všech plochách doplňovaly červená před trupu a stejnou barvou nastříkané nádrže na koncích křídla a předěly předávných nádrží. Obdržel kompletní označení USAF, které tvořily výsostné znaky na trupu a křídle (levá svrchní a pravá spodní plocha), nápis U. S. AIR FORCE na předělu, označení základny ED a „sériové“ číslo AF 00-439 na kýlovce. Na vstupech vzduchu se objevil malý znak 412. zkušební křídla USAF a na SOP byla písmena TPS v červeno-žluto-modrých pružích.

Během zkoušek L-39C na základně Edwards nalétal 139 letových hodin. Testy byly zaměřeny zejména na provozní vlastnosti letounu a ekonomiku jeho provozu. Mimo program zkoušek se pak L-39C N439RS zúčastnil na konci října 2003 také velkého leteckého dne na základně Edwards. I přes

poměrně slušné výsledky dílčích testů nakonec USAF vyhodnotilo zkoušky jako nevyhovující daným požadavkům a na další provoz Albatrosů nereflektovalo. Tak skončila krátká epizoda L-39C ve službě USAF.



PRAMENY:

Norton B.: Air War on the Edge, Midland 2004

L+K 19/2003

<http://tetonwarbirdtraining.com/ed.html>



Jakab Hobby Service

Nevojice 144, 68501

jakab@jakab.cz • www.jakab.cz • tel.: 603 512123

VELKÝ VÝPRODEJ VYBRANÝCH PUBLIKACÍ A ČASOPISŮ



Stovky položek- soupis literatury zašleme na Váš e-mail

COMET



ADOLF HERMAN

Někdy se dostanu do nálady, že mám chuť si postavit model bez velkých úprav. Poslední dobou se pro tento stav mysli používá termín ŽAVES. Hnutí mysli tímto směrem u mne nastalo i v případě tohoto modelu.

BRIEFING

STAVEBNICE

British Cruiser Tank
A34 Comet

MĚŘITKO

1:35

VÝROBCE

Bronco Models

Předloha

Předchůdcem tanku A34 Comet byl Cromwell, který prokázal výbornou pohyblivost a dostatečnou pancéřovou ochranu, byl ovšem handicapován svým kanonem ráže 57 mm. Potřeba výkonnější výzbroje vyústila ve vývoj nového typu, který měl nést 17-liberní kanon. V září 1942 byla firma Leyland pověřena vývojem tanku s označením A34 Comet. Měl mít co nejvíc společných součástí s tankem Cromwell, aby se vývoj co nejvíce urychlil a zjednodušil. Prototyp vyjel v únoru 1944, první sériové tanky se objevily na frontě v září 1944, ve službě vydržely až do roku 1958.



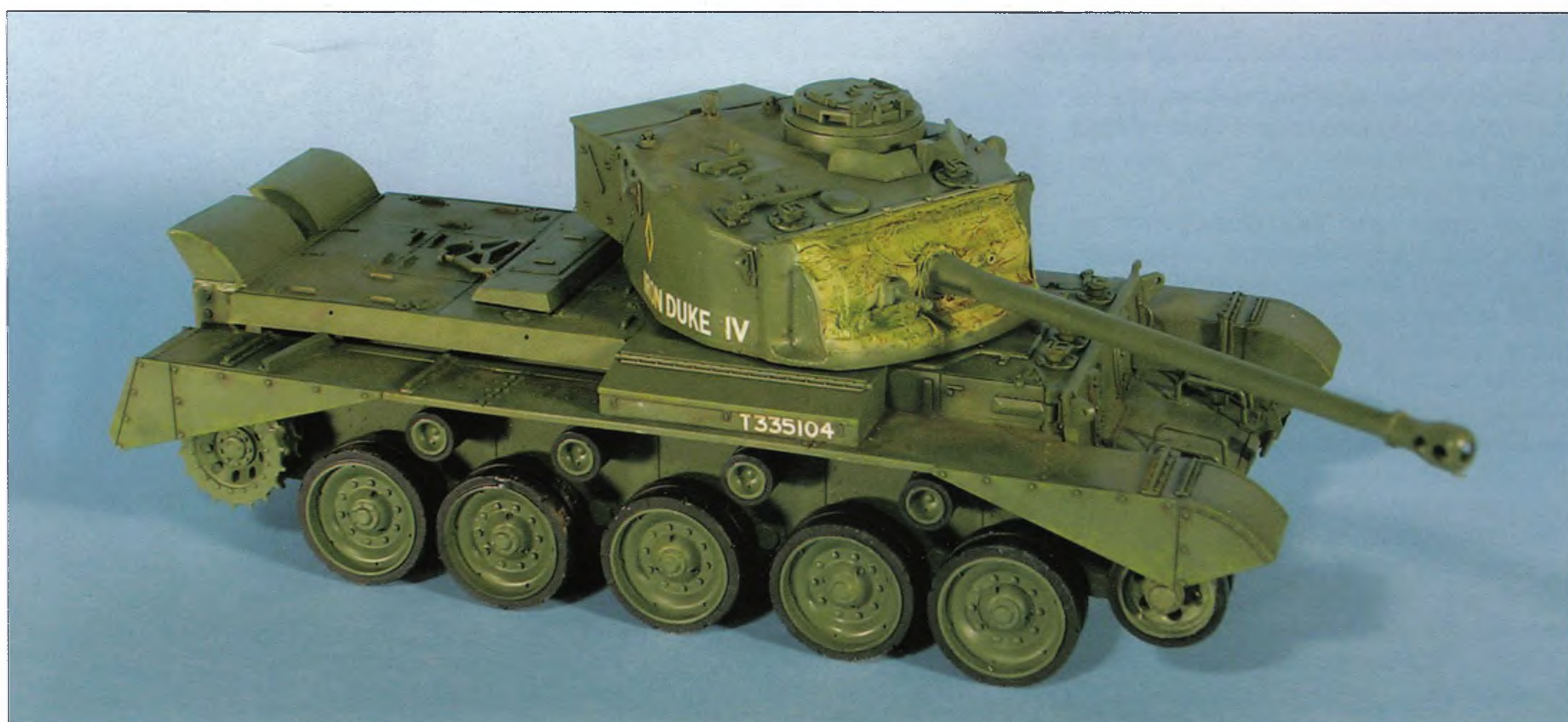
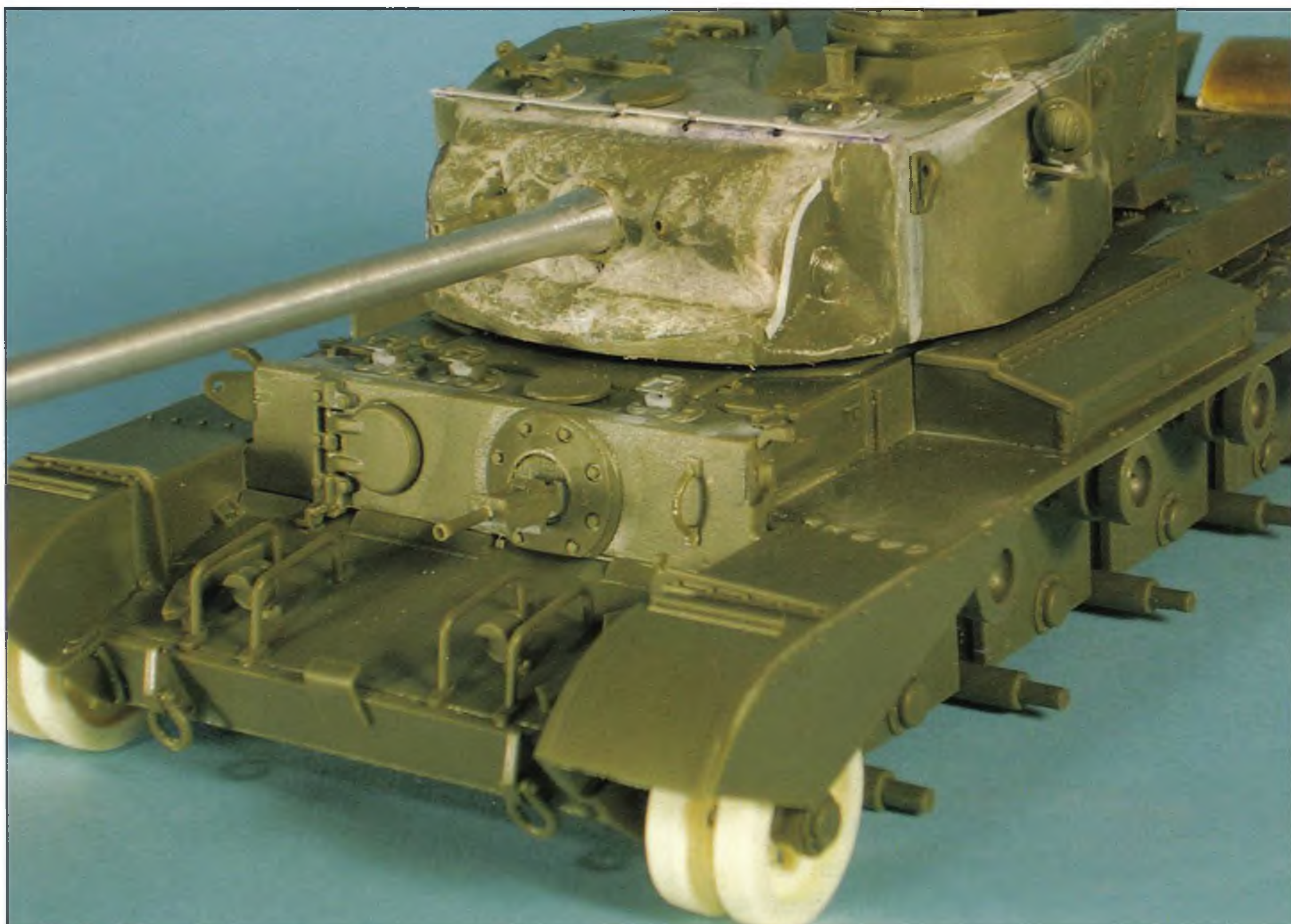
Stavebnice

Výrobek firmy Bronco Models vzhledem připomíná stavebnice AFV Club. Obsahuje plastové výlisky, odlévané díly, planžetu leptů a vinylové pásy. Po zkušenostech se stavbou doporučuji použít pro vylepšení vzhledu sadu leptů Eduard, případně firmy Voyager, které dle mého modelu podstatně prospějí. V době, kdy jsem stavěl, z doplňků nebylo nic k dispozici (dnes bych především nahradil pásy ze stavebnice modelovějšími), a tak jsem stavbu pojal oddychově bez doplňků.

Stavba je bez větších problémů. Na několika místech vyvstane nutnost tmelit, především na horní a spodní části korby, i na přední části věže ve spoji s bočnicemi.

Podle konkrétní předlohy může být potřeba doplnit plachtu zakrývající čelo korby, respektive mechanismus kanonu. Plachtu jsem nahradil ubrouskem napuštěným zředěným disperzním lepidlem.

Zadní kryt sání je z leptů stavebnice, které jsou víc tuhé než je zvykem. Lepty jsem nelepil,



Povrchová úprava:

- 1 Mr. Primer Resin Surfacer
- 2 Základní barva je směs barev Tamiya (nepamatuji si čísla barev a poměr) a lesklého laku
- 3 Filtr – směs olejových barev Abteilung 502
- 4 Zašlost povrchu: Fading směsí olejových barev Abteilung 502, Wasch směsí olejových barev Abteilung 502 v terpentýnu Mig
- 5 Stroje si moc nezabojovaly, proto jsem odřeniny jsem kromě několika drobných náznaků vynechal
- 6 Barvení nářadí humbrolkami a olejovkami
- 7 Rzi je na ošetřovaných strojích mimo bojiště minimálně
- 8 Nabarvení pásů směsí barev Tamiya XF-52 a XF 57
- 9 Zabahnění směsí rezinu Mig productions, sádry a pigmentů
- 10 Zaprášení pigmenty, které jsou na povrch fixovány „terpentýnem“
- 11 Zašpinění olejem – černá olejovka + Umbra přírodní + lesklý lak Humbrol



nýbrž letoval pájkou pájecí kapalinou. Hlaveň jsem nahradil kovovou Eduard, která mi zbyla po modelu Sherman Firefly. Pásky jsou slepeny vteřinovým lepidlem.

Vzhledem k tomu, že si Comety moc nezabojovaly, s opotřebením a poškozením jsem to nepřeháněl a spíše se držel zpátky.

Při rozhodování o konkrétní kamufláži je nutno vycházet z fotografií, jednotlivé stroje se od sebe lišily. Pořádné podklady se mi dostaly do rukou až po dokončení stavby a do úpravy hotového modelu jsem se už nepouštěl.

Závěr

Stavebnice splnila mé požadavky a umožnila mi jednoduchou stavbu z krabíčky bez komplikací. V případě zájmu a chuti je možné se díky velkému množství doplňků dostatečně vyřádit.

Foto autor





BRIEFING

STAVEBNICA	Consolidated PBY-5 Catalina
MIERKA	1:48
VÝROBCA	Revell

Dumbo Mission

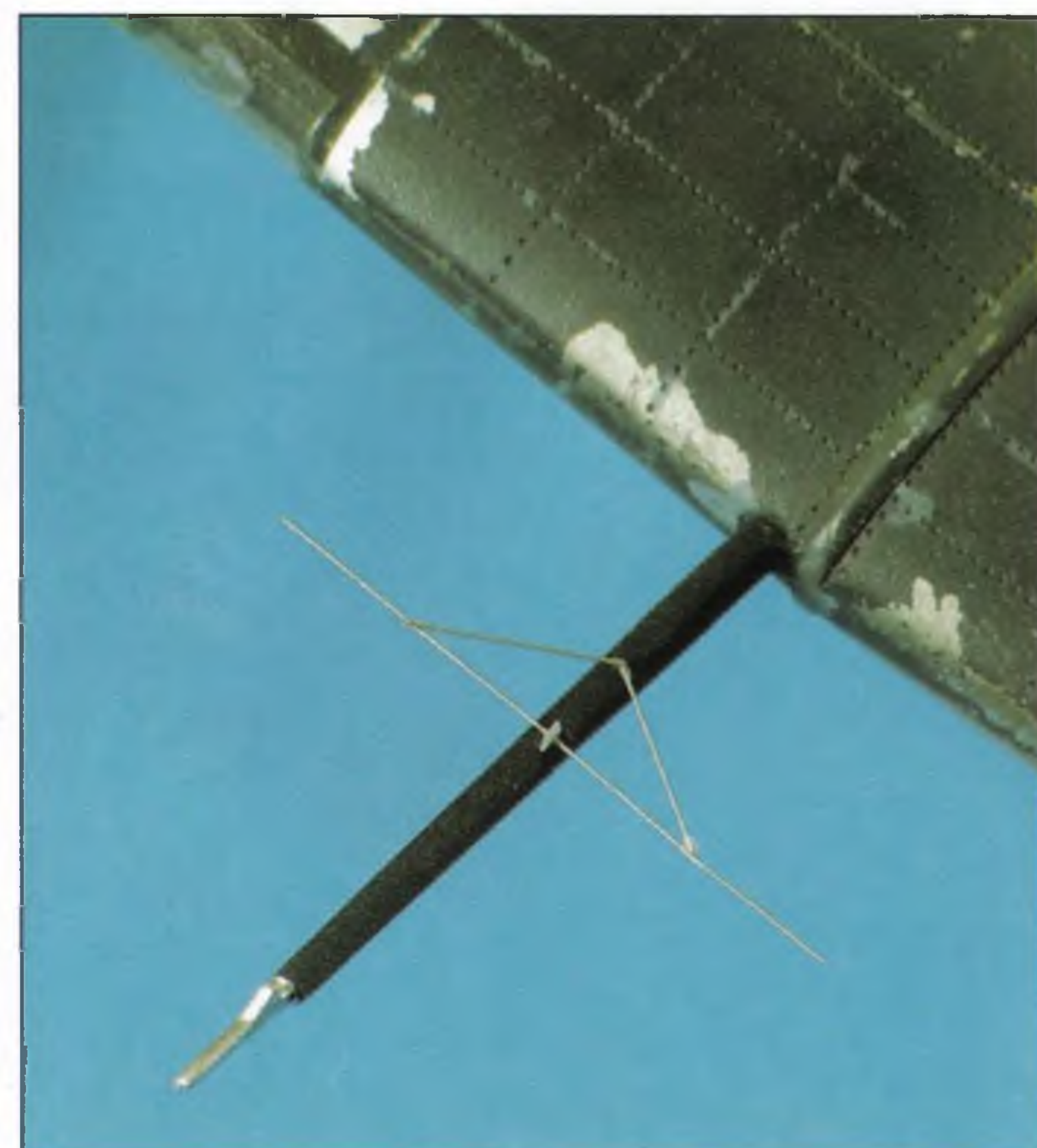
(Ako na čiernu kamufláž)

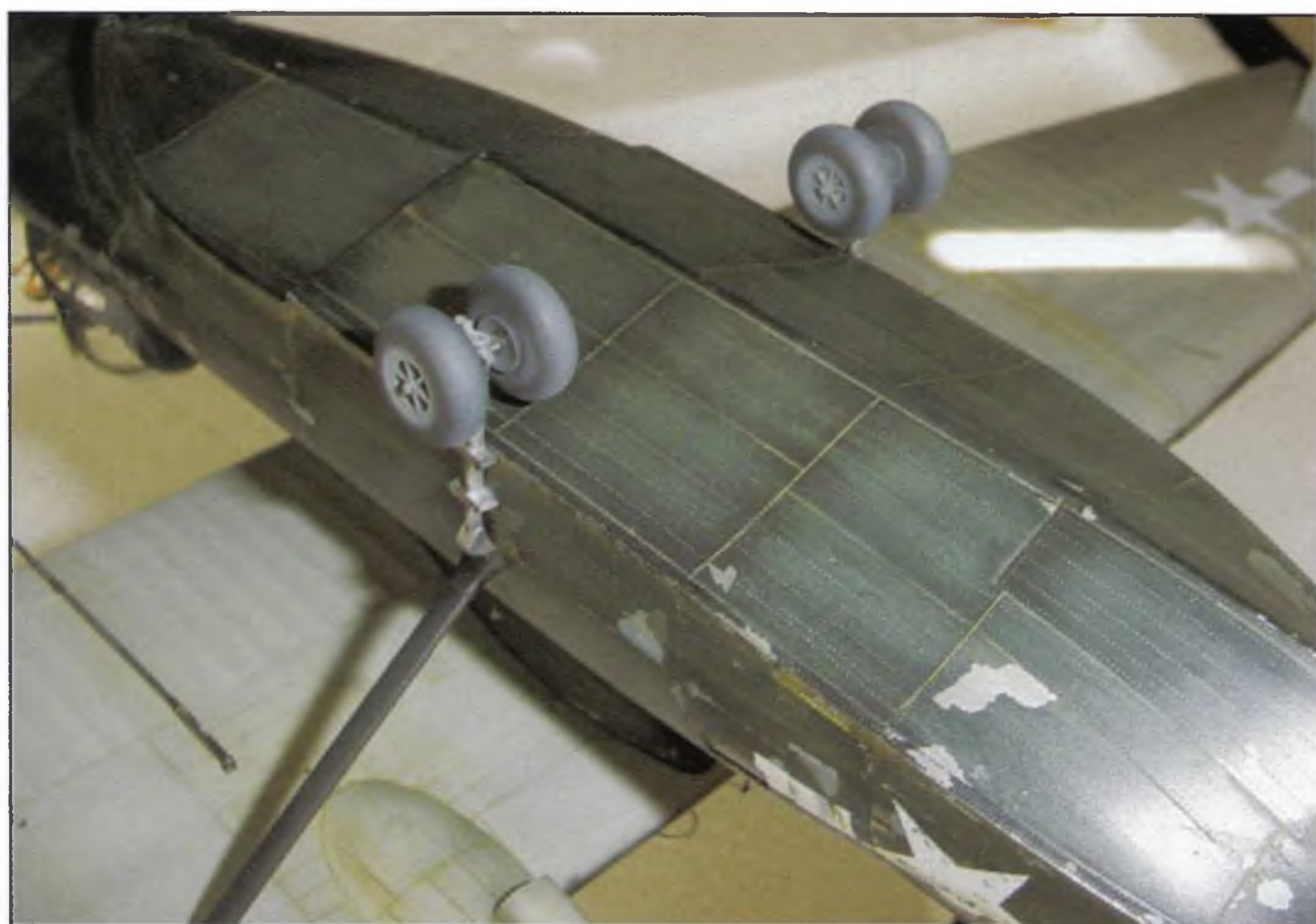
MARTIN JURSA

VP-34, 11. júna 1944

Catalina s číslom 69 vylovila zo záchranného člna a priviezla na základňu troch letcov B-24 Liberator, ktorý havaroval počas návratu z náletu na Truk dňa 11.6.1944. „Dumbo“ boli označované akcie na záchranu zostrelených pilotov z oceánu

Keď pred časom vydal Revell stavebnicu tohto nádherného lietadla v kráľovskej mierke 1:48, bolo mi jasné, že ju musím mať doma. Tak mi na stole pristáli Cataliny hneď dve – klasický hydroplán PBY-5 a amfibia PBY-5A. Hneď, ako som si Catalinu vo verzii PBY-5 kúpil, vedel som, že postavím jednu zo slávnych „Čiernych mačiek“ bojujúcich v Pacifiku. Stavebnicu a stavbu som popísal v Modelári 1/2004 (PBY-5A), preto sa jej teraz nebudem podrobne venovať. Je to veľmi dobre zostaviteľná stavebnica, ktorá aj napriek rozmerom veľa času nezaberie. Skôr sa zameriam na popis čiernej kamufláže a spôsobu, ako som sa s ňou popasoval ja.





Predloha

Cataliny jednotiek Black cat boli vo výrobe striekané v štandardnej kamufláži US Navy, teda spodok svetlou šedou a na horných plochách modrošedou. Čiernou farbou boli celé striekané až neskôr. Takže s tým by nemal byť problém. Opak je ale pravdou. Podľa návodu z aršíku obtlačkov firmy AeroMaster mala Catalina číslo 69 mať spodky motorových gondol v pôvodnej farbe, teda svetlo šedé. Toto je vidieť aj na dobovej fotografii stroja. Na fotografii je ale vidieť, že svetlošedá farba je aj na plochách vyrovnávajúcich plavákov, ktoré sú na detailnejších fotkách iných strojov v čiernej farbe. Tieto plochy tvorili súčasť spodku krídla, teda pravdepodobne bolo krídlo zospodu celé šedé!

Model

Moja Catalina má teda spodok krídla v šedej farbe. Už pred stavbou som vedel, že s čiernou to nebude jednoduché, treba ju na tak obrovskej ploche „rozbiť“, aby model nevyzeral ako jedna briketa. Mne sa to podarilo jednoduchým striekaním rôznych odtieňov čiernej a tmavej šedej na jednotlivé panely. Samozrejmosťou bolo odlíšenie kovového počahu od pláteneho. Mal som doma novú

pištol Triplex a s tou som všetko striekal bez použitia šablón a vykryvovania. Pomocou pištole som urobil aj tieňovanie prevesenia pláteneho počahu.

Čierny kabát

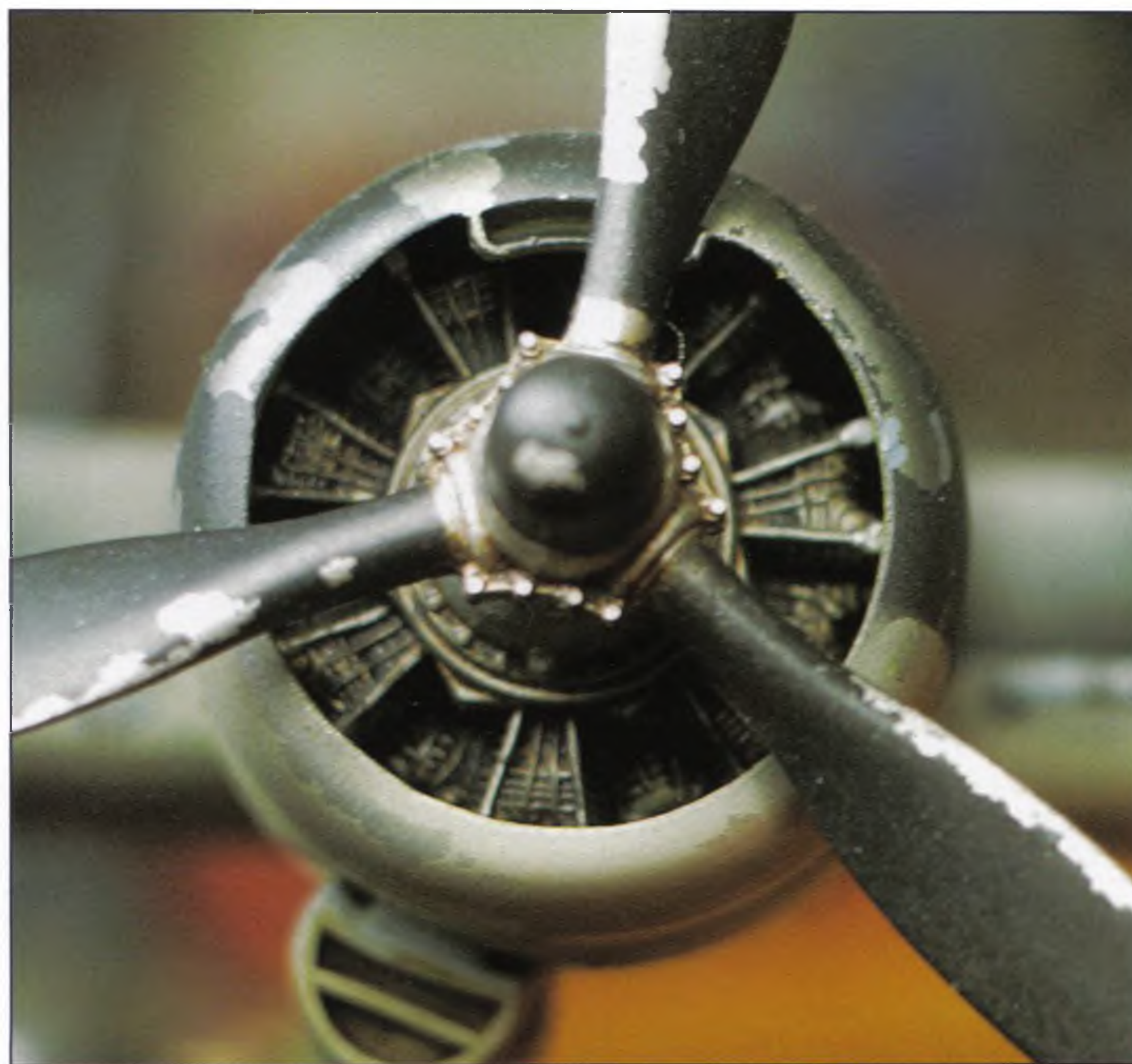
S patinou som začal ešte pred striekaním čierneho kabáta. Podľa dobových fotografií bol povrch Čiernych mačiek riadne opotrebovaný a na viacerých miestach sa odlupovala farba. Preto som celý trup a krídlo najskôr nastriekal leštiteľnou hliníkovou farbou Humbrol, ale neleštil som ju. Na ňu som naniesol klasickú námornú kamufláž tvorenú dvoma odtieňmi šedej a až navrch som striekal čiernu kamufláž.

Je dôležité, aby farby na šedú a čiernu kamufláž neboli rovnakého zloženia, pretože by sa medzi sebou zviazali a nedostavil by sa očaká-

vaný efekt strhávania farieb cez rôzne vrstvy.

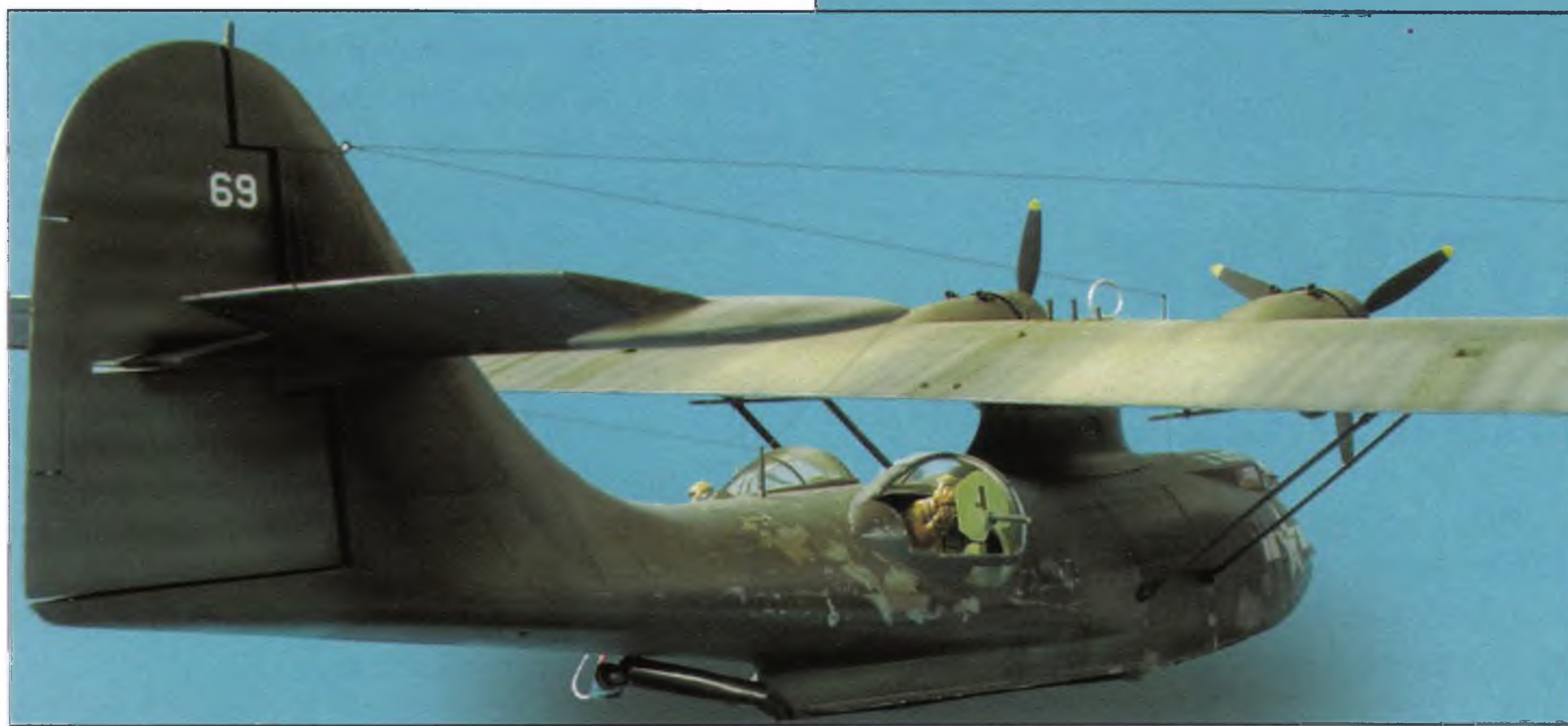
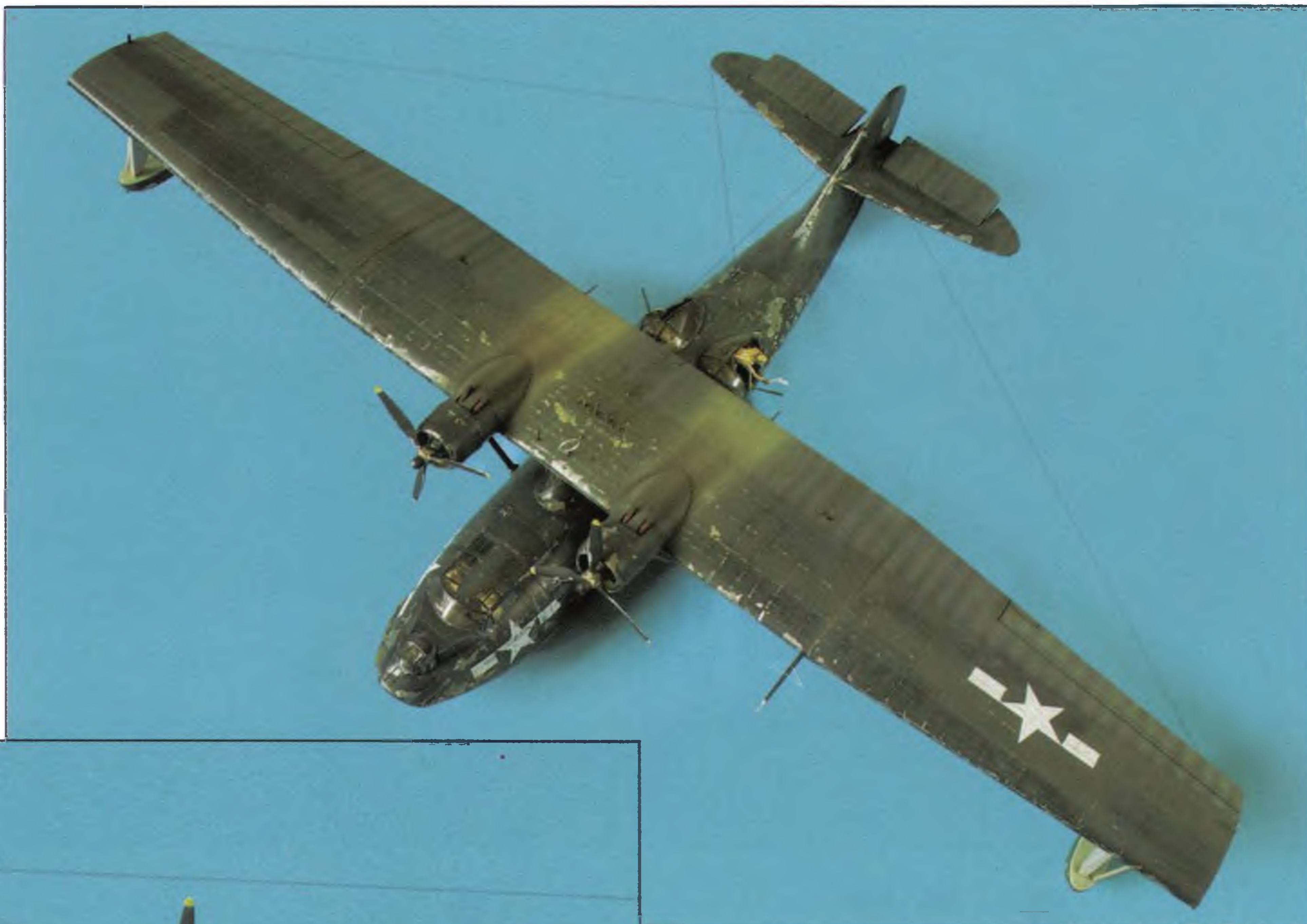
Keď bola čierna hotová, zbral som kúsky pásky Tamiya a opatrne som začal strhávať čiernu na šedý podklad a miestami až na hliníkový základ. Chce to veľký cit a pozornosť.

Potom som jemným tenkým štetcom dopĺňal „chipovaním“ šedú a čiernu na miesta, kde som chcel opotrebovanie trochu upraviť. Vzhľadom na rozmery modelu to nie je jednoduché, zaberie to dosť času, ale výsledok podľa mňa stojí za to.



Nasledovala tzv. olejová drezúra. Na časť trupu, ktorý dochádza do styku s vodou, a na hornú časť krídla okolo motorov som naniesol niekoľko vrstiev pieskových a šedých filtrov. Majú napodobiť zašlosť povrchu pri styku s vodou a zašliapanie náteru. Postupne, ale veľmi jemne som napúšťal zriedenú tmavo hnedú olejovku do špár na trupe a okolo motorov.

Podobne som urobil aj wash na niektorých exponovaných miestach. Filtre, wash a napúšťanie som medzi sebou postupne striedal a dopĺňal podľa potreby daného miesta. Medzi jednotlivými krokmi som vždy ten posledný zafixoval lesklým lakom GSI Super clear. Keď už sa mi zdal povrch dosť zašlý, doplnil som ešte sem tam odreniny šedou, čiernou a striebornou na znázornenie čerstvých škrabancov.



Povrch by už bol, teraz prišlo na rad zašpinenie od výfukov. Základ opálenia farby je streknutý pieskovou farbou, ktorá pekne naviazala na filtrované krídlo. Pásky od výfukov som strekol tmavou šedou a čiernou. Na ich zjemnenie a splynutie s celkovou patinou som ich ešte zľahka strekol vysoko zriedenou farbou Tamiya Buff. Teraz už len vymyslieť, ako vyrobiť podložku s vodou pod také veľké lietadlo! Ale to už je iná téma.

Junek-R, s.r.o.



Výhradní dovozce
a distributor firmy
Revell GmbH&Co.KG

Kat číslo	Název	Měřítko
Figurky		
02526	Vietcong	1:72
Bojová technika		
03067	RSO & 7,5cm PaK 40	1:35
Letadla		
04252	Super Constellation L1049G	1:144
04309	De Havilland D.H.2	1:72
04702	Messerschmitt Bf 109 K4	1:32



Motorka

07928 Custom Chopper "Aces Wild" 1:12

Zvláštní nabídka mimo katalog

04138	Hawker Hurricane Mk. II B	1:72
04176	Hawker Tempest V	1:72
04710	Westland Lysander Mk. I/III	1:32
04740	P-51 B Mustang III RAF	1:32
04756	Beaufighter Mk.I	1:32
04780	Spitfire Mk IB	1:32
04784	Grumman Martlet V	1:32



Tel/fax: 296 376 427, mobil: 775 571 079
e-mail: revell@junek-r.cz, www.junek-r.cz

**NOVINKY
AFV 1/48**

HLX48176 M26 PERSHING
HLX48177 M26 PERSHING GRILLS
HLX48178 Pz.III ausf.K
HLX48179 Flammpanzer STUG III B
HLX48180 Pz.III ausf.M LATE
HLX48181 Flammpanzer Pz.III
HLX48182 Pz.III ausf.M EARLY
HLX48183 BOSCH reflectors
HLX48184 SMOKE DISCHARGER



WWW.HAULER.CZ

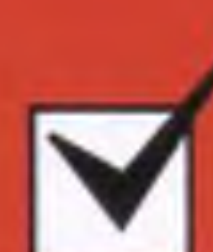
airbrush pistole TRIPLEX od 1.995,-



airbrush pistole FENGDA od 1.180,-



kompresory PUMA od 4.495,-



kompresory FENGDA od 3.451,-



kompresory FENGDA budou po skončení oslav lunárního roku Vepře u výrobce

www.airbrush-model.cz

rotschein
AIRBRUSH MODEL SHOP





Lifecolor

barvy na vodní bázi

JAKUB „KUBRT“ VILINGR,
www.modelplac.wz.cz



Lifecolor jsou italské netoxické barvy na vodní bázi v plastových nádobkách o obsahu 22 ml a jsou cítit jako český vodou ředitelný Balakryl. Barvy je možné koupit jak samostatně, tak ve specializovaných sadách autentických odstínů.

Pro recenzi jsem měl k dispozici **German WWII Luftwaffe Set I**. Sada obsahuje odstíny RLM 70, 71, 65, 02, 79 a 80, můžeme ji použít pro letouny opatřené segmentovou kamufláží barev RLM 70/71/65 (například Bf 109 do přelomu roku 1939/1940, bombardovací letouny jako Do 17/215/217, Ju 87 Stuka, Ju 88 a He 111 prakticky po celou dobu války).

Pro stíhací stroje od přelomu let 1939/1940 je možné využít kombinaci RLM 71/02/65 (například Bf 109 E/F, Fw 190 A-1 až A-3 prvních sérií). Do pouštního prostředí určené odstíny RLM 79 a 80 bohužel postrádají doplnění spodní barvou RLM 78, která však je součástí druhé sady, spolu s odstíny RLM 74, 75, 76, 81 a 82.

Lifecolorky je možné ředit pouze originálním ředidlem nebo destilovanou vodou. Při pokusu naředit barvu jakýmkoli jiným ředidlem se stopovým množstvím lihu (GSI, Tamiya, Vallejo a podobně) se barva nenávratně srazí a nacuckuje. Barvy je vhodné ředit v poměru 1:1, protože při větším poměru už barva skoro nekryje a je potřeba na model stříkat velké množství tenkých vrstev.

Po nanesení je barva na omak suchá zhruba za 15 minut, povrch je sametově matný. K úplnému vyschnutí dojde po několika hodinách. Vodní ředidlo se vypařuje pomalu a dokud není barva opravdu dokonale zaschlá, je náchylná na poškození.

Nastříkané přímo na plast barvy Lifecolorky kryjí až po několikáté vrstvě, plastik musí být dokonale odmaštěný a při stříkání je potřeba povrch nejdříve lehce poprášit a poté přidat několik tenkých vrstev.



Možná nejvhodnějším řešením je stříkání barev Lifecolor na základ z matné barvy Tamiya. Pak není potřeba stříkat více vrstev a barva slušně kryje.

Barvy jsou matné a při stříkání „freehand“ se tvoří na přechodu dvou barev nechtěný rozprach. Ten je možné částečně eliminovat přidáním zpomalovače schnutí Agama, který ve spojení s barvami Lifecolor funguje znamenitě. Zpomalovač doporučuji použít raději vždy, aby barva neschula na jehle stříkací pistole. Pro stříkání Lifecolorů se mi mnohem více osvědčilo použít trysky o průměru 0,35 mm. Při stříkání pistolí s tryskou 0,25 mm barva na jehle zasychala mnohem rychleji a pistole častěji plivnula nechtěný pucek. Jako nejvhodnější tlak pro stříkání se osvědčila hodnota 50 – 80 KPa.

Zajímavou alternativou je ředění barev Lifecolor akrylovým lakem Sidolux, který vlastností barev v mnohém výrazně zlepšil.

Do barvy naředěné Sidoluxem v poměru 1:1 je možné přidat ještě jeden díl akrylového ředidla X-20A Tamiya a zpomalovač Agama bez toho, že se směs srazila. O něco se také snížila prášivost barev a zlepšil se i jejich mechanické vlastnosti. Další výhodou je pak mnohem lepší kryvost už při prvním nástřiku, dokonce i na plastik.

Velkou výhodou barev Lifecolor je absence jakéhokoli zápachu. Na druhou stranu je pravda, že je složité při stříkání bez šablonování zabránit prášení barvy.

Barvy Lifecolor dodržují velice slušně odstínovou věrnost. Například při porovnání odstínů RLM 70 a 71 se stejnými odstíny GSI, vypadá Lifecolor mnohem přesvědčivěji i v porovnání s dobovými fotografiemi.

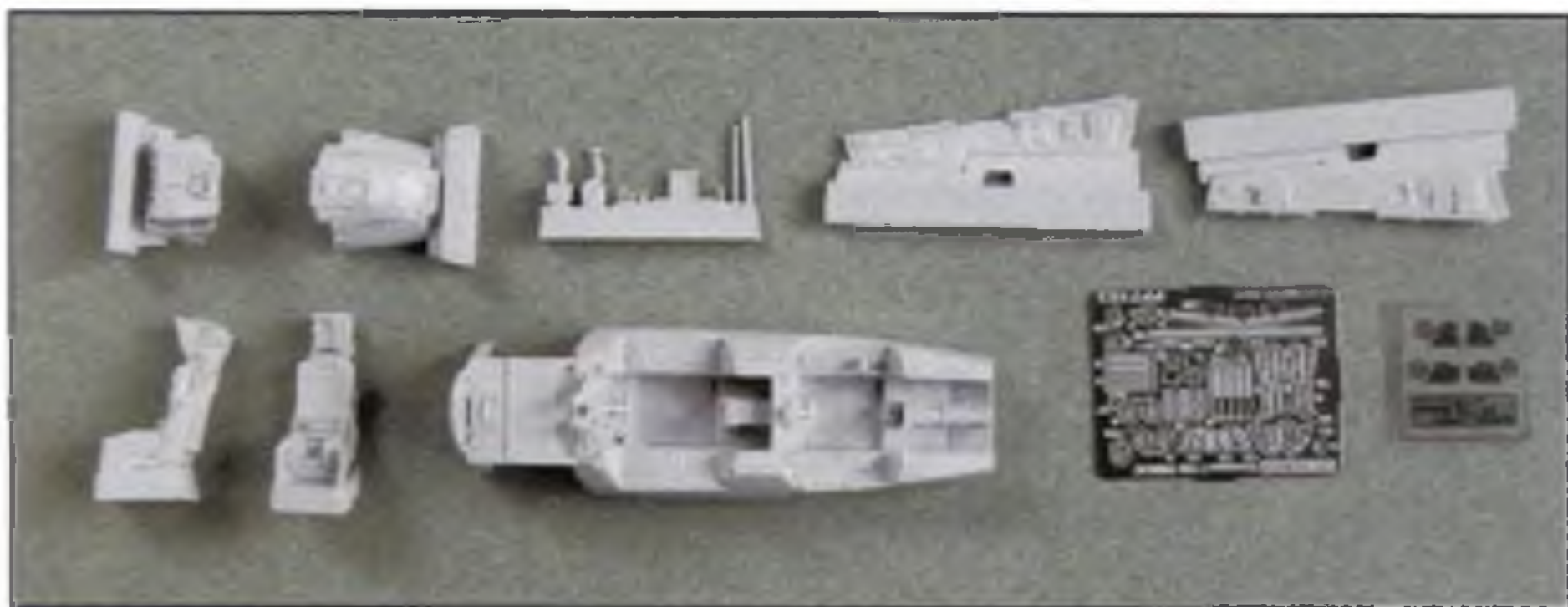
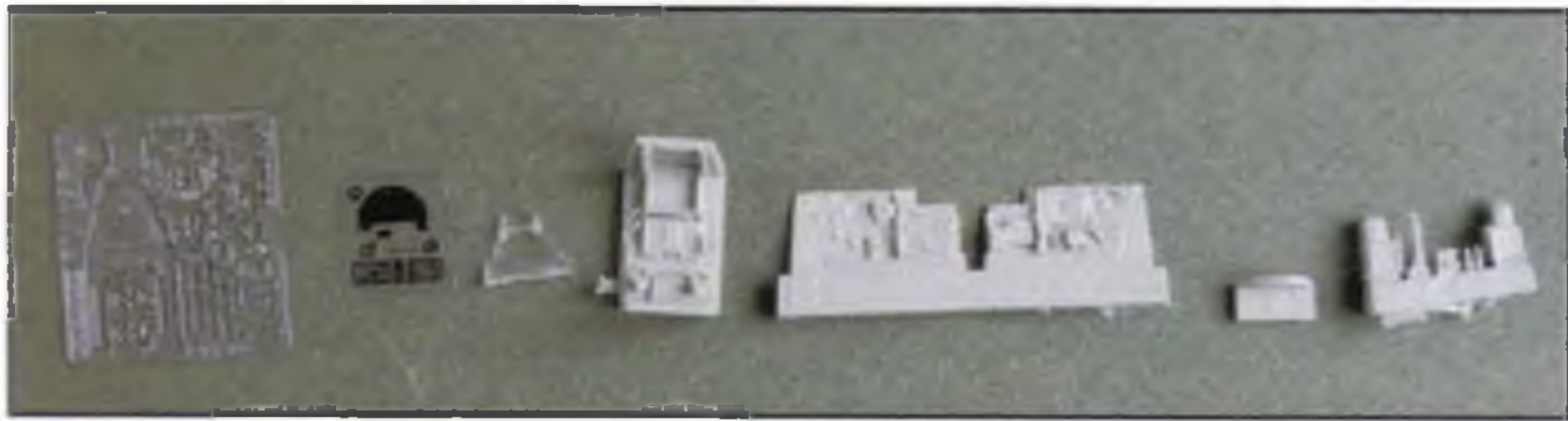
Můj velký dík patří kolegovi Maroši Rusňákovovi ze Slovenska, který mi poradil, abych Lifecolorky zkusil ředit Sidoluxem.

Foto autor



AIRES

Jedno měřítko, jedna koncepce, dvě období, dvě legendy. To jsou heslovitě sady, obsahující odlévané a plechové doplňky pro **Messerschmitt Bf 109G-10 (7143 cockpit set)** a **F-14A Tomcat (7163 Cockpit Set)**. Obě jsou velmi pěkné a do nejmenších podrobností vypracované, „mezková“ sada má sice méně dílů,



ale ošizená není. Obsahuje odlitky kompletního vybavení pilotního prostoru, od plastické podlahy s pedály řízení a sedadlem, přes přístroje a „krabičky“ osázené bočnice (s dolepovanými táhly) a zaměřovač, až po knipl a dvě varianty čehosi, co by mohl být kryt závěru kanonu. Bonusem je odlitek čirého pancéřového skla. Když ještě použijeme plechy (palubní deska, pásy, ovládací kolo vyvážení, řetízky, madla a kryt prostoru za pilotem s dvířky) nebude chybět nic, co má být ve skutečném letadle. Neméně bohatá je sada pro **F-14A**. Doba pokročila, a tak základem sady je poměrně velký odlitek celé vany dokonale vybaveného pilotního prostoru se spousty ovladačů na bočních pultech, pákami HOTAS, středovými konzolami a vedením vystřelovacích sedadel. Nechybí reliéfy bočnic, vystřelovací sedadla a přístroje osázené palubní desky i se složitě tvarovanými kryty. Z plechu pak můžeme doplnit přístroje na palubní desky, pásy a odpalovací spoušťačky na sedadla, pedály a zpětná zrcátka na rám kabiny.

Do kolekcí interiérových sad v měřítku **1:48** výrobce přidal set pro **Focke-Wulf Fw 190A-8 (4303)** s odlitkem



vany pilotního prostoru, sedadlem, několikapatrovým fundamentem palubní desky se svazky kabelů i krytem a několika drobnostmi. V plechu jsou například palubní deska, pásy či pedály, na čiré fólii číselníky přístrojů. Ve stejném měřítku, ale s větším počtem dílů, je sada **4334** pro **Spitfire F Mk.24**. Odlévaných dílů je celkem 17



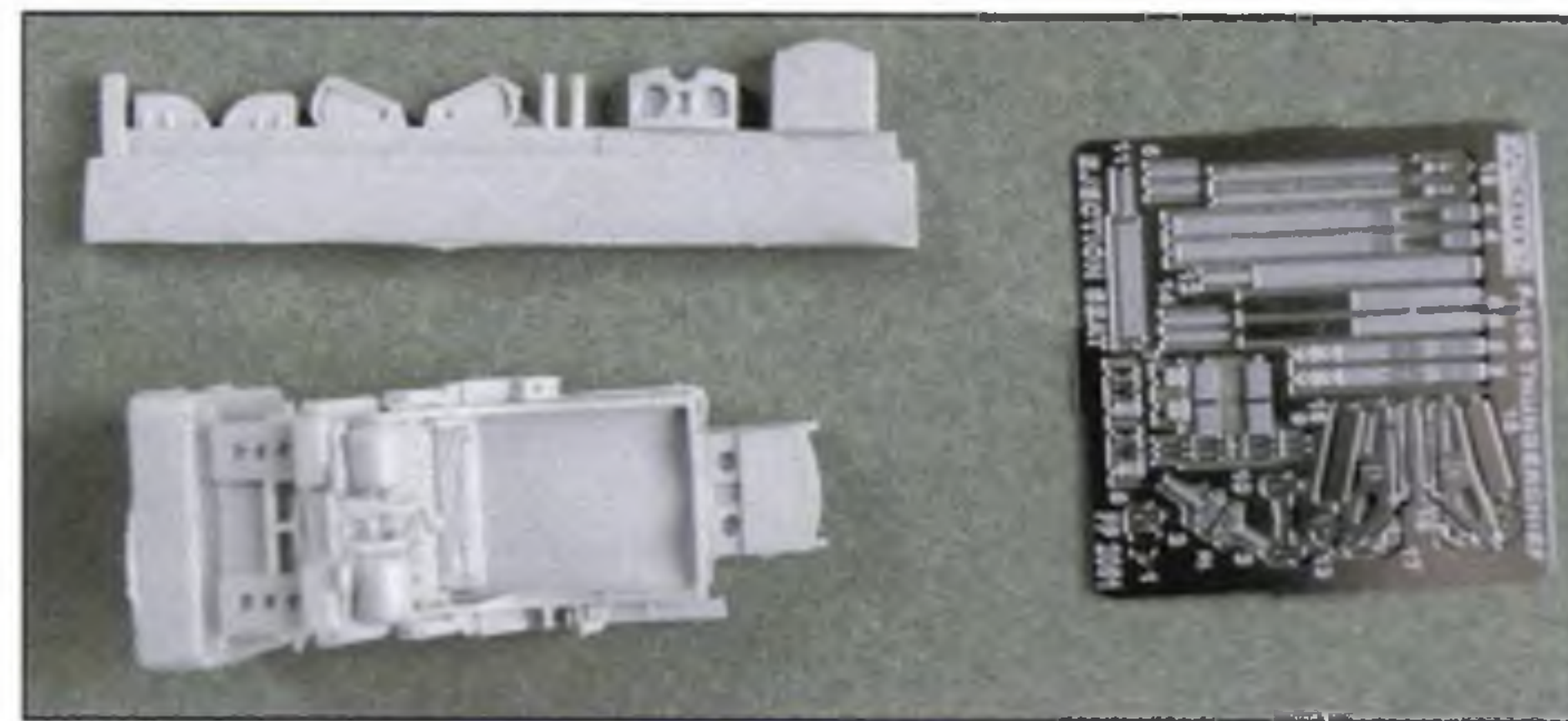
a mají pro Spitfiry standardní podobu: oblý spodek s vystupující konstrukcí trupu, podlážka, zadní přepážka, závěs sedadla, sedadlo, „pedálová přepážka“, základ palubní desky + zaměřovač, řídicí páka a plastické bočnice s výřezem pro dvířka + dvířka. Z plechu použijeme palubní desku, pedály, pásy, pylon na hřbet trupu i ostatní drobnůstky.

Mnohoučelovým doplňkem jsou odlitky čtyř **kanonů Hispano ráže 20 mm s tlumičem výstřelu** (a pocho-



pitelně odvrtnými ústími). Je to nejspíš kanon HS.404, nejlepší a nejrozšířenější svého druhu. Letecký kanon, odvozený od švýcarského Oerlikon, byl používán od 30. let minulého století Brity, Američany i Francouzi, takže odlitky můžeme směle vsadit nejen do modelů letadel Bloch MB.152, Dewoitine D.520, Spitfire a Hurricane, ale i Bristol Beaufighter, Mosquito, Fairey Firefly, Hawker Typhoon nebo Gloster Meteor a CAC Boomerang.

V měřítku **1:32** je novinkou sada obsahující **vystřelovací sedadlo pro F-105 Thunderchief (2051)**. Na zá-



kladní korpus dolepíme ještě osm odlévaných dílů a více než dvě desítky plechových a máme jako živé sedadlo, které není známé pod žádným označením či zkratkou, jen bývá uváděno jako výrobek firmy Republic Aircraft.

BISON DECALS

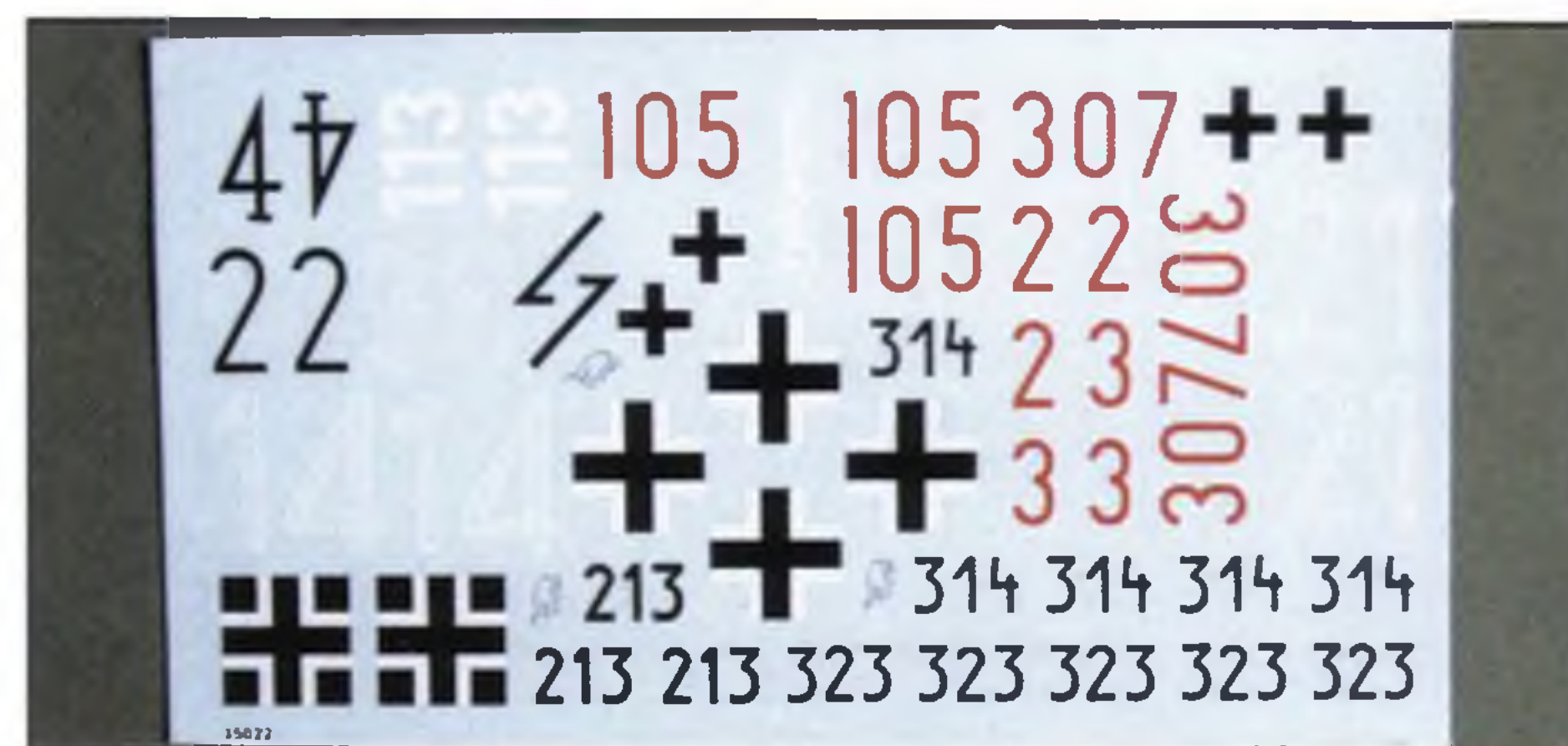
Ačkoli u nás poměrně neznámé, ve světě si aršíky Bison decals získaly dobrou reputaci. Pro firmu je tiskne na zakázku známý americký výrobce Microscale (nejlépe reagují s vodičkami této značky), zobrazené kamufláže jsou seriózně prozkoumávané. Majitel (sám amatérský výzkumník) udržuje dobré kontakty s předními historiky, takže se nepotkáváme příliš často s „metodou kvalifikovaného odhadu“ a vyložené nesmysly a výmysly některých polských výrobců v Bisonech rozhodně nenajdeme. Velmi důležité je, že většina kamufláží je zpracována z více pohledů s naznačenými detaily odlišností vozidel oproti sériové výrobě.

První aršíky se věnovaly vozidlům z novodobých konfliktů, označení **35003** mají obtisky v měřítku **1:35** pro **chorvatská vozidla z konfliktu v bývalé Jugoslávii**.



Najdeme zde T-34/85 „Pas“, M-36B2 Jackson „Topovnjača“, T-55A „Alf“, Grom“, „Marina“, „Čedozder“, „Plavi Grom“ a „Grom“. Až na Grom mají všechna vozidla přes základovou barvu jugoslávské armády ručně nanášené skvrny různých barev, které byly zrovna po ruce (včetně sprejů na auta).

Arch **35022** je určen pro **Tigery** počáteční (4 vozidla), časné (5) a střední (1) produkce z bojů v okolí **Lenin-**



gradu a Baltského frontu. Arch obsahuje taktická, jednotková a divizní označení a kříže. Postavit můžeme výhradně vozidla sPz. Abt. 502 v různých zbarveních (šedá se zimním smytlým nátěrem, žlutá se zelenými skvrnami, žlutá s hnědými poli).

Poslední sada s označením **35034** je věnována tankům **Sherman** v měřítku **1:35** účastnícím se **vylodění v Normandii**. Dostáváme kompletní označení pěti, většinou dobře fotograficky zdokumentovaných vozidel: „Gal-

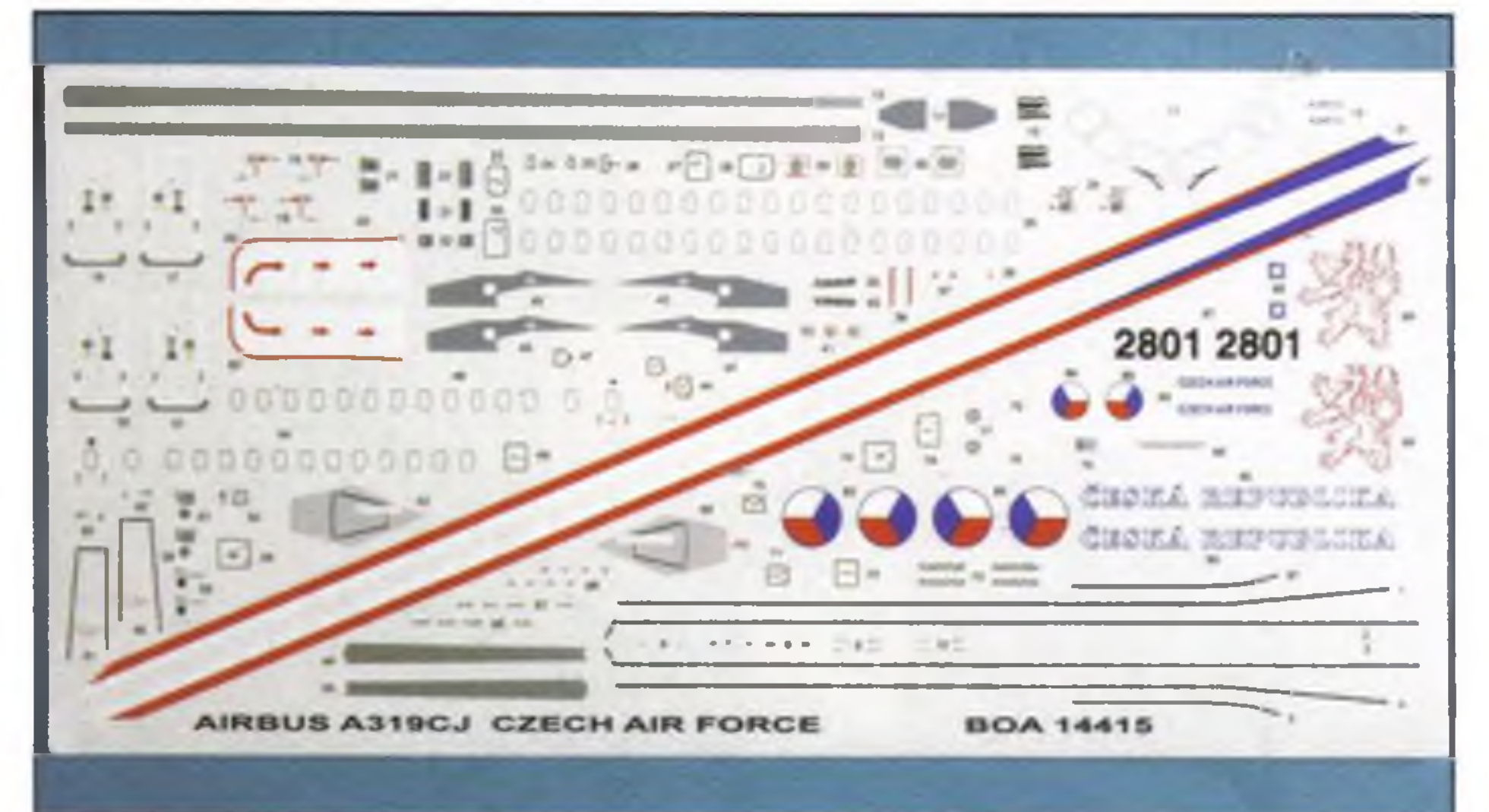


lant“, „Hurricane“, „Aide de Camp“, „Tonto“ s barevnou hlavou indiána a bílá 13 bez názvu. Čtyři z pěti mají brodicí nástavce, sice zapomeňte na kamuflážní excesy – všechna vozidla jsou olivová, na druhou stranu nám barevnost obstará bohaté označení.

Za poskytnuté vzorky děkujeme dovozci, firmě www.obchod.valka.cz

BOA

Dopravní letadla v měřítku **1:144** sice nelákají každého, ale díky pestrým zbarvením a propagačním nápadům leteckých společností umožňují svým příznivcům vystačit s jednou stavebnicí dlouhá léta. Kamenem úrazu bývají složitější obrazce, ornamenty a nápisy. Aby to měli modeláři lehčí, připravila brněnská společnost pro stavebnice firem Minicraft a Revell kolekce obtisků pro Boeingy B737, Fokkery 100 a Airbusey A321 různých leteckých společností. Trochu stranou tohoto trendu je „vojenská“ novinka, totiž velmi neobvykle zbarvený **Airbus A319CJ** Vzdušných sil Armády ČR. Obtisky (**14415**) vznikly (pochvalme se – i naší zásluhou) podle



stejných podkladů jako zbarvení skutečného letadla, lze tedy očekávat, že budou velmi podobné skutečnosti.

BRONCO MODELS

Poměrně nová asijská firma se už stihla do povědomí modelářů zapsat velmi dlouhou dobou, kterou se čekalo na její prvotinu. Nyní vydává první stříkanou stavebnici letounu **Piper Cub L-4** (vrtulníky nejsou letouny) v bojovkářském měřítku **1:35**, která se snad až



na jeden detail (osmero krytek na spodních stranách obou polovin křídla, které spíše vypadají jako zahloubené čocky semaforu a bude potřeba je zatmelit) dost povedla. Horní část křídla má pěkně znázorněnou strukturu plátna, motor má velké množství detailů a počkáme-li si na lept, bude ještě mnohem lepší. Interiér působí spartánsky, ale to bylo charakteristické také pro velký vzor. Prosklení je kvůli tuhosti konstrukce relativně tlustší, takže otevření kokpitu nedoporučuji bez nahrazení některých dílů. Pokud ale necháte díly zavřené, jsou krásně čiré a zcela bez poškrábání. Obtiskový arch obsahuje čtyři varianty označení (tři olivové: L-4A se žlutým motorovým krytem z operace Torch, L-4J z Itálie 1943, L-4H z Normandie s invazními pruhy a stříbrný L-4B 91. bombardovací skupiny z Anglie. Mimo výlisků jsou součástí stavebnice lepty a z polyuretanu odlitá figurka pilota.

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z obchodu Blue Max

DRAGON

Manažeri firmy se nás snaží napínat, protože stále otácejí s vydáním nové stavebnice LT-38 s interiérem a místo ní nám servírují vozidla, která vznikla na stejném podvozku. Po průzkumu Aufklärungspanzer tak dostáváme **Marder III Ausf. H (6331 1:35)**, který ve



sbírce nejednoho modeláře nahradí starou z produkce firmy Italeri. Stavebnice je vydávána v rámci série Smart



Edition, takže nás nečekají přeškrabávané doplňky. Korba nám asi bude povědomá, protože jí má společnou s ostatními stavebnicemi na podvozku Pz.38. Díly pancéřování bojového prostoru mají zevnitř pouze mělké stopy po vyhazovačích, stačí je pouze zaškrábat. Na mnoha dílech je použita technologie Slide mold, platí to hlavně pro koše na bocích motorového prostoru. Ty však bude třeba zbrousit, ve skutečnost byly tvořeny pouze perforovaným plechem. Mimo plastových výlisků dostáváme v krabici soustruženou kovovou hlavěň, naohýbaný zadní mřížovaný koš, arch fotoleptů se základní leptanou výbavou a dva malé obtiskové archy. Na výběr máme ze čtyř kamuflážních schémát, všechna jsou už hodně známá, mají základ z Evropské žluté doplněné o pole a pruhy hnědé a zelené (dvě vozidla z Itálie), jeden s červenohnědými poli z Tunisu a celožlutá Paula z východní fronty. Jedna z nejpodařenějších dragoňáckých stavebnic, ale stále nedočkavě vyhlížím Pz.38 s interiérem.

Další v řadě odvozených stavebnic od základní verze hakiů je varianta s raketami neboli **Sd.Kfz. 251/2 Ausf. D mit Wurfrahmen 40 (7310 1:72)**. K běžné stavebnici dvaasedmdesátky, kterou jsme už několikrát představili v různých variantách, jsou přidány „raketové“ rámečky a lept s náměrnými mechanismy, jinak je vše při starém – pásy z pískové hmoty Dragon Styrene, lept se štítem kulo-



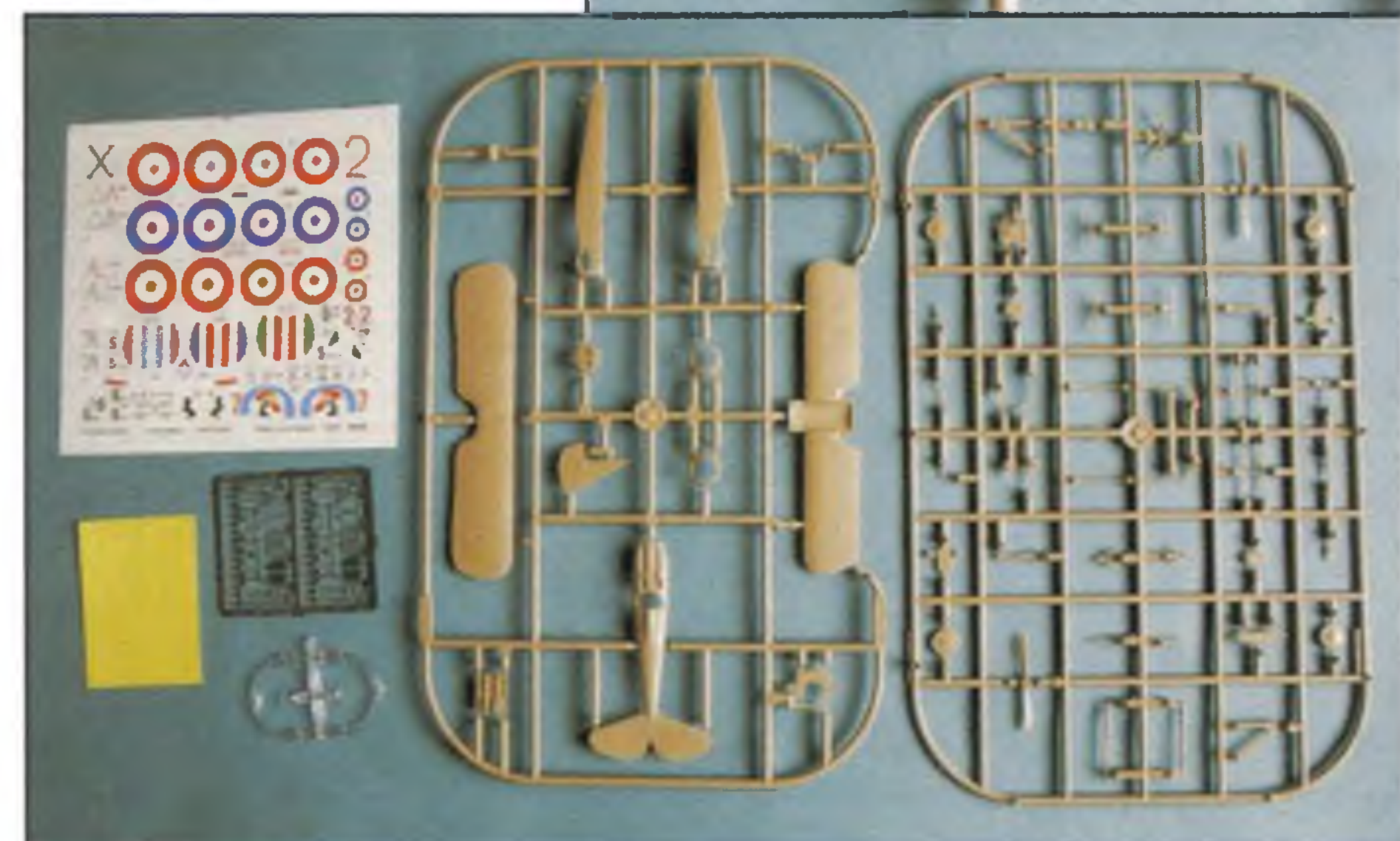
nemožnost přesně identifikovat jednotlivá vozidla, podklad se obvykle nečerpá z fotografií ale z dokumentárních filmů. Návod nám proto dává na výběr vozidlo se zimní kamufláží 16. tankové divize, stroj natřený celý Evropskou žlutou a vozidlo s hnědými a zelenými skvrnami přes Evropskou žlutou – obě zařazená na východní frontu.

EDUARD

Pro někoho na víkend, pro jiného na delší dobu, ale stále s velmi pěknými výlisky za přijatelné peníze je další převtělení stavebnice německého dvouplošníku **Roland C.II v měřítku 1:48 (8446)** v edici **Weekend**.

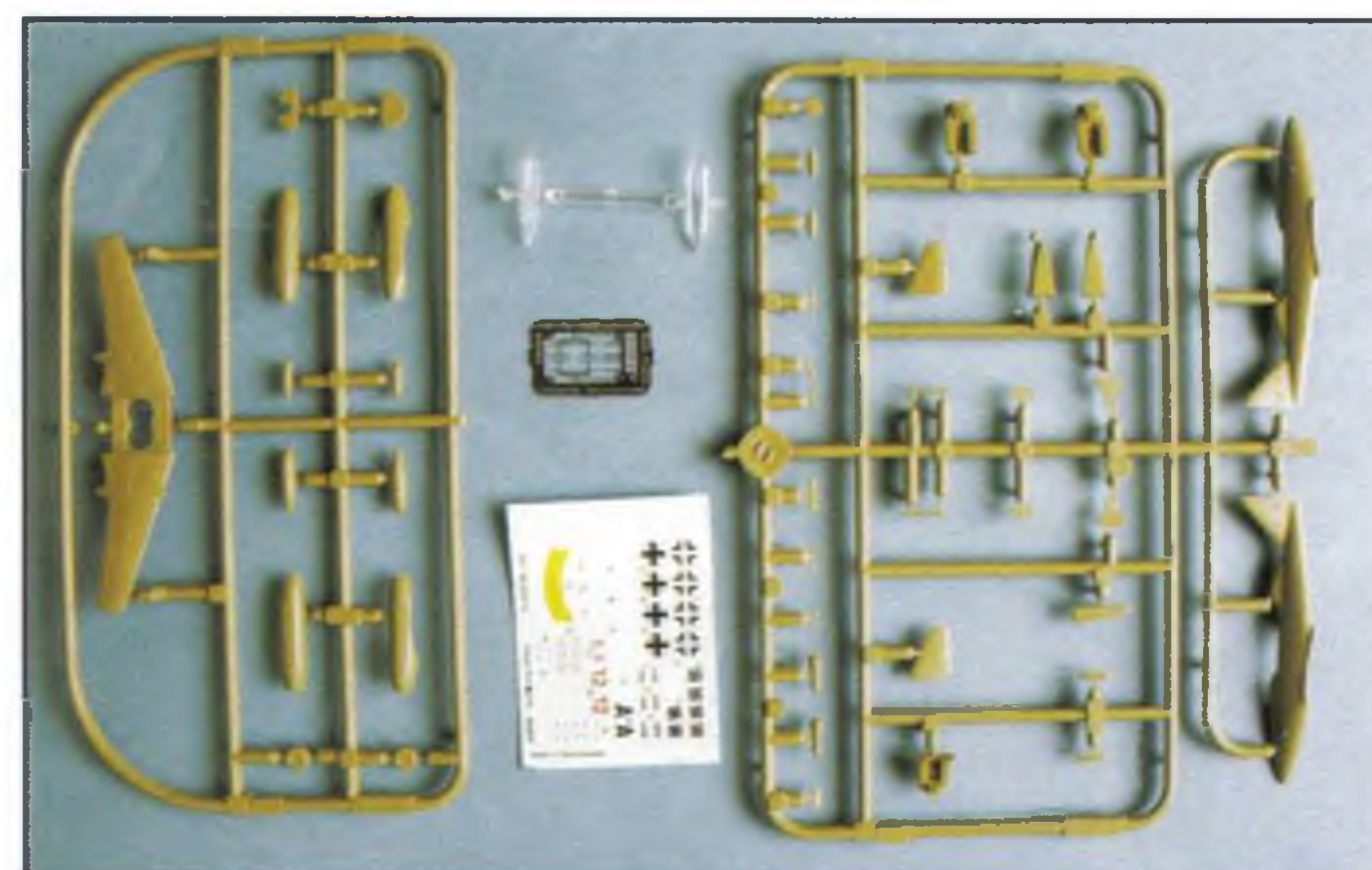


V měřítku **1:72** je novinkou v limitované edici **Dual Combo** dvojice stavebnic letadel **SPAD XIII** časného provedení (**early, 2105**). Z 57 velmi pěkně zhotovených součástek nepoužijeme pouze alternativní prstenec na přední, případně žaluzie do otvorů za motorem, které (společně s mnoha dalšími velejemnými detaily) obsahuje také štítek leptů. K tomu máme ještě dva čiré vě-



trné štítky a žlutou pásku s vyřezanými maskami pro stříkání. Stavebnice zaujme koncepcí trupu – na spojené bočnice dolepujeme hřbet, jehož součástí je vodorovná ocasní plocha. Podobně usnadní stavbu, respektive napomůže udržet geometrii, průběžné spodní křídlo, které vlepujeme do vybrání ve spodku trupu. Interiér modelu lze díky množství titěrných plastových i leptaných součástek vybavit velmi bohatě, za zmínku stojí alternativní síťovina do otvorů za motorem. Čtyři stránky s barevnými kresbami nabízejí letadla v barvě plátna nebo natřené okrem (Jacques Rogues se zpívajícím kohoutem a letadlo, na němž zahynul G. Guynemer), a kamuflované – ze stavu 23. perutě RFC (J. D. Hewlett) a stroj italského esa F. Baracca.

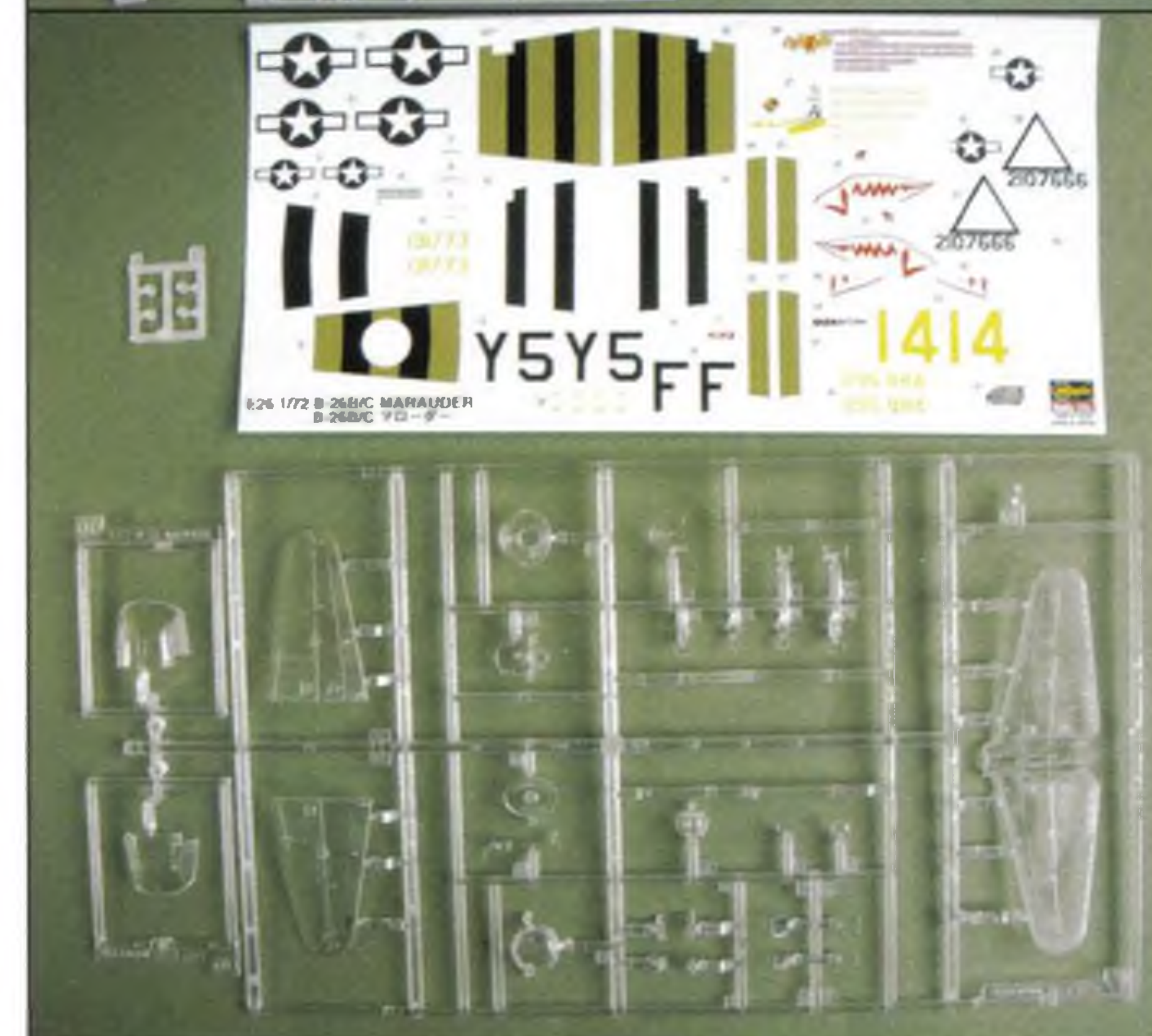
Po delší odluce došlo u firmy i na měřítko **1:144**. Novým členem nepříliš početné rodiny se stává **Me 262B Schwalbe**, respektive dvě kompletní stavebnice v jednorabicové edici **Dual Combo (4421)** s jedním aršíkem obtisků. Ke stavbě každého mo-



delu máme na 40 plastových dílů a v nevelkém štítku leptů všemožné antény, včetně „stromčeků“ na přední. Výlisky jsou zpracovány velmi obstojně, s jemným rytím do hloubky a s měřítku přiměřeným vypracováním vybavení vnitřních prostor včetně šachet podvozku. Kamufláže čtyř letadel (dvou od NJG 11 s anténami na přední, po jednom od JG 7 a JV 44) jsou velmi rozmanité, a tak kdo si neužil při stavbě, ten se může snažit nastříkat na malé modely minipistolou pidiříčky až do aleluja. Barevné bokorysy sice nalezneme na boku obalu, ale čtyřpohledová schémata v návodu jsou černobílá. Kdo se chce pokochat, ten si je může v barvě prohlédnout nebo i vytisknout z webové stránky výrobce. Rozmístění dílů v rámečcích a sliby VŠ potvrzují, že se chystá i jednomístná verze.

HASEGAWA

Firma se zřejmě rozhodla, že do svého programu zařadí většinu nejvýznamnějších dvoumotorových letadel z druhé světové války, takže po B-25 a Ju-88 je na řadě **B-26B/C (E26 1:72)**. Stavebnici k dokonalosti chybí jen



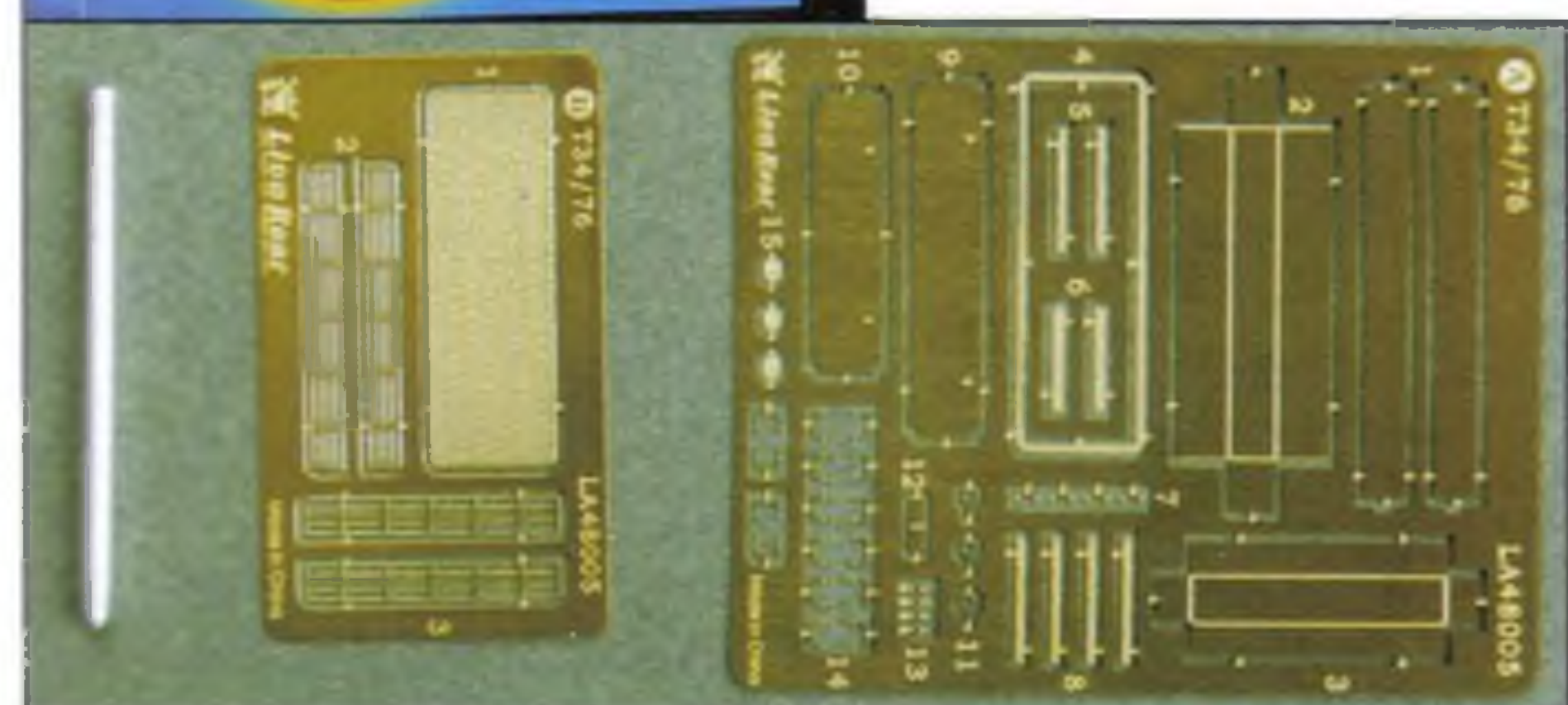
málo, má zpracovaný celý interiér trupu, pumovnici, stříliště, podvozkové šachty, přepážky, motory... Předem se dá usuzovat, že výrobci doplňkových sad se budou moci vyřadit, protože do letadla bude na mnoha místech dobře vidět, dveře pumovnice máme ve stavebnici v obou polohách (zavřeno/otevřeno), stavebnice je také vhodný kandidát pro hrátky se stříbrným povrchem. Celá VOP je vylisována kvůli dvěma malým

okénkům pod směrovkou z čírého plastu. Na výběr máme ze tří variant zbarvení: dvě olivové se šedými spodními plochami - Flak bait 449. BS 322. BG z Belgie 1945, Miss Manchester 441. BS 320. BG a hliníková „Barracuda“ 495. BS 344. BG Francie 1944 s olivovou částečně zamalovanými invazními pruhy na horních plochách.

LION ROAR

Čínský výrobce se zapojil do nacpaného trhu s doplňky v měřítku 1:48 kombinovanou sadou určenou pro T-34/76 firmy Tamiya (LA48005). Najdeme v ní dva ar-

šísky fotoleptů a soustruženou hlavěň. Sada není stavebně složitá, obsahuje to hlavní, co potřebujeme pro základní vylepšení stavebnice. Od ostatních výrobců ji odlišuje skutečnost, že síťka na výdech vzduchu má zaoblené rohy, což je rysem časných variant T-34, takže si můžeme vyzkoušet konverze na typ 1940/41. Mimoto se dají „otevřít“ bedny



na nářadí na blatnících. Soustružená hlavěň nám ušetří práci při začišťování švu po délce plastového výlisku, má pěkně zpracované zakončení.

Za poskytnuté vzorky děkujeme dovozci, firmě www.obchod.valka.cz

MIRAGE HOBBY

Pro výrobce ekonomicky jistě výhodné, ale modeláře zase tak moc neobohacující je série limitovaných stavebnic tanku **M3 Stuart Mark I (Honey)** v měřítku 1:72, které spojuje účast na operaci Crusader z listopadu



1941 a příslušnost k 8. pluku Králových Irských Husarů. Dvěma z nich jsou vozidla **roty A (872161)** a **roty C (872181)**. Základních stavebních dílů je v šesti rámečcích z šedého plastiku asi 130, včetně různých závěsných ok a samostatně zhotoveného nářadí. K tomu výrobce ještě přibalil z měkké hmoty zhotovené pásy a tažné lano, jakož i velký štítek leptů s díly protiprachových plechů, jejich závěsů a skládankami různých beden. Na obalu slibovaným „rezinem“ je plastický odlietek znaku jednotky, který si po nabarvení můžete strčit... na podložku.

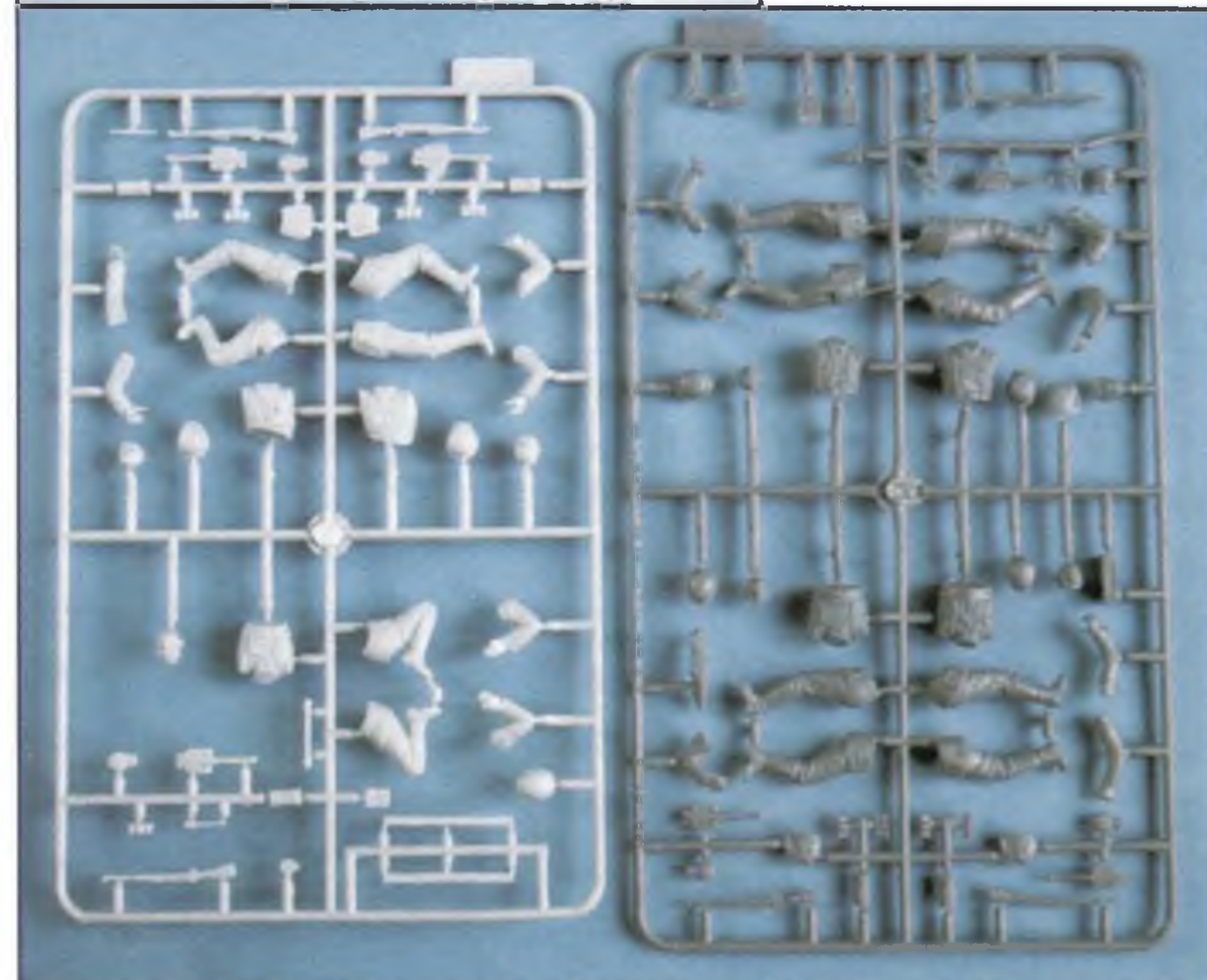
Stavebnice se odlišují obtisky, jiným tvarem kamuflážních polí na konkrétních předlohách a barvou praporek na anténě. Pochvalu si zaslouží textová část návodu, na třech hustě popsaných stránkách popisující nejen historii jednotky a kamufláže strojů, ale také průběh operace Crusader, označování vozidel a význam signálních vlajek.

MASTER BOX

Firmy vydává sadu sedmi pěkných figur německých pancéřových granátníků z let 1939-1942 v měřítku 1:35 (MB3518). Mimo relativně „běžných“ póz v běhu nebo



pololehu stojí zvláště za zmínku klečící zasažená nebo těžce deprimovaná postava. Sada je pěkně vylisovaná s ostrými detaily,

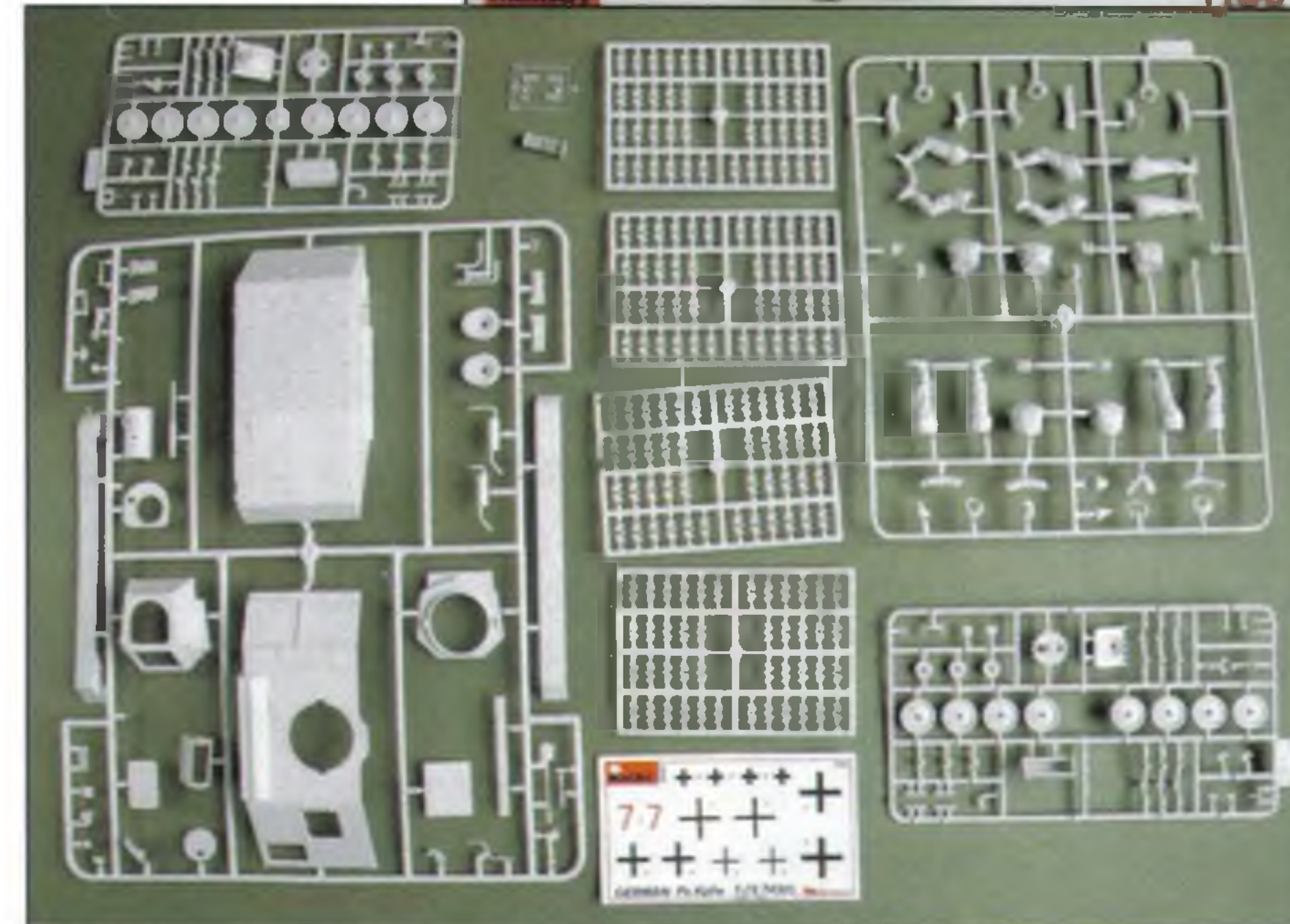


kvalitou Dragon okolo roku 1998-2000, ale bez popraskaného povrchu. Obličejové jsou kvalitou silně nadprůměrné až špičkové, pózy pěkně zapadnou do každé akčnější diorámy. Povedená sada a za levný peníz.

MINIART

Po dvou přebalech se jako třetí v řadě objevuje stavebnice **T-70 743(r) s posádkou 35026 1:35** neboli kořistní T-70.

S dříve vydaným výrobkem firmy Maquette, který měl korbu o necelých 5 mm užší a vysloužil si za to řadu neli-



chotivých přídatných jmen, nemá nic společného. D9ly jsou vylisovány ve velmi slušné kvalitě bez otřepů, propadliny jsem nenašel. Hrubá stavba bez článkových pásů se dá zvládnout za jeden večer, pásy samotné za druhý. Mimo dílů stavebnice je v krabici pět německých tankistů v zimních bílých zateplených převlecích (tankisté jsou prodáváni samostatně také jako sada 35021). Pozor, posádka byla tvořena pouze dvěma tankisty, takže opatrně při rozmisťování do diorámy. Zájemci mohou doplnit soustruženou hlavěň ráže 45 mm – díl ze stavebnice vypadá trochu malý a relativně velké síťky na motorovém prostoru. Na výběr máme tři kořistní kamufláže: celožlutou s červenou sedmičkou jednotky

276. StuG Abteilung z Východního Pruska listopad 1944, skvrnitou policejní jednotky a originál ruskou zelenou s domalovanými kříži 82. divize Wehrmachtu. Jedna z nejlepších stavebnic vyrobených v zemích bývalého Sovětského Svazu, doporučuji i začátečníkům. **Za poskytnuté vzorky děkujeme dovozci, firmě www.obchod.valka.cz**

MMK

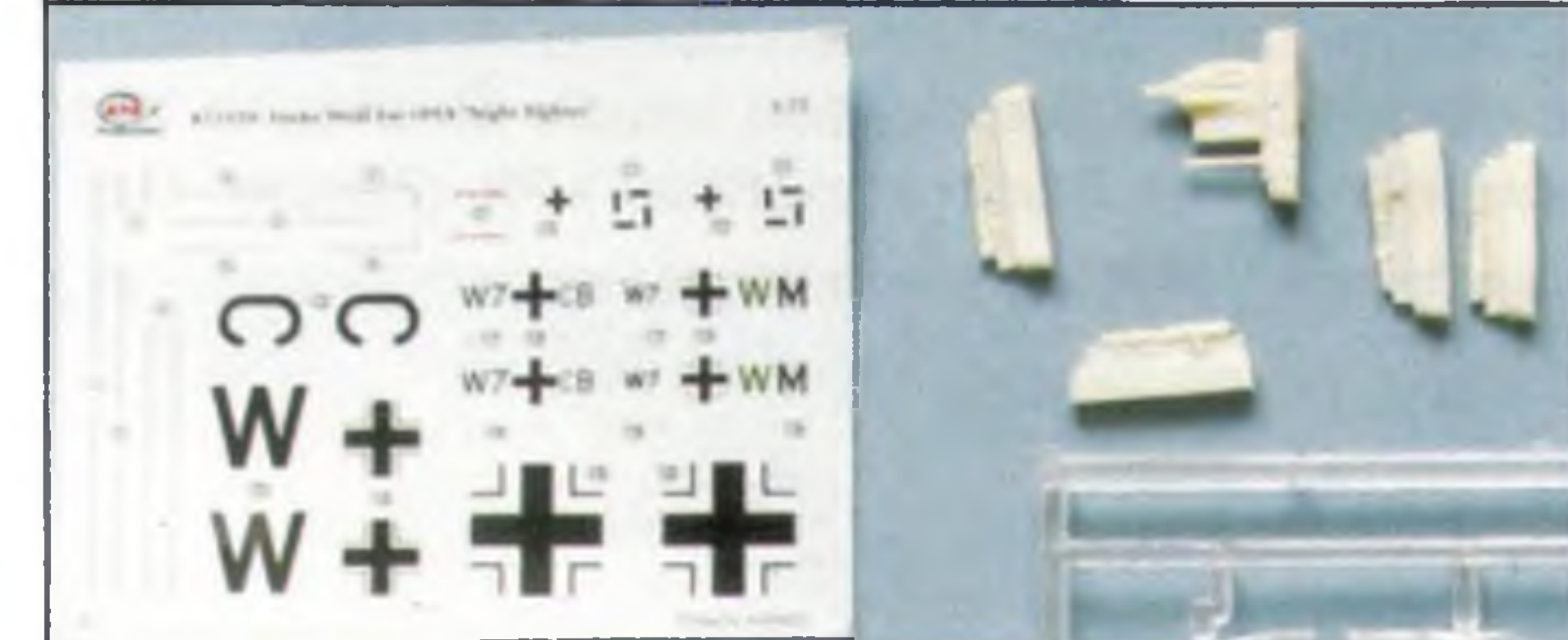
Nová doplňková sada **F3012** je zaměřená nejen na Shermanoholiky, kteří si chtějí postavit opytlovaný model M4A3 1:35. Sada obsahuje tři velké díly, ze kterých



Mimoto v sadě nalezneme několik dalších doplňků – celt, bagáž, vaky na vodu, muniční bedýnky, a tankistickou přilbu s odvrtným „interiérem“ určenou k umístění na povrch vozidla.

MPM

Jednou z nejlepších stavebnic v historii firmy zůstává Focke Wulf Fw 189 vstříkovaný do kovových forem (není short-run). Objevila se už celá řada verzí a odvozených přebalů, poslední v řadě je **Fw 189 A / Nachtjäger (72529 1:72)**. V dvoudílné krabici bez neoblíbeného

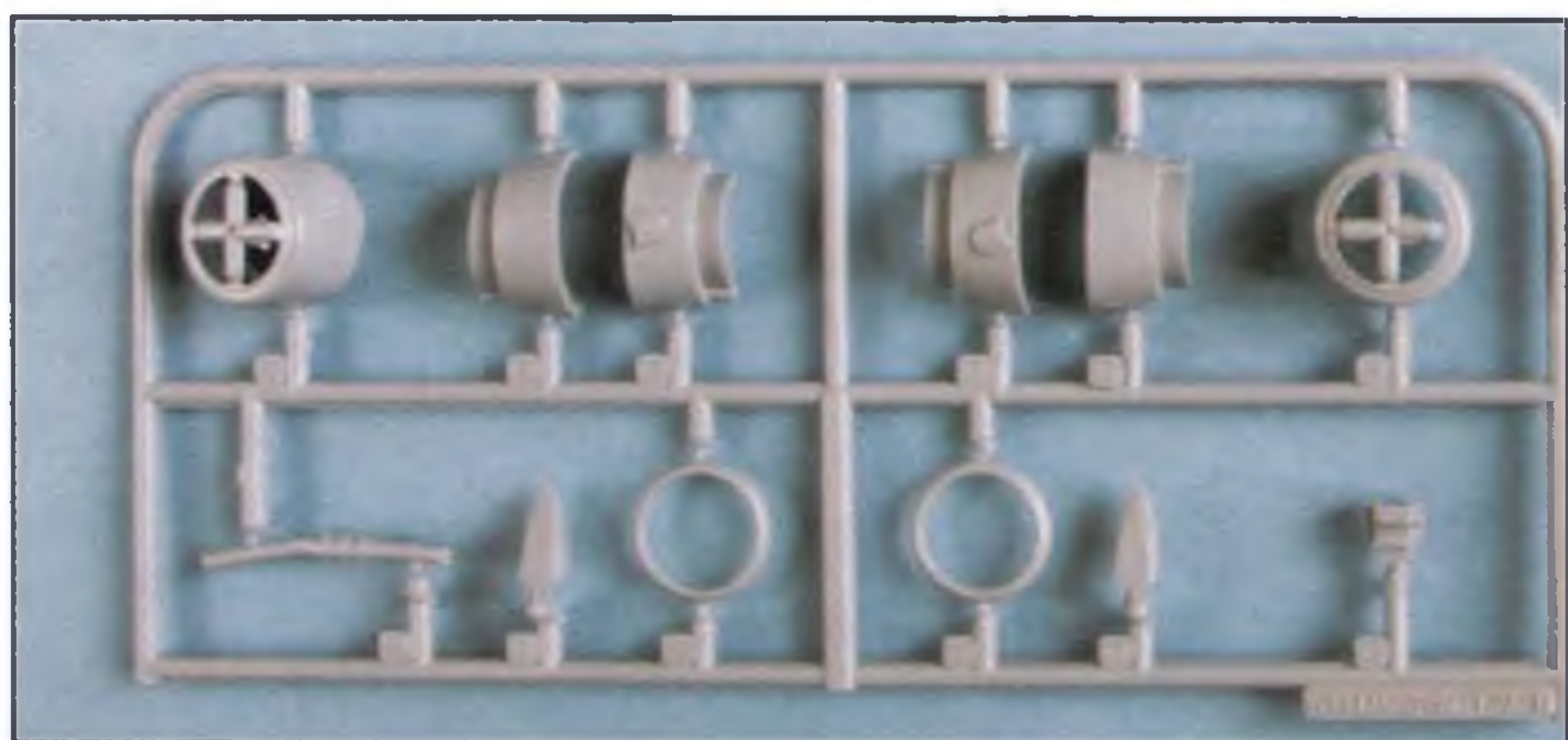


bočního otvírání nalezneme známé výlisky jemně ryté do hloubky s krásnými

detaily a bez vyhazovačů, vstříkované číré díly, šest odlévaných konverzních dílů (z toho čtyři výfuky a nahoru střelící kanon) a menší fotolept s anténami a několika detaily interiéru. Lept mohl být větší, do interiéru můžeme doplnit pouze upínací pásy, ale chybí už třeba palubní deska. Vybírat můžeme ze dvou kamuflážních verzí: stroj z NJG 100 W7+WM v kamufláži RLM 70/71/65 a skvrnami RLM 76 na horních plochách a letadlo stejné jednotky s kódem W7+CB a kamufláží tvořenou kombinací RLM 74/75/76, opět skvrny RLM 76 na horních plochách. Ba stroje mají žluté doplňky. Lákavá varianta osvědčené stavebnice.

Podobně jako předchozí výrobek vznikla stavebnice **Vickers Wellington Mk.III (72542 1:72)**. Typ se od předchozí verze Mk.Ic lišil motory Hercules III (nahradily původní Bristol Pegasus XVIII) a některými vnitřními úpravami (ochrana posádky a palivových nádrží). Konverzní díly nejsou tentokrát odlévané, ale vystříknuté v novém rámečku s několika přidanými odlévanými detaily-výfuky tzv. „porcupine“ - s dikobrazím vzorem. Vítám barevný popis interiéru jako součást návodu, na výběr máme ze tří barevných schémat: 115. peruť RAF stroj KO-P, letoun VR-Q 419. peruť RCAF a KW-E 425. peruť RCAF.





Stejný způsob platí i do třetice. Osvědčené výlisky podle mě nejlepší stavebnice MPM **Fokker D.XXI** v měřítku **1:72** jsou v krabici s označením **72544** obohaceny o několik odlévaných dílů krytů podkřídlelních



kulometů, drobné detaily a červenobílé kokardy, čímž vznikne dánský Fokker D.XXI. Vybírat bu-



deme ze dvou hliníkových předválečných strojů a hnědo/zeleno/světlemodrého exempláře z roku 1940. Britská námořní letadla jsou většinou výrobců přehlížena, a tak firma začala zaplňovat tuto mezeru na trhu.

PAVLA MODELS

Z nových stavebnic se nám dostala do rukou jediná, s díly ke stavbě amerického letadla **Grumman (Columbia) J2F-6 Duck** v měřítku **1:72** (72056). Kon-



strukčně neobvyklý dvouplošník s trupem přecházejícím do velkého plováku a s dvěma vyvažovacími plováky na konci spodního křídla v každé sbírce zaujme nejen bizarností, ale díky výběru výrobce také barevností (výrazné červené doplňky na letadle dosluhujícím na Aljašce v roce 1947), méně častými výsostnými znaky (Argentina) nebo uživatelem (USCG). Stavebním materiálem je v podstatě asi deset základních short-runových výlisků (trup, křídla, ocasní plochy), provázených menšími díly plováků a početnými vzpěrami. Ovšem k dokončení stavby výrobce přibalil větší množství

polyuretanových odlitků (úplné vybavení vnitřních prostorů, motor, dvě varianty prstence jeho krytu, kola, výfuky a různé titěrnosti), dvě sady dvou typů překrytů prostoru osádky a rozměrný arch obtisků. Stavba asi nebude úplně snadná, nicméně předloha za trochu námahy určitě stojí.

Pak už máme v přehledu jen konverzní a doplňkové sady. V měřítku **1:48** jsou tři určené k vylepšení stavebnice bombardéru **Vickers Wellington Mk.IC**, dvě



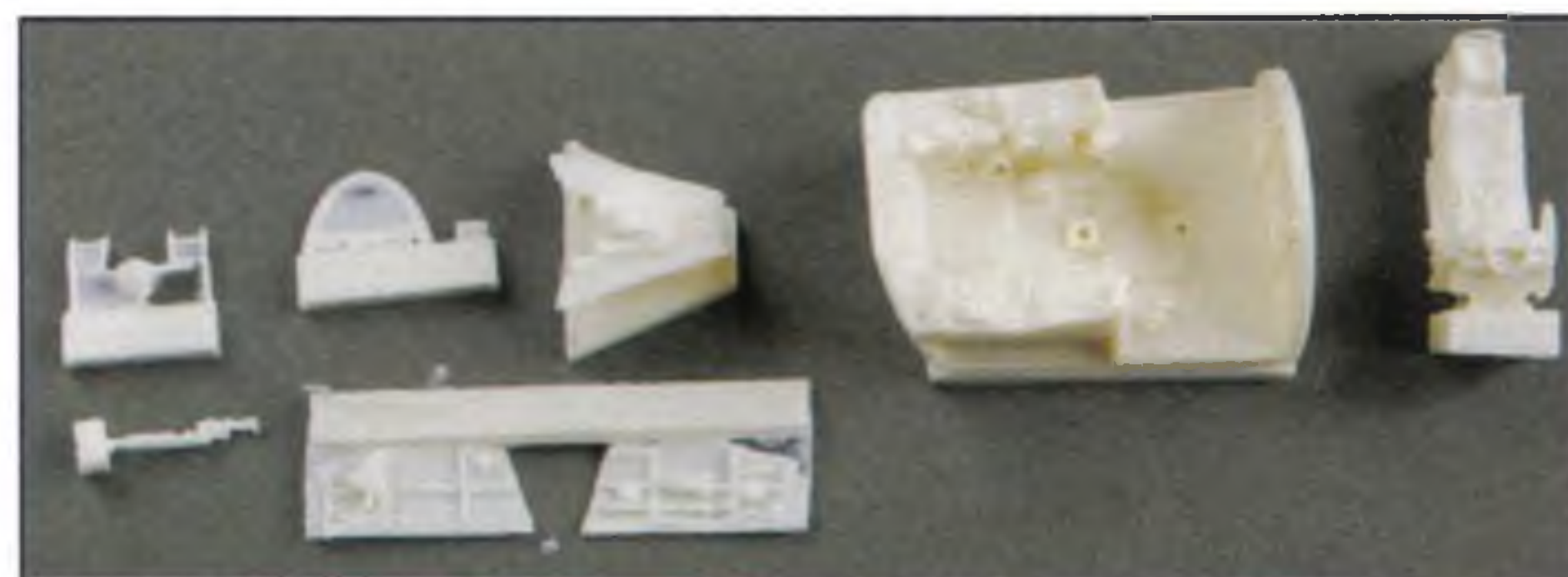
jmenovitě (třetí skrytě) pro novinku firmy Trumpeter. Sada **C48010** bez podrobnějšího označení obsahuje nejspíš vybavení pilotního prostoru – odlitek palubní desky s reliéfy číselníků a s tělesy přístrojů prostupujícími na zadní stranu, přepážku s dveřmi, sloupek a berany řízení, podlážku s pedály řízení, sedadlo pilota s nosnou konstrukcí, reliéfem koženého potahu i upínacích pásů. Sada s objasněním **FN5 gun turrets (U48-18)** poskytuje předělávačům a vylepšovačům od-



lévané díly kompletní konstrukce dvou věží včetně kulometů a jejich uchycení i sedadel střelců („sklo“ musíme vzít ze stavebnice), zatímco v sadě **U48-16** jsou odlévané díly k vybavení **pracoviště navigátora**



a obsluhy radiostanice. V sadě je podlaha, přepážka s dveřmi, stolek s konzolami a šuplíkem, dvojice sedadel a názvem sady avizované přístrojové vybavení. Rovněž pro výrobky Trumpeter jsou určené „vylepšovací“ sady **C48011** a **U48-19** pro stavebnici letadla **Westland Wyvern S.4** v měřítku **1:48**. V první jsou díly

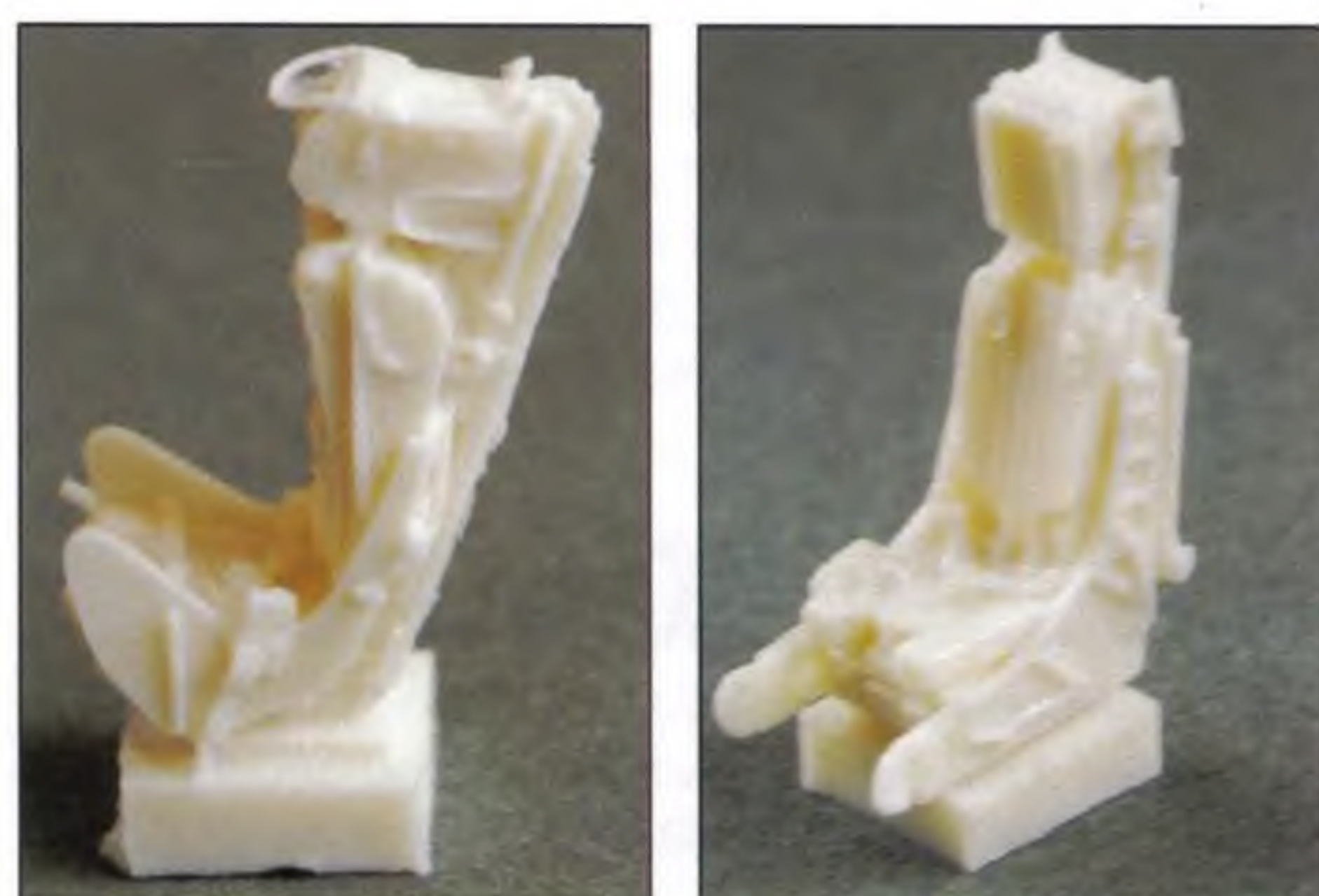


vybavení prostoru pilota (vana prostoru s podlážkou, přepážkami, bočnicemi a pulty s reliéfem přístrojů a ovladačů, palubní deska s krytem, sedadlo, pedály řízení a řídicí páka). Druhá sada obsahuje díly s reliéfem vnitřní konstrukce prostoru fotokamery, vyklápěcí dvířka, lože kamery a kameru samotnou.

Přední část modelu bombardéru **B-25B Mitchell** v měřítku **1:48** ze stavebnice Accurate Miniatures/Italeri můžeme zcela změnit použitím odlévaných dílů sady **U48-15**. Obsahuje nikoliv „vsazovací“ odlitek prostoru



bombometčíka-střelce, ale vlastně celou příď včetně vnitřní konstrukce a se spárami vyznačenými zvenku rytím do hloubky. Dalšími díly jsou sedátko střelce, hlaveň kulometu, bedničky s náboji a pár drobností. Dal-



šími odlitky jsou sedadla (nejspíš do kabiny osádky) a dva díly určené k náhradě dílů stavebnice, pravděpodobně kryty nástupních otvorů na spodku trupu, opatřené vysunovacími žebříky.

Solitérními kousky v měřítku **1:48**, avšak dobře využitelnými, jsou **odlitky sedadel Martin-Baker Mk.2B** (Wyvern, Meteor T.7, Atacker FB-2) a **Stencel S-III-S/SJU-4** (AV-8A, AV-8B, Alpha Jet).

K vylepšení čtvrtkové stavebnice **Harrieru** nebo **Sea Harrieru** firmy Airfix jsou dodávány sady **U48-20**



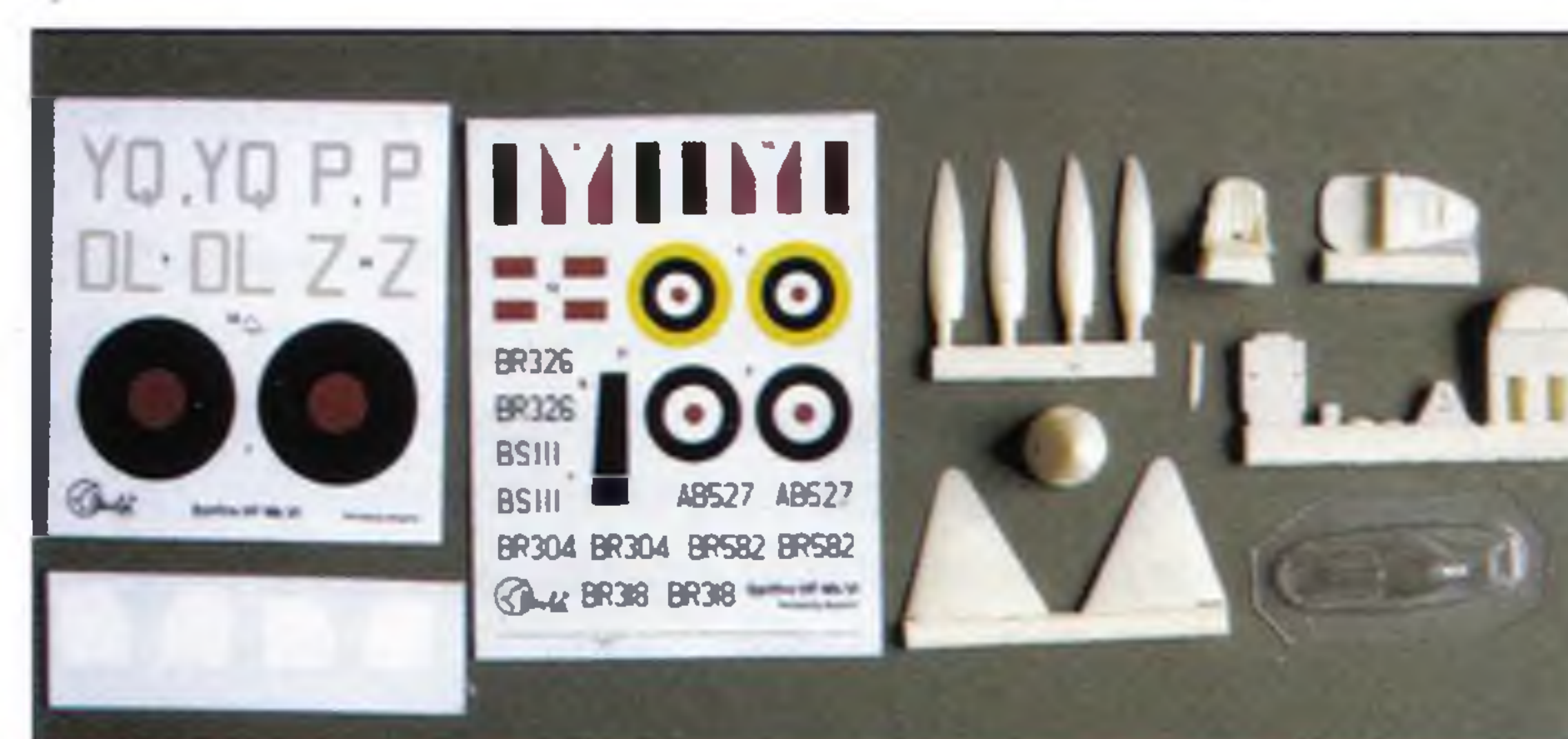
a **U48-21**. V první jsou pootevřenými dvířky přisávání vzduchu opatřené poloprstence vstupního ústrojí přívodu vzduchu k motoru. Ačkoliv tomu slovo Starboard v označení nenasvědčuje, jsou určené pro obě strany modelu. Kromě nich sada ještě obsahuje všechny čtyři natáčecí výstupní trysky i s žaluziemi. Druhá sada k vylepšení stejných letadel nabízí samostatně odlité ovládací plochy – poloviny VOP a další „klapky“ mechanizace křídla.

Od všeho trochu obsahuje konverzní sada **U48-17**



v měřítku **1:48** k přestavbě **Spitfiru Mk.Vb** (Tamiya) na výškový **HF Mk.VI**. Najdeme v ní totiž jak odlévané díly k vybavení pilotní kabiny (tři přepážky, sedadlo), tak díly ke stavbě vrtule a konečně i konce prodlouženého křídla. Druhým použitým materiálem je acetátová fólie, z níž je čirý překryt pilotního prostoru, a třetím obtiskový papír, na kterém jsou vytištěné britské výsostné znaky, podivní bílé výseče (nejspíš podložka trikolory na kýlovce), písmena kódových označení a množství sériových čísel. Zatímco podoba prvního nabízeného letadla YQ-P/BS111 ze stavu 616. perutě RAF je do statečně dokumentována, v druhém případě výrobce tápá, neví, které z pěti známých sériových čísel připsal letadlu DL-Z, na němž u 91. perutě RAF létal Francouz Maridor, a tak jsou na aršíku všechna.

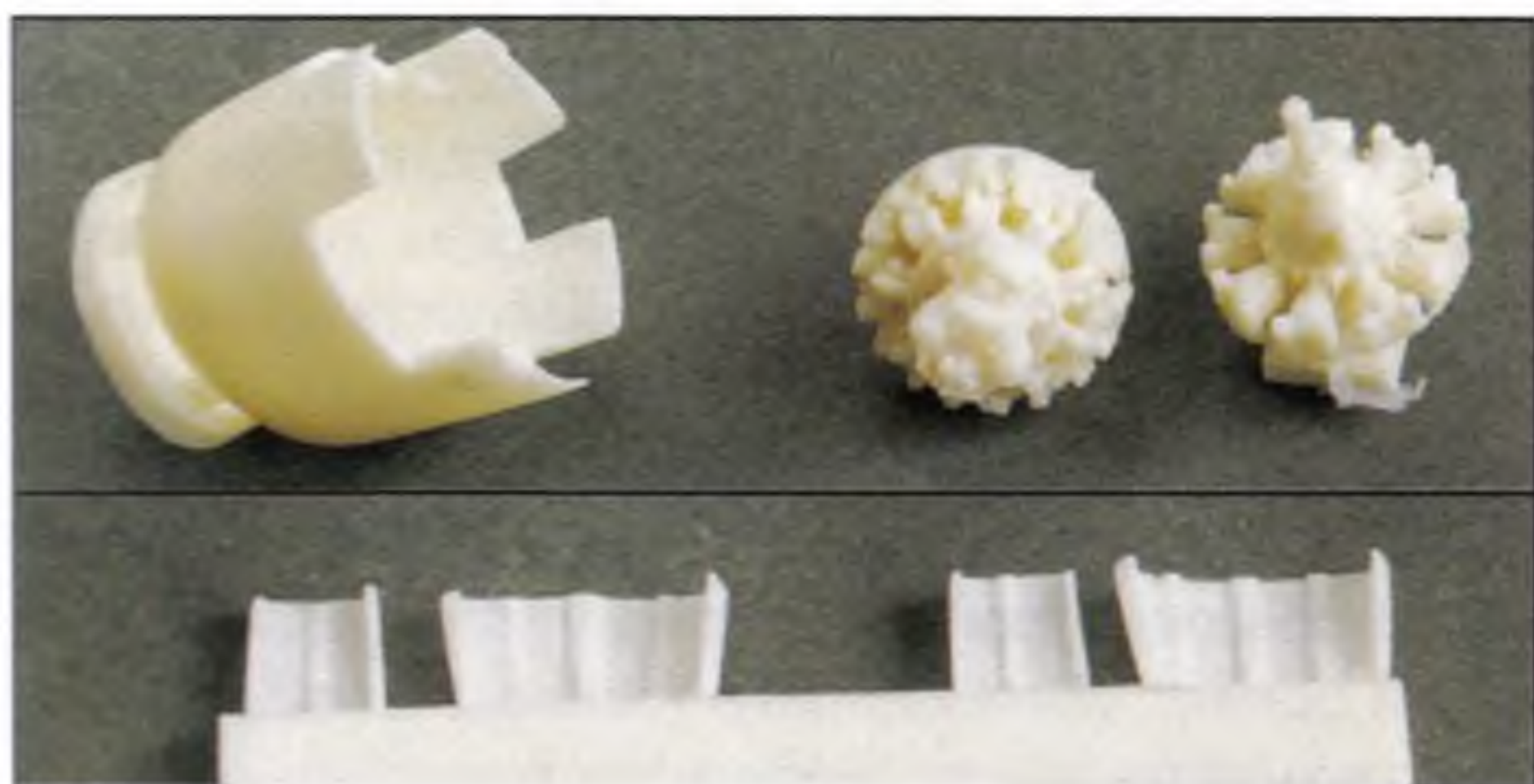
Praktický stejný obsah v měřítku **1:72**. navíc však ještě odlitek sedadla, má sada **U72-75** k přestavbě **Spitfiru**



Mk.VB firmy Tamiya rovněž na výškový **HF Mk.VI**. To sada **U72-76** ve stejné modelové velikosti kromě odlitků dvou typů lyží a palubní desky obsahuje ještě aršík obtisků a schémata zbarvení dvou **švédských Gla-**



diátorů a jednoho stroje použitého švédskými „dobrovolníky“ (dnes bychom řekli žoldáky) ve Finsku. Rovněž v měřítku **1:72** je sada sedmi odlitých dílů, která má zlepšit vzhled krytu motoru **Hellicatu F6F-3** ze sta-

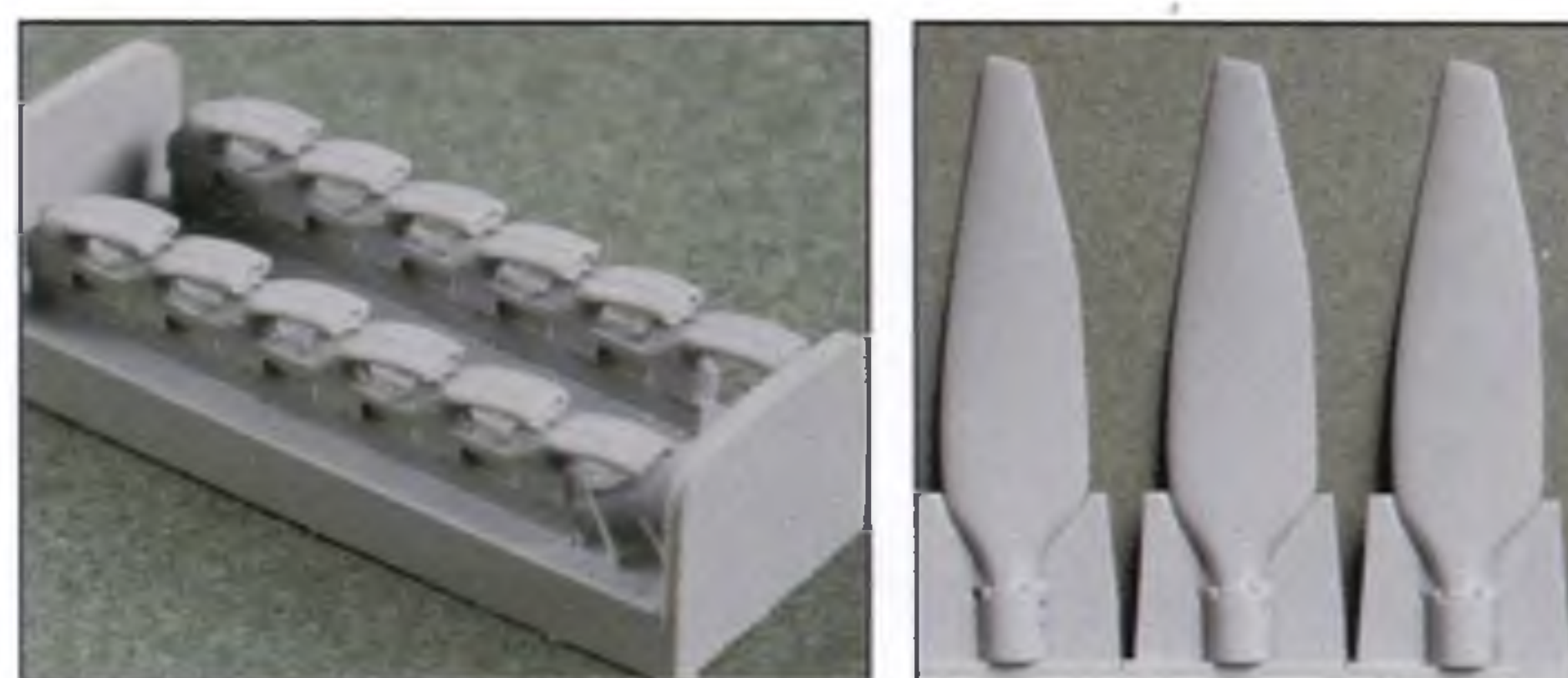


vebnice Hasegawa či Academy (**U72-77**). Kromě krytu a otevřených klapků s vnitřními výztuhami obsahuje také dvě hvězdice motoru. Bohatá a pečlivě zpracovaná je sada **C72055** pro **Gannet AS Mk.1/4** v měřítku **1:72** firmy Trumpeter. Skýtá veškeré vybavení prostorů všech tří členů osádky, podlahami a přepážkami počínaje, bočnicemi, sedadly a přístrojovým vybavením konče.

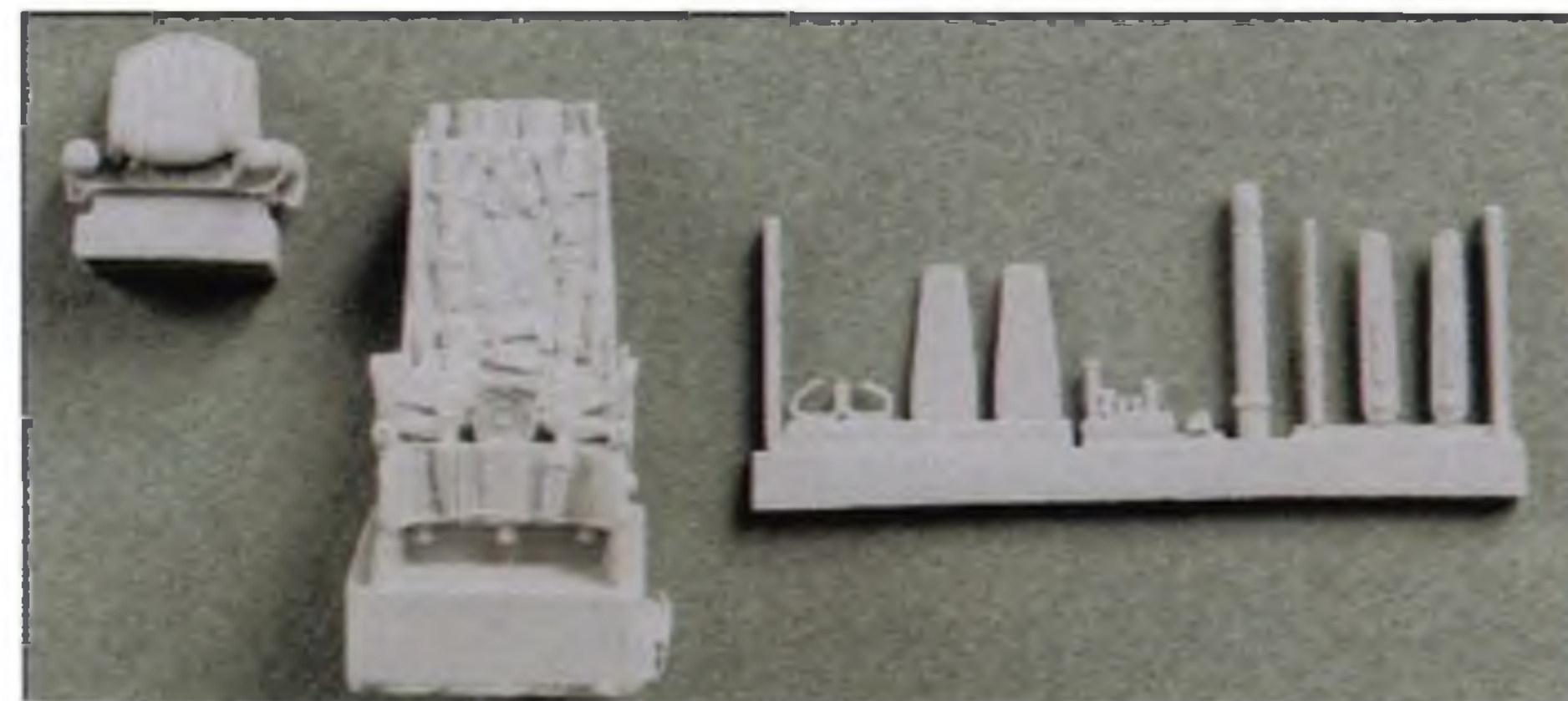


QUICK BOOST

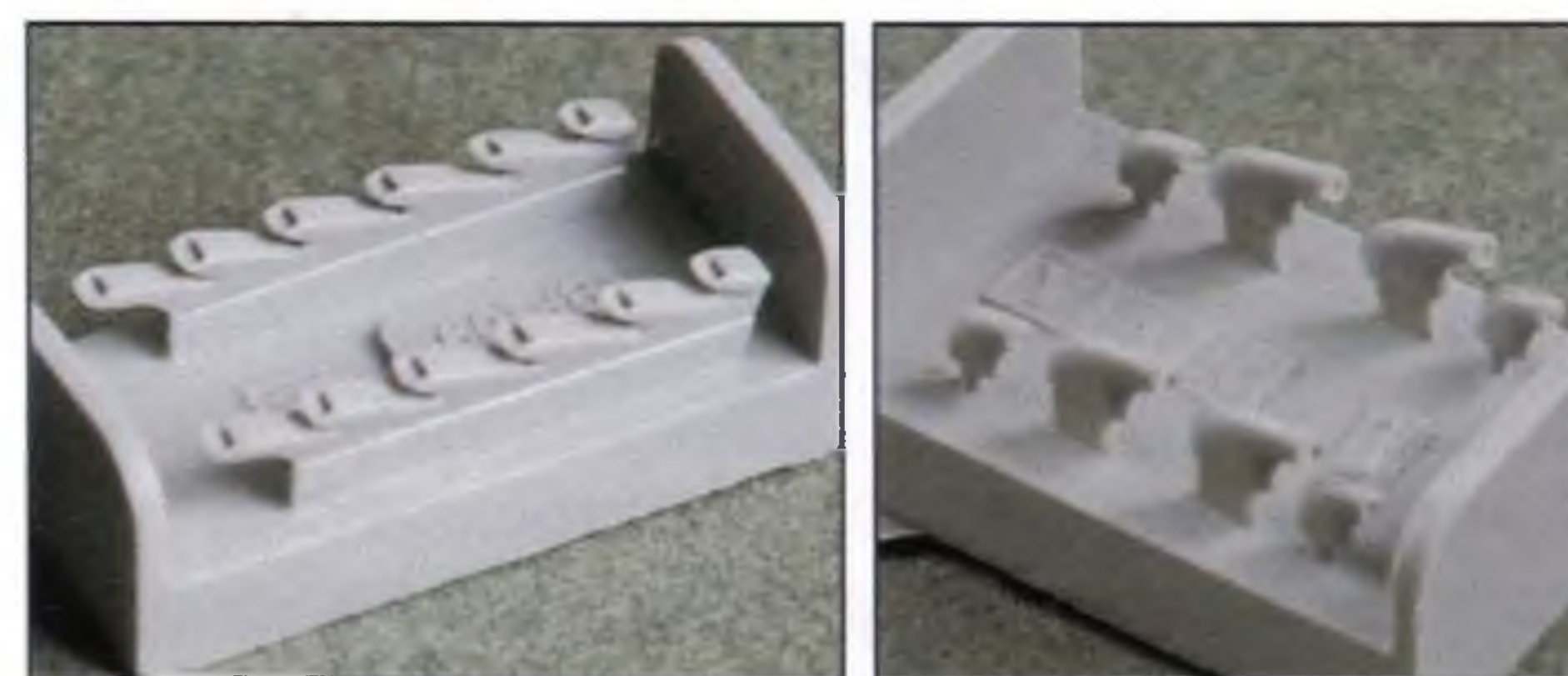
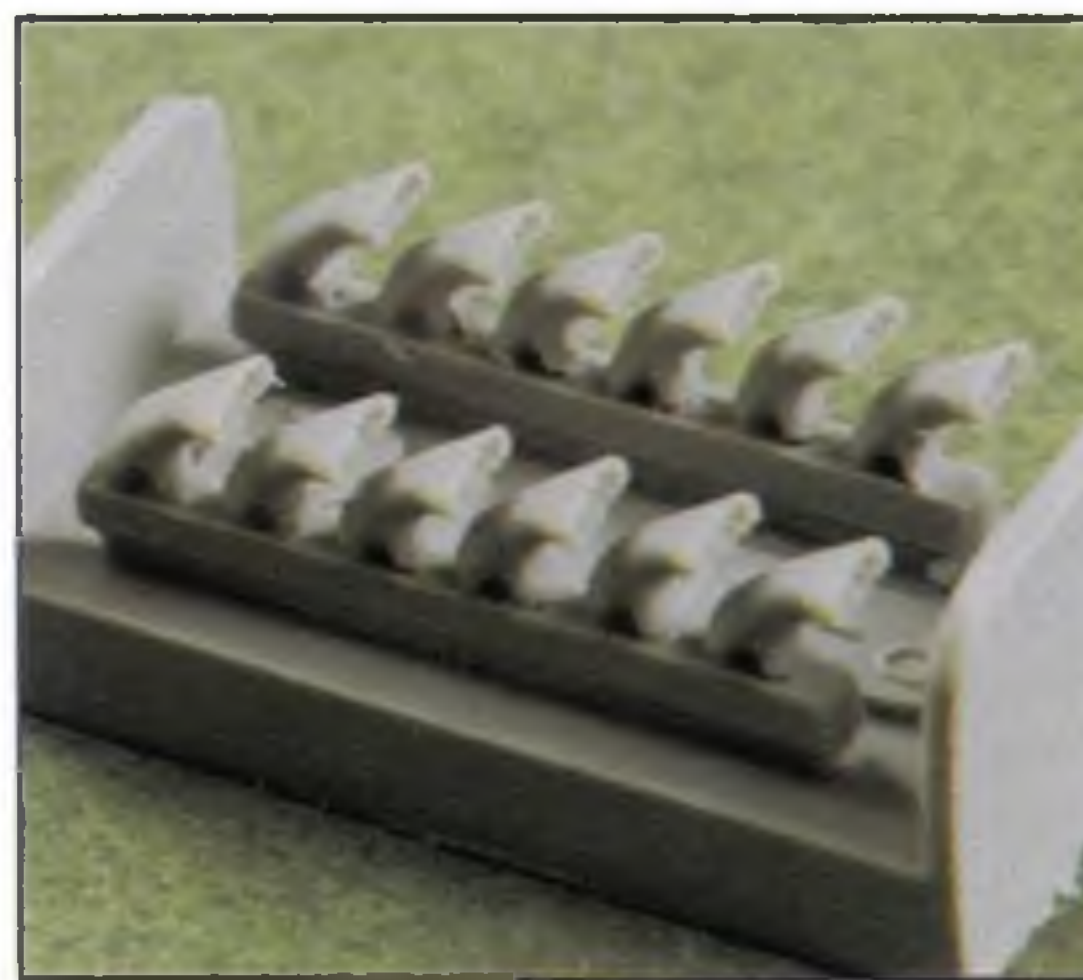
V měřítku **1:32** jsou „válečnými“ novinkami sada s odlitky složitě tvarovaných **výfuků** s otevřenými konci pro **Messerschmitt Bf 109E (32023)** a sada tří **vrtulových**



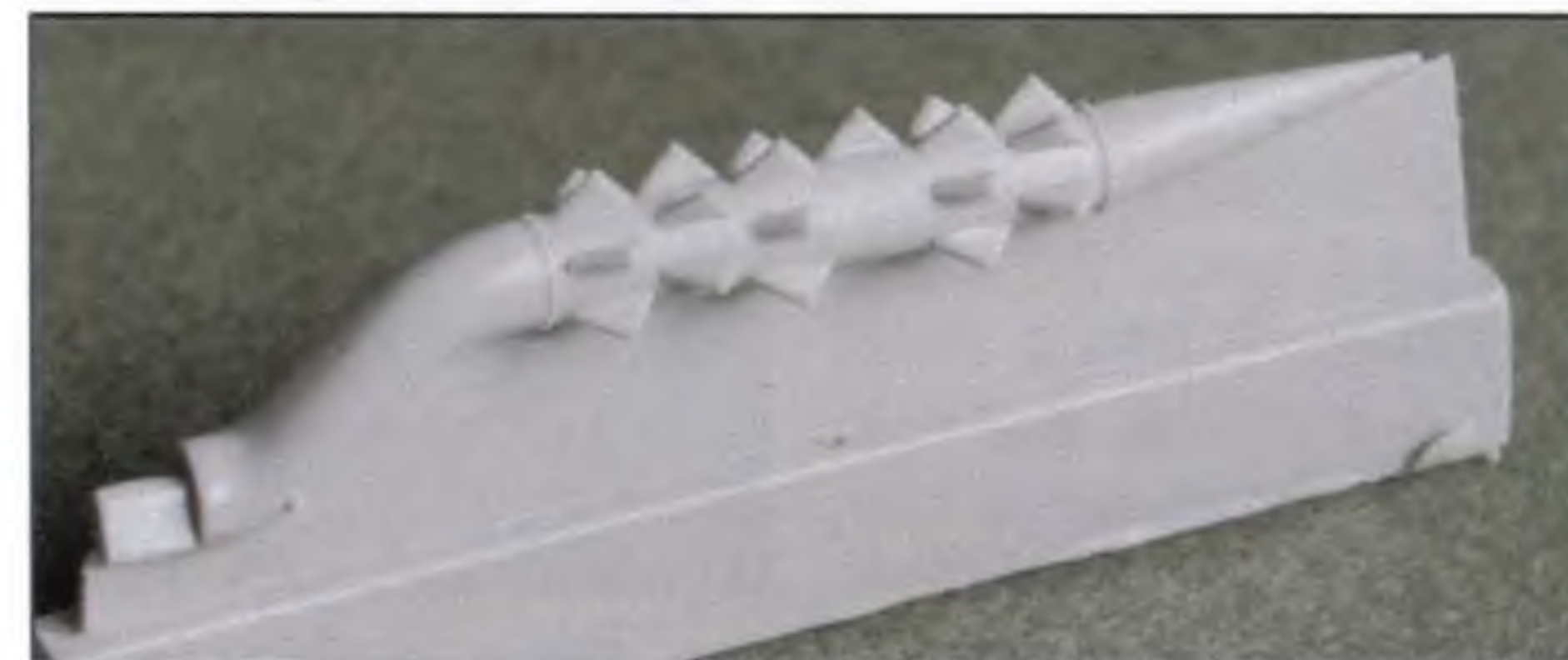
listů pro model **Ju 87D Stuka (32022)**. Zda mám použít střed vrtule ze stavebnice, nebo bude obsahem další vylepšovací sady, jsem se však z návodu nedozvěděl. Z doby moderní je ve vysokém standardu firmy zhotoveno **vystřelovací sedadlo pro Su-27 (32004)**, které



díky množství detailů může být vystaveno jako solitér. Zdánlivou maličkostí, „vynálezem“ otevřených otvorů výfuků, asi udělala firma díru do světa, protože nabízí stále další a další sady z této nekončící řady, o něž je mezi modeláři zájem. Airacobra už tu byly mnohokrát, tentokrát sadou **48092** došlo na verzi **P-39Q/N**. Podobně dvoudílná je i sada pro Mes-



serschmitt **Bf 109E (48085)**, zatímco výfuky pro **Jak-1 (48091)** jsou samostatně pro jeden nebo dva válce, a tak má souprava celkem osm dílů. S tradičním modelářským problémem, „dikobrazími“ výfuky (porcupine) se firma vypořádala sadou **48088** pro **Fairey Swordfish**. Zbývající novinkami v měřítku jsou ještě



podtrupová předávná **nádrž** pro **Spitfire Mk.IX (Slippery Tank /409 I, 48089)**, čtyřdílný troj-
pický filtr pro Messerschmitt **Bf 109F (48084)**

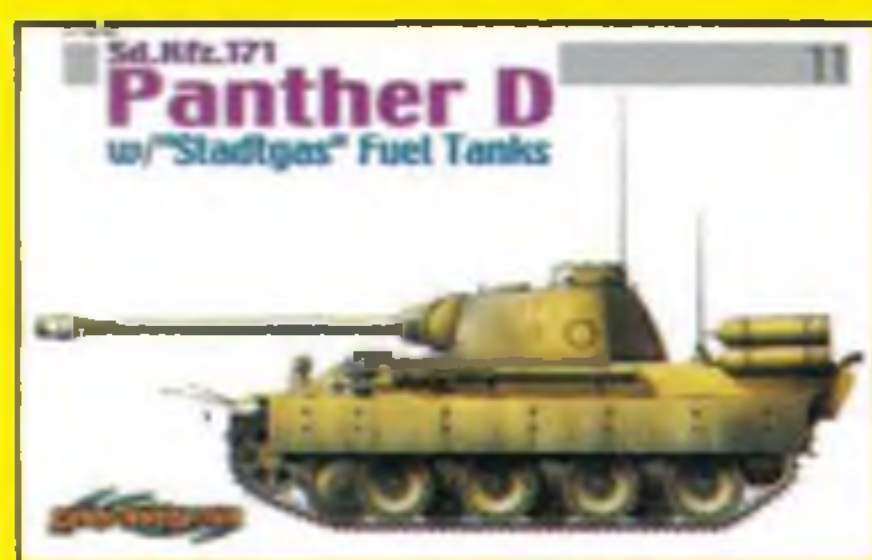


VALKA.CZ

obchod.valka.cz vás zve do kamenné prodejny
v Oseku nad Bečvou
na hlavní trase E47 mezi Přerovem a Ostravou.

Najdete u nás

Fonderie Miniatures 1:48
Handley Page Halifax B Mk. III



Cyber Hobby
Sd. Kfz. 171 Panther D w/Stadtgas
Fuel Tanks



Obtisky 1:35 Echelon Fine
Details
B.1bis (kořistní marking pro
23 vozidel!
Všechny
dekály
Echelon
Fine
Details nyní
skladem.



Fine molds 1:48 D4Y2
Suisai (Judy) Type 12
nyní skladem všechna
letadla 1:48



Na našem internetovém obchodě
nyní obtisky HungAeroDecals,
figurky Wolf, stavebnice Arii,
Fujimi, publikace Galileo
Publishing, Kondor a další...

Navštivte naši prodejnu
obchod.valka.cz
Osek nad Bečvou 109

Výrobky více než 165 nabízených firem si můžete také objednat v internetovém obchodě
nebo e-mailem: **obchod@valka.cz**
nebo tel.: **581 110 482**

AKCE!

Pouze na naší
kamenné prodejně!
Do vyprodání
zásob!
Pracovní stolek
Tamiya 1890 Kč!

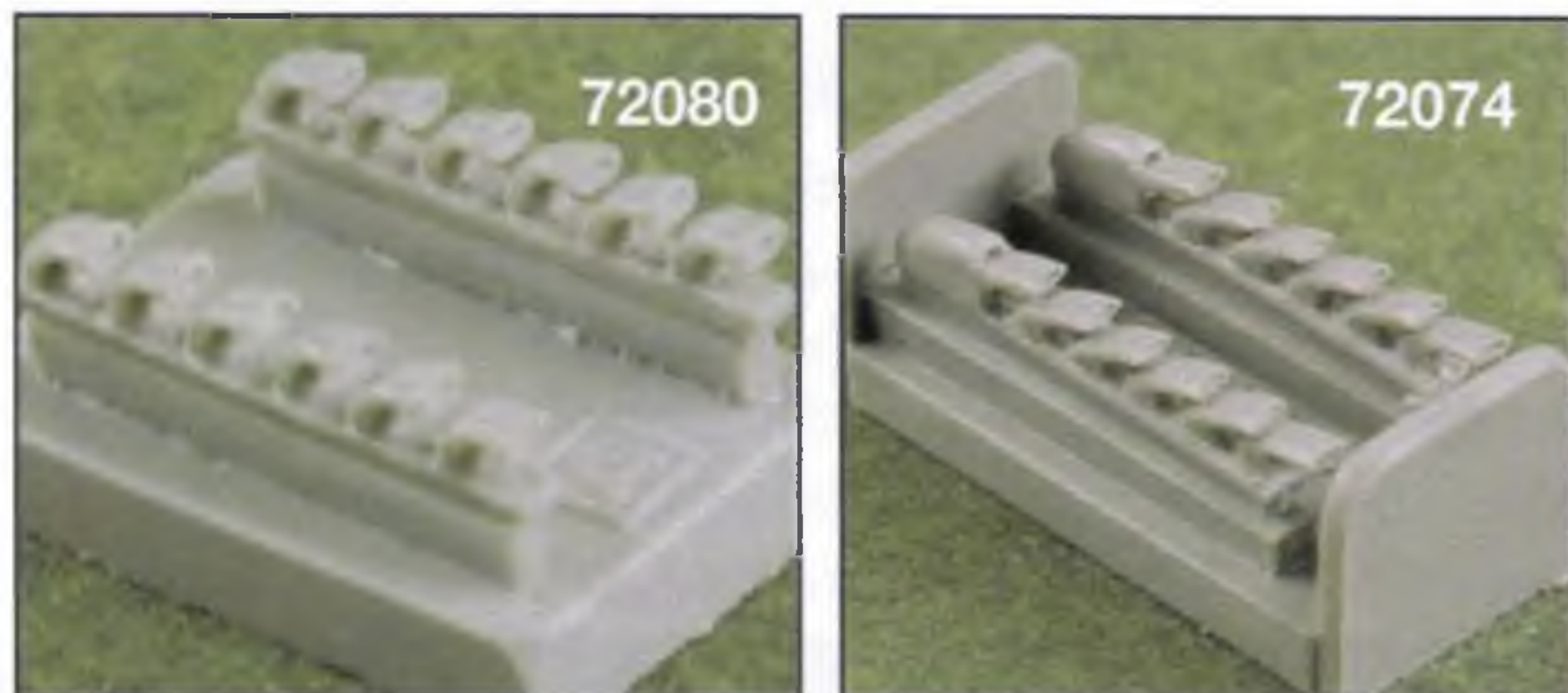


Sleva na Firmu Tristar 15%!

internetový obchod **http://obchod.valka.cz**



a kryty podvozku P-47D Thunderbolt (48086).



V měřítku 1:72 zastupují výfukový sortiment sady 72080 pro P-51A a sady 72074 a 72075, obě pro Ju 87D, v motorové kolekci jsou nové pohledné odlitky motorů pro P-61A Black Widow (72081), ve vr-



tulové sady doplňky pro Focke-Wulf Fw 190F (72077)

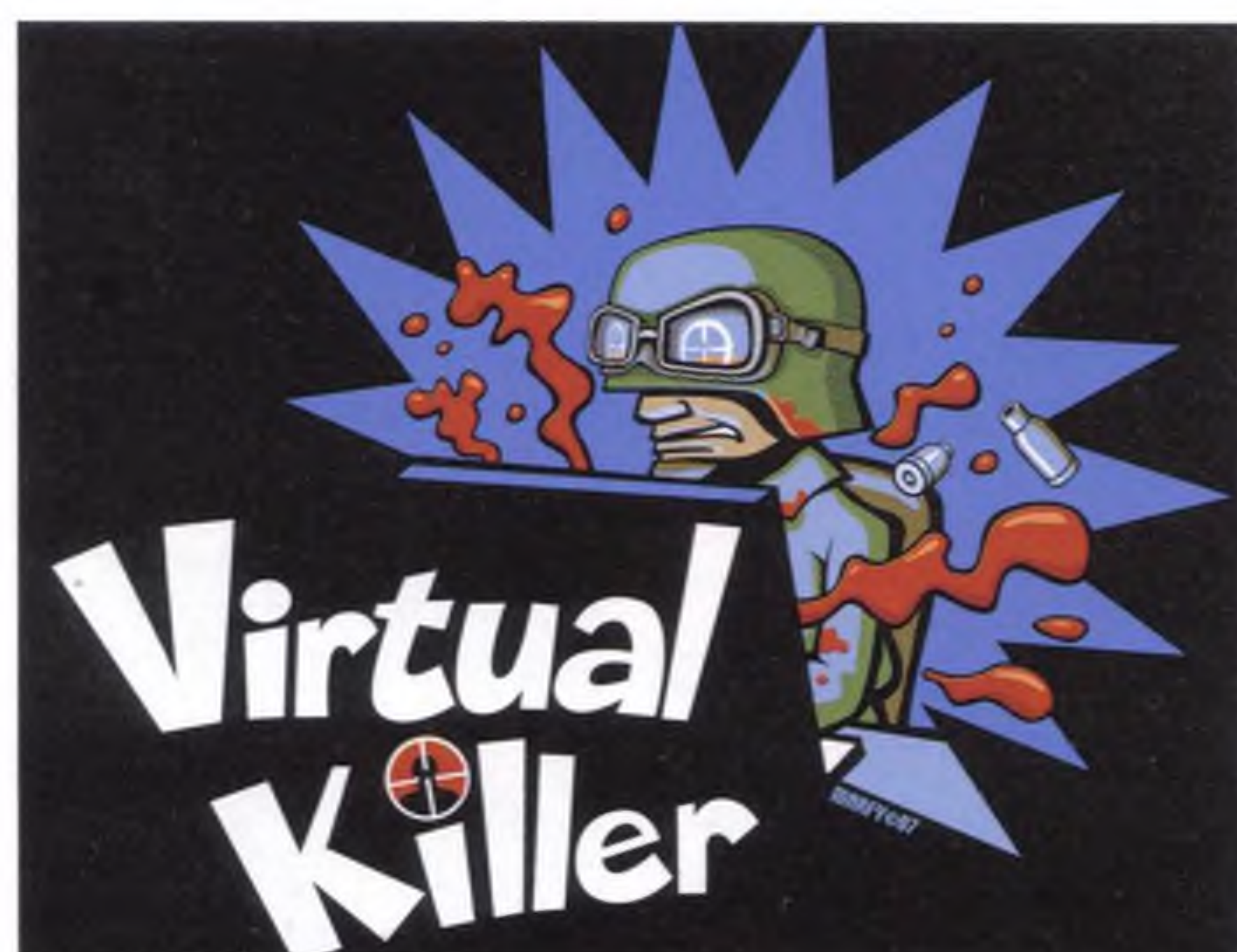


a Messerschmitt Bf 109G-6 (72076). Zatímco v první jsou jen vrtulové listy, ve druhé i kužel a přípravek k správnému usazení listů na něj. Největší novinkou v měřítku 1:72 jsou odlitky polovin křídla pro F4F-3 Wildcat (72078), jehož vnější části nejsou sklopné a v každé polovině neslo jen dva kulometry. Odlitky tak lze použít k opravě stavebnice F4F-3 firmy Hasegawa, ve které bylo křídlo verze F4F-4 a tudíž stavitele čekalo hodně tmelení spár. Některé stroje verze F4F-3 měly i jiný kryt motoru, který naštěstí firma Quickboost také v jiné sadě nabízí.



REZAVÁ VRTULE

Rezavá vrtule představuje další novinku z kolekce Jaro 2007 - tričko s názvem „Virtual Killer“ ze série Comix. Novinka je následníkem populárního designu „Kouření škodí zdraví“. Pro pařany a některé přispěvatele nymburského fóra zcela nepostradatelný obleček...!

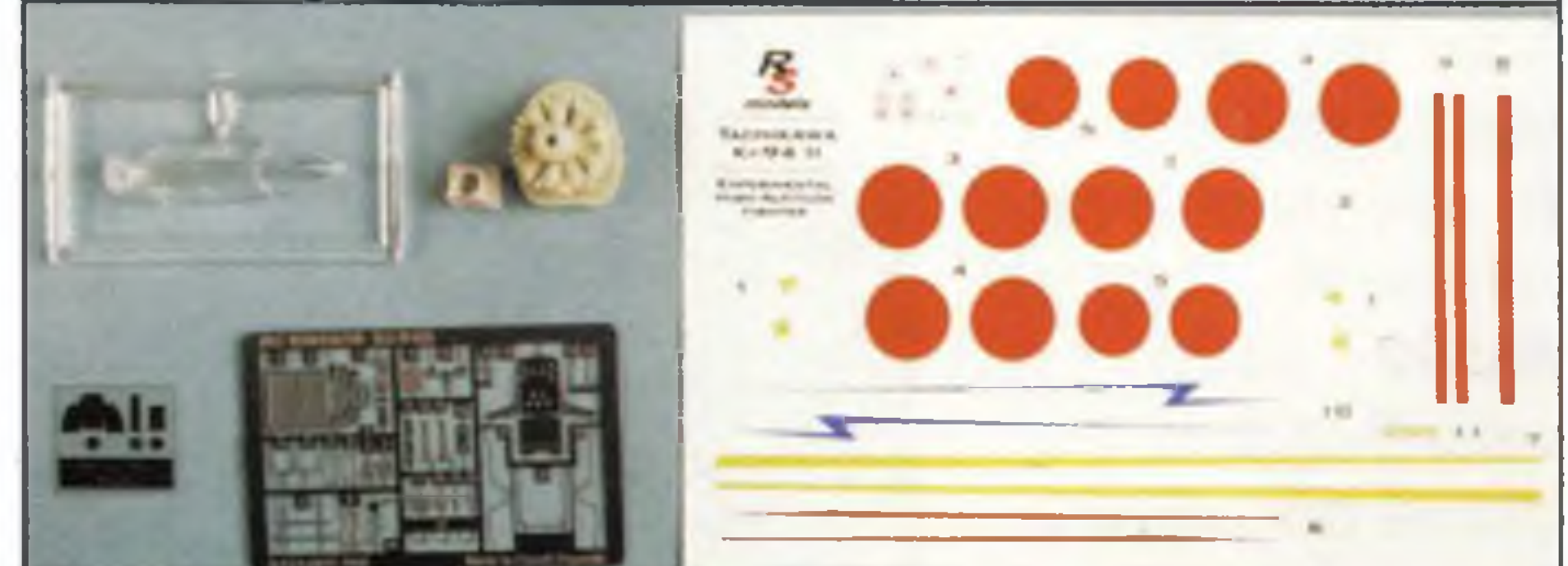
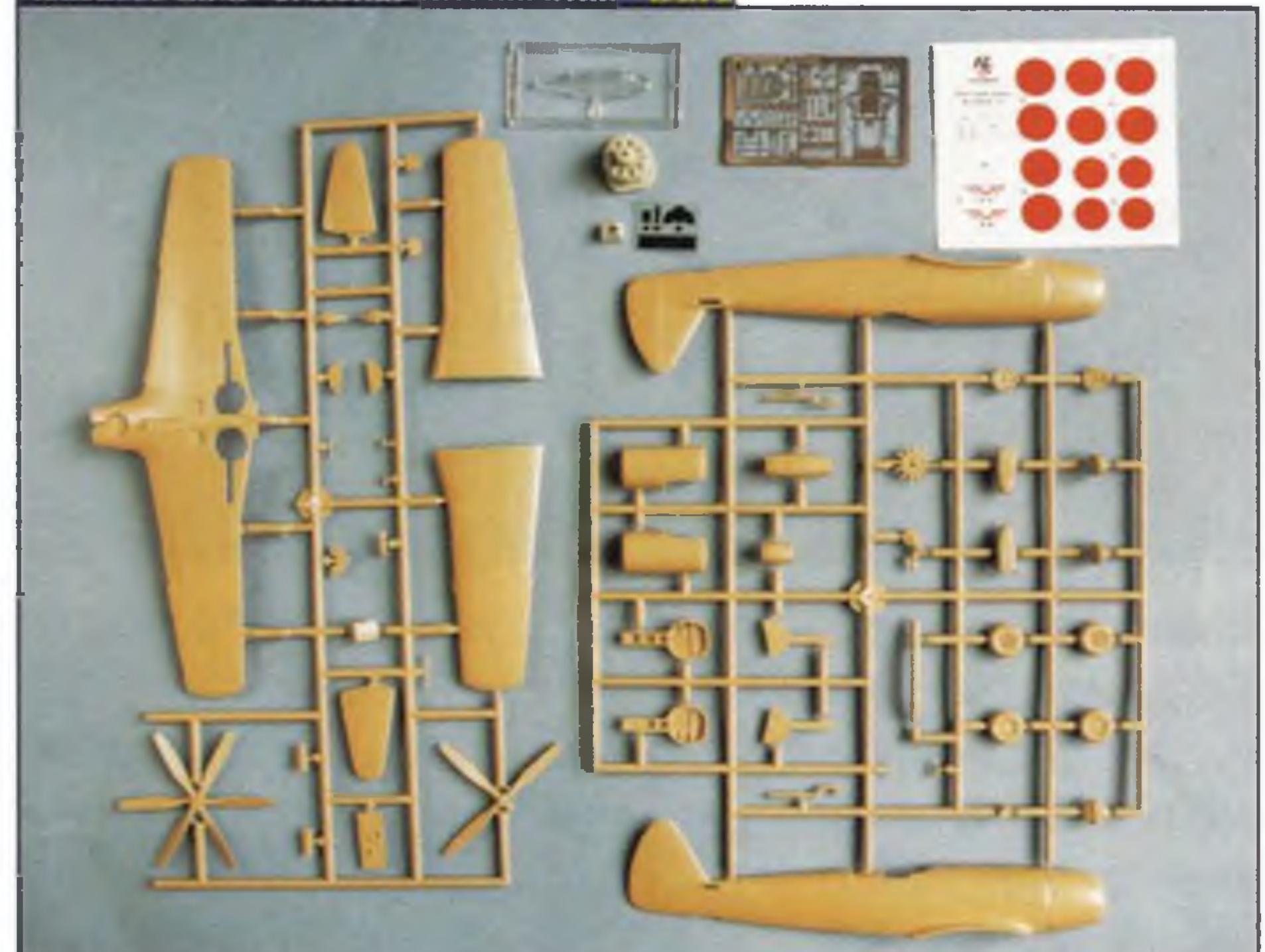


RS MODELS

Zase o něco větší jsou obaly novinek v měřítku 1:72, stavebnic dvou verzí stíhacího letadla Tačikava Ki-94-II (92019 a 92020). Krabičky se stejným označením, ale



jinými obrázky, obsahují vždy dva rámečky okrově zbarveného plastiku s více než 50 čistě zhotovenými díly s jemným rytím do hloubky a povedenými podrobnostmi. Věrohodnost detailů leště zlepšuje odlitek dvouhvězdicového motoru a velejemné lepty (obzvláště



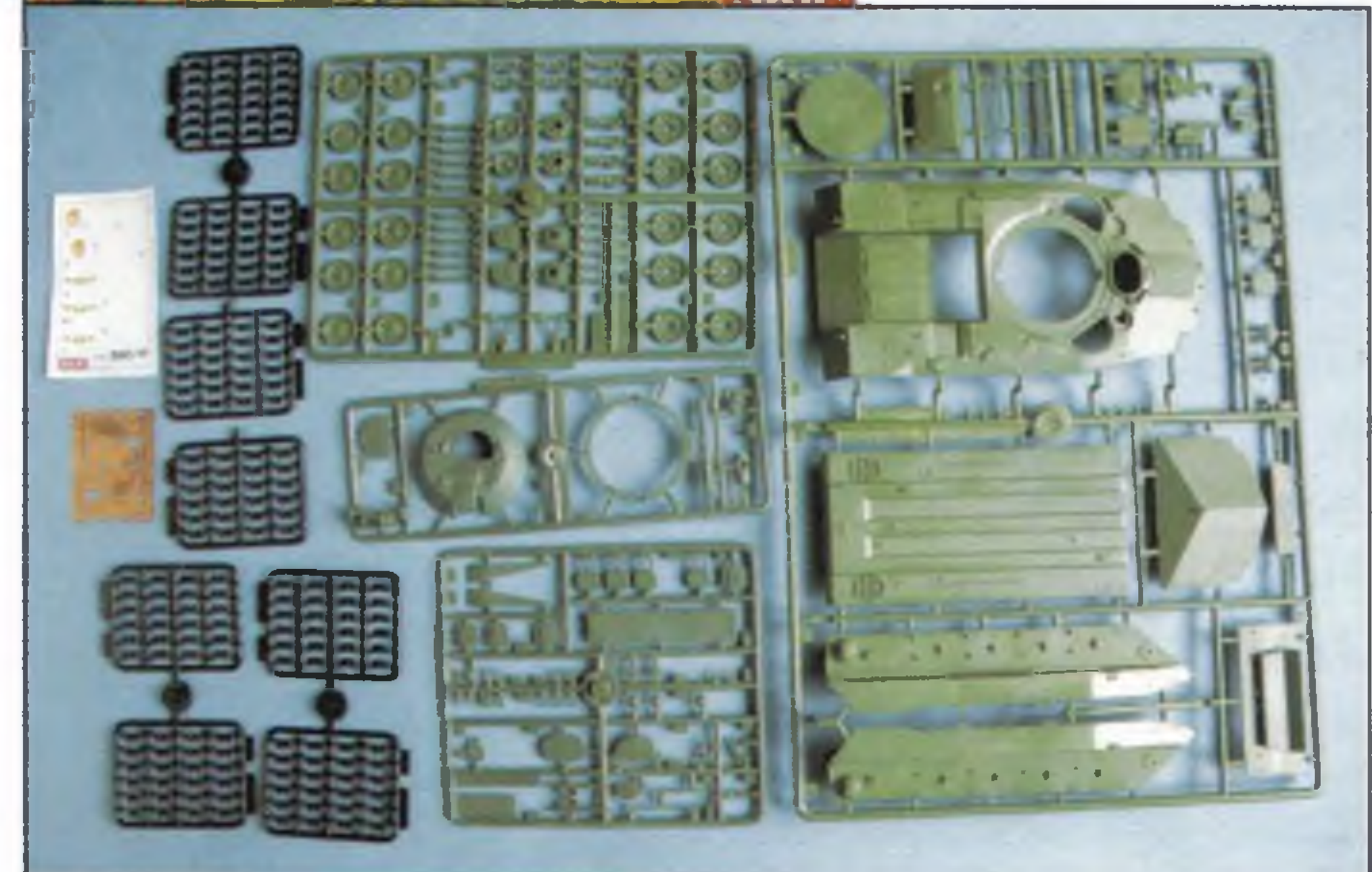
kompletní vybavení pilotního prostoru včetně skladačného sedadla a palubní desky s číselníky přístrojů na čiré fólii, mřížky chladičů a další detaily na povrch a podvozek). Překvapivě mnoho podrobností na to, že předlohou stavebnice bylo jen několik prototypů a pár „sériových“ strojů. Každá ze stavebnic nabízí dvě poměrně atraktivní verze zbarvení. Když jsem pátral, čím se dvojčata liší, vyšlo mi, že vrtulí a tunely chladičů pod trupem. Mimochodem, vrtule jsou umístěny bez ochrany na okraji rámečku a ve vzorku jedna z nich nepřekročila dopravu bez úhony. V obou stavebnicích nalezneme také jednoduchý plastický překryt pilotního prostoru. Čirý, zavřený, povedený.

SKIF

Typ BMD-1 byl prvním obojživelným pásovým vozidlem určeným jak pro dopravu vzduchem, tak i pro vzdušný výsadek z výšek od 300 do 1500 metrů. Produkce začala



v roce 1978, vozidlo se účastnilo akcí v Afghánistánu a Čečně. Stavebnice s označením 223 v měřítku 1:35 se



skládá z 339 dílů z čehož ale necelé dvě stovky připadají na články pásů. Na těch jsem našel jedinou menší chybu lisování – několik článků z jednoho rámečku mělo odlomený vodící kolík. Naštěstí dostáváme dost



náhradních, takže by neměl vzniknout problém. Ostatní díly jsou vylišovány pěkně bez otřepů a s ostrými hranami. Rozvržení dílů je řešeno stylem, pro který se ujalo označení východoevropský – korbu lepíme ze dna a jednotlivých bočnic (pozor na kroucení a geometrii), nechybí náznak interiéru, který je ale třeba doplnit. Součástí stavebnice je malý lept, ale ten je kvalitou na hranici použitelnosti, doporučuji náhradu dílů ze zásob z vrakoviště nebo dokoupit sadu Eduard. Na výběr máme ze tří zbarvení: celozelené vozidlo, zelené doplněné pískovými poli a stroj s kamuflážními poli dvou zelených oddělenými zemité hnědou. Všechny varianty jsou bez jakéhokoli bližšího určení. Obtiskový aršík nabízí číselná označení a znaky výsadkářských a gardových jednotek, doporučuji nejprve vyzkoušet nanečisto někde bokem. Velmi zajímavé vozidlo, na soutěžích ho často nevidíme, ale počítejte s trochou práce navíc.

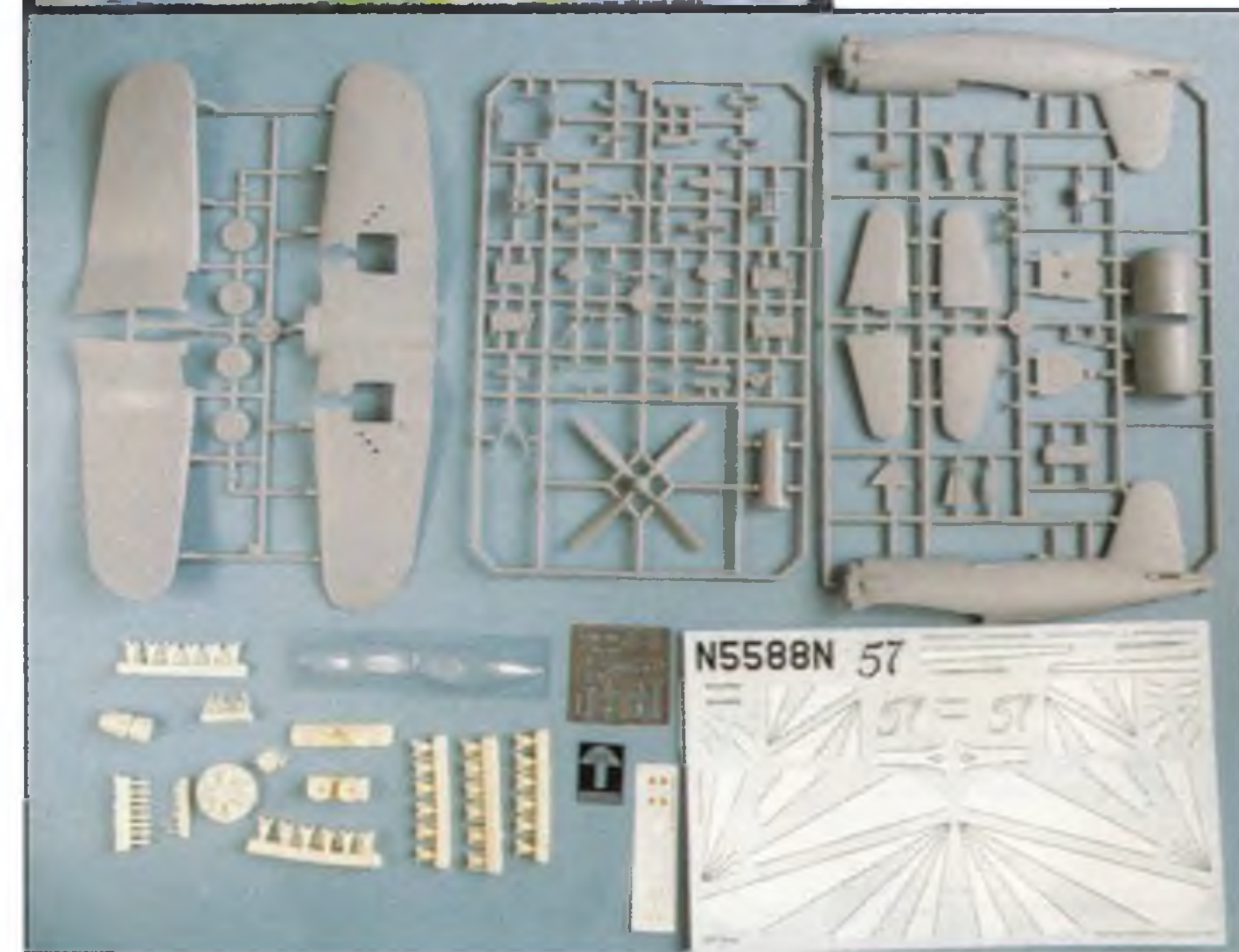
Za poskytnuté vzorky děkujeme dovozci, firmě www.obchod.valka.cz

SPECIAL HOBBY

Pro účely obrany před letouny kamikaze zadalo americké námořnictvo firmě GoodYear (vyráběla verze FG-1) vývoj Corsaira s vylepšeným čtyřřadým osmadvacetiválcovým motorem. Pro konstruktéry se stal oříškem způsob chlazení a než tento problém vyřešili, válka skončila a nikdo neměl o patnáct kusů (5x XF2G; 5x F2G-1 a 5x F2G-2) nového typu Super Corsair zájem, takže je odkoupili soukromníci pro závodní účely, jeden restaurovaný kus se zachoval a létá doposud. Snad až na vakuform a odlévané konverze s vysokým stupněm náročnosti se žádný z výrobců nepokusil vytvořit kompletní čtvrtku. Ta se objevuje pod značkou Special Hobby nazvaná F2G Super Corsair „Racing Aircraft“ s označením 48049 (1:48). Mimo pěkně



a jemně porytých výlisků v krabici najdeme dva podtlakově tvášené překryty kabiny, lept a odlévaný



motor s oddělenými válci. Kamufláž si vybírat nemůžeme, obtisky nabízí rudý stroj s číslem 57 a bílými tenkou černou linkou lemovanými poli.

Už se dalo, že příval variant a obtiskových edicí Re 2000 skončil, ale s novým rokem se nakonec objevila ještě dvoumístná varianta nazvaná



Re 2003 I. Prototipo (1:72). Protože je její význam přece jen menší, než třeba běžných stíhačích, jsou změny včetně nových polovin trupu podchyceny odlévanými díly (množstvím dílů odlévaných vedou nad plastovými), překryt kabiny je podtlakově tvářený. Obtisky umožňují postavit prototypový stroj z továrního letiště Reggiane.

TAMIYA

Někteří modeláři pamětníci si možná vzpomenou na syntetické barvy Tamiya, které se k nám bohužel přestaly dovážet někdy okolo roku 1995. Byly velmi oblíbené a tak není divu, že se po čase znovu objevují. MPM dovezla kompletní sortiment, což obnáší osma-



čtyřicet matných barev, osmnáct lesklých odstínů, sedm barevných laků, čtyři metalízy, ředidlo, lesklý lak a zmatňovací přípravek. Jsou plněny po 10 ml, jen ředidlo si můžeme koupit ve větším (40 ml) a ještě větším (250 ml) balení. Nevím, jestli se neměnila receptura, ale za starých časů o nich platilo, že mimo velmi pěkného nástřiku patřily spolu s Humbrol mezi elitu v oblíbenosti mezi „štětujícími“ modeláři.

Další novinkou je, že Tamiya přerušuje výrobu akrylových barev ve velkém balení, takže se na náš trh budou dovážet místo dosavadního 23 ml maxibalení standardní 10 ml lahvičky. Cena je předběžně stanovena na 35 Kč.

Za poskytnuté vzorky děkujeme dovozci, firmě MPM

TRUMPETER

Od dovozce firmy Hornet jsme získali několik obrázků krabic novinek, které by měly touto dobou být na cestě.



VALOM

Množení verzí, subverzí a variant už není jen výsadou velkých firem, ale stále častěji se do nich pouštějí i malovýrobci. Ti však obvykle alternativní díly na rámečku neskrývají, a tak jednak můžeme tušit co nás čeká příště, jednak máme šanci doplňovat svou zásobárnu v budoucnu upotřebitelných dílů. Když firma Valom vydala v měřítku 1:72 stavebnici **Jaku 7B (72018)**, bylo



hned zřejmé, že dojde i na ostatní písmena abecedy. Tentokrát je z 33 plastových součástek alternativní pouze jedna (kryt motoru se zbraní nebo bez ní). Ke stavbě modelu jednoho z méně známých, avšak dostatečně významných válečných jednomístných stíhačích strojů konstruktéra Jakovleva, máme ještě osmnáct odlévaných dílů (zejména raket a jejich vodicích kolejnic, ale i vnitřní bočnice trupu či kola) a štítek leptů s palubní deskou, mřížkami chladičů, poutacími pásy, tlumiči bočních kmitů podvozku a pedály řízení. Plastické díly jsou zhotoveny čistě, s věrohodně prověšeným plátným potahem a s jemným „nýtováním“ vztlakových klapek a nádrží na spodku jinak celodřevěného křídla. Nevelký aršík obtisků nabízí znaky pro dvě zajímavá letadla – Jak-7B A. A. Matvejeva s horními plochami kamuflovanými špinavě olivovou a zelenou (pro ujasnění odstínu je uvedené označení čtyř výrobců a FS) s gardovým znakem přes číslo 29 na trupu, respektive původně asi stejně kamuflovaný stroj, který na jaře 1943 létal na Leningradském frontu se zbytky smytkelného zimního nátěru.

Další novinkou v této modelové velikosti a vlastně předchozím stupněm vývoje skutečného letadla je **Jak-7V (72019)**, odlehčený dvoumístný cvičný letoun



s pevným podvozkem, který létal také na lyžích. Tomu odpovídají i stavební díly – plastové jsou stejné, mezi odlévanými sice chybí raketová výzbroj, ale zato přibyl sedadlo a vybavení prostoru druhého člena osádky, lyže a jejich držáky. Obě nabízená letadla byla označena jen různě velkými hvězdami s černým nebo bílým lemováním, proto se rozhodujeme jen jestli postavit letadlo sovětské letecké školy s horními plochami kamuflovanými dvěma odstíny zelené, či cvičný a příležitostně kurýrní stroj jednotky Normandie-Neiman, kamuflovaný shora špinavě olivovou a zelenou.

Obě stavebnice řadím do kategorie povedených a těším se na pokračování. Z této rodiny to mají být letos ještě Jak-7A a Jak-7PVRD, na něž ostatně nenápadně poukazuje návod již prodáváných stavebnic. S červenými hvězdami ještě budou v měřítku 1:72 Polikarpov TIS (A) a Suchoj Su-6M-81, s bílými hvězdami pak Fischer P-75A Eagle a jeho prototyp XP-75; ohlášeno je rovněž podstatně větší macek, Martin B-26 ve verzích A, B a příští rok také jako Marauder Mk.IA. Uvidíme, co s těmito plány udělá novinka Hasegawa na stejné téma.

Firma Valom hodlá zabrousit i do oblasti stavebnic v měřítku 1:48 a na konec roku slibuje **Antonov An-2** v pěti verzích – vojenský, civilní, dopravní, plovákový a na lyžích.



CMK Photo Hobby Manual 1001 Avia B-534 Czechoslovak fighter 1933-45

Stalo se už jakýmsi zvykem, že když u nás někdo začíná s novou ediční řadou publikací, vydá nejprve monografii dvouplošníku Avia B-534. Modelářům určená obrazová publikace o československé legendě na 88 stránkách kvalitního křídového papíru přináší v angličtině „komentované“ obrázky, totiž něco málo textových informací k množství dobových fotografií, výkresům a barevným bokorysům. Je trochu překvapivé, že o českém letadle čtenáři informace v češtině naleznou jen na čtyřstránkové vložce s překladem textu publikace.

Ovšem i tak obrazová část stojí za to, neboť kromě „běžných“ snímků letadel v továrně i u jednotek a záběrů havarovaných strojů obsahuje množství fotografií aerodynamických modelů a záběrů z výroby (zřejmě z archivu Avie), dokumentujících vzhled jednotlivých konstrukčních celků. Nad snímky tak procházíme vývoj letadla od jeho předchůdců přes modely a prototypy až po mobilizaci v roce 1938, respektive po částečnou repliku vystavenou ve Kbelích v roce 1975.

Pozornost je věnována také úspěšnému vystoupení čs. pilotů na leteckém mítinku ve Švýcarsku a službě B-534 u Četnických leteckých hlídek. Devět stran výkresů (s poněkud tlustšími obrysovými čarami) nabízí srovnání bokorysů různých verzí v měřítku 1:100 a v měřítku 1:72 podrobné nákresy letadel čtyř výrobních sérií (včetně subvariant) a Bk-534.

Čtyři stránky sešitu jsou věnovány modelu B-534 z prastaré stavebnice MPM. Že je v měřítku 1:48 se jaksimochodem dozvíme až někde v polovině textu.

Na barevných bokorysech je v sešitu představeno 25 letadel snad všech uživatelů, od československých četnických a vojenských přes „závodní“, až po slovenské (včetně povstalecké S-12) a ukořistěné, létající v Německu, Bulharsku a Maďarsku.

Photo Hobby Manual 1002 Junkers Ju 52/3m

Zatímco předchozí publikace zaujme kvalitními dobovými fotografiemi, na druhou se můžeme těšit kvůli výkresům, kterých je 14 stran a představují nejen vývoj typu a odlišnosti verzí, ale zejména nabízí v měřítku 1:72 pohledy na letadla několika provedení ze všech stran. Oproti tomu obrazová dokumentace vypadá, jako by se nějaký turista dostal k letadlu, a tak ho „nacvakal“. Fotografie se mnohdy v jen velmi mírně změněné podobě opakují, jejich barevná kvalita je vysloveně špatná – stříbrné letadlo je chvíli šedé, chvílemi modré a občas trochu zelené.

Textová část vlastně jen stručně popisuje letadla, která jsou na snímcích. Nejvíce záběrů je věnováno stroji D-AQUI, který jsme měli možnost vidět i v Praze. Pak dojde na detaily nuceně-licenčního francouzského Amiotu AAC.1, který byl před časem do podoby Ju 52



FENGDA - kompletní nabídka airbrushu a příslušenství za super ceny.

RK-TECH

777 572 919
rusty91@seznam.cz
www.RK-tech.cz

LIFECOLOR
ACRYLIC HOBBYCOLORS

acrylové barvy a tématické sady.
NOVINKA acrylové patinovací sady.
Super kvalita.

restaurovaný v Duxfordu (ovšem snímky celého letadla před rekonstrukcí či po ní nenajdeme) a motory BMW Toucana vystaveného v Mnichově. Z nějakého důvodu (asi že byly po ruce fotografie) je do sešitu vložena kapitola o Ju 52/3m v Rakousku, která jediná nabízí dobové snímky.

Fotografie jsou na stránky sešitu umístěny „cik-cak“, mezi nimi je mnoho volného místa, ale přesto se občas – celkem zbytečně – překrývají.

Textová část neoplyvá odborností. Například termín „American engines“ jako jediné označení motorů Pratt & Whitney u letadla D-AQUI nebudi příliš důvěry, podobně jako střídání označení starboard a right pro určení pravé strany.

Modelářskou část reprezentuje osm stran fotografií a opisu stavby modelu Ju 52/3m v měřítku 1:48. Na 20 barevných bokorysech nalezneme opět pestrobarevný průřez „služebním“ životem letadel – od civilních a „sportovních“ variant, přes Legion Kondor, po letadla zahraničních uživatelů (včetně Slovenska, ČSR, SSSR a Francie) a speciální verze. Českou „vločku“ jsme zatím neměli k dispozici, objeví se s oficiálním uvedením publikace na trh.



AIRMAGAZINE 35

Argentinské Mosquito – FMA I.Ae.30 Nancú v dobových fotografiích, na výkresech a v barvě; použití He 111 k meteorologickému průzkumu ve Španělsku (dobové fotografie, barevné kamufláže). Latécoère 290: historie typu, jednotky, dobové fotografie, barevné kamufláže, pokračování vývoje, výkresy. Avia B-33 u čs. letectva na dobových fotografiích a třech stranách barevných kreseb.

R.V.RESIN

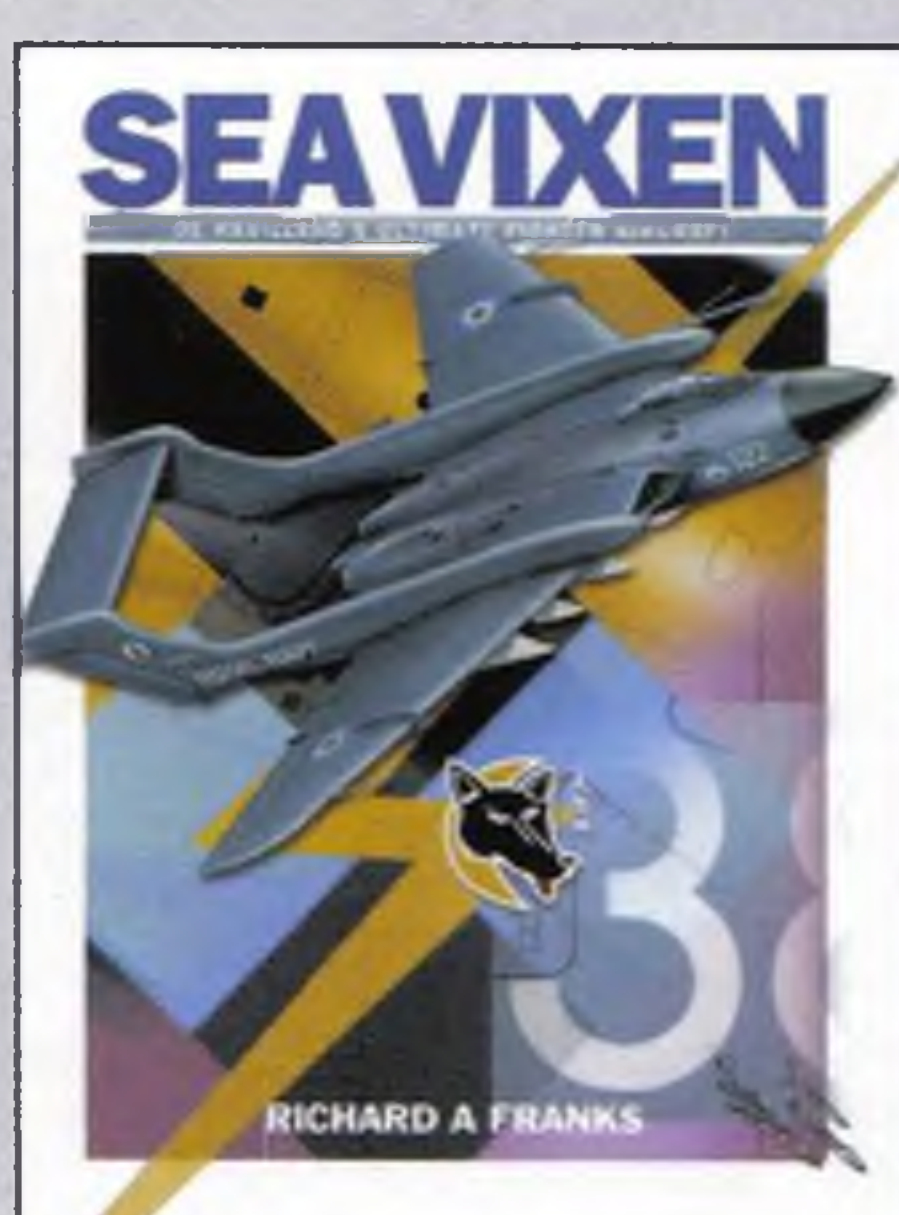
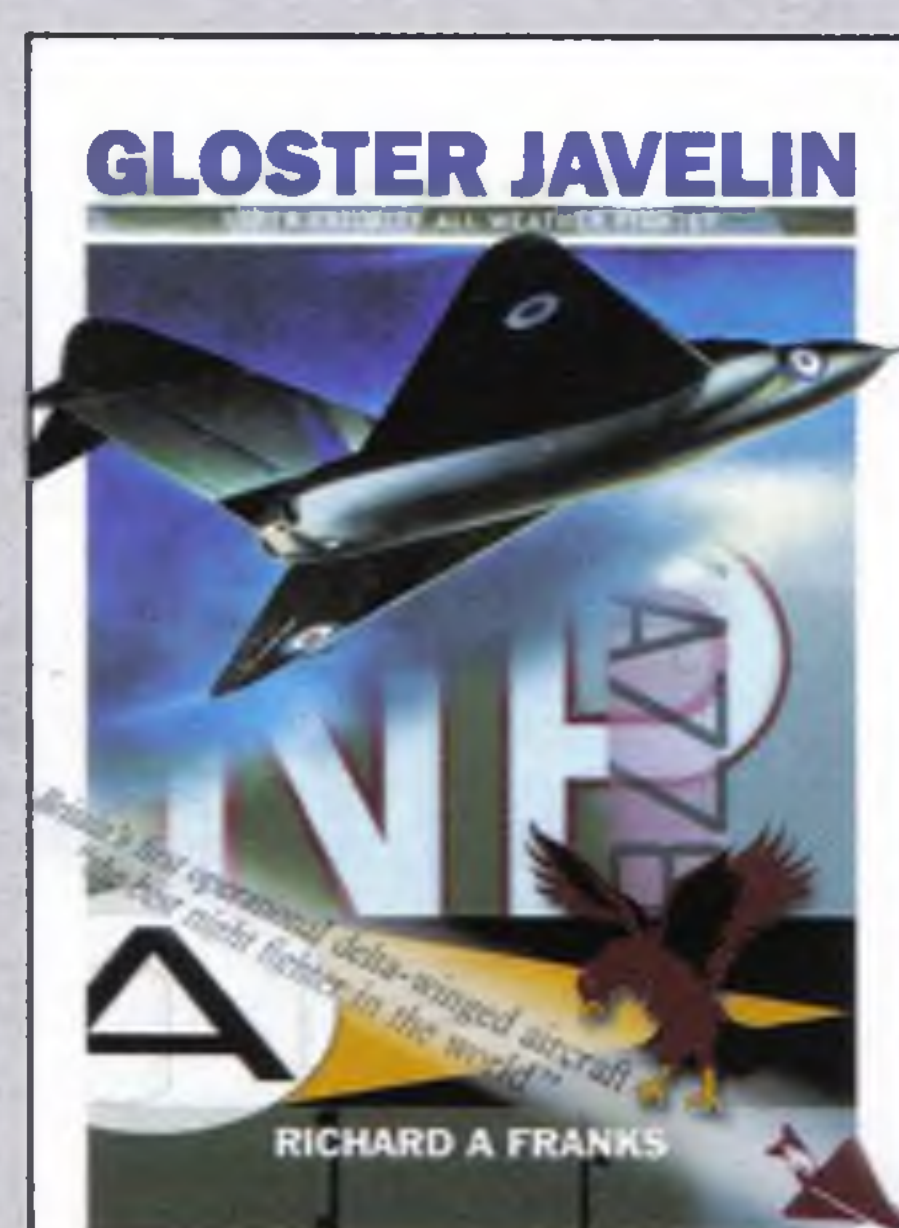
Dornier Do 335

„Nýtovací“ výkresy jsou v kurzu, proto pro milovníky do detailů vypracovaných modelů, ale i pro ostatní zájemci o dobré podklady, vychází čtvrtý sešit výkresů v měřítku 1:72. Jak záhy zjistíme, obsahuje 80 stran výkresů, na nichž je podivný německý dvoumotorový pták vyobrazený ze všech stran. Můžeme si tak prohlédnout jak uspořádání vnitřního vybavení (pilotní prostor, nádrže, motory, zbraně, podvozkové šachty, kryty), tak posoudit rozdíly mezi verzemi – od prototypu Do 335V1 po Do 335M17.

SDV publishing

Díky aktivitám menších dovozců se na náš trh dostávají zajímavé publikace, na které v programu těch větších nezbývá místo. Publikace DV publishing k nám bude dovážet firma MARK I.

Text je anglický, zvažuje se částečný český překlad. Obsahem 80-120 stran publikací jsou historie typu,



Figurines 73

„Ještě ne!“ kozák a francouzský dragoun (scratchbuilt dioráma 54 mm); Kapitán Alatriste (scratchbuilt 54 mm); Euromilitaire Folkestone 2006 (reportáž); Kapitán Barbarossa (Andrea Miniatures 54 mm); Švýcarská imperiální garda (1805 – 1815; historická reportáž); Moment Jejeho Veličenstva – Zenno Ito-toki (Durendal 54 mm); Malování koní oleji (Jak na to – step by step; 1. díl); Alžírští střelci (1860-1914) historické podklady; Les figurines Jim (sběratelství); Jízdní myslivec císařské gardy 1812 (Andrea Miniatures 90 mm); St. Vincent 2006 (reportáž ze soutěže);

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z obchodu Blue Max.



Wing Masters 55

Fiat Cr.32 (Classic Airframes 1:48); F-16B (Revell 1:72); PZL P.23B Karas (Mirage 1:48); Miles Magister Mk.I (Special Hobby 1:48); Grumman AF-9J Cougar (Fonderie miniature 1:48); Cougar kamufláže; Douglas DB-7, A-20, B-3 a Boston (historie, kamufláže); Douglas DB-7B3 (Italeri + konverze JMGT 1:48); Me 262A-1a (Revell 1:72); Bristol Beaufort Mk.IIa (Special Hobby 1:72); Sopwith Camel F.1 (Eduard 1:48);

Kit Militär-Modell Journal 1/2007

„Pojďme tudy“ (dioráma Ferdinand 1:35); Whippet (Emhar 1:72); Flak kupředu (Flakpanzer I Ausf. A; Dragon 1:35); Flakpanzer historie; Obránce vlasti (figura Tamiya výřez Tiger Dragon 1:35); RAAC Centurion (AFV Club 1:35); Tiger I RC (J.B.S. Kajapa 1:16)

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z obchodu Blue Max.



Ciel de Guerre Aleuty

(zapomenuté tažení - 2.část)

Publikace pojednává o bojových operacích na severu pacifického bojiště, které vypukly krátce po Pearl Harbouru. Japonci s nimi počítali pouze jako s diverzními, sloužícími k odvrácení pozornosti. Na druhou stranu, japonská přítomnost na americké půdě (ačkoli byla v okolí Polárního kruhu a blíže Sibiři než severoamerickému kontinentu) byla pro Američany nepřijatelná a u Kanadánů vyvolávala pocit ohrožení. Kniha je rozdělena do čtyř kapitol: první mapuje kanadské jednotky, které se zapojily do konfliktu na žádost vlády Spojených států a pomáhaly bránit pláže Aljašky a Britské Kolumbie. Kanadáné používali především letadla Curtiss Kittyhawk Mk.I, která jsou zachycena na mnoha fotografiích a barevných bokorysech. Ve druhé kapitole se seznámíme s útokem na ostrov Kiska a cenou, kterou obě strany zaplatily v bojích. Třetí část se zaměřuje na tzv. cestu Alsib, což byla trasa pro přelétávání letadel pořízených v rámci Lend-Lease. Ani v tomto případě nechybí barevné bokorysy a najde se spousta zajímavých fotografií. Z trochu jiného soudku je čtvrtá kapitola: Po stopách Paula-Emile Victora; osud Francouze na Aljašce, kerá se zabývá osudem jednoho vojáka – výsadkáře. Poslední kapitola je ze všech nejdelší a popisuje americké útočné výpady na Kurilské ostrovy. Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z obchodu Blue Max

použití, dobové fotografie, kresby, barevné bokorysy a části manuálu. Modeláři a zájemci o leteckou techniku a historii si přijdou na své.



Kit Figuren-Modell Journal 2/2007

Napoleonovi protivníci - Waterloo 1815 (různé scratchbuilt figury 54 mm); Burgundský lukostřelec (La Fortezza 54 mm); Krásná Helena (Thorsberg miniatures 90mm); První křížová výprava (podklady); Římský Centurion (Andrea Miniatures 90 mm); Řecký Hoplit – sicilské umění (Romeo Models 54 mm); Sheena – strážkyně chrámu (Pegaso models 80 mm); California Show 2006 (reportáž); Francouzsko – Indiánská válka 1754 – 1763 (Der Bunte Rock a scratchbuilt 54mm); Figurkářští přátelé

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z obchodu Blue Max.



Sovětský střední tank

T-34/76

1940-1943

Milan Kopecký;

Petr Štěpánek

160 + 4 strany;

tvrdé desky,

množství černobílých nikdy nepublikovaných fotografií, 8 stran barevných bokorysů

Málokterá kniha byla tak netrpělivě očekávána, jako novinka z nakladatelství MBI. Dokonale pokrývá historii typu, technické aspekty, bojové nasazení, často je založena na technických zprávách a vzpomínkách posádek. V mnoha ohledech předčí polskou publikaci Mýtická zbraň, kterou jsem pokládal ještě nedávno za konečné dílo na téma T-34. Oproti ní je mnohem přehlednější, řazení verzí je logičtější, odlišnosti lépe zpracované, výkresy zcela nedostižné. Velkým plusem publikace MBI je fakt, že se drží vývojové linie a nenechává se strhnout k okrajovým detailům a důsledně se vyhýbá polním úpravám a hybridům, jejichž popis mívá tendenci složitě téma zahltit k nepřehlednosti. Publikace je velmi přehledně rozdělena do kapitol – nejprve chronologicky a pak tematicky:

- 1.1 Prototypy tanku A-34
- 1.2 Předválečná série T-34 (T-34/76 1940 časný a pozdní, rozdíly mezi produkcí různých továren, T-34/76 1941)
2. Válečná výroba
- 2.1. Rok 1941- evakuace (T-34/76 1941/42 zavod 183, STZ, rozdíly mezi typy kol, typy pásů, T-34/57 1941
- 2.2. Rok 1942 ustálení produkce (věže STZ, korby, ocelová kola STZ, Ekrany – všechny typy - Krasnoje Sormovo, STZ, T-34/76 1942 Gorkij, odlévané věže, T-34/76 42/43 Zavod 183, CKZ, UTMZ, zavod 174
- 2.3. Rok 1943 – vrchol produkce a speciální verze (T-34/76 1943 zavod 183, zavod 112, UZTM), plamenometné verze, T-34/57 1942/43
3. Organizace jednotek Rudé armády v letech 1940-43
4. Historie bojového nasazení T-34/76 41-43
- 4.1. Barbarossa
- 4.2. Obrana Moskvy
- 4.3. Druhá bitva o Charkov
- 4.4. T-34 v horách Severního Kavkazu
- 4.5. Kursk
5. T-34/76 v armádách Spojenců
6. T-34/76 v rukou nepřítelů
7. Kamufláže a označování 41-43 (osm stran barevných bokorysů)
8. Technický popis T-34/76
9. Jaký opravdu byl? Technická zpráva z ČKD o ukořisťovaných vozidlech
10. Tanková esa na T-34/76

Špičková publikace má text pouze v češtině, je napaná přesnými informacemi z dlouhodobého výzkumu a každá koruna, kterou za ní zaplatíte se vám v budoucnosti mnohokrát vyplatí třeba při stavbě přesného modelu. Vřele jí doporučuji všem se zájmem o bojovou techniku (jaká je klasičtější klasika, než T-34/76?) a dlek ním mám horkého kandidáta na titul Nejlepší publikace roku 2007. Špička!

mas/jin

Nabídka nových titulů společnosti
Aeromedia najdete tentokrát
mimořádně jen na
www.letectvi.cz a press.sk

Čitelně psané soukromé řádkové inzeráty
zveřejňujeme zdarma pokud je zašlete e-mailem na
adresu **modelar@aeromedia.cz**,
nebo písemně (stačí korespondenční lístek)
s inzertním kupónem, který je v každém čísle,
na adresu **Modelář, Baranova 29,
130 00 Praha 3**

PRODEJ

Prodám 1:48 Ju 88C-6 noční Revell/Dragon + lepty; Fw 190F-8 Tamiya + lepty + výfuky Moskit + CMK zbraně + kabina Falcon; Sea Fury; Hispano Buchon Hobbycraft nebo výměna za P-51D Mustang Tamiya, Spitfire V Tamiya nebo Hasegawa. Tel.: 775 177 557

Prodám stavebnice B-29 Superfortress (Monogram 1:48) včetně dvou sad obtisků; Lancaster Special Dambuster/Grandslam Tamiya 1:48. Tel.: 607 870 243

■ **Prodám** časopis Modelář, ročník 2003 a 2004
á 300 Kč a časopis Novinky č. 0 - 30 za 400 Kč.
Tel 604 465 337

Prodám stavebnice Italeri 1:35 Tiger I (480 Kč), Panther A (480 Kč), Puma (330 Kč), M4A1 Sherman (330 Kč), US Marines M4 Sherman (370 Kč), Mercedes Benz 3000 (330 Kč), Opel Blitz (330 Kč).
Tel.: 737 022 312

■ **Prodám** Hasegawa 1:32: Nakajima Ki 43 Oscar
500 Kč + poštovné - zašlu na dobírku. SMS na tel.:
602 730 894

Prodám pistoli Badger 360 + 2 nádoby s adaptérem pro spodní plnění + koncovku na hadici. Těměř nepoužitá. Cena 3500 Kč. Tel.: 777 981 540; mail: kylisak@seznam.cz

■ **Prodám** Italeri 1:48 MH-60G + Eduard color zoom interior za 500 Kč. MDohnalik@seznam.cz

■ Prodám ruské plastické stavebnice bojové techniky v měřítku 1:35. Seznam na požádání.
Zdeněk Viktorin, Dědická 45, 682 01 Vyškov

Prodám stavebnice 1:35 M-18 Hellcat (Academy) + US Tank crew (CMK) + US Paratroops (CMK) + Allied Vehicles Accessory Set (Tamiya) + další doplňky. Cena za vše 780 Kč + poštovné. Tel.: 732 727 807

■ **Prodám** stavebnice 1:35 Schwimmwagen Typ 166 (Tamiya) + German infantry weapons set (Tamiya) + Road signs: Germany area + German

Cardboard Boxes (Plus Model). Cena 400 Kč.
Tel.: 732 727 807

Prodám stavebnice v měřítku 1:35 Tatra 6500/111 1500 Kč; Tatra 128 valník 1600 Kč, Tatra 128 cisterna 1600 Kč. Volejte po 20. hodině. Tel.: 606 337 764

Prodám stavebnice letadel a bojové techniky v měř. 1:32, 1:35 a 1:72, vše 2. sv. válka. Seznam zašlu za obálku se známkou a adresou. Pavel Bilanič, Kopřivná 173, 788 33 Hanušovice.

Prodám rezinové stavebnice za výrobnú cenu - prebytok z výroby - v mierke 1:72. Info na tel.: +421 910 690 348

■ Predám knihu The great book of modern war-planes v angličtine, 648 stránok. Tel.: 0908 947 603

Prodám B-25B (Accurate Min.), B-25G (Accurate Min.) 1:48 po 800 Kč, B-36 (Monogram 1:72) 1000 Kč, P-400 (Hasegawa 1:48) 500 Kč, Pz.Kpfw. IV E (Dragon 1:35) 800 Kč, Jagdpanter (Tamiya) 600 Kč. Tel.: 224 930 726 dopoledne

■ Prodám Panzer IV Ausf. H SdKfz 161/1 Tamiya 1:35 + PUR díly 1000 Kč; 1:35 Bradley M2 s interiérem Tamiya 400 Kč, 1:48 F-15E Hasegawa + PUR cockpit a exhaust za 1300 Kč, Merkava MK III Academy 1:35 400 Kč, 1:35 M10 AFV Club + PUR díly 800 Kč, 1:35 PzKpfw 35(t) CMK + PUR díly 500 Kč, 1:35 M151A1 Academ + PUR IDF. Tel.: 723 831 562 navečer

KOUPĚ

Koupím: Ju 86D, E Italeri 1:72, Me 209A/V5 Classic Airframes 1:48, Me263V-1 Czech model 1:48, Hs 129A (motory Argus) Hasegawa 1:48, Do 17Z Academy 1:48, Me 410A Revell 1:48; Kawasaki Hien Revell 1:32. cenu respektuji. Tel.: 607 863 689

■ **Koupím** starší stavebnice Směr: Supermarine Walrus, Fairey Swordfish, KP IL-10, BH-21, MiG-19, La-7, Š-328, Po-2, B-534; Směr: Avro 504K, Nieuport 11, Fokker Dr.I, S-11 Instructor, Sopwith Camel, ZTS-Micro II-2M3. Tel.: 606 524 986

■ **Sháním** vícepohledový výkres taháče Tatra 141 a cisternového automobilu Tatra 111 C. Rád bych koupil i nějaké fotografie obou automobilů. Za případnou pomoc modelářům předem děkuji. M. Hlaváček, Západní Př. 916. 349 01 Stříbro

■ **Koupím** zadní střeleckou věž Halifax firmy Matchbox 1:72 nebo vrak tohoto modelu-věž komplet. Dále TBD Devastator 1:48 a Ju 88A-4 za rozumnou cenu. Kontaktujte mne na tel.: 737 816 064

Koupím pohledy, fotografie: traktorů, autobusů, nákladních aut a návěsů z veletrhů Brno 1956-1980, voj. aut, tahačů z vojenských přehlídek na Letné 50. a 60. léta, motocykly, sanitky, pohřební auta - vše z let 1949-1985. Dodávky s reklamou 50.-

60. léta. Prospekty, plány, propagační materiál: vyrobené automobily, autobusy, traktory, trolejbusy, návěsy, speciály z let 1949-1985. Josef Koráb, Záměstí 218, 565 01 Chocení. Tel.: 603 361 952

Koupím knihy: M. Gomola Historie automobilů Tatra 1898-1998, K. Rozenkrant Osobní automobily Tatra 1897-1972, Nákladní automobily Tatra 1897-1972. Časopisy: Svět motorů 1960-1975, Pozemní stavby 10/1968, Automobil 1956-1958, 1960, 1963, 1964, 1965-1988, Za volantem 1:2001, VTM, Kovový Matchbox: Škoda 130LR, Corgi: Zetor 5511, kovový Směr: Praha V3S, Tatra 138 přeprava cementu, modely 1:87 (HO): nákladní auta, hasiči, tahače, návěsy, komunální technika od firem i z byv. NDR: Espewe, Iges, Herpa, Roco, Otto Holand, AMW, Trident, Preiser, mohou být i mírně poškozené, nekompletní. Stavebnice letadel: Il-18, Il-14, Tupolev Tu-104, Mi-6, Aero 45, Tupolev Tu-114. České hračky: kovové, plastové, pohon na klíček, na setrvačník, s lanovodem - 50.-70.léta, i mírně poškozené (Spartak, Volga, Tudor, T603, T613, Š-110 R coupé, S706 RTD, SD11, LIAZ T813, T138 S1, T805, Trambus, Praga atd. Josef Koráb, Záměstí 218, 565 01 Choceň. Tel.: 603 361 952

■ **Koupím** na modelovou železnici velikost „Z“ (1:220) - domečky, stromy, doplňky, vozidla, autíčka. Dále na vel. TT 1:120 lokomotivu E 499 „BoBo“; i nejezdící, ale komplet. Josef Koráb, Záměstí 218, 565 01 Choceň. Tel.: 603 361 952

■ **Koupím** odlévanou stavebnici Tatra 815 Professional Model 1:87. Kontakt tel.: 604 324 800 nebo mailu: jena.k@centrum.cz

■ **Koupím** nabíječ BELL 610. mil.ruz@seznam.cz

■ **Koupím** vystříhovánky aut F1, okruhové a vozy pro Rally. Dále koupím vystříhovánky hradu a Ještědu. Nabídněte. mil.ruz@seznam.cz Tel.: 724 764 759 (SMS)

■ **Kupim** stavebnice Italeri 1:48 AH -1W Super Cobra, AH-1T Sea Cobra, AH-1Z Super Cobra, Monogram AH-1S Cobra, 1: 32 Revell/Monogram AH-1J Cobra. Tel.: 0903 122 200 po 19. hod.

RÚZNÉ

Vymením Encyklopedii Liet. (70 kariet) za mod. F-1 1:43, dām aj L+K, HT Model, ATM (roz.čísła) a tiež krabičky od modelov (30 ks). Tel.: 0903 403 775 Slovensko

■ Proším pana kolegu, který si u mě kupoval modely dopravních letadel, ať mi zavolá, mám novou nabídku: Tu-154, E-47/DC-3 atd. R. Luka; tel.: 257 317 755; spěchá.

■ **Daruji** polskou leteckou literaturu - 50 svazků a prodám levně osm děl dopravních letadel + Civilní letadla 1. a 2. díl, Československá letadla 1.a 2. díl - V. Němeček: R. Luka. tel.: 257 317 755

MODELĂR 3/2007

**Kupon pro
bezplatnou inzerci**

[illegible]

Jméno:

Adresa: PSČ:

Z kapacitních důvodů zařazujeme inzeráty postupně tak, jak do redakce docházejí. Omlouváme se, pokud musíte na zveřejnění čekat déle.

www.AirbrushCentrum.com

Airbrush
Centrum.com

**Plný sortiment
kovových dílů**

ABER

Stříkací pistole

Iwata a Fengda skladem

plusmodel

NOVINKY

No.: 204 Dřevěné sudy



**No.: 241
See Bee Jeep**

www.plusmodel.cz

JAS 39C GRIPEN

MPM „Best choice“ 1:48

Není to tak dlouho, co jeden nizozemský kolega na našem velitelství jen tak mezi řečí prohodil, že je členem jistého „evaluation“ týmu a jezdí na hodnocení i do tak exotických a nebezpečných zemí jako je Litva, Lotyšsko, Estonsko a Slovensko. A jelikož z těchto zemí je už jen skok do Čech, bylo načase kolegovi nějakou vhodnou a nenásilnou formou naznačit, že opice se u nás na stromech houpou již jen v zoologických zahradách...

JAN JEZL



S. M. 79 SPARVIERO

Trumpeter/Flashback 1:48

Savojka je nádherný letoun. Bohužel postavit v měřítku 1:48 jeho opravdu dobrý a přesný model je velmi problematické. Musel jsem zkombinovat stavebnici Trumpeter, která se staví velmi, velmi špatně se stavebnicí firmy Flashback, která má senzační odlitky, ale postrádá oddělená křídélka a klapky, včetně charakteristického vybrání za nimi...

JAKUB VILINGR



HETZER

Tamiya 1:48

Tak jsem si zase odskočil do technikářských vod a zkusil jednu oddechovou od Tamiye doplněnou lepty Hauler. Ke stavbě není co dodávat. Žádná záludnost, vše sedí, jak má, stačí začíst si a slícovat. Článekové pásy jsou také bez problémů. Snad jediné mezeru, která vznikne mezi kovovou vanou a korbou v podběžích, ale i ta se dá jednoduše odstranit a pokud nebudeme nic otvírat, tak se jí ani nemusíme trápit...

PETR VACEK



SAAB J35 J DRAKEN

Hasegawa 1:72

Drakeny vydala Hasegawa v roce 1995, jako základní se objevily verze J35 F a J35 J a posléze řada limitních obtiskových verzí. Model je typickým produktem japonské firmy poloviny let devadesátých s jemnými rytými panelážemi do hloubky, podvozkové šachty hlavního podvozku jsou mělké, kokpit je silně zjednodušený, podvěšenou výzbroj představují jen dvě přídatné nádrže a závěsníky...

ZDENĚK FABÍK

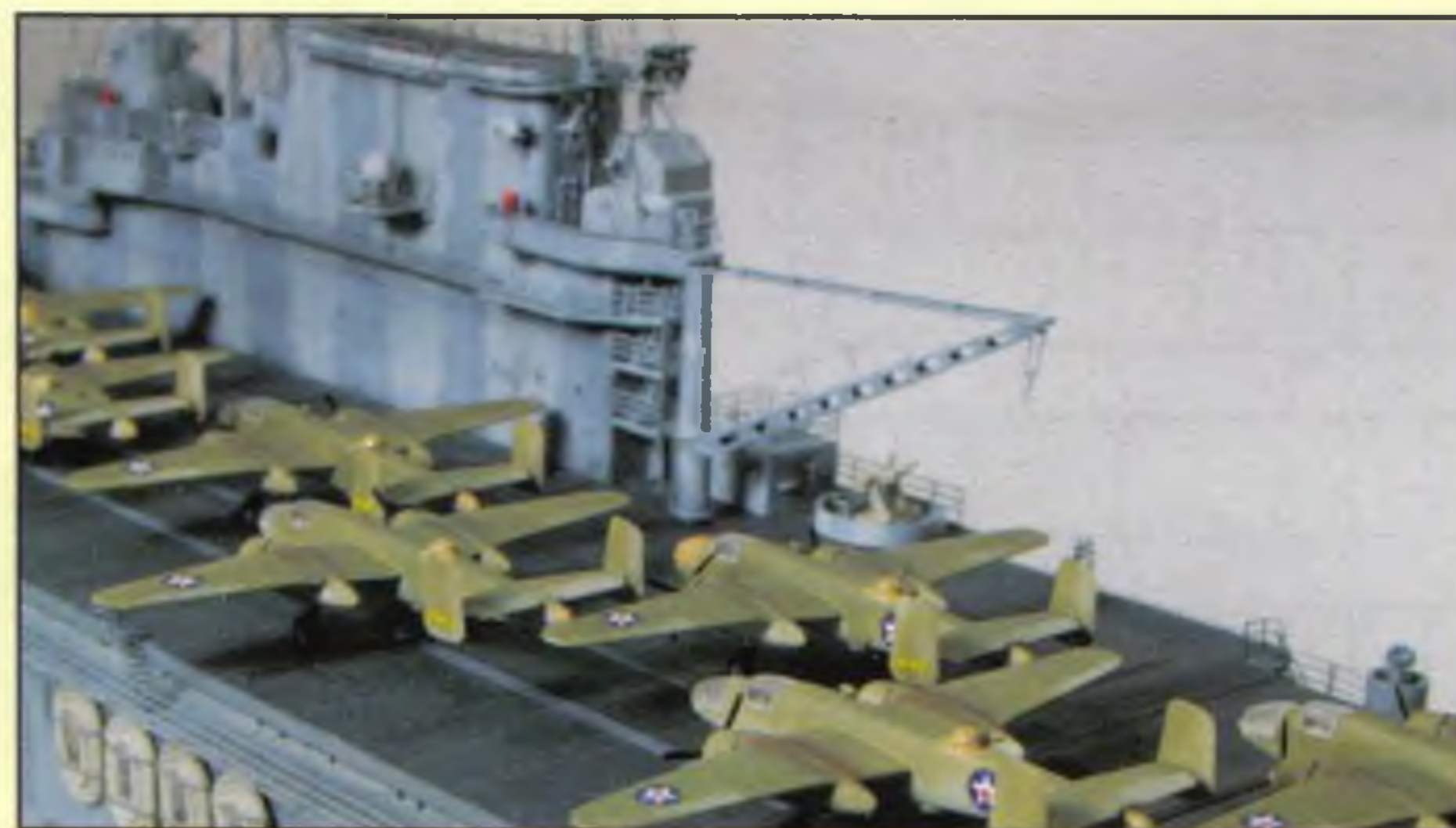


CV-08 HORNET

Trumpeter 1:350

Je jarní odpoledne. Trochu se loudám a tak mi ujíždí odpolední spoj ze zaměstnání. No co, půjdu se mrknout do „modeláku“ co mají nového. Po pozdravu a obligátní otázce: „Co je nového?“ mi prodáváč podává modrou krabičku se slovy: „Ty jsi na ty malé...“ a usmívá se. Je v ní deset B-25 v jednom balíčku, jen to měřítko je jaksi trochu jiné. „A kde máš zbytek?“, ptám se a čekám, co mi odpoví. Proáváč neřekl nic a podal mi trošku větší krabici s letadlovou lodí CV-08 Hornet firmy Trumpeter...

ZDENĚK KRČMÁŘ



LISTOPAD

Tank 1:35

Každý modelář, který se kdy zabýval otázkami malování figur, dříve či později narazil na problémy s kamuflážními vzory. Pěkně namalovaná kamufláž může figurku povýšit na umělecké dílo, zatímco špatné a nepromyšlené kroky ji mohou zničit...

VLADIMÍR DĚMČENKO



3 březen 2007 ročník 58

Vydavatel: AEROMEDIA, a. s.
(IČO 25133322)

www.aeromedia.cz, www.letectvi.cz
v licenci Pražské vydavatelské společnosti

Adresa redakce Modelář

Baranova 29, 130 00 Praha 3

Tel.: 222 710 331, mobil: 605 265 696

E-mail: modelar@aeromedia.cz

Šéfredaktor Martin Salajka

(salajka@aeromedia.cz)

Redaktor Jindřich Štěrbaček

(sterbacke@aeromedia.cz)

Obchodní a inzertní oddělení:

Aeromedia, a. s., Baranova 38,
130 00 Praha 3

Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814

E-mail: obchod@aeromedia.cz

Řádkovou inzerci přijímá redakce

Zásilková služba a předplatné: 222 728 090

Objednávky a zvýhodněné předplatné:

Aeromedia, a.s., Baranova 38, 130 00 Praha 3

Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814

E-mail: obchod@aeromedia.cz

Cena časopisu Modelář 2007

Ve volném prodeji 80 Kč / 96 Sk

U smluvních prodejců 75 Kč

Zvýhodněné předplatné

u společnosti Aeromedia, a.s. a MPS:

roční (12 čísel) 890 Kč / 1032 Sk

pololetní (6 čísel) 460 Kč / 526 Sk

Předplatné u společnosti Mediaservis, s.r.o.

roční (12 čísel) 960 Kč

pololetní (6 čísel) 480 Kč

Sešity Modeláře 2007

Cena výtisku 95 Kč / 115 Sk

Jen ve smluvních prodejnách nebo na předplatné
u Aeromedia, a.s. a MPS

roční (3 čísla) 245 Kč / 294 Sk

Rozšiřuje Aeromedia a.s., společnosti holdingu PNS, a.s.
a ostatní distributoři,

ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s.r.o.,
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava.

Tel./fax: (+421-2) 67 20 19 52-3, 67 20 19 10, 20, 30

E-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk

Velkoodběratelé a prodejci si mohou objednat časopis
Modelář za výhodných podmínek u Aeromedia, a.s..

Informace o předplatném podává a objednávky
přijímá Aeromedia, a.s., doručovatel tisku

a předplatitelské středisko,

ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s.r.o.

Objednávky také přijímá Mediaservis s.r.o.,

Zákaznické centrum, Moravské náměstí 12D,

P.O.Box 351, 659 51 Brno.

Objednávky tel.: 541 23 32 32, fax: 541 61 61 60,

e-mail: abocentrum@mediaservis.cz,

reklama tel.: 800 171 181

For the foreign subscription please write to:

Aeromedia, a.s., Baranova 38, 130 00 Praha 3,

Czech Republic, Tel./Fax: (+420) 222 718 814,

E-mail: obchod@aeromedia.cz

One year subscription for 2007

for Europe 85 Euro, overseas 130 USD

or PNS Hvoždanská 5-7,

148 31 Praha 4, Czech Republic

Distribuce: Česká pošta, s. p.,

Postservis OZ Přeprava

Předtisková příprava:

Optima Press s.r.o., Baranova 29, Praha 3

E-mail: baroa@iol.cz

Grafická úprava: Iva Bílková

Tisk: Integraf, s.r.o., Náchod

Redakcí nevyžádané příspěvky se nevracejí.

© Aeromedia 2007

ISSN 1214-7842

Registrační značka: MK ČR E 2275



První českou soukromou „rourou“ je L-39C vyrobený továrnou Aero Vodochody v rámci 19. výrobní série v provedení C1 (výrobní číslo 131904). Letadlo dodané do Sovětského Svazu sloužilo na ukrajinské letecké základně Černigov, kde na něm kromě vojenských pilotů létali i členové oddílu sovětských kosmonautů. Plzeňský letecký nadšenec a pilot Pavel Píchal po složitých jednáních uložený letoun v září 2002 na Ukrajině koupil a v únoru 2003 pozemní cestou dopravil do Čech. Po demilitarizaci letounu, opravách a úpravě systémů a avioniky absolvoval L-39 první motorovou zkoušku 12. července 2003 a poprvé vzletl 7. července 2004. ÚCL byl zapsán do rejstříku letadel v kategorii Experimental s poznávací značkou OK-JET. Stroj je nastříkaný lesklou černou barvou odstínu RAL9005 a nese žluté doplňky. Místo původních stolitrových nádrží má na koncích křídla nádrže o objemu 230 litrů, používané u L-39MS a L-159



Přední palubní deska



Zadní palubní deska



Vystřelovací
sedadlo VS-1
vystavené
v muzeu ve
Kbelích

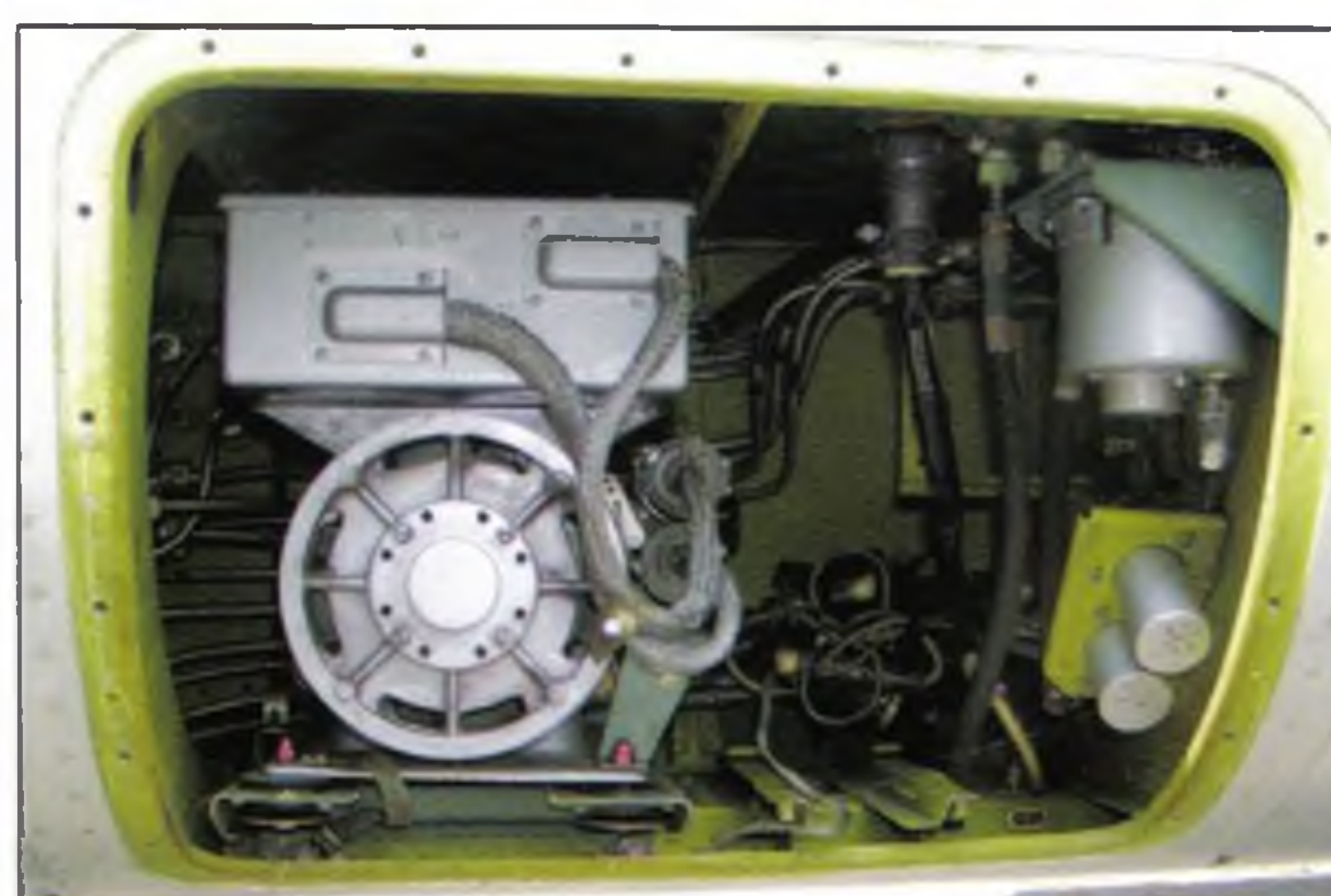


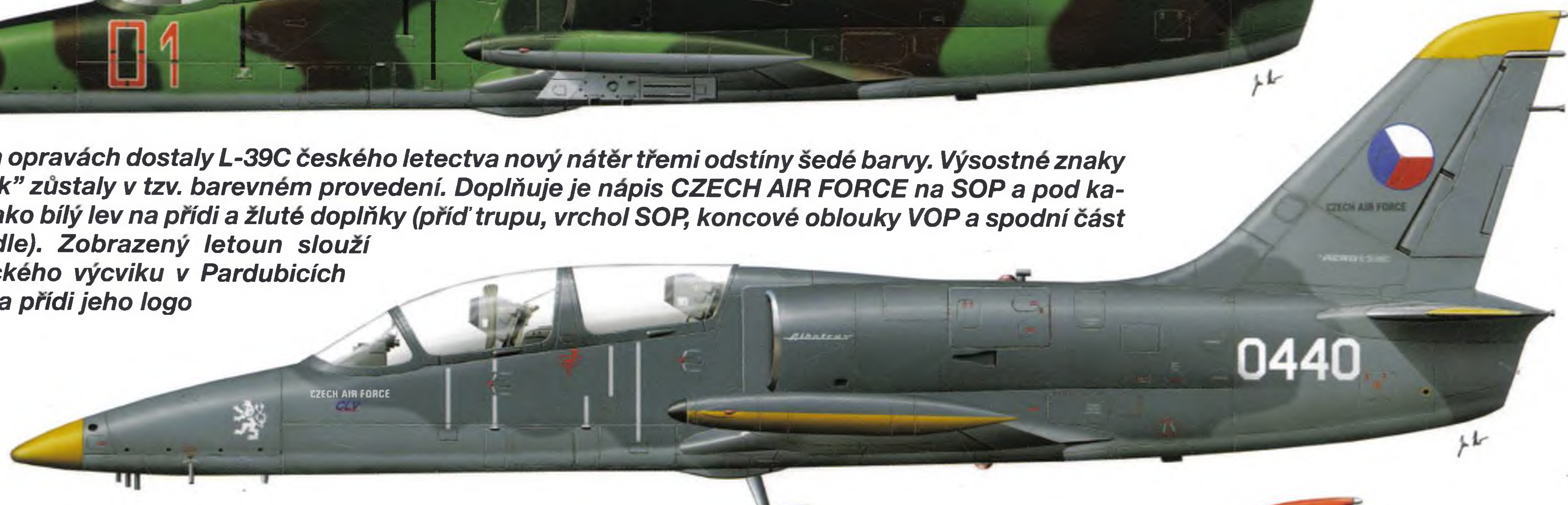
Foto M. Salajka

Aero L-39 Albatros

Arménské letectvo nasadilo do války s Ázerbájdžánem několik letounů L-39C zděděných po sovětských vzdušných silách. Stroje dostaly nejen nové výsostné znaky (SOP a svrchní i spodní plochy křídla), ale také nový nátěr. Horní plochy kryly plochy hráškově zelené, tmavozelené a hnědé barvy, spodní zůstaly šedomodré. Za kabinou se na hřbetě trupu nalézaly panely s oprýskanou základní žlutou barvou. Červené číslo 01 bylo lemováno bíle. Na letounu nebyly patrné popisky



Po generálních opravách dostaly L-39C českého letectva nový nátěr třemi odstíny šedé barvy. Výsostné znaky však u „šedivek“ zůstaly v tzv. barevném provedení. Doplnuje je nápis CZECH AIR FORCE na SOP a pod kabinou, stejně jako bílý lev na přídi a žluté doplňky (příd' trupu, vrchol SOP, koncové oblouky VOP a spodní část nádrží na křídle). Zobrazený letoun slouží v Centru leteckého výcviku v Pardubicích a nese proto na přídi jeho logo



Letectvo afrického státu Ghana získalo dvojici letounů L-39C. Ty létají ve zbarvení tvořeném nepravidelnými poli velmi tmavé zelenomodré a rezavě hnědé barvy na svrchních plochách, spodní plochy jsou světle šedé. Výsostné znaky tvoří trikolóra na kýlovce a kokardy na svrchní i spodní ploše křídla. Kód G901 je černý, část popisek, spolu s označením typu, netradičně světle modré barvy



Letectvo Kambodže používá L-39C ve dvou standardech zbarvení. Kromě jednoduchého schématu se šedomodrémi svrchními a šedomodrými spodními plochami některé Albatrosy létají v poněkud pestřejší kombinaci tmavé zelené a žlutopískové barvy na všech plochách. Výsostné znaky jsou na zádi trupu a na svrchní i spodní ploše křídla. Černé sériové číslo na kýlovce a taktické číslo na přídi doplňuje iniciála ML na kýlovce



Ruský Gromovův letecký výzkumný ústav používá L-39C se zajímavou skvrnitou kamufláží. Tvoří ji nepravidelné pásy zelené barvy na světlém hnědozeleném podkladě na svrchních a bočních plochách; spodní plochy jsou šedomodré. Sovětské-ruské výsostné znaky na SOP a křídle doplňuje žluté číslo 56 na přídi a označení LII Gromova na kýlovce



Akrobatická skupina alžírského letectva (Noumour Display Team) používá několik L-39C a L-39ZA (s demontovanými kanony) v efektním tygřím zbarvení. Tvoří je pásy tmavé hnědé barvy na žlutém podkladě, na přídi je naznačena hlava tygra. Výsostným označením jsou kokardy na trupu a křídle (levá horní a pravá spodní plocha). Pod kabinou a na křídle (pravá svrchní a levá spodní plocha) je umístěno označení letounu, zde NL-46. Závěsníky pod křídlem zůstaly šedomodré

